

Universitätsbibliothek Paderborn

**Veri & Pii Sacerdotis Idea Seu Vita R. D. Iacobi
Merlo-Horstii, Pastoris B. Mariæ Virginis In Pascvlo
Coloniæ, SS. Theol. Licent.**

Crombach, Hermann

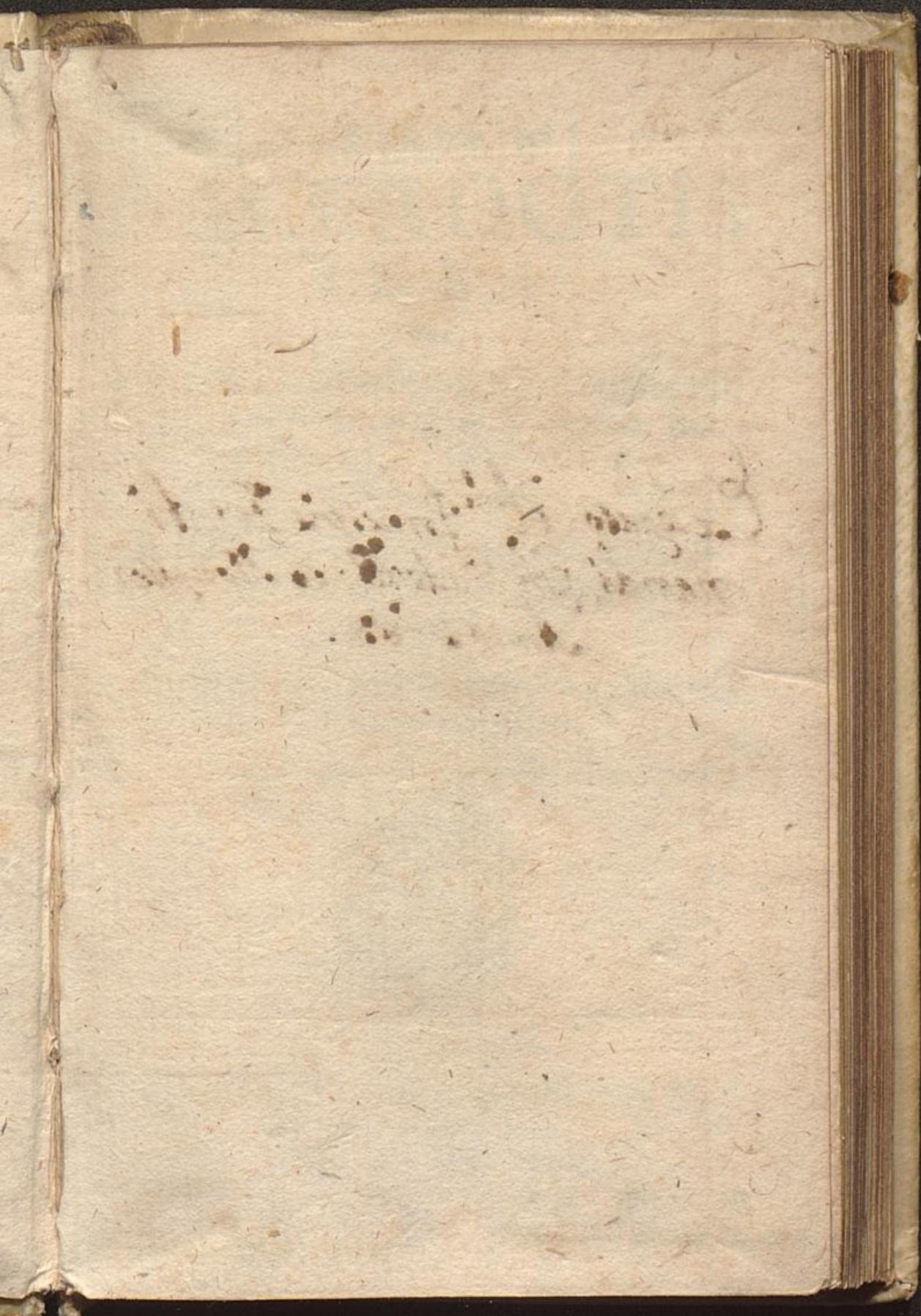
Coloniæ, 1645

urn:nbn:de:hbz:466:1-14591

Th. 2509.

K
II
4

[v. L. H. Crombach]
S. J. ?

Ex legato Cel: Princeps Ferd:.
nandi, E:pr: Feder: et Mongier:
Anno 1583.

VERI & PII
SACERDOTIS
I D E A

Seu

VITAR.D. IACOBI MERLO. HORSTII,
PASTORIS B. MARIAE VIRGINIS IN
PASCVLO COLONIAE,
SS. Theol. Licent.

A SODALITATE ECCLESIAS-
TICO-MARIANA COLON.
adornata.

*Ad CLERICORVM, & in primis PASTORVM
imitationem accommodata.*

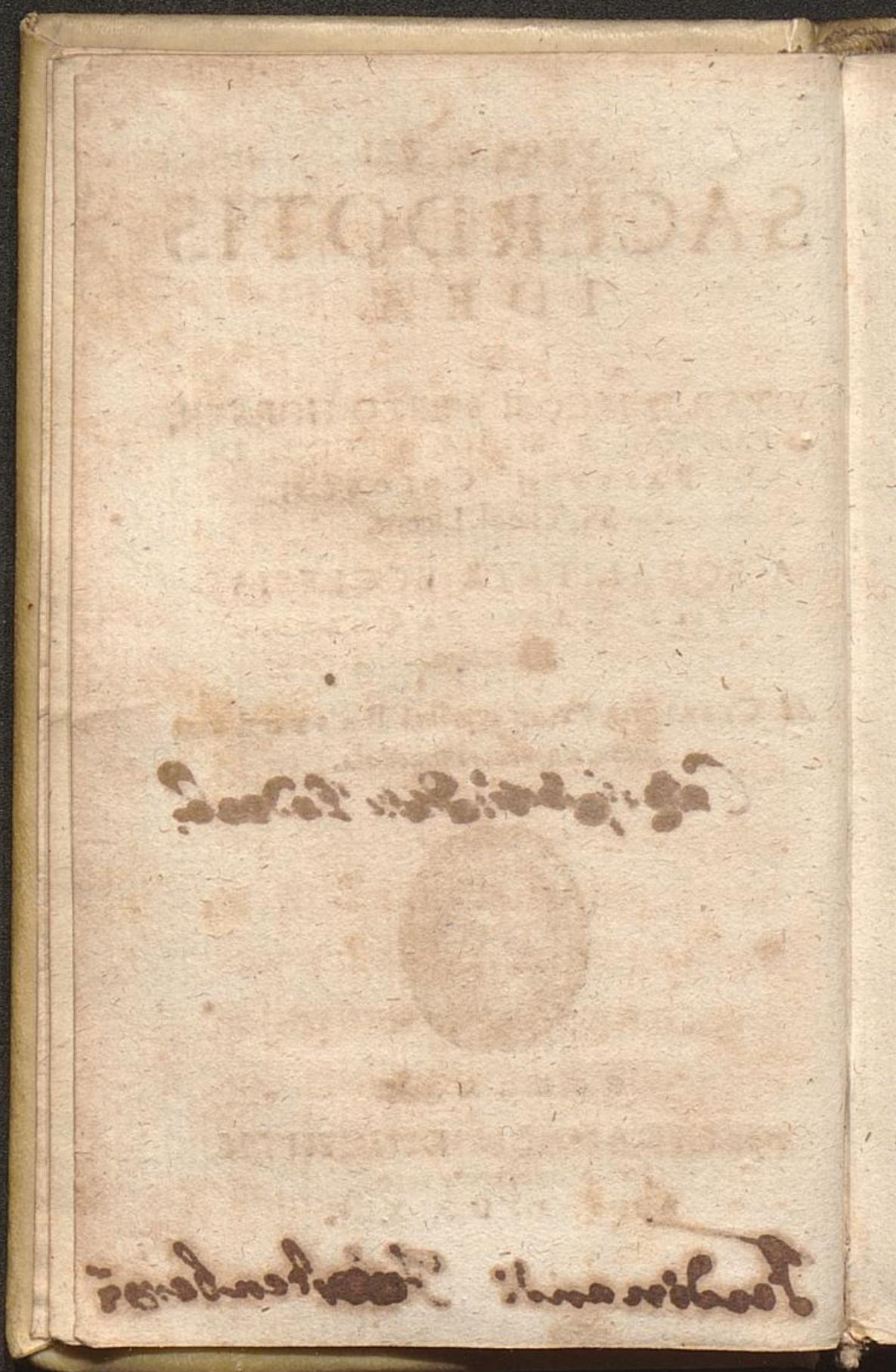
Collegiatio Paderb.

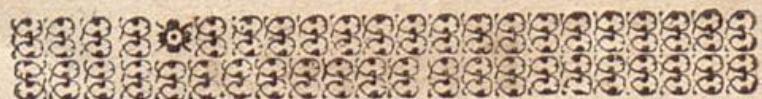

COLONIAE,

Apud IOANNEM KINCHIVM,
Sub Monocerote veteri,
ANNO M. D. C. XLV.

Ferdinand. Fürstenbergi

ILLVSTR ISSIMO
& Reuerendissimo D.

D. FABIO CHISIO

DEI ET APOSTOLICÆ SEDIS
GRATIA EPISCOPO NERITONENSI,
eiusq; S. ^æ Sedis ad tractum Rheni & alias
inferioris Germaniæ partes, ac ad tracta-
tus Pacis vniuersalis cum potestate Lega-
ti de Latere Nuncio &c. Domino
suo colendissimo.

P Edit ad te Illustris.^{me} &
R.^{me} Præsul, Iacobus
Merlo-Horstius ; sed in i-
magine: quā ipse dū viue-
ret, natiuis plenæ, cumula-
tæq; virtutis coloribus ad-
umbrauit, ego licet rudi re

L 2 cala-

EPISTOLA

calamo delineatam, vt veram tamē pij Sacerdotis & animarum vigilatissimi curatoris Ideam offero, vt perennet eius viri memoria, quem Celsitudo tua non solum vſu, familiaritateque sua dignum existimauit; sed etiam dilectissimæ Sponsæ suæ Neritonensis adiutorem, vt animo pridem, sic reipsa optasset, nisi diuina prouidentia tunc ei mercedem laborum destinasset, cum annum ætatis 47. attigisset, eū ipsum, inquā, annum, vt ob-

DEDICATORIA.

obseruauit Celsitudo tua,
quo S. Carolus Boromæus
Iacobi è præcipuis Patro-
nus (ad cuius vitam notis
illustrandam voti religio-
ne se obligarat) è viuis nos-
citur abiisse.

Ita diuino consilio, sum-
morumq; virorum roga-
tu cōtigit, vt dum ipse Pa-
troni sui res gestas, vt for-
mā Cleri pararet orbi pro-
ponere, Iacobi vita, quasi
norma regulaque viuendi
Sacerdotū, & curatorum
animarū publico daretur.

* , Sed

EPISTOLA

Sed cuius meliore, quām
tuō **PRÆSVILLVSTRISSIME**,
sub patrocinio, cui vita,
mores & virtus Iacobi per-
specta, laudata & probata
fuit, cuius ascetici libri
**PRÆSERTIM PARADISVS ANI-
MÆ ET CHRISTIANVS**
THEODIDACTVS assiduè
versantur manibus?

Exstet hoc apud poste-
ros incorruptissimi, reli-
giosissimi que testis de la-
cobo, tanti, inquā, **Præsu-**
lis præconium, vitam eius,
moresq; scriptis libris vi-
deri

DEDICATORIA.

deri consentaneos fuisse,
quem ideo non viuum tā-
tum summa coniunctio-
ne, familiaritateque ; sed
mortuum etiam eo hono-
re dignata fuit, Tua Celsi-
tudo , vt eius manuscri-
ptas preces , & decadem ,
qua Deiparam salutare so-
litus est, præter alia , velut
amoris , eiusque vitæ inte-
gritatis tesseram seruan-
dam duxerit.

Erit hoc calcar cupidis
vitæ sanctioris in Ecclesia-
stico statu degentibus , vt

* 4 & af-

EPISTOLA

vt & asceticos eius relictos
orbi libros euoluant studiosius, & vitam; mores-
que consequentur liben-
tius, quem tali iudicio no-
uerint esse viuum & mor-
tuum approbatum. Ipse
etiam è cœlis, vt tam piè
& innocenter transacta vi-
ta sperare iubet, & mor-
iens facturum se promi-
fit, Deum Opt. Max. exo-
rare non desinet: vt Celsi-
tudinis tuæ sanctis votis,
conatibus, &, indefessis
laboribus adspiret cœle-
stis

DEDICATORIA.

stis Pater , & optatam Pa-
cem Orbi Christiano cle-
menter impertiatur.

*Coloniae 20. Martij, Anno
salutis M. DC. XLV.*

ILLVST.^{mx} & R.^{mx} CELS. V.

deuotus cliens

IOANNES KINCHIVS.

* 5 AD

AD

SERENISSIMVM

Reuerendissimumque D.

D. FRANCISCVM

DEI ET S. APOST. SEDIS
GRATIA EPISCOPVM VIRDVN-
SEM &c. Decanum Metropolit.

Colon. S.R.I. Principem, Du-
cem Lotharingiorum &c.

SODALITATIS ECCLESIASTICO-
Marianæ Præfectum,

ADMODVM RR. ET AMPLIS.^{os}

DD. CONRADVM
ALISKIRCHEN PRÆPOSITVM
S. CYNIBERTI, ET

I A C O B V M
LINNICHIVM DECANVM
S. GEORGII Assistentes,
CAETEROSQUE SODALES OMNES,
& Clerum vniuersum.

PRÆFATIO.

Vitam IACOBI MERLO. HORSTII
Serenitatis Vestræ Sacellani, (cui
post

3
I
S
-
os
M
-
M
-
II
ui
st

Ducem Lotharing.

post Deum curam suā Pastoralem, eiōque
coniūctam vitam quietā, & otio literario
commodissimam, viuus & moriens tri-
buebat) ideo Sodalitas, Illustrissimorum
virorum rogatu, suo curauit nomine ty-
pis publicandam, ut existeret Sodalibus,
quorum præfecturā sæpius maxima lau-
de & emolumento cœtus Ecclesiastico-
Mariani gessit, viua quædam regula, non
literis, sed moribus expressa, quam facile
quiuis de Clero possit factis imitari. Fa-
cilius ait S. Leo ad exhortandum sit ratio efficax
ad suadendum; validiora sunt tamen exempla, verba.
quam verba, & plenius est opere docere, quam Serm. de
voce. Nam quod per præcepta prolixis S. Laur.
verbis vix tandem auditor percipit, aut sibi
patitur persuaderi, facili negotio velut in
imagine speculo quæ qui fieri possit, oculis
exhibitetur, & nostrorum operum de-
formitas elucet, quoties cū aliorum vir-
tutibus comparatur. Qui plenissimè monet 24. Mo.
S. Gregorius intelligere appetit, qualis est, ta- rat. c. 6.
les nimirum debet conspicere, qualis non est: ut ex
bonorum forma metiatur, quanto ipse deserto
bono deformis est; ex ijs quippe, quibus plenissimè
bona ad sunt perpendit rectè, quæ sibi minus sunt,

* 6

atque

Ad Sereniss. Princip.

atquē in illorum pulchritudine conspicit, fēditatem suam, quam in semetipso & perpeti potest, & sentire non potest: iustorum ergo debemus vitam conspicere, ut subtiliter deprehendamus nostram: illorum videlicet species quasi quādam forma nobis imitanda proponitur, quia viua lectio est vita bonorum.

*Iacobus
Merlo vi.
na regula
Sodalitatis.*

*Omnes
eius leges
seruauit
ad amus-
sim.*

1. Tim. 4.

Et sanè quisquis leges duodecim Sodalitatis percurserit, & velut normam factis huius viri, verbis & cōgitatis aptarit, usu comperiet, ad amissim **omnia** respondere.

Principio scopum Clericis propositum propriam & proximorū perfectiōnem omnibus suis actionibus, lucubrationibus & negotijs præfigebat, ac re ipsa præstitit, quod eum in Timotheo monebat Apostolus. Exemplum estō fidelium in verbo, in conuersatione, in caritate, in fide, in castitate: dum venio attende lectioni, exhortationi & doctrina, noli negligere gratiam, quæ in te est, quæ data est tibi per prophetiam cum impositione manuum presbyterij: Hæc meditare, in his estō, ut profectus tuus manifestus sit omnibus, attende tibi & doctrina: hoc enim faciens & te ipsum saluum facies, & eos, quæ te audiunt.

Quo-

Ducem Lotharing.

Quotidie conscientiam vesperè cum 2. 4. 7.º
domesticis, quorum singularem curam
habuit, discutiebat, & lectioni libri spi-
ritualis, vel meditationi vacabat, sacram-
que Deo litabat hostiam. memor 2. 4. 6.
regulæ.

Omni septimana confessione men-
tem expiabat: Sodalitatem die Iouis fre-
quentabat, eiusq; progressum apud alios
etiam cum ferret occasio promouebat,
ad mentem 3. & 11. regulæ. 3. 11.

Venerabatur in primis S. ^{am} Dei Genit-
ricem Mariam, & S. Petrum Apostolorū
verticem, iuxta 5. & 6. monitum, id satis 5. & 6.
eius lucubrationes præsertim tabulæ te-
stamentariæ manifestant.

Quali virtutis exemplo præluxerit
omnibus, quo flagrari animarum zelo,
qua diligentia viserit ægros, & adstiterit
morientibus iuxta. 8. 9. 10. iussionem, 8. 9. 10.
fusè suis locis apparebit. Adeoque duo-
decimā exactè seruauit, quod licet sciret
eas leges vi sua neminē ad culpā obliga-
re, noluerit tamē in illas peccare, quoad
eius fieri per negotia posset, ne se fru-
ctibus vberrimis & præmijs spoliaret. Ita

* 7 qui

Ad Sereniss. Princip.

Duobus
medijs
proficie-
bat.

Cultu V.

Sacramēti
Deipa-
ra.

Sit is so-
lius au-
genda gra-
zia.

Ser. de

Nat. B. V. gemus, sola est gratia, qua saluamur, quid nos

qui semper omnium regularum obser-
uātissimus fuit, hoc velut canali diuina in-
se dona deriuare solitus est, gratiæq; cœ-
lestis auxilia copiosiora percipere, quæ
non ignorabat in cultu augustissimi alta-
ris Sacramenti crebraque eius fruitione
ac Deiparæ patrocinio contineri: quare
quidquid ad utriusque cultus incremen-
tum crebra mentis consideratione; aut-
orum, qui hac de re scripserunt voluta-
tione, quidquid dicendo, monendo, scri-
bendo in se, vel alijs efficere potuit, non
destitit adhibere, ut tam aquæductum
Deiparam, quam ipsum fontem Christū
omnibus aperiret, & ex eo plenis fauci-
bus fluenta donorum cœlestium hauri-
enda propinaret; è quo fonte nouerat
omnem se mentis tranquillitatem, gau-
dium animi continuum, rerum caduca-
rum contemptum, & cœlestium deside-
rium continuo gustare, nec hanc suam si-
tim vñquam satis explere posse, quin ma-
ioris gratiæ, & solius quidem augmentū
auidissimè semper expeteret, S. Bernardi
secutus monitū. Sola enim gratia est, qua e-
alia

Ducem Lotharing.

alia concupiscimus: quæramus gratiam, & per
Mariam quæramus, quia ipsa, quod querit, in-
uenit, & frustrari non potest.

Profecto neque doctrinam curiosam
fine peruerso, neque vani nominis um-
bram, neceius perennitatem in terris, aut
dignitates ambiuit, vel magnatum fau-
rem, ut altius eucheretur, licet necepeten-
ti obtruderentur: solum quærebat aug-
mentum cœlestis gratiæ: & per canalem
ipsum MARIAM: per eam accessum ha-
buit ad filium, eiusque vitæ consideratio-
ni pariter & imitationi se impendit, ut as-
secutus sit aliqua ratione quod mellifluus
Bernardus; quem sibi vitæ regulam præ-
fixerat; & non ex vano cum eodem po-
tuerit coram Sodalibus suis gloriari. *Faf-* Ser. 438.
ciculus myrræ dilectus meus inter vbera mea *Cans.*
commorabitur. *Et ego Fratres ab ineunte mea* *Amor Iesu*
conuersione pro aceruo meritorum, quæ mihi de-
esse sciebam, hunc mihi fasciculum colligare, &
inter vbera mea collocare curaui, collectum ex
omnibus anxietatibus, & amaritudinibus Do-
mini mei, primum quidem infantilium necessi-
tatum, deinde laborum quos pertulit in pradi-
cando, fatigationum in discurrendo, vigiliarum
in oran-

Ad Sereniss. Princip.

in orando, temptationum in iejunando, lacrymarum in compatiendo, insidiarum in colloquendo, spitorum, colaphorum, subsannationum, clauorum, quae in salutem nostram sylua Evangelica copiosissima noscitur protulisse. In aeternū nō obliuiscar miserationes istas: quia in ipsis viuificatus sum. Ex his mihi interdū potus salutaris amaritudinis, in hū rursum suavis vinctio consolationis. Hac me erigūt in aduersis, in prosperis reprimunt: in his plenitudo scientiae. Hac mihi in ore frequenter, sicut vos scitis, hæc in corde semper, sicut Deus scit: hæc stylo meo admodum familiaria, hæc mea sublimior interim Philosophia, scire Iesum, & hunc Crucifixum.

Quod si quis hos affectus in Iacobo desideret, eius libellum, quem *Fasciculum myrrha* nominavit, & *Paradisi* sectionem sextam & 7. consulat. In his cūctos Christilabores, rhythmis elegantissimis illigatos, omnem passionis & vitæ cursum cum Deiparæ laudibus copiosissimè reperiet, mixta suauissimis omnium virtutum affectibus: inde pietatis studiosus hauriet

S. Bern. mel de petra, & oleum de saxo durissimo: duro serm. 1. in ad verba, duriora ad verbera, durissimo ad crucis tormenta.
Pontec.

In

Ducem Lotharing.

Inuenito iam fonte per aquæductum, *Studiū sa-*
quem ei leges Sodalitatis monstrarant, *rificiendi*
totus in eo fuit, ut vitam Sacerdote & a-
nimarum curatore dignam duceret, &
huc omnia studia, dicta, facta & cogitata
reuocabat. Hinclibros sibi comparauit,
& euoluit omnes, qui possent subseruire
proposito; tum velut apis industria sele-
git ea solertissimè, quæ mores instrueré,
ad animi puritatem, corporis integritatē;
passionum refrænationem, vitiorum ex-
stirpationem, virtutum omnium insitio-
nem, augmentum, perfectionem, ad a-
moris diuini, proximiique ferorem, suæ
cum voluntate diuina conformatiōnem *Proficiēdē*
conducere videbantur; hæc prius ipse *in virtu-*
crebra mentis commentatione versa-
bat, dispiciebatque modos & vias,
quibus ipse sibi compararet, preces
certas concinnabat, quibus à Deo gra-
tiam ad exercendum vberiorem im-
petraret, ieunia, corporisque affli-
ctationes adhibebat, quibus obtenta
cœlitus munera seruaret, muniret,
confirmaret. Sacra scriptura, Sancto-
rumque Patrum monita legebat indies,

nota-

Ad Sereniss. Princip.

notabat sententias & dicta rariora: quibus
memoriæ mandatis firmius animum cō-
tra oppositi vitij tentationes obarmaret.

Iam vero quæ paulatim vsu & exerci-
tio piorum operum ipse compererat esse

*Alios in-
flammādi
Ges.* magis idonea media vitiosarum cupid-
itatum extirpationis, virtutis inferendæ,
pietatis fouendæ, charitatis nutriendæ,
libris etiam scriptis alijs publicabat: vt nō
vno tantum corde, vel ore; sed omnium
*Ad imita-
tionē vita
Christi.* lectorum Deum coleret, amaret, venera-
retur, & cum Psalte regio diceret. *Magni-
ficate Dominum mecum, & exalteamus nomen
eius in idipsum.*

*In prafat.
Fasciculi.* Hinc ipsa profluxerunt verba, qui-
bus lectorum ad vitæ Christi considera-
tionem & imitationem exhortatur. Ecce
speculum vita Christi est, inspice ð Christiane,
tuamq; compone, & quia rectum sui pariter, &
obliqui regula est, in illa decorē multū, variasq;
virtutes obserua: in tua maculas & vitia: sed
tāto facilius eluenda; quo diligentius speculū sine
macula consules. Illud ergo obseruetur oculis
tuis, & in Christi vita meditare die ac nocte, vt
vitæ tuae vitia, & Christi virtutes agnoscas, illo-
rum odium, harum amorem & imitandi desi-
derium

Ducem Lotharing.

derium concipias, meditatio enim notitiam parit, illuminat intellectum, affectum excitat, & voluntate accendit, at vero ignoti nulla cupido, & quid mirum, si paucos Christus habeat imitatores? meditari enim vitam Christi ac gesta piget, & imitari libeat?

Vt porro Spiritus ardorem, animam *fouendè* verè dixerim Ecclesiastici viri, foueret in *Spiritus* se, nutritaque tres præcipue libros indies *ardorem.* fere voluēdos proposuit, Scripturam Sacram, S. Bernardum, & Thomam de Kempis: totus in his erat: ducebat ex his principia, quibus vitæ sanctioris bases, Cosmophilorum institutis contrariæ niterentur; ex ijsdem fontibus rationes & motiva virtutum amplectendarum in areolas libellorum suorum velut riuos deriuabat: vnde vigor ille virorūque germinaret in asceticis præceptionibus, tanto cum fructu, gustu, sensuque Lectorum, quotquot vitæ perfectioris studio delectantur.

Ita cum omnes munera sui partes explere semper solicite conaretur, & alios etiam ad amorem Dei suique instituti perfectionem inducere, *sal fuit Domini- Fuit sal.*

cus,

Ad Sereniss. Princip.

Lux mundi. *cus, nō infatuatus; sed excoetus, à prauorum affectuum spuma liber, & aptus ad putorem in alijs vitiorū acrimoniam monitionis correndum: tanquam *lux mundi* corporis simil & animi puritate condicans, errorum & ignorantiae tenebras in alijs discutiebat, simulque verbis, scriptis & exemplis facem ad progressum in virtutibus præferebat.*

Ciuitas *Deniq; quasi ciuitas supra montem posita, supra mō- segregatus à rerum terrenarum amore, & temp̄ posita.* animo, cogitatis, & desiderijs semper in cœlestibus defixus, portis etiam sensuum vigili custodia contra tartareorum hostium insidias, & assaultus clausis & firmis propugnaculis Dei timoris præmunitis, p̄ij Sacerdotis & Sodalis Ecclesiastico-Mariaui ideam sic adumbravit, vt benevolus lector in singulis ferè capitibus huius libri sit aliquid reperturus, quod possit imitari: nam ideo minutiora quædam, & ad usum ac exercitationem quotidianam accommodata consectetur, vt virtutis studioſo facilius occurrat, quod æmuletur.

Habent Sodales in huius vitæ lectione fru-

Ducem Lotharing.

fructum hunc etiam præ ceteris, quod se
quodammodo virtutis huius participes
debeant existimare: solet enim id esse cō-
mune cuiuslibet ^{Sodales} ^{participes} ^{horum o-}
Societatis emolu- ^{perum.}

mentum, quod operum honorū satisfa-
ctio, & vis impetrandi cū alijs communi-
cetur. Vnde cum Sodales Sodaliū tuorum
heroica facta legunt, suum quodammo-
do meminerint se thesaurum, cuius par-
ticipes sunt, intueri. Debent ait S. Macarius

Hom. 3.

fratres in dilectione, & gaudio simul conuersari,
& qui operatur de eo, qui preces fudit ita dicere;
nempe particeps sum thesauri, quem comparat
frater meus, quia communis est. Qui vero preces
fundit, & de legente secum ita reputet: fructus,
quem ille capit ex lectione lucrū meum est. Qui
autem ministrat, ita cogitet, ministerium quod
exhibit cedit in communem utilitatem. Quem-
admodum enim corporis membra cum multa
sint, vnum sunt corpus, & se mutuo iuuant, &
vnumquodq; proprio fungitur officio: verbi gra-
tia, oculus pro vniuerso corpore videt manus pro
omnibus membris operatur, pes quocumque per-
gat, vniuersa membra circumfert, sic & fratres
sibi inuicem cedant, & qui legit, orantem amo-
re & gaudio complecti debet, secum hoc reputas,

quia

Ad Sereniss. Princip.

quia pro me petatur. Hęc S. Macarius. Cuius
rei gratia S. Anno Coloniensis Archiepi-
scopus primus in metropoli sua congre-
gationem Ecclesiastico - Marianam in-
choauit , vt veluti in multorum ignium
coniunctione mentis ardorem facilius
conseruarent, augerentque & alter alte-
rius operum bonorum fructum partici-
paret.

Quod si quis forte Iacobum aliquan-
to seueriorem morum Cleri Censorem in
scriptis libris , vel nimis religiosum iudi-
cet in tabulis testamentarijs , quibus se
dispensatorem tantum facit bonorum
Ecclesiasticorum , non Dominum , &
omnia superflua pauperibus , nihil opu-
lentis amicis censet esse relinquendum,
velim S. Bernardi caput 7. euoluat: vbi sic
contra degeneres Ecclesiæ ministros ful-
minat. Indignus lacte & lana cōuincitur, si non
pascit oves, si non vigilat in custodia gregis: iudi-
cium sibi manducat, & vestit: v& v& tibi Clerice,
mors in olla , mors in ollis carnium , mors in
huiusmodi delicijs est, non modo, quia secus in-
troitum delectationis posita esse dignoscitur; sed
ob id maximè, quia populi constat esse peccata,
qui

c.7. de-
clamat. de
vita &
moribus
Cleric.
Clerici
quomodo
peccata
populi co-
medant.

Ducem Lotharing.

qua comedis. Sumptus Ecclesiasticos gratis habere te reputas? cantando, ut aiunt, tibi prouenire videntur: sed bonum erat magis fodere, aut etiam mendicare: peccata enim populi comedis, ac si propria tibi minus sufficere videretur. Solitus esto tanquam rationem redditurus pro eis, gemitus fundere, dignos agere pœnitentia fructus. Alioquin ea noueris tibi imputanda, qua modo inter delicias comedis, & paruipendis, & dissimulas, tanquam nihil attinentia tibi. O iudiciorum abyssus multa, ô terribilis Deus in consilijs super filios hominum. frustra tunc psal. 65.
Luc. 24. incipient miseri dicere montibus. Cadite super Quā gra-
nos, & collibus operite nos. Venient, veniet ue iudicium
ante tribunal Christi, audietur populorum que-
rela grauis, accusatio dura, querum vixere sti-
pendijs non diluere peccata, quibus facti sunt du-
ces cacci, fraudulent mediatores. Quid tibi insi-
piens deliciae sapiunt? quid diuitiae illæ cacos dele-
ctant oculos, quibus mercari tam graue iudi-
cium, tam duræ temet ipsum obligas rationi? v-
niuersa siquidem usque ad quadrantem nouissi-
mum exigeris. Sed esto quis studiosè & fructuo-
sè labore, dignus est planè operarius mercede
sua, ut qui altario seruit, de altario viuat: viuat Etiā stre-
nuè labo-
inquam de altario, ut iuxta eundem Apostolum rantibus.

ali-

Ad Sereniss. Princip.

Si redditus alimenta, & quibus tegatur habens, his contenta
malè im- tus sit. tertium ei hoc periculum est, de altario
pendant. viuat, non superbiat, non luxurietur, deniq; non
ditetur. nec contra Sancti cuiusdam plane digna

S. Hier. ad
Nepot.

omni acceptatione sententiam ex Clericatu di-
tior fiat. Non sibi de bonis Ecclesiae ampla palatia
fabricet, mutans quadrata rotundis, nec loculos
inde congreget, nec in vanitate vel superfluitate
dispersat; non extollat de facultatibus ecclesiae
consanguineos suos aut neptes, nuptiū tradat.

Et sacri- Res pauperum non pauperibus dare par sacri-
legē. legij crimen esse dignoscitur. Sanè patrimonia
pauperum facultates ecclesiarum, & sacrile-
ga eis crudelitate surripitur, quidquid sibi mini-
stri & dispensatores, non vtique Domini vel pos-
sessores ultra victimum accipiunt & vestitum. Nes-
enim Deus ordinavit his, qui Euangelio ser-
uiunt de Euangelio querere, aut habere delicias,
vel ornatum; sed viuere ait Paulus ex eo, vt vi-
delicet sint contenti alimenta corporis, non in-
citamenta gula, aut incentiua libidinis, & qui-
bus tegantur, non quibus ornentur accipere.

Hactenus S. Bernardus. Tam seuerum
Iudicis tribunal, vt Iacobus euaderet,
prouidè cum in vita, tum morte bonorū
superfluorū heredes semper esse pauperes

VO-

' Duce Lotharing. |'

voluit, faciens amicos sibi de mammona ini- *Luc. 16.5.*
quatis, ut cum vita deficeret, ab his in a-
eterna tabernacula reciperetur, conciliato
per hoc sibi iudice: nam iucundus homo, qui *Ps. 111.*
miseretur & commodat, disponet sermones
suos in iudicio, in aeternum non commouebitur.

Sed licet omnibus Sacerdotibus, cu-
ratoribus tamen animarum egregio præ- *Forma 1.*
lūxit exemplo, qua ratione cum vitæ *Pastorum.*
etiam periculo teneantur oves pascere,
solari ægros, morientibus adfistere: pri-
uatis etiam colloquijs subditos suos de-
beant officij commononere; quod ipsis,
his inculcat verbis S. Gregorius. Et quia
una eadēque exhortationis voce non suffi- *Ho. de cu-*
cit simul cunctos admonere, debet singulos, in *ra. Pasto-*
quantum valet; instruere, priuatis locutioni-*rali.*
bus adficare, exhortatione simplici fructum
in filiorum suorum cordibus querere. Debe-
mus namque pensare continuè, quod San-
ctis Apostolis dicitur, & per Apostolos no-
bis Vos estis sal terræ: si igitur sal sumus, con-
dire mentes fidelium debemus. Vos igitur qui *Matt. 5.9.*
Pastores estis, pensate, quia animalia Dei
pascitis, de quibus profecto animalibus Deo per
Psalmista dicitur: Animalia tua habitabūt

in 1

Ad Sereniss. Princip.

Psal. 67. in ea. Et sape videmus, quod petra salis brutis
animatibus anteponitur, ut ex eadem petra sa-
lis labere debeant, & meliorari. Quasi ergo inter
bruta animalia petra salis debet esse sacerdos in
populis: curare namq; Sacerdotē necesse est, quae
singulis dicat, vnumquemque qualiter moneat,
ut quisquis Sacerdoti iūgitur, quasi ex salis ta-
ctu aeternā vitæ sapore cōdiatur. Sal enim terra
non sumus, si corda audientium non condimus.
Quod profecto condimentum ille veraciter pro-
ximo impendit, qui p̄dicationis verbum non
subtrahit. Hucusque Gregorius: cuius
Pastorale, cui per otium libebit percur-
rere, videbit Iacobum viuum exemplar
præceptionibus S. Gregorij simillimum
expressisse, quod cum ætate nostra
Deus huic ciuitati singulari beneficio
donauit, merito paulo diligentius est
pertractandum adiectis industrijs & fa-
cillimis obuijs medijs, quibus cona-
tus in omni vita sua est Sacerdotis &
Curatoris animarum officio congruen-
ter viuere: quas industrias, & piè vi-
uendi modos aptissimos quisquis usur-
parit, reipsa magnum in virtutibus pro-
gressum experietur.

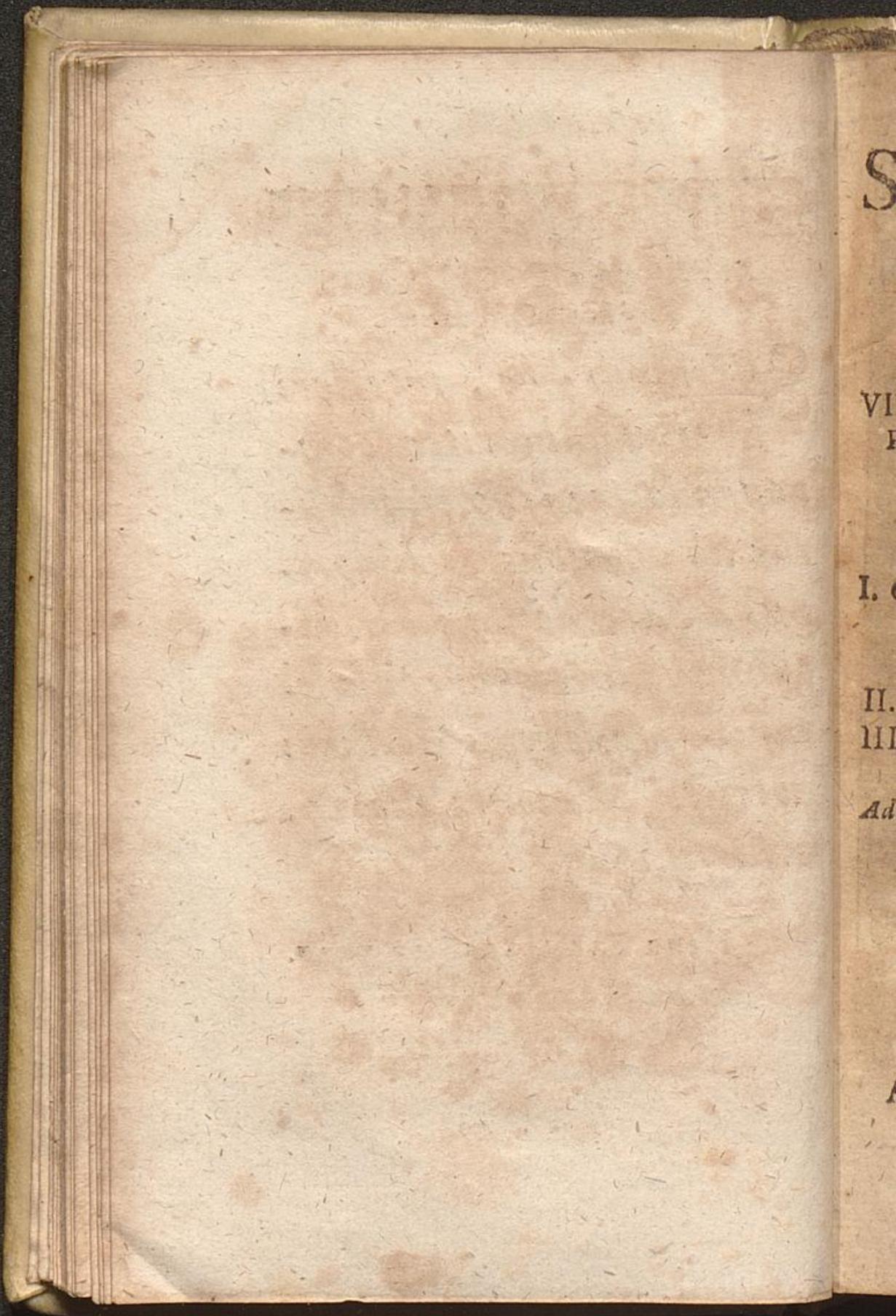
AP-

APPROBATIO CENSORIS
Librorum Ordinarij.

Speculum hoc, interiori
homini salubriter com-
ponendo, magno cum fru-
ctu ab omnibus, cumpri-
mis à Sacerdotibus Deial-
tissimi, identidem consule-
tur; ideoque typis euulgari
poterit. *Colonia die 27.*

Martij. 1645.

HENR. FRANCKEN SIERSTORKE,
S. Th. Doct.

VERI & PII
SACERDOTIS
IDEA, &
EXERCITIA,

Seu

VITA R.D.IACOBI MERLO-HORSTII,
PASTORIS B. MARIÆ VIRGINIS IN
PASCVLO COLONIÆ,
SS. Theol. Licent.

ACCEDVNT

I. *Oratio Parænetica De VENATIONE SPIRITUALI* *habita in professo S. HVBERTI Cr.*
Ad Sodales B. V. MARIÆ.

II. DOCUMENTA ASCETICA.

III. TESTAMENTVM CHRISTIANI HOMINIS.

Ad Clericorum & PASTORVM imitationem accomodata.

COLONIÆ,
Apud IOANNEM KINCHIVM,
Sub Monocerote veteri,
ANNO M. DC. XLV.
Cum Privil. S. Cæf. M. generali.

INDEX CAPITVM ET PRAXIVM huius opusculi.

D Edicatio.

Prefatio.

Caput 1. Patria Iacobi, Parentes, & puerilis educa- tio.	1
Caput 2. Octennis circa annum 1605 Coloniæ du- citur, & ab auunculo materno piè educatur.	3
Caput 3. Undecennis humaniores literas in Gymna- sio trium Coronarum apud Patres Societatis Ie- su discit.	5
Caput 4. Anno 1612. transfertur ad Montanum Gymnasium, & Philosophia nauat operam.	8
Leges Musæi in Collegio Suoliano à Iacobo propo- sita.	10
Oratio ante studia.	13
Caput 5. Theologicis vacat studijs, deliberat de vi- ta statu.	13
Caput 6. Sacris Ordinibus, & Sacerdotio ante legi- timam aetatem initiatur Anno 1621.	17
Hymnus S. Augustini de dignitate & vita Sacer- dotum.	20
Praxis breuissima piè celebrandi, & cōmunicandi tum ante, iū post Missam, & Cōmunionē utilis.	21
Caput 7. Anno 1622, in Serenissimi Reuerendissi- mique Principi Lotharingia & Decani fami- liam adsciscitur.	27
Caput 8. Anno 1623 Paracie D.V. in Pasculo pra- ficitur.	28
Caput 9. Insignis animi demissio.	30

a 2

Caput 8

INDEX

Caput 10. Voto speciali cupiditatem plurium beneficiorū & ambitionē dignitatis sibi praeſcindit.	33
Caput 11. Afflictio corporis & abstinentia.	39
Caput 12. Quotidiana viuendi ratio.	41
Caput 13. Castitatis inuiolatè seruanda studium & fuga mulierum.	43
Caput 14. Puritas mentis & horaria adſpirationes.	46
Caput 15. Puritas intentionis in operibus.	49
<i>Ante labores.</i>	49
<i>Post labores.</i>	50
<i>Ante opus quoduis.</i>	50
<i>Exercitium ingentis meriti & efficacia, seu actus hereticus, & padum eum Deo ineundum.</i>	53
Caput 16. Gradum Licentia in Theologia anno 1626. ſuscipit.	58
Caput 17. Inducit in Parochiam frequentationem Sacramentorum.	60
<i>Methodus preparationis ad audiendas Confessiones.</i>	62
<i>Oratio preparatoria ad eas audiendas.</i>	68
Caput 18. Ante Paschale tempus inuicit Parochianos, admonet officij, corripit.	70
Caput 19. Officia diuina curat diligenter, ornat Ecclesiam, pietatemque promouet.	72
Caput 20. ſtudium pie canendi, vel dicendi Horas, orandi voce vel mente.	74
<i>Praeviae considerationes.</i>	75
<i>Oratio ante Horas Canonicas.</i>	79
<i>Oratio post officium, vel longiorē orationē.</i>	80

Orat.

INDEX

Orationes de Passione Domini, singulis Horis Canonicas accommodatae.	81
Ad Matutinas.	81
Ad Primam.	81
Ad Terzam.	82
Ad Sextam.	82
Ad Nonam.	82
Ad Vesperas.	83
Ad Completorium.	83
Oblatio Meditationis.	85
Caput 21. Cultum Venerabilis Sacramenti omni die Iouis in Parochianis excitat, cum insigni diuina prouidentia argumento.	86
Caput 22. Conuersatio & colloquia eius pacifica, utilia, pia, diuina.	88
Caput 23. Temporis accuratissima ratio in somno, cibo capiendo, conuiuysi &c.	90
Caput 24. Cura domesticorum & Fratrum.	94
Caput 25. Oeconomica viuendi ratio, & prouentuum administratio similis religiosa paupertati.	96
Anni 1631 rationes in fine Decembris inita.	98
Caput 26. Misericordia in pauperes, studiosos, Religiosos, exules.	99
Caput 27. Inuicta in morbis acutissimis patiētia.	110
Caput 28. Curam Sanclimonalium in S. Vincen- tio suscipit, cum insigni fructu cœnobij, delicatos cibos in morbis etiam refugit, & ad nosocomia mittit.	111
Methodus præparationis ad prædicandum fructuose Verbum Dei.	

INDEX

- Meditatio concionis primitienda. 113
Oratio ante concionem immediate dicenda. 117
Post Concionem. 119
Caput 29. Egregia documenta, quæ familiaris-
cris initiando dedit, & varia eius præclarafä-
cta & dicta. 122.
Caput 30. Lucta cum dæmone diuturna & vi-
trix. 129
Caput 31. Amor & fiducia in Deum, eiusque cum
divina voluntate conformatio. 132
Caput 32. S. Bernardi opera magno studio illustrat.
135.
Caput 33. Familiaritas pia & sancta cum Illustris-
simo D. Nuncio Apostolico Fabio Chisso Episcopo
Neritonensi. 144
Caput 34. Cura agrorum & morientium morbum
& mortem ei accelerat. 147
Caput 35. Incrementa morbi & singularis patien-
tia. 149
Caput 36. Morbo nonnihil remittente votum con-
cipit, S. Caroli Boromai vitam illustrandi. 152
Rosarium D. N. Iesu Christi in 7 decades digestum
ad memoriam & honorem 7. effusionum san-
guinis Christi. 157.
Actus Contritionis ad remissionem peccatorum ob-
tinendam efficax, eoque semper in promptu ha-
bendus, quia est præsentissimum male mortu-
antidotum. 159
Caput 37. Mors pia vita consentanea. 160
Caput 38. Funeris ratio ab ipso præscripia, & tabu-
li

INDEX

<i>lis testamentarijs sancita.</i>	163
<i>Caput 39. Dicta sententiaque eius selectiores, quibus ut principijs vita perfectioris uteretur.</i>	166
<i>Caput 40. Forma corporis, statura, & lucubrations.</i>	169
<i>Libri editi.</i>	170
<i>Libri edendi.</i>	173
<i>Caput 41. Testamentum eius.</i>	176
<i>Dispositio sepultura eiusdem.</i>	184
<i>Informatio super statu rerum suarum Executoribus scriptu relata.</i>	188
<i>Caput 42. Epitaphium eius & hominis Christiani vita regulam exprimens.</i>	193
ORATIO PARÆNETICA habita à R.D. Iacobo Merlo-Horstio ad Sodales Ecclesiasticos Anno 1628. in profecto S. Huberti & die Com- memorat. <i>Omnium Fidelium defuncto- rum.</i>	
<i>Thema. Dicet Dominus susceptor meus es tu, & refugium meum, Deus meus, sperabo in eum.</i>	
<i>Quoniam ipse liberavit me de laqueo venantium, & à verbo aspero. Psal. 90.</i>	
<i>Pars. I. De Venatore Diabolo eiusque venatione.</i>	
198.	
<i>Pars. II. De Sacra venatione Christi</i>	
<i>Epilogus continet ardenter exhortationem ad munus Pastorale dignè obeundum.</i>	250

Index

INDEX

Index capitum libelli cui titulus. *Zelus Domus Dei*

259

*Documenta Ascetica D. Iacobi Merlo pro varijs
hominum statibus, vernaculo sermone scripta,
nunc Latio donata.*

*Compendiaria collectio omnium, qua Religiesis Deo
decaes virginibus scitu & obseruatu necessaria
sunt, ut Deo placeant, & vocationi sua congru-
enter vivant.* 261

*Documenta quadam selectiora pro virginibus Deo
deuotis in seculo degentibus.* 275

*Exercitia sex utilia ad dicta puncta facilium obti-
nenda.* 279

*Documenta 10. ad vitam homine Christiano dig-
nam congrua, & cuius statui, sexuique accom-
modata.*

*Epitaphium R. D. Iacobi Merlo-Horstij Pastoris
in Pasculo.* 284

*De Libris eiusdem orbi vulgatis ex nomine Ana-
gramma.* 287

Errata corrigenda.

Pag. 7. lin. 10. pro b. lege ab. p. 28. l. 21. lege cumulata. p. 36. l.
21. lege cuperet. p. 36. l. 22. lege calamo p. 70. l. 20. lege nec p.
152. l. 23. lege editurus p. 162. l. 3. lege anagnosten p. 162. l. 4.
lege ei congruos p. 165. l. 9. lege parentarunt p. 167. l. 11. lege
pietatis p. 187. l. 5. lege adiurationem p. 191. l. 22. lege gratior
p. 192. l. 21. lege optanit. p. 193. l. 13. lege annis 47. p. 193. l. 23.
lege Ecclesiastico p. 193. l. 24. lege Parochi p. 197. l. vlt. lege
separare p. 199. l. penult. lege mysterij p. 210. l. 25. lege ferat p.
226. l. 3. lege vicos p. 226. l. 21. lege intelligis p. 243. l. 1. lege hoc
est. p. 246. l. 16. lege super eum curram p. 262. l. 13. lege adhac
p. 262. l. 27. lege contendam p. 263. l. vlt lege quod p. 264. l. 18.
lege praescindam p. 273. l. 25. lege aliarum p. 281. l. 18. lege ac-
crescit. p. 281. l. 25. lege ut in p. 283. l. 11. lege regulap. 283. l. 13.
lege tota.

I
IDEA PII SACERDOTIS,

siue

VITÆ R. D.

IACOBI MERLO

HORSTII, PASTORIS

in Pasculo B.V. Mariæ

C A P V T I.

Patria Iacobi, Parentes, & Puerilis

Educatio.

Vit Iacobus Merlo patriâ *Patria*:
Gelder, natus in Horst
pago Diœcesis Ruremuni-
danæ, patre Iacobo Mer- *Parentes*.
lero, matre Helenâ Mathen,
fortunæ mediocris, colonis. Annus ei na- *Natalis*
talis à salute partâ septimus & nonagesi- *annus*.
mus post millesimum quingentesimum,
dies 24. Iulij, postridie Translationis SS.
Trium Regum, pridie S. Iacobi; hinc &
nomen Iacobi tulit, & in omnem vitam
cultui SS. trium Regum fuit deditissimus.
Parentem ei mature fors acerbior sustu- *Parentis*
lit; quem ruri milites iniquæ voluntati *mors*.

A suæ

sux obnitentem, crudelē in modum in-
 teremerunt. Ne tamen puer, cui diuina
 prouidentia maxima quæ quæ dona desti-
 nabat, à teneris negligetur, duos prouidit
 eis pueritiae tutores, matrem in pa-
 tria, auunculum Coloniæ, custodes perui-
 giles, ne gratiæ baptismalis ficeret iactu-
 Materna ram. Mater pia religiosaq; fœmina, tene-
educatio. ro timorem Dei, vitiorum fugam & vir-
 tutis amorem cum lacte sensim instilla-
 uit. Rusticana fuit annis octo ferè primis
 habitatio & educatio, simplex autem, re-
 cta sinceraque, vnde eximius ille candor
 animi, quem nulla vñquam postea fuca-
 ret fallacia, dolus aut fictio: corpus etiam
 laboribus assuetum obduruit à pueris ad
 diurnis nocturnas lucubrationes adiun-
 gendas. Iam tum nouum hunc Ieremiam
 sibi eligebat ex agro Deus, vt euelleret,
 & destrueret, & disperderet, & dissiparet,
 & adificaret, & plantaret. Alium huic
 Colono destinabat agrum Colonensem,
 tot Martyrum irrigatum sanguine, tam
 fœcundum germine Virginum & Con-
 fessorum fructibus vberrimis, vt ibidem
 cœlesti sparsa semente, totum terrarum
 orbem ascetico diuinoq; nutriri pabulo.

Ierem 1.

Ele-

Elegit ut Dauid, seruum suum, & sustulit *Ps. 77.*
eum de gregibus ouium. de postfætantes accepit
eum pascere Iacob seruum suum, & Israël her-
reditatem suam. Et pavit eos in innocentia
cordis sui, & in intellectibus manuum suarum
deduxit eos.

C A P V T II.

Octenni circa annum 1605. Coloniam ducitur,
& ab auunculo mate: no piè educatur.

Degebant Colonie Matris auunculus *Auuncus.*
R. D. Ioannes Horstius, ætate proque-*lus Iacobæ*
cta Metropolitani templi Vicarius, vita: *Coloniae.*
morumq; integritate conspicuus, à pietate
vero præcipue commendatus, quem
R. P. Franciscus Costerus olim Sodalibus
Marianis adscripsit, sub huius vigilis &
solliciti tutoris disciplina voluit Deus nō-
dum octennē puerū adolescere, præceptis
imbui, formari moribus, vt animi puritas
& innocentia, nulla labore grauiore, corpus
vero nullo libidiniscotagio polueretur.
Ad hunc A. 1605. 28. Maii Iacobus ab agro
cū Eliseo ad Eliam nutricium suum venit, *3. Reg. 19.*
apud quē nihil hauriret oculis, aurib. aut
alio quo quis sensu perciperet, q; ingenuo
pudori vel honestati morū aduersaretur.

A

Hic

Idea pij Sacerdotis
4 Hic Sacerdos candidam, simplicem & in-
instituit
eum mo-
nibus.
nocentem natus in dolem, tum primam
doli capacem, cœpit ad verecundiam,
pietatem in Deum, & amorem litterarum
informare, primisq; tradere rudimentis,
& elementis imbuendum triennio; cuius
exemplum vita religiosissimæ cum puer
indies contemplaretur, nullâ vagandi fa-
ctâ licentia, mores suos cœpit ad omnem
honestatem componere. Quo nutritio
& parente, deinceps ad annum ætatis fe-
rè 30. usus est, ut virtus confirmata non
posset facile malorum exemplis vel con-
silijs labefactari. Vicissim Iacobus auun-
cuso gratus omne præstitit obsequium
ætate iam decrepita, multis morbis & mi-
serijs obnoxia, donec annos natus 93. vi-
Obitus tam hanc miseram cum immortali felici-
auunculi ter A. 1629. commutauit. Tunc Iacobus
velut Elisæus dupli Eliæ sui præceptoris
imbutus spiritu, cœpit non tantum ut an-
te auunculi more, exemplo virtutis per-
fectæ; sed & scriptis asceticis magis cele-
brari, & velut tuba cœlestis
Dei laudes toto terrarum
orbe resonare.

**

*

CA-

C A P V T III.

Vnde cennis Humaniores Litteras in Gymnasio
trium Coronarum apud Patres Socie-
tatis Iesu discit.

Sortitus erat cum Salomone animam
bonam, & ingenitam Sapientiae cupi-
ditatem, quæ facile videtur ab his, qui diligunt ^{Sap. 6.}
eam, & inuenitur ab his, qui querunt illam, Cupido
præoccupat qui se concupiscunt, ut illis se prior sapientia
ostendat. Agrum habebat mentis non pra-
uarum cupiditatum lolijs obsitum, neq;
vitiorum sentibus horridum; sed vome-
re seuerioris disciplinæ bene subactum;
purum, mollem ad fementem sapientiae
recipiendam aptissimum, terram certè
bonam, quæ scenore perpetuo si non
centesimas, certè sexagesimas ducere.
Testem huius illius fructus & ardoris ac-
quirendæ sapientiae religiosissimum ha-
beo Præceptorem eiusdem R. P. Adamum
Casen Soc. Iesu nunc Studiorum Regen-
tem, quo Magistro Iacobus usus est qua-
triennio, dum politiori studeret littera-
turæ, is velut in imagine sic eius mores &
indolem repræsentat.

[Fuit D. Iacobus, meus in Gymnasio ^{Testimo-}
trium ^{nium Præ-}
A 3 ^{ceptoris.}

trium Coronarum Societatis Iesu Coloniæ discipu'us annis plus minus quatuor, nimirum ab A. 1608. vsq; ad annum 1612. in Grammaticis & Poëtica, quibus in scholis & annis quomodo se habuerit, probē memini, quando pueri vultus, habitus, mores & indoles animo meo velut præsentia nunc etiam obuersantur. Adolescentulus erat intra decimum quartum *Exterior* quintumve ætatis annum, exterius ad o-*cōpositio*. m̄nem honestatem compositus, interius animo totus sedatus, in quo nil perturba-
tionis omnino, nullus inordinatus motus, & quod de Tobia c. i. legimus, *nihil puerile* *Gestus* *in opere* appareret. Evultu, motu, gestuq; *corporis* corporis & actione, modestia, verecun-
dia, probitas & ingenuitas elucebat; nec tamen affectata vanè, vel aucupandæ gratiæ studio quæsita, sed ex optimæ indole promanans, & ingenita naturæ seriaq; *Auunculi* viri Ecclesiastici educatione *Pietas*. confirmata. Pietate erga Deum, San-
ctosq; reuerentia, erga Præceptores ob-
seruantia nulli secundus erat; labore ma-*studium* gis & studio diligentiaq; quām inge-
nio, primos æquabat scholæ. Nihil in eo *Professor*, nihil discipuli desiderabant,
ne-

nedum culparet quispiam. Scio Iacobum in scholis offendisse neminem, saepius me recolo peroptasse similes illi discipulos omnes; quamuis in tanta frequentia diuina bonitas non paucos excitarit, qui pari passu Iacobi virtutem aut exemplarentur, aut etiam consequentur.

Vnum in eo præcipuum obseruaui. Sic *Attentio* ore Præceptoris pependisse, sic velut a- *addicta* pem argumentosam libasse verba singu- *professoris* la, collegisse sedulò, ut quidquid ad litteras, eruditionem, disciplinasq; capescendas idoneum, vel ad virtutem homine Christiano dignam excolendam utile produceretur in medium, id animo totū cōplete retur, & referret in Cōmentarios. Hinc ista manasse videntur totius eruditionis, omnisq; litterature copiosa aduersaria. Secutus hoc ipso tempore Ecclesiastici monitum: *Ne defrauderis à die bono, & Eccl. 44 ne particula boni doni te prætereat.*] Hactenus Magister eius.

Eodem tempore nomen Angelicæ *So-* Fit Soda-
dalitati dedit, ut facilius cœlestibus histu- *lis Ange-*
toribus & præsidibus innocentia casti- *licus.*
tasque, quibus Angelis esse similis desi-

derabat, maneret integra, cultor item
Deiparæ Virginis & S. Vrsulæ præcipuus:
inde profluxit ei consuetudo quotidie
sub noctem conscientiam discutiendi,
quot hebdomadis maculas conscientiæ
eluendi, mensam Dominicam frequen-
tandi, Deiparam Rosarij recitatione quo-
tidie honorandi. Sic diuina naturalibus
medijs adiungendo, capacem animum
reddidit, sapientiam complectendi.

C A P V T I V.

*Anno 1612. transfertur ad Montanum Gym-
nasium, & Philosophiæ nauat operam.*

Progressum in humanioribus litteris
non nihil sufflaminavit, vt ipse sibi
persuadebat, Scholæ Professorumque
mutatio: imò profuit: dum sic alijs etiam
virtutis & diligentia præluceret exemplo,
Causas aperit Magister eius Adamus Ca-
sen. [Adolescens Rheticam auspicatus
non sua voluntate, sed auunculi imperio
è Gymnasio Coronarum transiit ad Gy-
mnasium Montanorum, quod inter ur-
bis tria reliqua vetustissimum est, vt in eo
Philosophicis disciplinis imbutus & Ma-
gistri titulo decoratus bonas litteras pro-
fite-

fiteretur, sensimq; doctior, & ad obeunda *Carissimam*
 munia Ecclesiastica prodiret instructior; *mutari*
 simulq; Svolgianæ fūdationis beneficio
 frueretur. Hæc ille. Tenuit in eo loco so-
 litum pietatis cursum, quem mirificè
 promouebat Gymnasij Regens, Admo- *Regentis*
 dum R. D. Ioannes Gelenius, Collegij A- *Montani*
 postolici Decanus, & postea Serenissimi *D. Gelenij*
encoriat.
 Principis Electoris & Archiepiscopi Vi-
 carius in Spiritualibus generalis, vir ut
 doctrinā præcipuus, ita pietatis fouendæ
 in Iuuentute sibi credita studiosissimus,
 lumen egregium Sodalitatis Ecclesiasticæ
 Venerabilis Sacramenti apud Patres So-
 cietatis Iesu; huius virtutes Iacobus vti
 quotidie suspiciebat & mirabatur, sic i-
 mitabatur sollicitè: cui moriens idem
 lampada porrexisse videtur, & dictæ So-
 dalitatis amorem ingenerasse: nam Iaco-
 bo nostro nemo postea in ea Sodalitate
 magis assiduus, eiusq; præfecturam gessit
 minimum quater. Exactis autem Philo-
 sophiæ spatijs A. 1616. 22. Martij laurea
 donatus est Magistrat. Undeviginti natus
 annos, eiusdem Regentis mandato vide-
 tur Iacobus Conuictoribus præfuisse;
 nam frater ipsius putat eum leges ijs tu-

Ideo p̄ij Sacerdotis:
lissē, quæ manu ciuī exarata repertæ sunt
cum hac inscriptione:

LEGES MVSÆI IN COLLEGIO
Svvolgiano propositæ.

Epist. 49. [Temporis iacturâ nulla grauior, atque
eo magis indignor, inquit Seneca, aliquos
ex hoc tēpore (quod sufficere nec ad ne-
cessaria quidem potest, etiam si custodi-
tum diligentissimè fuerit) in superuacua
maiorē partem erogare; scilicet ars longa
est & vita breuis: ut ergo compendiosior
eruditionis via sit, diligens temporis cura
& custodia faciet, si nimirū statis diei horis
sua assignentur studia, & officia ea seduli-
tate peragenda, quasi à quolibet die, imò
qualibet diei hora fructus aliquis profe-
ctusq; foret exigendus. Proderit itaq; in-
frascriptū diei trāsigēdē modū obseruare.

1. Mane signo ab hebdomadario custo-
de dato, nemo auroram Musis amicam
inerti otio & torpore in plumis delitescēs
elabi patiatur, sed collectis quisque ne-
cessaria quiete viribus, stratum linquet,
& ad Musæum properabit, ibidem preces
Collegij p̄i & distincte, ut pareat, reci-
tandæ, sic diei pariter ac studij auspicio,

ab

ab invocatione diuini Numinis facta ad
sua quisq; studia serio ac sedulò tractan-
da sese accingent, ea continuantes quoad
usque pulsu Gymnafij ad scholasticas le-
ctiones conuocentur.

2. Finitis lectionibus, negotij si quid erit, paucis expediendum; ab his ad resu-
menda in Musæo studia transiendum.
Atq; hic quidem quod reliquum est tem-
poris antemeridiani, partim auditæ le-
ctionis repetitioni, partim pomeridianæ
seu sequentis lectionis tractationi impens-
dendum. Idem finitis lectionibus pome-
ridianis obseruandum.

3. In ipso Musæo summoperè vitanda
frequens discursio & excursio, nisi quam
necessitas fecerit rationabilem. Ante om-
nia vero omnes in conditi clamores atque
rumultus, nuge & inimicæ gesticulationes,
inanæ verborū strepitus & intempestiuæ
fabulæ studiosè cauendæ: neque enim de-
bet tempus silentij seu studijs destinatum
turpiter & inutiliter perdere. Si forsan
oborta de dubio quodam literario disce-
ptatio, aut alia de studijs collatio, collo-
quium postulet, cauebitur, ne sermo al-
teri cuiquam studijs intento sit importu-
nior.

4. Vespere precibus horā statutā recitatis cubitum, singulise, qua pars est ratione & honestate, component. Nocturnas lucubrations, utpote corpori & literis inimicas, fugient. Quod si cuius forte studiendi cupiditas diurno labore non expleta, nocti & somno partem surripere suadeat, matutino id potius quam vespertino tempore faciendum; nam aurora Musis amica.

His legibus diligenter omnes sese conformabunt, transgressorū namque siue negligentia siue contumacia, aut pecuniariā aut arbitrariā Superiorum pœnā mulctabitur. Verum Philosophos decet non tam vi legum & formidine, quam virtutis amore recte facere. Hoc enim discrimen inter Philosophum & Vulgus agnouit Aristippus, quod Vulgus legum præscripto arceatur, Philosophus citra leges sponte recte faciat.]

Ex his liquet, quem ille modum studiendi seruarit eo tempore, quamq; temporis duxerit accuratam rationem; qua verò oratione præuiā sit usus postremis etiam annis vita libet adiucere.

ORA

ORATIO ANTE STUDIA.

O Iesu, Verbum & Sapientia Patris, da mihi intellectum, & scrutabor legem tuam, & custodiam illam in toto corde meo. Illumina cor meum, ut sciam, velim & faciam quod acceptum coram te sit omni tempore. Docce me facere voluntatem tuam, quia Deus meus es tu. Da mihi sedium tuarum assistricem Sapientiam, quae intellectum meum illuminet, cor meum purifecet, & affectum meum inflammet, ad cognoscendum & amandum te Dominum meum in omnibus & super omnia.

ALIA BREVIOR.

Seruiat tibi, Domine Deus, quidquid ago, lego & scribo, omne quod cogito, dico & intelligo, a te incipiat, & in te omne opus meum finiatur.

Porro imago, coram qua studere solitus est, fuit Christi patientis facies in Sudario Veronicæ expressa.

C A P V T V.

Theologieis vacat studijs, deliberat de vita statu.

Mansit in conuictu Montani Gymnasij ex fundatione Svolgianâ
A 7 quin-

quinquennio sequenti, dum Theologiae
simul & volutandis optimis quibusque
Scriptoribus assiduam narraret operam.
Nam mens eius à rerum creatarum amo-
re segregata, cùm contemplando summo
bono profundius immergetur, & An-
gelici Doctoris (quem vitâ cum primis ex-
primere gestiebat, eius Bibliothecæ suæ
præfixa imagine) fontibus potaretur aui-
dius, cœpit incredibili siti sapientiæ diuine
*Nocturna lucu-
brationes* sic astuare, vt diurno studio nocturnas
adijceret interdum horas, vt alios etiam
eiusdem Doctoris Interpretes exauri-
ret.

Lectio SS. Patrum. Cœpit eodem tempore SS. Patrum ex-
cutere monumenta, nec cursum delibare,
sed in Commentarios accurate referre,
nullum vt absque fructu sibi tempus ela-
bi pateretur, vt sapientiam (quam adama-
bat vnicè) sibi fœdere sociali maritaret,
audire sibi visus identidem monitum Sa-
Proth. 22. pientis: *Si enim sapientiam inuocaueris, &*
inclinaueris cor tuum prudentiæ, si quæsieris
eam quasi pecuniam. & sicut thesauros effode-
ris eam, runc intelliges timorem Domini, &
scientiam Dei inuenies, quia Dominus dat sa-
pientiam, & ex ore eius prudentia & scientia.

Næ

Næ ille plusquam avarus pecuniam & re- *Vehementes*
conditosthesauros, plusquam ambitiosus *sapientia*
dignitates, vel voluptuosus delicias, sapi- *studium*.
entiam diuinis humanisq; coniunctis me-
dijs vbiique noctes & dies inquirebat, ean-
dem quasi thesauros reconditos in SS. Pa-
trum & optimorum quorumuis Autho-
rum libris eruebat, vt eius augendæ cupi-
ditatem insatiabilem expleret, licet animi
nimia contentione valetudo corporis in-
terdum debilitaretur. Nec tamen iuuandi
proximi negligebat studium, cum ceteros
conuictores & contubernales exemplo
monitisq; formaret ad odium vitiorum,
virtutis & literarum amorem, ijsdem stu-
dendi, diemq; piè, studiosè, fructuosèque
transigendi certas & statas ferret leges.

Eodem tempore cœpit animo versare vi- *Delibe-*
ræ statum, quem tādem complecteretur, *ratde vi-*
frequenter de sanctioris vitæ disciplinâ *t& statu.*
ineundâ, cum rerum humanarum con-
temptione cogitabat, & inter reliquos vi-
tæ religiosè status (vt fratri perlæpe dixit)
arridebat in primis Societas Iesu, quam
ingenio suo propensionique voluntatis
consentaneam maximè iudicabat; sed
vires corporis infirmæ reuocabant, &

re maturiūs expensā, sensit ē re fore, si secularem Ecclesiasticum statum complexus, proximis verbo, scriptis & exemplo vitæ commodaret, quamvis extremis annis vitæ, conscientiæ arbitro nonnunquam fassus sit, si valetudo pateretur, optare se potius religiosum mori, sua tamen contentum forte viuere; sed qui viuendi modum eius examinarit, aduertet,

*Modus ei-
nus viuē-
di reli-
giosus.* parum vel nihil à religiosa viuendi norma absuisse, plusq; per leges ascetarum, saluis votis licuisse, quām ipse sibi genio, vel corpori, rigidus sui ipsius censor indulgeret. Ita nihil vñquam pecuniarum in res inutiles, curiosas, superfluas vel delicatas erogabat, omnia necessitate corporis & valetudinis metiebatur, reliqua

Bibliothecæ, pauperibus & pijs causis applicabat; vt ad rem domesticam iudicio fratris nimium quam par erat, attentus videretur, ne quid vñquam deesset ad egenos alendos, & templum exornandum. Iam tum minoribus Ordinibus initiatu*s. Hieronymi* ad Nepotianum sententiam manu sua descriptam voluebat assi*s. Hiero.* duè: [Clericus qui Christi seruit Ecclesiæ, *ad Nepot.* interpretetur primò vocabulum suum, &

no-

nominis definitione prolata nitatur esse quod dicitur. Si enim Cleros Græcè, Latinè Sors appellatur, propterea vocantur Clerici, vel quia de Sorte sunt Domini, vel quia ipse Dominus sors, id est, pars Clericorum est: qui autem vel ipse pars Domini est, vel Dominum partem habet, talem se exhibere debet, vt & ipse possideat Dominum, & possideatur à Domino: qui ergo Dominum possidet, & cum Propheta dicit: Pars mea Dominus, nihil extra Dominum habere potest: quod si quidquam aliud habuerit præter Dominum, pars eius non erit Dominus, v.g. si aurum, si argentum, si variam supellectilem, si possessiones, cum istis partibus Dominus pars eius fieri non dignabitur.] His calcaribus se ad vitam Clerico dignam excitabat.

C A P V T VI.

*Sacris Ordinibus & Sacerdotio ante legitimam
atatem initiatur A. 1621.*

Existimabat R. D. Ioannes Gelenius plurimum Iacobum - profuturum proximis, si quam maturimè Sacerdotio fungeretur: quæ vero causæ præcipuæ per-

permouerint, vt assentiretur, & præuiā dispensatione citiūs ordinaretur, hacten-
nus non cōp̄eri; tempus ipse consecra-
tionis suæ his consignauit verbis: [Anno
1621. 6. Martij sum ordinatus in Sacerdo-
tem à R̄mo D. Ottone Episcopo Cyre-
nensi & Suffraganeo : 21. Martij cele-

*In S. Vr-
sula cele-
brat pri-
mitias.*

braui primum meum Sacrum in Sacello
S. Vrsulæ, vulgò Camera Aurea:] dedit
hoc Patronæ suæ, quam honore præci-
puo cum vndecim milibus Virginum ve-
nerabatur; dedit & animi demissiōni,
quippe qui quoad eius fieri posset, splen-
dorem omnem extēnum & applausum
declinabat, magis sollicitus, vt Deum exi-
miā sibi pietate mentisq; feruore deme-
rēretur, quam ab alijs videretur. Exin-

*Quotidie
Sacrum
legit.*

de ferē quotidie rem diuinam, nisi mor-
bo præpediretur, factitabat; nec etiam
cūm iter saceret, & impedimenta non le-
uia moram inferrent, deducisē à piā con-
fuetudine patiebatur: præmittebat qui-
nos Ecclesiæ Psalmos consuetos, & pias
è Thomā de Kempis & alijs depromptas
preces, quas postremis annis è paradiso
suo petebat: mirificè verò pietate suâ præ-
fentes ad orandi studium & religionem

*Prepara-
tio ad id.*

excitabat, quod vberius varijs operibus
præsttit, præcipue in Aphorismis, Para-
diso & industrijs piè celebrandi seorsim
editis, vt hisce facibus languorem Sacer-
dotum ætatis nostræ & tepiditatem in-
flammaret. Ut verò se quotidie Sacerdo-
tal is officij commoneret, Breuiario duas
has præscripsit sententias, primam S. Gre-
gorij in Pastorali: [Nemo in Ecclesia am-
plius nocet, quām qui peruersè agens no-
men vel ordinem sanctitatis vel Sacerdo-
tis habet: delinquentem namque redar-
guere nullus præsumit, & in exemplum
valde culpa extenditur, quando pro re-
uerentia Ordinis peccator honoratur.]
Adiecit & istam S. Hieronymi in Ezech. *Hiero. in*
l. 2. [Grandis dignitas Sacerdotum, sed *Ezech. l. 2.*
grandis ruina, si pereant: lætamur ad a-
scensum, sed timeamus ad lapsum: non
est tanti gaudij excelsa tenuisse, quanti
mceroris de sublimibus corruisse: nec e-
nim solùm pro nostris delictis reddemus
rationem, sed pro omnium quorum ab-
utimur, & nequaquam sumus de eorum
salute solliciti.] Adscripsit Hymnum ex
S. Augustino.

*S. Gregor.
in Pastor.*

HY.

HYMNVS S. AVGVSTINI
de dignitate & vita Sacerdotum.

Viri venerabiles Sacerdotes Dei,
 Pracones altissimi, lucernæ diei,
 Charitatis radio fulgentes & speci,
 Auribus percipite verba oris mei.
Vos in Sanctuarii Dei deseruitis,
 Vos vocauit palmites Christus vera virtus.
 Cauete ne steriles aut inanes sitis,
 Sicut vero stipite viuere vestitis.
Vos estis Catholicae legis protectores,
 Sal terræ, lux hominum, ouium pastores,
 Muri domus Israël, morum correctores,
 Iudices Ecclesiæ, Gentium Doctores.
Si cadat protectio legis, lex labetur,
 Si sal euauerit, in quo salietur?
 Nisi lux appareat, via nescietur,
 Nec si Pastor vigilet, ouile frangetur.
Vos cœpistis vineam Domini procurare,
 Quam doctrinæ riuulis debetis rigare,
 Spinas atque tribulos procul extirpare,
 Ut radices fidei possint germinare.
Vos estis in area boues triturantes,
 Prudenter à palea granum separantes,
 Vos habent pro speculo legem ignorantes
 Laici, qui fragiles sunt & inconstantes.

Quid-

Quidquid vident Laici vobis displicere,
 Dicunt procul dubio sibi non licere:
 Quidquid vos in opere vident adimplere,
 Credunt esse licitum, & culpâ carere.
 Cum Pastores ouium sitis constituti,
 Non estote desides, sicut canes muti:
 Vobis non deficient latratus acuti,
 Lupus rapax inuidet ouium saluti.

Addamus Praxim ipsam celebrandi,
 quam seruare solitus postea typis seorsim
 excusam etiam communicaturis accom-
 modauit.

P R A X I S B R E V I S S I M A
 piè Celebrandi & Communicandi,
 pro Sacerdotibus & Laicis:

Tum ante, tum post Missam & Commun.
 ytilis.

Obserua h̄ic Actus præcipuarum
 virtutum.

Adorationis & Grat. Act.

O Dulcissime Saluator, Christe IESV,
 qui ex nimia charitate nos miserè
 perditos redemisti pretio Sanguinis tui:
 Et

Et in huius Amoris tui memoriam , nec-
non in pignus futuræ gloriæ , tam admir-
abili Potentia , Sapientia & Bonitate de-
disti nobis in cibum & potum ipsum Cor-
pus & Sanguinem tuum: Denique ad hæc
diuina Mysteria , me vilissimum peccato-
rem in numerum tuorum [*Sacerdotum*]
Seruorum tua ineffabili clementia vocare
dignatus es.

Adoro te ex toto corde , & gratias tibi
ago ex intimis visceribus animæ meæ , pro
tam immensis beneficijs tuis ; & affectus
omnium Electorum tuorum mihi me-
dullitus opto , vt placere tibi possim in
hoc opere , quod facturus sum. (*veliam
feci.*)

Contritionis.

Sed heu me miserum , qui hactenus
tam indignè vocatione mea vixi , & toties
& tam grauiter te DEVUM meum offendit
peccatis meis (præsertim his N...) Sed
nunc de ijs. Doleo ex intimo corde meo ,
ob Amorem tui super omnia: & deinceps
Tibi soli seruire , placere , & adhærere pro-
pono.

Puræ Intentionis.

Proindeq; nunc accedens ad Mensam
Con-

Conuiuij tui, ex omni affectu cordis mei
Tibi [hoc Sacrificium, Missæ] dignissimam
hostiam Corporis & Sanguinis tui, quam
tu ipse semel pro nobis in Ara Crucis ob-
tulisti; offero ad laudem & gloriam æternæ
Maiestatis tuæ; In mémoriam sacratissi-
mæ Incarnationis, Vitæ, Passionis ac Mor-
tis tuæ.

In gratiarum actionem pro omnibus
donis & beneficijs, toti cœtui Electorum,
& mihi indignissimo peccatori hucusque
præstitis: vel vñquam præstandis.

Pro salute quoque Fidelium Vino-
rum N... Et solatio Defunctorum N...

Et vtinam ex omni affectu, feroore &
desiderio Amicorum tuorum, seu iam re-
gnantium in cœlis, vel adhuc militantium
in terris, hoc tam grande tuæ pietatis o-
pus peragere possem. (vel potuiss. m.)

Fidei.

Corde siquidem Credo, mi Iesv, & ore
confiteor, quia Pater æternus, Deus sei-
pso summè beatus, potens, perfectus, &
nullius egens, secundum infinitam misé-
ricordiam suam sic dilexit Mundum, ut
Te Filium suum Vnigenitum nobis daret
Saluatorem.

Cre-

Credo quoque, quod Tu ipse Patri æqualis per omnia, ex vi immensæ charitatis tuæ de sinu Patris descendisti in veterum Virginis, & propter nos homines HOMO FACTVS ES. Et quod ex amore nostri hoc Sacramentum in vltima Cœna instituens, verum Corpus & Sanguinem tuum, id est, Te ipsum nobis ad manducandum dedisti. Et denique Patri tuo factus obediens usque ad mortem, Temet ipsum pro nobis Hostiam in Ara Crucis obtulisti.

Spei.

Ideoq; *Spero in te, magna fiducia venio ad te, ô Domine, qui nostri causla tam mira facere; & tam dira pati voluisti. Quid enim negabis, qui sic amasti, ut te ipsum dares?*

Amoris.

Amo Te quoque, ô bone IESV, ex tota virtute cordis mei, & semper deinceps, & in æternum amabo, si tu dederis.

Oblationis & Resignationis sui.

Sed quid retribuam tibi, Domine, pro tanto munere, & pro omnibus, quæ retrahisti mihi? Ecce, me ipsum totum, Corpus,

pus, Animam, & omnia offero in omne
beneplacitum benignissimæ voluntatis
tuæ.

*Humilitatis, & Unionis cum meritis
Christi.*

Verum quid habeo, quod non acceperim? Quid vilis creatura, vermis terræ, miser peccator, pauper & seruus inutilis praestare poterit Deo, Creatori ac Domino suo? Tu ipse potius, ô Domine, ut pote Aduocatus & Mediator meus, diues in meritis & miserationibus suscipe caussam meam.

Et ex thesauro immense charitatis tuæ fer opem inopiam meam: & pretium Sanguinis tui, omniumque meritorum tuorum repræsenta æterno Patri tuo; & hinc supple omnem defectum meum, præcipue huius meam, heu, nimis modicæ & imperfectæ præparationis, qua ad hæc SS. mysteria venio, ut sic Ei per Te placeat obsequium indignissimæ seruitutis meæ.

Postulationis.

Fac etiam, ô Bone Iesu, per omnes miserationes tuas, ut hoc tremendum Mysterium & admirabile donum charitatis tuæ, debitâ semper Fide, Reverentia &

B

Gra-

Gratitudine prosequar: idq; puro & ar-
denti corde nunc & semper recipiam.
Statum hunc quoque meum N. ad quem
me ex singulari gratia vocare dignatus es,
Charitate, Castitate, Humilitate, Man-
suetudine, Patientia, Sobrietate, &c. Mo-
ribusq; tibi placitis, & [Sacerdote] fidelis
seruo tuo dignis excolere studeam. Idq;
ut seruitus mea magis tibi placeat: Ad ma-
iorem gloriam tuam, Ecclesiæ utilitatem,
& propriam proximiq; salutem.

Abnegationis sui & Unionis cum Deo.

Vnde tandem supplex rogo, ut per vir-
tutem Corporis & Sanguinis tui, abstra-
has cor meum efficaciter ab omnibus no-
xijs affectibus N... qui gustum ac fru-
ctum huius Sacramenti impediunt, & in-
timè tibi vnius & incorpores, ut gustem
quām suauissis, Domine, & vnuſ tecum
efficiar spiritus: ut tu in me, & ego in te
mancam, adeoq; nihil sit, quod me vnu-
quam separare valeat à te. Nam tibi ad-
hærere mihi bonum est, &c. Quid enim
mihi est in cœlo, & à te quid volui
super terram? ô pars mea Deus
in æternum!

CA-

C A P V T V I T.

A. 1622. in Serenissimi R:mi:z: Principis Lo-
tharingiae & Decani familiam
adsciscitur.

Decennium sc̄rē compleuerat intra
Montani Gymnasij septa, nec pote-
rat istis angustijs lucis istius fulgor occul-
tari, quin latius radijs sparsis urbem illu-
straret. Nobilis viri Gabrielis de Roy in-
dicio splendor iste vitæ integritatis Se-
ren:mo & R:mo Decano Metropolitan:o
Principi Lotharingiae Francisco Episcopo
Virdunensi sic probatus est, vt in fami-
liam suam cooptarit Iacobum à Sacris si-
bi futurum. Itaque sub initium anni 1622
Contubernio Montano deserto conce-
dit in Aulam, quam virtutis perfectæ cla-
ritate mirificè illustravit, eamque breui
sam collegit & existimationem, vt ea
licet ætate iam aptissimus ad amplissima
munia sustinenda iudicaretur; sic etiam
virtutem Iacobi Princeps prudentissimus Amor Se-
ren. Prin-
cipis in
Iacobum.
suspexit & ad amauit, vt ad extremos usq;
vitæ dies summis eundem in amoribus
habuerit: nam morbi tempore quotidie
destinauit ex aula certos, qui morbi siue
B 2 incre- in morbo.

incrementa, siue decremēta referrent accuratē, cibos exquisitissimos quosq; submisit, pharmaca suppeditauit: quin & raro præcipui amoris in virum argumento manibus ipse suis nonnulla præparauit ad morbi vim infringendam, & vires corporis prostratas erigendas & confirmandas. Interim pudore virgineo suffundebatur æger, immerenti tam eximia singularis amoris indicia à tanto Principe exhiberi. Nec tamen in aula diu morari potuit, quem Deus ad curam animarum destinabat.

C A P V T VIII.

Anno 1623. Parœciae D.V. in Pasculo
præficitur.

Deceſſit anno 1623.12. Februarij R.D. Petrus Spicherus Pastor in Pasculo, Collatio penes Decanum Metropolitum erat, multi candidati beneficij Iacobum ætate superabant, virtutis cumulatā famā, morumq; maturitate nemo, quam Sereniss. Princeps Franciscus per annum exploratissimam habebat, vt præter multorum opinionem, cum vix vicesimum quintum ætatis annum expleuisset, cum

di-

dignissimum existimaret, cui curam Pastoralem eam crederet, qua se totumque Capitulum Metropolitanum, familias item Canonicorum, & eorum quotquot beneficijs templi fruuntur, praeter ciuicas alias domus subiiceret. Adiit 22. Martij possessionem, & eam diligentiam munus obire coepit, ut cum omnium superaret expectationem hanc ex ore Principis saepe vocem expresserit, neutquam se poenitere, quod D. Iacobum aetate iuuenem tanto muneri praefecisset. Qui sicut initio cum Musas a limine salutauit, ideam absolutissimi studiosi & Philomusi, postea Sacerdotis religiosissimi, sic iam exemplar Curatoris animarum vigilantissimi studuit exhibere, & omnes partes huius officij humeris etiam Angelicis formidandi peruestigare, complecti animo, & rcipta semper exsequi, utque facilius gem Domini pasceret oratione & verbo, fecutus exemplum Pastoris Pastorum & Episcopi animarum nostrarum

Christi, coepit prius facere,

quam docere.

* *

B 3

CA

C A P V T I X.

Insignis animi demissio.

Tacobus altum molitus vitę sanctio-
ris ædificium, profundum iecit humi-
litatis fundamentum. Vnde sicut postea
Vide Proca
7. libri
subaru SEPTEM TVBIS suis orbi Christiano vul-
gatis, oneris Pastoralis magnitudinem,
obligationem & officia publicauit eo con-
filio, ut hoc velut Classico Clerus & anima-
rum Curatores excitati ad bellum luxur,
ambitioni, auaritiae, otio desidiæq; velut
capitalibus hostibus indicerent, vocatio-
nis & officij neglectum corrigerent, sa-
crorum contemptum & amorem sacerduli
velut pestes detestarentur; sic primus ipse
sibi bellum denunciauit domesticum &
affiduum, ac mentem sui cognitione de-
se depri-
mit. pressit, de se viliter & submissè solitus sen-
tire & loqui, iactantiam in verbis, in bene-
fugit lau-
des. laudabiliterque factis ostentationem fu-
gere, ut nullus apud eum assentationi,
nullus vanæ laudi & plausi populari lo-
cus esset; ideo suspectos habebat amicos,
si laudarent immodicè libros, quos typis
vulgauerat, cum illos ipse, quibus pos-
set modis, depresso iret, sanè pau-
cis

cis ante mortem mensibus ita cuidam
ē Societate Iesu Patri scripsit inter cæte-
ra : [Sed ramen suspendit me, an dicam
offendit, benignior illa & propensior cen-
sura, quam de me meisq; quisquilijs ferri
video; luculentum quidem indicium per-
humani & facilis animi tam benevolè res
amicorum æstimantis ; sed suspecta ferè
sunt aut esse debent amicorum iudicia,
ut pote quæ non tam veritas, quam affe-
ctus format, sincerius & securius critiriū,
quod à parrhisia manat, quæ scilicet nec
in amicis nœuos & vitia dissimulet, quin
notas obseruat, monet & corrigit, imò
etiam reprehēdit. Faciet id quidem etiam
momus aut Aristarchus aliquis, sed ami-
cos ab his facile dispar affectus discernit.
In meis quidem minutis & rugis, quid est
quod tati æstimari debeat? Mihi quidem
adeo non probantur pleraque, ut velim
abolita. PARADISVS placuerit ne, nescio;
mihi certè adeo non placuit amplius, ut
noua editio nouum pene totum & alium
propediē datura sit. Pergit deinde reliquæ
& Cōmentationē in S. BERNARDVM par-
modo deprimere, more viris sanctissimis
visitato, qui mentis aciem à suis egregijs

*Amar
corrigi.*

& heroicis factis auertebant, ad lapsus, ne-
uos & errores conuerte bant affiduè, quo
ſibi i p ſis vilescerent, & ab alijs reprehendi,
corrigi contemniq; desiderarent, id alibi
pharmacum contra tumorem præscribit.
[Nosce te ipsum, ô homo, quia ex cogni-
tione ſui vilescit ſibi homo, vt ex igno-
rantia ſui intumescit; quid superbis, cuius
conceptio culpa, naſci pœna, viuere miſe-
ria, & mori tormentum eſt? Vnde ergo
superbis, homo? ob gratiæ dona, naturæ
vel fortunæ bona? vel ob ingenium, ſcien-
tiam, aut alias corporis vel animi dotes,
quibus te putas excellere? ſed quid ex his
omnibus tuum eſt? nonne hæc omnia ab
Authore Deo & bonorum omnium fon-
te prædierunt? Alienæ ſunt iſtæ omnia
tibi credita tantum & paulisper commo-
data, in Authoris gloriam & ſalutis tux
commodum; ſed in dedecus & damna-
tionis cumulum ceſſura, niſi
bene expenderis.]

* * *

CA-

C A P V T X.

Voto speciali cupiditatem plurium beneficiorum & ambitionem dignitatis sibi præscindit.

Radix malorum, cupiditas, qua semel humanæ menti firmiter insitâ, necesse est vitiorum omnium virulentos fructus pululare: solet enim è cupiditate nata opum affluentia, luxum, fastum, intemperantiam, libidinem & quasvis pestes exitiales Clericis generare, præsertim quos semel hydrops insatiabilis plurium beneficiorum infecerit: Vnde tam seuerè Concil. Trident. damnat eam cupiditatem, statuitque: [ut in posterum vnum tantum beneficium Ecclesiasticum singulis conferatur. Quod quidem, si ad vitam eius, cui confertur, honestè sustentandam non sufficiat, liceat nihilominus aliud simplex sufficiens, dummodo utrumque personalem residentiam non requirat, eidem conferre.] Habebat Iacobus Parochiale pertenue beneficium, eiq; Vicariam adnexam, satis id sibi rebatur esse, non solùm ad vitam suam, sed & pauperum aliorum alendam & bibliothecam.

*Vno con-
tentus be-
neficio.*

B 5 cam

cam instruendam, dūmodo permagnū
rei familiaris vestigal parsimoniam adhi-
beret. Vnde quanto quidam ambitiosiūs
declinat opima Sacerdotia, Principum gratiam,
plura. officia perhonorifica, dignitatesq; venan-
tūr, & prō dōlō nundinantur, tanto ipse
studiosiūs oblata nec petenti, refugiebat;
vt graue nōnunquam ipsi certamen cum
& fauore viris Principibus fuerit; de sponte delato
Principū fauore promotioneq; honestē declinan-
da, ne tantorum Virorum gratiam auer-
sari videretur. Sed quo magis ab alijs ad
officia speciosa sollicitabatur, vt radicitus
eorum obtainendorum sibi spem præscin-
deret, morem Patrum Professorum Socie-
tatis Iesu imitatus, hoc se speciali voto
Deo obligauit.

V O T U M D E N O N A C C E-
ptando ullo altiori gradu & dignitate.

Ego Jacobus Merlo Horstius, B.V. Maria
in Pasculo Pastor, bene deliberata mente
promitto & voveo Deo Omnipotenti, coram
Beatissima Dei Matre Patrona mea, S. Angelo
Custode, ceterisq; Patronis meis & Cœlitibus
omnibus, velut testibus, quod non velim aut
cupiam unquam ad statum, gradum, digni-
tatem,

tatem, &c. ullam altiorem, pinguiorem, commodiorem ad spirare, neque verbo ullus scripto aut obsequio per me vel per alios cuiusquam gratiam, fauorem aut opem captare, quo ultius promoueri queam; sed velim & optem multò magis sorte mea (cui utinam dignè respondeam) contentus vivere, donec Deus & Superiores, quibus obedientiam debeo, aliud de me statuant. Ita factum Colonia, Anno 1631. ipso S. Francisci, cuius exemplo utinam detur mihi terrena despicer, & amare ac querere cælestia. Amen.

Dominus regit me, & nihil mihi deerit, in loco pascuae ibi me collocauit.

Hæc superius posita, repeto, ratifico, confirmo.
Anno 1642. ipso S. Augustini Episcopi

EGO IACOBVS MERLO-HORSTIVS.

Sed ut opum contempta affluentia spem in Dei prouidentia fixam teneret, nihil Deo strenue militanti rerum necessarium defuturum, ob oculos quotidie ponebat has Breuiario insertas sententias: Iacta super Dominū curā tuā. & ipse te enutriet, Psalms. & non dabit in eternum fluctuationem iustos.

B 6

Ex

Psal. 26. Exspecta Dominum, & custodi viam eius, & exaltabit te, ut hereditate capias terram, melius est modicum iusto super diuitias peccatorum multas. spera in Domino, & fac bonitatem, & inhabita terram, & pasceris in

S. Cypr. de diuitijs eius. Et illud S. Cypriani: Cūm ora. Dom. Dei sint onnia, possidenti Deum nihil deerit, si Deo ipse non desit. Orabat etiam cum Sa-

Prou. 30. Iomone: Duo rogabo te, Domine Deus & Pater meus, ne deneges mihi, antequam moriar:

Vanitatem & verba mendacij longè fac à me, mendicitatem & diuitias ne dederis mihi: Tribue tantum victui meo necessaria, ne forte satiatus alliciar ad negandum, & dicam: Quis est Dominus? aut egestate compulsus perirem nomen Dei mei. His sc̄e precibus & expensis animo sententijs ad contemptum diuitiarum excitabat indies ferè, dum Breuiarij librum volueret. Vnde qui tantopere abhorrebat à pluribus beneficijs, cūm sui similes caperet omnes de Clero, libera voce calomoq; sic detonuit in Sa-

c. 13. mo- cerdotes opum cupidos: [Quid ergo, ô

nit. sap. diuites, (si tamen diuites) nunquam præsentibus saturi semper ad plus & amplius auri sacra fame stimulante respicitis?

Quorsum coniungitis domum ad domū,

& a-

& agrum agro copulatis? Verum magis prodigiosum est, si opes auidè congerant qui electi in fortè Domini statum profitentur, cuius decor & integritas opum contemptu & cœlestium præcipuè bonorum desiderio constat. Ut quid ergo pauperis Christi patrimonium tam violenter inuaditis, tam infideliter tractatis, tam indignè consumitis? ignominia ordinis vestri est, proprijs studere diuitijs, nec bene conueniunt militare Deo, & dignis seculo curis implicari. Quando peius habuit Ecclesia, quam cum illius Ministri cœperunt contemptis aut male contortis tot Canonum & Conciliorum decretis, beneficia beneficijs, curas curis superaddere, & multorum alimenta ad luxus & vanitatis suæ fomenta conuertere, Deo ingratii, Ecclesiæ iniurij, proximis inutiles, pauperibus & miseris immites, sibi metijs perniciosi. Si ullos hominum, Vos certè hæc verba spectant: *Habentes victum, & quibus tegamur, his contenti simus.* Supereft aliquid? en pauperes vos velut Patres & Oeconomos in clamant. Quid ergo attinet aut noxias aut alienas condere diuitias? quorū multa possidere

B 7 bene-

beneficia , quæ viam sternunt ad multa
supplicia? Vereor hoc multos tunc pri-
mūm sapere , cùm frustra est pœni-
tere.]

Succisa iam radice cupiditatis & ambi-
tionis, non defuere frequentes occasions
voti periclitandi; reliquis omissis breuita-
tis studio duas adiçiam. Vocatus ab Im-

*Renuit imperij Principe sapientissimo & Iacobi eue-
oblatam hendi studiosissimo , cùm is vltro nec ro-
à Princi- gāti, gratiam & fauorem, ad altiorem lau-
pe promoto- tio remq; conditionem obrulisset , Iaco-
tionem.*

bus ei gratias agere, modis nescio quibus
excusare se , & affirmatè dicere nihil am-
plius in votis habere se. Interrogatus verò
quidnam haberet ergo, quāti prouentus
essent annui? sufficere respondit eos par-
simoniæ suæ , nec quicquam desiderare
amplius, sua se tenuitate contentū viuere.
Princeps exinde magis virtutem viri mi-
rari cœpit , quie ea, quæ cæteri tam ambi-
tiosè venantur , tam modestè recusaret,
& comiter à se dīmisit.

Aliàs Bonnam profectus in templo FF.
Minorum vacabat orationi, fortè Ser^{mus}
Princeps Elector aderat , & obseruatâ
Iacobi præsentia , cùm ephebum ad se
accer-

accerferet, idq; notaret Iacobus, in metu fuit, ne in aulam inuitaretur, ideo clam subduxit e templo se, ne simili velitatione votum factum periclitaretur. Constat enim Ser^{mum} Principem Electorem de eo Decano Bonnæ constituendo nonnunquam agitasse consilia, ut locum Archiepiscopaloris residentiæ, virtutum suarum splendore collustraret, & vt nihil hic etiam simile fuisset formidandum in votis integrè seruandis, ipse tuta etiam metuebat.

C A P V T XI.

Afflictio corporis & abstinentia.

VT animam sortitus erat bonam, ita *Corpus* corpus debilius & ob indefessos stu- *imbecillū* diorum labores & voluntarias castigatio- nes variorum morborum cruciatib. fra- Etum & extenuatum, quamuis bene sem- per erat animo, quotiesq; corpore; hoc domabat cilicijs, quæ duas tressve hebdo- *domaci- licijs.* madas, & vt quidam ait, totam Quadrage- simam gestabat; adeoq; extremo quadra- genarij ieunij tempore secundo morbi- die coactus est exuere, cùm alijs ne no- & torno quidem tempore deponeret.

Ver-

Verberib. Verberabat se nodosis funiculis sæpius,
quotidia- ieunijs imo quotidianâ ferè se cruciabat
nâ inediâ inediâ: nam cùm Drexelij libellum de
abstinentia voluisset, pluribus annis
cœnare tantum voluit, meridie modico
contentus iuscuso. Ut tegeret hanc tem-
perantiam, valetudinis & studiorum ob-
tendebat curam: nam quod vſu venit
S. Carolo Borromæo, vt ieunio diutur-
niore corporis humores consumerentur,
conducere dicebat naturæ suæ catarrhis
obnoxiæ, cibiq; digestionem, quæ post
meridiem corrumpit trium horarum in-
tensem studium, comodiùs in noctur-
Cum la- nam quietem reiſci. Sed cùm ventriculus
sione va- exinde nimium debilitaretur, vt ægrè ci-
letudinis. bos conficeret, caput verò repleretur hu-
moribus, membra catarrhis affligeren-
tur, tussi vox exasperaretur, non ante ta-
men à SS. Bernardi & Caroli abstinentia
sequenda deduci potuit, quām à Confes-
sario monitus (proposito S. Bernardi
exemplo suum eadem in re cum valetu-
dinis iactura nimium culpantis impetum
& ardorem) correxit diætam, prandendi
resumpsit morem, nocturnas contraxit
vigilias, tunc enim stomachi redire vires,

ex-

excitari ciborum appetentia, remittere tussis: nec tamen alias afflictandi sui prætermisit rationes, quas ad consilium arbitri conscientiæ temperauit.

C A P V T XII.

Quotidiana pie viuendi ratio.

A Sceticis S. Ignatij commentationibus subinde feruorem spiritus languentem excitabat, inde mentem persepe sacris meditationibus pascebatur, è quibus fructum semper aliquem & pia colligebat proposita diurnas actiones quām perfec-
tissimè obeundi, Thomam Sanchez imi-
tatus, cuius in vita moralibus eius operi-
bus præfixa similia legerat documenta.
Excerpam ea, quæ sibi quotidie præscri-
pscrat diligenter obseruanda.

Proposita & Regulæ quotidiane.

[1. Nullum diem sine lectione sacra, *Lectio li-
id est, Scripturæ aut alterius libri spiritua- bri pij.*
lis, maximè Thomæ de Kempis, præter-
mittam; sed temporis aliquantulum, idq;
commodissimum huic officio, depu-
tabo.

2. Tem-

Matuti- na preces. 2. Tempore maturino, tempore debito sine mora surgam è strato, maximè ad uertam, vt euigilans mox animum ver tam ad Deum, & primitias cogitationum Deo offeram, & actis breuiter gratijs omnia eius diei opera ad Dei Omnipoten tis honorem offeram, gratiamq; ad id ne cessariam efflagitabo.

Operis cu iuslibet intentio. 3. Hoc quoq; per diem in omnibus functionibus, negotijs rebusq; omnib. cautè & diligenter aduertam, vt ad cuiusuis a ctionis initium mētem in Deum eleuem, & intentionem primi operis ad Dei honorem & maiorem gloriam dirigam, ro b' Christi gemq; eam acceptari in vnione operum & meritorum Christi Iesu.

Modestia in Choro. 4. In locis sacris piē, religiosē, & ad proximi ædificationem vtiliter me geram, à fabulis omnibus abstinebo, sola solitus pietatis & orationis mihi cura ibidem erit, alijs omnibus ab Ecclesia in locum alium ac tempus aliud relegatis.

Maturitas in con gressu. 5. In conuersatione aliorum & collo quijs maturitatiscura mihi singularis erit, conaborq; loqui breuiter, grauiter, comi ter, vtiliter, de rebus maximè honorem aut famam proximi concernentibus par cissimè

cissimè & cautissimè loquar, verba inutile, otiosa, non satis honesta, aut aliquam turpis rei memoriam ingerere apta, diligentissimè cauebo.

6. Ante preces & maximè ante diuinum *Oratio* officium seu publicè seu priuatè legendū, *præparatio* semper conabor instituta aliqua mentis *toria*, collectione animum ad pietatem & deuotionem præparare, cogitans breuiter opus hoc esse vocationi & functioni proprium, ideoq; diligēter fideliterq; exequendum, ut Deo placeat, & proximis prospicit.

C A P V T XIII.

*Castitatis inuiolatè seruandæ studium,
& fuga mulierum.*

Avreolam Virginitatis incorruptam seruare cū Dei gratia follicitè labouuit à teneris, gnarus quod *incorruptio proximum* facit Dō, redditq; mortales similes cœlitibus, imò terrestres quosdam Angelos efficit, mentemque præparat & accommodat ad diuinæ sapientiæ dona copiosius recipienda. Ideo sanctissimam D E I Genitricem M A R I A M, S. Vrsu-
lam, S. Custodem Angelum, Præsides *Media*
castitatis
cōseruāda
tuto-

tutoresque castitatis inuocabat assidue, quotidie rem diuinam factitabat, hauriebatque *Vinum germinans Virgines*. Sensus etiam suos arctā custodiā sepiebat, ne qua hosti pateret rimula, carnem ieunijs emaciabat, affligebatque verberibus, ut multo tempore quandoque cum S. Thoma Aquinate expers cogitationis vel commotionis inhonestæ videretur, accedebat otij fuga, continuus studiorum labor & mentis in Deum defixio, quæ non sinebat animum vagari distrahiq; vanâ vel otiosâ, taceo turpiore cogitatione. Mulierum verò familiaritatem *Osor mu-*
lierum. quām cautè declinarit, verbis satis nequit explicari: multis annis ideo familiam domi non aluit, sed coctos & paratos è domo vicina cibos accipere solitus est, ne mulierem admittere cogeretur. Ac licet postremis annis sororem domum receperit, nunquam tamen vel ipsam vel aliam sequioris sexus intra limen cubiculi pedem inferre passus est; imò ne vel obiter à longè inspicere sustinebat, tapete ostio præfixo, demissoq; priùs, quām id reseraret; solus extremus morbus extortus licentiam sorori permittendi ingressum,

sum, vt eius operâ necessarijs in rebus v-
teretur. Sed licet importunè quædam
Matronæ, quibus à Confessionibus fue-
rat, idipsum flagitarent, constanter o-
mnibus negauit, & ostio præfigendam i-
licò curauit hanc epigraphen : *Mulierum in morbo.*
pedes foras sunt. Sacerdoti quoque, quem
muneris sui Vicarium designarat, in
mandatis dedit, omnes vt inde procul ar-
ceret (extra fororem) fœminas, & qui-
buscunque posset modis, honestè dimit-
teret, quamdiu sensuum & mentis com-
pos esse notaretur, quamuis vbi demum
extremus agon vim sentiendi sustulisset,
orandi gratiâ viros & fœminas non tan-
tum intromitteret, sed & inuitaret. Hac *Castitate*
tam vigili custodiâ iam inde ab ineunte *seruauit*
ætate virginitatem seruauit integrum & *inuiolata*
inuiolatam, vt ipse quadam in clausula
tabularum testamentiarum anno 1639.
25. Iulij confectarum, scriptum reliquit
his verbis: [Capulo seu tumbæ nulla im-
ponantur serta vel corollæ. Si insigne re-
quiritur Virginitatis, (quam hactenus
per Dei solius gratiam seruauit integrum,
& per eandem, vti spero, in diem mortis
illibatam D E O Crearori meo offeram)
acci-

accipiatur pannus albus, id est, nullo tinctus colore, sed candidus & niucus, isque satis laxus, ut in sterni possit capulus. Permitto tamen 16. ad summum ferta imponi per modum crucis, id est, decem pro linea recta, sex pro transuersa.] Sed ne vanè gloriari de ea virtute videretur, ultimis tabulis causam candidi operimenti umbrae prætermisit; constat verò postremis annis virtus magnū ad temporis illius perfectionem cumulum virtutum adiecisse, ac indies magis magisq; fuisse sollicitum, ne tanti thesauri nimia sui præsidentia (quod etiam sanctissimis viris nouerat euenisse) naufragium in portu faceret.

Felix quem faciunt aliena pericula cautum.

C A P V T XIV.

Puritas mentis & horaria adspirationes.

Nec minus mentis puritatem, quam corporis integritatem se stabatur, sollicitus non tantum ut grauiora, sed ut ne leuiora quidem sciens prudēs patraret errata. Non inanis est præsumptio, eum innocentiam conseruasse saluâ baptismali gratiâ, nec eam per lethale peccatum desperitam, multum ad nauos etiam leuiores

res cauendos non tantum ei vespertinum
examen conscientiae, sed horaria recensio
factorum contulit, pro qua feruidas sele-
git ad Christum adspirationes.

ADSPIRATIO HORARIA AD IESVM.

illumina oculos meos, ne vñquam obdormiam
in mortem, ne quando dicat nimicus meus,
Præual: i aduersus eum.

Ego dixi, Domine miserere mei, sana ani-
mam meam, quia peccavi tibi.

Sit iuit anima mea ad Deum fortem viuum,
quando veniam & apparebo ante faciem Dei?

Vnam petij à Domino, hanc requiram, vt in-
habitē in domo Domini omnibus dieb. vita meæ.

Sit nomen Domini benedictum, ex hoc nunc
& usque in sæculum.

ALIA.

O bone Iesu, propitius esto mihi peccatori;
Amo te, & doleo ex toto corde, quia offendit te,
qui pro me dignatus es in cruce mori.

O Maria Mater gratiae, Mater misericordiae,
& tu nos ab hoste protege, & in hora mortis suscipe.

O Angele Dei, qui Custos es mei, me ibi
commissum pietate superna hac hora illumina,
custodi, rege, guberna.

Vt

Vt se ipse confundcret, languentem
excitaret, & ne de innocentia (si eam con-
seruasset) vanè præsumeret, in Breuiario
circumferebat eam S. Gregorij sen-
tentiam: [Fit plerumque gratiō D̄eo
amore ardens vita post culpam, quām
in securitate torpens innocentia.] Ora-
turus etiam, vt puritatis animi memor
esset, hoc sibi prælegebat dictum Isido-
*Isid. Ety-
mol. 6.* ri: [Sicut nullum proficit medicamen-
tum vulneris, si adhuc in eo ferrum sit,
ita nihil proficit oratio illius, cuius ad-
huc dolus in mente vel odium manet in
pectore.] Nec dubitabat suis exilibus næ-
uis attribuere præsentium temporum ca-
lamitates, eā sibi præfixā S. Cypriani sen-
S. Cyp. ep. tentiā: [Miraris in pœnas generis hu-
ad Deme. mani iram D E I crescere, cùm crescat
quotidie quod puniatur?] Hisce SS.
Patrum dictis animi puritatem seruare
nitezatur, & augere quotidie, quo
Deo cordis habitationem red-
deret gratiorem & ni-
tidorem.

* * *

CA.

C A P V T X V.

Puritas intentionis in operibus.

TRes fines operibus suis, manè pro die toto, iterum cùm opus inchoandum esset, præfigebat Maiorem Deigloriam, propriam & proximorum salutem. Ad primam verbis Apostoli se inflammatbat in scriptis Breuiario Coloniensi: siue manducatis, siue bibitis, siue aliud quid facitis, *1. Cor. 10.* omnia in gloriam Dei facite. Et illud: Omne quodcunq; facitis in verbo aut in opere, omnia *Coloss. 3.* in nomine Domini nostri Iesu Christi.

Manè varijs precibus opera suæ, cogitata, verbaq; Deo consecrabat, postea singularis ferè diuersis operibus aptas & proprias orationes præmittebat, nonnullas sparsim varijs in capitulis attuli, vel adferam.

Ante labores.

[O dulcissime Iesv, in vnione omnium laborum & sudorum tuorum, & in vnione charitatis tuæ, qua pro nobis tot labores suscepisti, & triginta tribus annis tolerasti, offero tibi labores & omnia opera mea, præsertim hoc N. &c.

C

Post

A.

Post labores.

Bone IESV, hunc laborem meum tibi
gratum faciant, omnium Electorum tuo-
rum labores ac opera, pro tui amore &
honore gesta, quæ cocta in suauissimo
cordetuo, simul vnta tibi & per te Patri
tuo offero in gloriam tuam, Amen.

Ante opus quodius.

○ Christe IESV, in vnione charitatis il-
lius, qua opus nostræ Redemptionis in
medio terræ operatus es, offero tibi hoc
opus N. & omnia studia mea ad maiorem
nominis tui gloriam, meam & proximo-
rum salutem.

Alia.

○ D̄e s infinite misericordiæ, ego mi-
ser peccator adoro cum ardore charitatis
& infinitis meritis dilectissimi Filij tui,
cum amore Spiritus S. cum desiderio &
fervore B. Virginis Mariæ & omnium E-
lectorum tuorum, petens ut des mihi
continuum tui amoris augmentum, o-
mnes actus meos præueniendo & diri-
gendo ad gloriam tuam.]

Postea

Caput xv.

51

Postea solitus est varios & multiplices
operibus præfigere fines, vel cum ijs pera-
cto negotio D E O facta sua consecrare,
quo maiora meritorum indies sumeret
incrementa, & id quidem per modum
variorum sacrificiorum in veteri lege Iu-
dæis vistitorum hoc exemplo:

[O clementissime Pater, ecce hoc quan- *Oblatio*
tulum cunq; laboris, scripturæ, lectionis, *perfectio-*
meditationis, orationis, &c. *peris.*
tib iofferò in vniōne acceptissimi & Sūmi
Sacerdotis nostri, sine quo omnes iusti-
tiae nostræ sunt vt pannus menstruatæ,
obsecrans vt id suscipias in hostiam pro
meis & totius populi peccatis. In victi-
mam pro cordis impuritatibus, & affe-
ctuum maculis expiandis. In decimas pro
recognitione tui in me dominij, quo tibi
ad omnia me obnoxium agnosco. In pri-
mitias pro omnibus beneficijs vñquam
acceptis. In pacificum pro vñione mentis
meæ, immò totius imaginis tuæ, cum te
Deo viuo & vero. In sacrificium, quod
cultu summæ religionis & latræ tibi tan-
quam Deo principio & fini debeo. In ho-
locaustum pro ardenti amoris dilectione
debita. In incensum pro consummato

C 2

& per-

& perfecto resignationis amore. O dirigatur oratio mea, operatio &c. sicut in censum summi illius Sacerdotis in con- spectu tuo, Amen.]

Denique, matutino tempore pactum cum Deo cepit inire elicto multarum virtutum exercitio prolixiori, ut omni diei hora sepius signo certo proposito, repetitisq; vocibus, *Deus meus & omnia*, ratam & confirmatam haberet matutinam cum Deo sancitam pactionem. Ita vclut aurus & industrius mercator, nullam omni hora negligebat occasionem, multiplicatis virtutum actibus inumeros sibi meritorum cumulos comparandi. Hoc negotiandi genus nobis præcepit Christus,

Luc. 19. his verbis: *Negotiamini usque dum venio, quo quisquis assuefcit uti frequentius, Ingēs me. ritorū in. potest vno solum opere tantum merito- crementū rum, quantum alter decem operibus acquirere, & vnius anni spatio ferruidis & interatis virtutum actibus, alterius tepidioris decem annorum merita superare.*

Non abs re videtur imitandi cupidis
idipsum hic proponere
Exercitium.

EXER-

EXERCITIVM IN GENTIS
MERITI ET EFFICACIÆ, SEV
Actus Heroicus & Pactum cum
Deo ineundum.

EX PHILIPPO ROVENIO ARCHIEP.
Philip. Vicar. Holland. in Instit. Christ. pier.
Et P. Mart. à Matre DEI, Carmel. Excalce
in Gymnas. Philos. Christ. Quos de vi &
præstantia huiusmodi Exerc.
pleniùs consule.

Homo pius modico labore plurimum
mereri cupiens huiusmodi PACTVM
cum Deo inire potest; Nempe, quod ad
certa quædam signa, v.g. sonitum campan
æ, aspectum cœli, tensione pectoris, &c.
(nam signa pro placito assumi & multi
plicari possunt) velit & gratum habeat
quodvis opus bonum & D'E o gratum,
quod vñquam factum est, seu hodie fit,
aut vñquam deinceps futurum est, aut
fieri posset. Item, roties seipsum velle
Deo offerre; dolere de peccatis; reno
uare proposita, vota; Deum adorare,
laudare, &c.

Vim & valorem huiusmodi Actus à contrario colligere licet. Si quis statueret secum, quoties audit campanam, cœlum respicit, &c. toties se velle ratum & gratum habere, quicquid vñquam mali actum vel agendum est, optaretq; se eius esse participem, quantæ is se culpæ obstringeret? Hoc itaque si in malo tam efficax est, quidni idem bono applicatum immensæ virtutis & meriti erit? Sed en Formulam huiusmodi Pacti.

O Benignissime Pater misericordiarum, ego confusus de immensa bonitate tua, pro gloria nominis tui & salute animæ meæ, Patetum quoddam tecum inire cupio, in hunc modum:

Quoties cœlum suspexero, vel pectus percussero, vel piam imaginem aspexero; quoties horologium, aut signum Missæ, vel Eleuationis facratissimæ Hostiæ percepero; Rosarium vel librum in manus accepero: quoties carnem, mundum, vel Dæmonem, me in quacunque materia fidei, spei, charitatis, castitatis, patientiæ, humilitatis, &c. tentantem sensero, &c. Nunc protunc declaro, toties me facere & exercere velle omni meliori, quo fieri

po-

potest, modo & formâ, Actus hosce se-
quentes: et si forte prout ad hoc men-
te minus aduerterem.

Toties, inquam, gaudeo & gratulor ti-
bi ex animo, ob infinitas perfectiones
tuas, quod sis, Qvi es, id est, D^{eu}s summè
potens, sapiens, bonus, misericors, iu-
stus, &c. Summum Creaturæ rationalis
bonum. Quod nullius egeas, utpote tei-
pso sat beatus, & sufficiens tibi: nostra au-
tem omnis sufficientia ex te sit.

Gaudeo etiam, Domine, propter ope-
ra bona, quæ vñquam facta sunt, fiunt in-
dies, fientq; in posterum, propter amo-
rem tui: aliaq; omnia, quæ fieri possent
ab ijs quos creasti & creare potuisses: idq;
ea, qua possibile est, perfectione.

Gaudeo ob ea, quæ Dominus noster
Iesvs Christus, Virgo Maria, SS. Angeli,
Patriarchæ, Prophetæ, Apostoli, Marty-
res, Confessores, Virgines, omnesq; SS.
& fideles omnes egerūt ad gloriam tuam:
neç non ob amorem, quo te æternū
prosequentur, & laudes, quas tibi in per-
petuum dicent.

Offero tibi omnia sancta Missæ sacri-
ficia, quæ vel hactenus in Ecclesia peracta;

C 4

vel

vel deinceps usque ad consummationem
seculi peragenda sunt; idque animo Ado-
randi & laudandi te uti Deum supremaz
maiestatis, potentiaz, sapientiaz, bonitaz
tis, &c. Item Gratias tibi agendi, nec non
Placandi te, & bona gratiaz & gloriaz Impe-
trandi a te.

*Doleo de peccatis meis omnibus & sin-
gulis ex animo, propter amorem tuū.
Spero de infinita misericordia tua veniam.
Propono cum gratia tua, non amplius of-
fendere te.*

*Doleo quoque de tot peccatis a mun-
di initio, hucusque a quocunque homi-
ne commissis, ijsque te tam grauiter of-
fensum. Opto ex animo, ut compensa-
ri aliquatenus meo sanguine possent. V-
tinam vice cuiusque peccati singulis A-
eternitatis momentis mille tibi obsequia
a SS. Angelis & omnibus Beatis deferan-
tur.*

*Dimitto ex animo, amore tuū, omni-
bus qui me offenderunt, vel quomodo-
cunque læserunt: & opto illis pro singu-
lis offensis, a te peculiarem aliquam gra-
tiam seu beneficium. Et utinam nun-
quam ipsi tuam offensam incurram.*

In

In manus tuas committo me, & omnia
mea, præsertim finem vitæ meæ, ut dispo-
nas de me, ut re maximè tua, in tempore
& æternitate, quod tibi placuerit, &
visum fuerit fore ad Maiorem Gloriam
tuam.

Postremò offero tibi, quicquid possum
melius, & meliori modo; præcipue vero
VITAM, Passionem & Sanguinem D. Nr.
Iesu Christi, in gratiarum actionem pro
beneficijs omnibus Corporis & Animæ,
qua à te hactenus accepi, & deinceps ac-
cipiam, præsertim pro charitate, qua ab
æterno dilexisti me. Et pro dono perse-
uerantiæ obtainendo, ut tibi inseparabili-
ter adhæream.

Hunc ipsum Actum, quo ad singulæ
membra, aliaq; his implicitè inclusa, to-
ties ratum esse volo; quoties aliquid è si-
gnis præstitutis vel præstituendis edideros;
imò tot vicibus, quot creaturæ producunt
sunt à te, aut produci possunt: quoties
spiritum duxero. Denique quoties possi-
bile vel imaginabile est, id ipsum iterari
ac multiplicari. Atque hoc pure ob amou-
rem tui, omnesq; bonos ac sanctos fines,
qui ab illo haberi possent.

C. 5

Dol.

DOMINE, quod dixi, dictum, factum,
gratum, ratumq; volo; affectu, effectu,
fructuq; quoad licet, maximo.]

Hunc actum hac forma prolixiore, se-
mel in die, pr̄sertim manē, vel ante seu
post *sacrum*, exercere sufficit. Sed s̄epis-
sime ad signa constituta reperatur, quod
haud erit difficile, cūm solā & vnicā men-
tis directione seu reflexione fieri possit.
Item dicendo: O IESV. Vel: O DEVS
MEVS, & OMNIA.

C A P V T XVI.

Gradum Licentiae in Theologia Anno 1626.
suscipit.

Iure Coloniensis vrbis pleraque cura-
ta beneficia gradum in Theologia re-
quirunt, velut publicum eruditionis par-
tæ testimonium, ut Curiones auctoritate
maiori pl̄b̄ pr̄sint, norintq; conscienc-
iæ quæstiones ipsi definire. Non defuit
officio suo Iacobus, nam A. 1618. Bacca-
laureatum Biblicum, sequenti formatum
recepérat. Itaque A. 1626. 4. Nouembris
gradum eidem in Theologia Licentiae
contulit Ioannes Gelenius Decanus A-
postolicus & Vicarius generalis, cui virtus
& do-

& doctrina recondita viri, pridem erat exploratissima, nam decennium eodem praeside & moderatore studiorum suorum usus erat Iacobus, eundem in consilium in rebus maioris momenti adhibebat: neque enim praefracte suam solitus fuit tueri sententiam, sed libenter aliorum placitis, quæ saniora videbantur, acquiescebat.

Adnotauit ipse diligenter annum diemq; recepti gradus, hac adiecta clausula: *Hic iubet Plato quiescere;* nam altioram lauream, neque functionibus suis necessariam, neque proposito mentis, & *Cur gratus* Dum Do-
ctoratus *voto postea concepto satis congruam re-* batur, malebatque sumptus tam grandes non ad- in ea caritate annonæ, qua multi fame miseris moriebantur, in usus pauperum dispenseare.

Talentum verò doctrinæ sibi creditum à Deo quām utilissimè cœpit in proximorum & propriam perfectionem accurandom diligenter impendere, quem in finem excusit sedulò SS. Patres & Scriptores omnes, qui Pastoralis officij partes & obligationem tractant & contemplantur uberioris. Nec yllis deinceps pepercit sum-

6 ptibus.

Cura Bi- ptibus, dum Bibliothecam à libris non
bliotheca tam curiosis, quām ad scopum suum fa-
 cientibus instruxisset. Hic eius post Deum
 & officium thesuarus omnis, animiq; re-
 laxatio, quæ tantam animo pariebat cum
 vtilitate summa voluptatem, ut somni ci-
 biq; vix memor, ipsorum etiam quando-
 que morborum acutissimorum dolores
 ne persentiscere quidem videretur ; quæ
Amor s̄u tamen eò referebat, vt omnes officijs sui
 dorum, partes clariùs perspiceret & expleret stu-
 diosius.

C A P V T XVII.

*Inducit in Parochiam frequentationem
 Sacramentorum.*

TAcet D. Virginis Mariæ in Pasculo Pa-
 rochia in templi Metropolitani cornu
 sinistro versus Occidentem, ostio solūm
 à reliqua Basilica discreta; nec concionan-
 di munus adnexum habet, quo fungūtur
 à multis annis Patres Societatis Iesu in Æde
 Principe manè & post meridiem. Vnde
 totus in eo sub initium fuit, vt eorum Sa-
 cramentorū induceret frequentiam, qui-
 bus animæ puritas & gratia vel acquiritur
 vel conseruatur. Ad sacrū tribunal quoti-
 die

die ferè Sacerdotib. in æde suimma facientibus, pridie verò festorum aut Dominicę tam Parochianis suis, quām alijs fidelibus confitentibus operam dabat: nam ob morum facilitatē, integritatē vitæ, ac de alijs bene merendi studium, adibatur à multis aliarū Paroeciarum, obtenta à Vicario potestate quofuis audiēdi, seriam adhibebat operā & curā, ut formaret rudes clementis fidei, pauperes solaretur, & egestati subueniret, pecuniosos ad opera misericordiæ pelliceret, omniū necessitatibus ut Pastor bonus consulteret. Præcipuā verò pauperū & afflitorū ducebat rationem, in quibus Christum agnoscerebat, souebat, venerabatur, gnar⁹ diuites & lautioris fortunæ homines faciles & obsequentes multorum nancisci aures, cùm egeni miseriq; vix audentur, quandoq; vultu seueriore repelluntur, vel asperioribus excipientur objurgationib. ut redire metuant. Nec vitiorū grauiorum fugam tantum suis inculcabit, sed quos capaciores nanciscerentur, pœnitētes ad sanctiorem vitæ rationem in eundam, puram Dei gloriam in operibus potissimum bonis absque vanæ gloriæ cupiditate spectandam, amorem inordinatum.

creataram rerum funditus extirpandum, voluntatem suam cum diuina conformatam exstimulabat: oblatis chartis aut libellis vernaculo vel Latino sermone vulgatis, quibus istiusmodi virtutum aetius continebantur. Pendebant vero ab ore Pastoris ouiculæ, ut nutum eiusdem sequerentur: unde ingens eorum apud morientem & in funere comploratio gemitusque, quibus orbitatem suam deflebant. Sic inducta in Parochiam paulatim octauo quoque die sacræ Communionis frequentatio, pietas fidelium aucta, eocursus ad templum maximus & reuerentia cultus diuini maior introducta.

Subiungo praxim, qua vrebatur in Sacramento Pœnitentiæ administrando.

*METHODVS PRÆPARATIONIS
ad audiendas Confessiones.*

I. **M**agni referr Confessarium debet estimare munus suum, ideoque magno animo & zelo, muneri suo operam dare. Ut vero de illius dignitate, uti pars est, alte sentias, expende:

1. Sacerdotem audientem & recipientem peccatores, esse Vicarium Christi
Sal-

Saluatoris, eiusq; vices & munus gerere, dum pœnitentes absoluunt, gratiæ & cœ' estis regni hæreditati per ministerium suum restituit. Vnde & Deus sententiam suam, quodammodo ad sententiam Sacerdotis restringit. 2. Licet tibi in Sacrosanctum illum Thesaurum, & fontem Sanguinis Domini manus immergere, ut eo sordidas noxiorum animas ablucas & exornes. 3. Quam nobilis sit anima illius, quem ante te vides prostratum, non solum naturâ suâ, quia est ad imaginem & similitudinem Dei condita, verum etiam precij infiniti excellentiâ, quia Sanguine Christi redempta est. 4. Te ut Confessarium, proximè ad salutem animarum operam tuam conferre: colligis enim quodammodo fructus, & metis sementem Concionatorum. 5. Delectum te esse a Deo Confessarium, ut ex Diaboli seruitute in libertatem Filiorum Dei vindices Homines peccatis obnoxios, quod S. Augustinus maius dicit opus, quam vniuersum Mundum creare. 6. Maius esse gaudium in Cœlo de uno qui ex peccatis resipiscit, quam de nonaginta iustis, qui non indigent pœnitentiâ. Quare ut eius

gau-

gaudij Ministrum & Auctorem, ex parte
Muneris & Officij tui, te esse perpende.

II. Mens tua, in hoc munere, recte fer-
ri ad Deum debet, ut nil in hoc opere,
nisi Diuinam gloriam & salutem prox-
imorum spectes, non tuum commodum,
non voluptatem, quam capias ex confi-
tentiu dignitate, numero, curiositate, &c.

III. Magnoperè decet, antequam ag-
grediaris tam arduum opus, præparare a-
nimum aliqua brevi precatione vel cogi-
tatione, de eius negotij præstantia, quod
aggredieris: Es enim agroris animis Me-
dicinam, cæcis lumen præbiturus, op-
pressos graui onere, errantem ouiculam
ad Christi ouile revocaturus. Confu-
gito insuper ad opem alicuius Sancti, Pa-
troni, & Angeli Custodis, rui & illius
qui confitetur, simul offerens pro tua
& confitentis salute, Patri æterno, opera,
labores, merita, Vulnera & Sanguinem
Christi.

IV. Necesse est, ut, antequam ad sedem
tuam accedas, animum tuum diligenter
præpares & munias, præsertim ad patien-
tiam: Est enim difficile hoc negotium,
tum propter sœda peccata, quæ audiun-
tur,

etur, tum propter intricatos casus, qui in-
cidunt, tum propter diversa hominum
ingenia, difficulta & morosa, cum quibus
agendum, tum quia multi non satis para-
ti, ad Confessionem accedunt. Ad omnia
ergo, prius confirmandus est animus tu-
us insigni longanimitate, ut dicere possis:
*Omnibus omnia factus sum, ut omnes lucrit-
faciam.*

V. Magna etiam cura cauero, ne, dum
alios purgas, ipse fœderis. Imitare ergo
medicos; Hi, dum visunt ægrotos, ne
contagione lœdantur, ferunt odores, a-
liaq; contra luem amuleta: Sic te aliquid
ad manum habere oportet, quo te à fœda
ac periculosa vitiorum contagione inco-
lumem serues.

VI. Tametsi Ius absoluendi à peccatis
ex parte Sacerdotis, non ex eius bonitate;
vel improbitate, pendeat: Vis tamen ma-
xima est, in eius sanctimonia & conian-
tione cum Diuina voluntate, ad indu-
cendum aliquem ad veram poenitentiam
peccatorum & promouendum in virtute:
Pater enim ut plurimum sibi similes filios
gignit, qui verò sibi nequam, cui bonus?
Hoc tibi quoque dictum puta.

VII.

VII. Pr̄eter scientiam, magna vt̄i oport̄ebit dexteritate. Cūm enim sis Pater quidam Spiritualis, Medicus & Iudex, in Patris officio cauendum, ne vel indulgentior sis, vel seuerior, quām res postulat; ne quem consolari debes, acerbitate verborum affligas. In officio Medici, ne pr̄æbeas medicamenta minūs accommodata, ad morbi & ægroti naturam, quibus malum non sanatur, sed potiūs augetur. Denique, in Iudicis officio, ne condennes absoluendos, absoluas condemnandos, sed æquam, rectam & tempestiuam sententiam feras.

VIII. Audiens grauia peccata, exemplo Christi, p̄œnitentis miserearis; sis Samitanus, fauicij curam suscipiens, & duos in te affectus excita. 1. Humilitatis, vt sentias te omnium peccatorum pessimum, in grauiora peccata ruiturum fuisse, nisi Diuina manus te tenuisset. 2. Timoris, ne dum aliorum sordes abluis, ipse conspurceris. Antequam igitur aurem pr̄æbeas confitentibus, doleas de tuis peccatis, vt nullum Spiritui Sancto obijcias impedimentum.

IX. Spem magnam concipias de auxilio
Di-

Diuino tibi minimè defuturo in hoc in-
nere, quod à Deo impositum est, & Dei
causa exercetur. Lucem itaq; & auxilium
à Deo efflagita, ut iuuare proximum po-
sis.

X. Non solum à peccatis hominem li-
bera, sed magis magisq; prouehe ad san-
ctitatem, suoq; in statu vnumquemque
proficere contendere. Ideoq; considera cu-
iusque ingenium. Hinc vias & modos ex-
cogita, quibus faciliùs iuuari possit.

XI. In habitu exteriori sis grauis, non
tamen asper, sed benignitatem Paternam
præte feras, qua homines allicitur, si-
biq; persuadeant, nihil te præter salutem
ipsorum spectare. Vnde fiet, ut ameris
ut Pater, & honoreris ut Christi Vicarius,
& Christi persona in te spectetur.

XII. Opere absoluto, Deo gratias age,
quod te dignum tam nobili ministerio
fecerit. Deinde, quod à te factum, com-
mendabis Domino Deo, ut quæ tuo mi-
nisterio sparsa sunt semina, ea pro sua
pietate, Christi Sanguine foueat, & ad fru-
gem perducat, vtq; absolutos à recidua
custodiat, & perfeuerantiæ dono firmatos
ad vitam æternam perducat, Amen.

Oratio

Antiphona.

Veni Sancte Spiritus, reple tuorum
 corda fidelium, & tui amoris in eis
 ignem accende, qui per diuersitatem lin-
 guarum cunctarum, gentes in unitate su-
 dei congregasti, Alleluia.

Vers. Cor mundum crea in me Deus.

Resp. Et Spiritum rectum innoua in vi-
 sceribus meis.

Vers. Ne proiicias me à facie tua.

Resp. Et Spiritum Sanctum tuum ne aufe-
 ras à me.

Vers. Redde mihi lætitiam Salutaris tui.

Resp. Et Spiritu Principali confirma me.

Vers. Docebo Iniquos vias tuas.

Resp. Et Impij ad te conuertentur.

Vers. Domine exaudi orationem meam.

Resp. Et clamor meus ad te veniat.

Oratio.

Mentes nostras, quæsumus Domine,
 Paracletus, qui à te procedit, illuminet &
 inducat in omnem, sicut tuus promisit
 Filius, veritatem.

Ad-

Adsit nobis, quæsumus Domine, virtus Spiritus Sancti, qui & corda nostra clementer expurget & ab omnibus tueatur aduersis. Per Christum Dominum nostrum, Amen.

Domine Iesu, qui promissi^{sti} Apostoli tuis, ut, si quid mortiferum biberint, inuocato salutari Nomine tuo, non eis noceret: Da, ut tanta puritate, confitentium errata excipiam, ut n^{on} terrenæ labis cogitationibus meis aspergant, sed potius ad conuertendos ad te peccatores, animū fortiter inflammet. Domine Iesu, qui me Vicarium tuum, in officio sacerdotali, ad reconciliandos peccatores resipiscentes constituisti, & vis omnes saluos fieri, atque ad veritatis agnitionem peruenire, exaudi me, pro famulis & famulabus tuis, conscientiarum suarum abdita & arcana, mihi, tua vice, referatur: Concede mihi Spiritum discretionis, ut eos dirigam in viam salutis. Da illis cor cōtritum & humiliatum, ut ab omnibus Diaboli laqueis fœliciter expediantur, dignisque pœnitentiæ fructibus abundantes, post huius vitæ cursum, ante Tribunal tuum comparere non pertimescant, sed à deli-

ctorum

Et orum omnium inquinamentis, precioso-
so Sanguine tuo emundati, sub sacratissi-
morum Vulnerum tuorum tutela, ad
gloriosum Diuinæ faciei tuæ conspectum
admittantur. Per Dominum nostrum Ie-
sūm Christum Filium tuum, qui tecum
viuit & regnat, in unitate Spiritus Sancti
Deus, per omnia secula seculorum, Am.

C A P V T XVIII.

*Ante Paschale tempus inuisit Parochianos,
admonet officij, corripit.*

*Visitat
suos,*

corripit

Captabat opportunitatem Parochia.
nos singulos adeundi cūm opus, eos
sui officij commonebat in Paschate, quos.
dam amicis & blandis verbis corripiebat,
nonnullos etiam acriūs perstringebat, &
vitia, quæ cum offendiculis aliorum con-
iuncta videbantur, velut vlcus pestiferum
sic obiurgationis nouaculâ incidebat, vt
virus latens educeret; ne hac in re tam vi-
rorum illustrium aut Prælatorum perso-
nas, quām officij sui rationem & hanc
Principis Pastorum comminationem at-
Ezec. 34. tendebat: *Quod infirmum fuit, non consoli-
dasti, & quod ægrotum, non sanasti, quod con-
 fractum est, non alligasti, & quod abiectum est.*

8108

non reduxisti, & quod perierat, non quæsistis.
Quod si monitio carere fructu videretur,
rem Deo, sanctis Regibus, alijsq; Patronis
diligenter, nec sine fructu commedabat:
sæpe enim ad serui sui fidelis voces & pre-
ces corda Deus occulte permouebat, ut
suis non decessent partibus: Omnes enim
eius verba, dicentisq; vim & quandam au-
thoritatem virtute partam verebantur,
quam Deo nixa rebus in arduis fiducia,
verborum ipsorum pondus & circumspe-
ctio augebat. Solebat eodem tempore
quoddam certis donare libellis asceticis,
statui vel necessitati priuatæ congruis;
idem amicis alijs extra parœciam præsta-
bat fructu non poenitendo. Cuidam or-
dinis Senatorij viro Heliotropium P. Dre-
xelij donarat, is legere magna voluptate
cœpit, & stetit lectioni fructus; eadem
hebdomadâ casus acerbissimus sic percu-
lit eundem & penè prostravit, ut ingenuè
Iacobo confessus sit, nisi se ruentem penè
in desperationis barathrum libri monitis
erexisset & gradum firmasset, collapsu-
rum fuisse.

Ac licet laborarit, ut oues ad ouile suum
duceret, cum religiosis tamen familijs ar-
cta

*Fructus
donati p̄p̄
libri.*

Et a familiaritate se obligabat, nec eorum priuilegia voluit infringere, vel subditos ab eorum sacris tribunalibus auertere, quin imò fundatores earum vel Patronos colebat ipse, festis eorum diebus Iepiùs apud eos sacris operabatur : ijsdem festis vota quandoque nuncupabat, vel testamentarias tabulas condebat, aut emendabat.

C A P V T XIX.

Officia diuina curat diligenter, ornat Ecclesiam, pietatemq; promouet.

CVM Psalmista regio diligebat decorum domus Dei, & locum habitationis eius, & tam Sacrum, quoties canendum esset, quam officia reliqua diuina, curabat, ut distinctè, articulatè, religiosè, augustèq; cum præsentium pietate peragerentur, talesque sibi vel Vicarios sufficiebat, vel Diaconos, Subdiaconosque adscisciebat, quos vultus modestia, morum maturitas, & cultus diuini reuerentia maximè commendabat. Quoties Ædituus vel alij Ministri Ecclesiarum noni eligendi essent, nullius amici rogatu, vel alterius minùs saceri affectus studio se abduci patiebatur,

quin

qui ex omnibus officijs candidatis (quorum plurimos proponi sibi peroptabat) eum assumeret, quem maximè iudicaret ad id munus idoneum, & cultus divini propagatorem præcipuum.

Aram Principem, Pedem eius, Cancellos ligneos, suis ferè curauit sumptibus opere firmo & eleganti. A Dominis Aedilibus Doctore Henrico Oekhofen Ecclesiæ Metropolitanæ Colon. Syndico, & Ioanne Kinchio Senatore & Bibliopola familiarissimis intimis suis, quibuscum ferè omnia consilia sua communicabat, statuas faberrimas Deiparæ Virginis & S. Huberti Patroni; ab amicis alijs ornamenta varia impetravit. Ipso Pastore altaria pallijs pretiosis vestita, sacra supellecram saciborio calicibusq; aucta, vestes Sacerdotales è tela præstantissima elaboratae. Nec minus ornatissimus quam munditiae fuit studiosus, lineam altaris supellectilem laetam & elegantem requirebat indicem puritatis animi, quam in hominibus sacrâ Synaxi reficiendis Deus exigit. Ob hanc instrumenti sacri & altarium nitorem & elegantiam libenter & ipsi Metropolitani Collegæ in ea Parœcia faciebant.

D

An-

Anno 1625. die Paschatis eodem loci Il-
lustrissimus Nuncius Apostolicus Episco-
pus Tricariensis, cantato solenni Sacro,
Parochianos omnes sacra refecit Synaxi.
Eodem anno D. Virginis Mariæ cognata-
tam Elisabeth visitantis festo die R. D.
Ioannes Horstius auunculus Iacobi Iu-
bileum ibidem celebrauit, quod ipse insi-
gni symphoniam vocum, neruorumque
concentu concrepante cohonestauit. Ad
hæc quoties 40. horarum Oratio ibidem
indicebatur, præter diuersarum familia-
rum Religiosos ibi Sacra factitantes, Illu-
stres etiam Canonici Metropolitani ob-
insignem Diuini cultus Maiestatem co-
confluebant: nam ipse Iacobi aspectus,
cantus, & diuinorum mysteriorum admi-
nistratio, præsentibus afflare pietatem, &
inflammare mentis ardorem videbatur.

C A P V T XX.

*studium piè canendi vel dicendi Horas,
orandi voce vel mente.*

A Gerrimè ferebat præcipitem & nimia
celeritate concitatum cantum Vig-
iliarum, ut satis in libris varijs & testamen-
to suo

et suo significat, quem cum emendare non posset, ne presentia probare videtur, abesse malebat; summam adhibebat diligentiam, ut animam sat diu ante praepararet, & contra reporem & euagationem varijs adminiculis premuniret. Inscripterat Breuiario subiectas sententias: *Si cor non orat, in vanum lingua laborat.* *Ante orationem praepara animam tuam.* & noli esse quasi homo qui tentat Deum. Illius est oratio perfecta, cuius & causa clamat & lingua, & actus & sermo, & vita & cogitatio. *Caſſiodor. super Psalmos.* Et illud S. Isidori: *Oratio cordis est, non labiorum; neque enim Isidor. l. 3 verba deprecantis Deus intendit, sed orantis cor c. 8. adſpicit; melius est cum silentio orare corde sine ſono vocis, quam ſolus verbis ſine intuitu mentis.*

Adhæc hasce considerationes, quas subiicio, ſæpe animo voluebat, ut tanto maiori cum deuotione Horas diceret.

I. Considera Dei Maiestatem, eiusq; Praente presentiam tibi propone, & quomodo ^{confide-} omnis spiritus laudet Dominum, & o- ^{rationes.} mnia opera eius benedicant ei: atque ex- mulare.

II. Te constitutum, ut pro Magistratu

D 2

Ec.

Ecclesiastico & Politico, pro amicis & inimicis, pro sc̄pularibus, distractis, captiuis, infantibus de Baptismo, & omnibus de salute periclitantibus, pro viuis & defunctis Deum ores, quām sit proinde aequum, ut deuotē id facias. Cogita voces & lacrymas multorum afflictorum suspicantium in aduersis, & dirā seruitute peccati in æternæ damnationis periculis.

III. Ad finem singulorum Psalmorum, sub *Gloria Patri*, singulariter recollige animum, & renoua attentionem: SS. Trinitatem intimo corde lauda, reuerere & adora: Desiderans illos in te sentire affectus, quos Psalmi varios passim suggerunt; ideoq; diligenter obseruandi sunt, velut Amoris in Deum, Doloris de peccatis, Laudis diuinæ potentiaz, sapientiaz, bonitatis; Admiracionis, Gratiarum actionis pro beneficijs, &c.

IV. Quanto pietatis fructu gustuque & gaudio spiritū Horas legere posses, si curares psallere sapienter, id est, si intellectui Psalmorum, quos Spiritus Sanctus dictauit, deuotē intenderes; ut eos, non tamquam à Propheta (ut Cassiani verbis utar) compositos, sed velut à te editos,

*Coll. 19.
L. 10.*

tos, quasi orationem propriam, profun-
dâ cordis compunctione depromeres;
vel certè ad tuam personam æstimares
eos esse directos: quos viri sancti magno
affectione & fructu recitare soliti sunt. O
quàm displiceret summo Deo, ea, quæ i-
pse inspirauit, ut ijs postulare nos faceret
gemitibus inenarrabilibus, recitari quan-
doque cum fabulis & risu, aut saltē va-
nis cogitationibus, id est, loidibus sacra-
tissima verba, quibus longè maior, quàm
Sanctorum reliquijs, veneratio debetur,
misceri! Quàm Sanctis displiceret, verba,
quibus ipsi Deum tam seriò & sedulò ho-
norarunt, ea per te inhonorari & quasi
prophanari! ijsq; vanas ac carnales cogi-
tationes admisceri; ut fiat detestabile il-
lud: *Populus hic labijs me honorat, cor autem*
eorum longè est à me.

V. Deum ad hoc tibi de suo patrimo-
nio largiri alimenta, ut ritè id officium si-
bi præstes; & quàm turpe, in eo negligenter
versari! Sanè, si audias seruus nequam
& fraudulentus, quomodo effugies iram
supremi Patris familias?

VI. Orationem canalem esse, quo ad
nos Dei gratia deriuatur; & quàm tus-

D 3

pe

VII. Esse sacrificium, quod, sicut Eliæ, igne cœlitus misso accendi debeat, ut fiat illud Psalmistæ: *In meditatione mea ex ardescit ignis.* Sed quemadmodum Abel optima quæque offerebat, Cain deteriora; ita tempus & locum deteriora aliqui eligunt, commodiora vilibus rebus, studijs & fabulis tribuunt.

VIII. Esse quasi sacrificium thymiamatis, quod ex suauissimis aromatibus conflatum; de quo Apocal. 5. dicitur, Angelos apparuisse, habentes phialas aureas plenas odoramentorum, quæ sunt orationes Sanctorum. Quidquid ergo virtutis in nobis est, in oratione succendi Deo debet, ut placeant verba nostra in conspectu summi Principis. Sapiens ait: *Aurum tuum & argentum confla, & verbis tuis facito flateram, & frenos ori tuo rectos: & attende ne forte labaris in lingua, & cadas in conspectu inimicorum insidiantium tibi, & sit casus tuus insanabilis in mortem.* Quomodo enim sanabitur, qui Orationem, quæ malorum omnium remedium est, efficit suâ negligentiâ venenum? Quàm autem indignū, bla-

blasphema, turpia, vana, otiosa, iocosa, noua, cum sacris admittere. Sed quantâ reuerentiâ te psallere par est, qui pro omnibus, qui D̄eum inhonorant & ignorant, venis ut adores & honores? O quantâ nos meritò verecundiâ affici debemus, quos pudet irreuerenter agere cum hominibus, & non cum D̄eo, Rege regum!

ORATIO ANTE HORAS
Canonicas.

Aperi, Domine, os meum ad benedicendum nomen tuum: cupio enim tibi attente & fideliter psallere, teq; purè laudare in vnione & virtute illius perfectissimæ attentionis, qua tu Patrem orasti & laudasti in terris, & hymnum in horto dixisti: præmœsti cordis angustiâ, cum sudore sanguinis orans: adiua me gratiâ tuâ, sine qua nihil possum, & vis immensæ charitatis tuae suppleat omnem defectum meum, ut placeat tibi obsequium servitutis meæ, quod offero ad gloriam nominis sui, ad meam proximiq; salutem. Amen.

Ruminabat sub cantu, dum mora quædam interponeretur, similia: Quorsum sub cantu mihi vitam dedisti, ô summe Deus? quare me ^{aspira-}
for-

Ideas p;ij. Sacerdotis
 formasti ad imaginem tuam, & similitudinem
 tuam? quare me sanguine tuo redemisti? quare
 me in hoc vitæ statu, cur hoc in loco colloca-
 sti? Nonne ut seruam, placeam & viuam tibi,
 ut laudem te nunc & in æternum? Verè, Do-
 mine, tu es pars hæreditatis meæ & calicis mei,
 ô Deus meus, & omnia. Quid enim mihi est
 in cœlo, & à te quid' volui super terram? In
 manibus tuis sortes meæ, &c. Inops & miser
 sum ego; ex te verò omnis sufficientia mea. Tu
 ergo operi manuum tuarum porrige dexteram.
 Adorna me virtutibus ac donis statui meo ma-
 gis necessarijs: confirmahoc, quod operatus es
 in me; tolle à me, quidquid tibi displicet in me,
 & tribue, per quod perfectius amem & colam
 te.

Id ipsum in diurna quadam recolle-
 ctione versabat animo, & attentiùs medi-
 tabatur.

ORATIO POST OFFICIVM, AVT
 longiorem Orationem.

Drigatur oratio mea sicut incensum in
 conspectu tuo, ô Rex regum, optime, po-
 tentissime, & sapientissime. Defectus & erro-
 res eiusdem ignoscat, quæso, Paterna Clementia
 tua, & fuscipe eam in vnione omnium oratio-
 num Christi Domini, & sanctorum in cœlo
 & in

¶ in terra, ex omni affectu triumphantis & militantis Ecclesiæ, ad gloriam tuam, & laudem B. Virginis, & Sanctorum omnium, & eorum quos hodie, vel ex decreto Ecclesiæ, vel tanquam Patronos sponte mea colendos suscepi, ad memoriam Passionis Iesu Christi Salvatoris mei; in gratiarum actionem pro omnibus beneficijs suis: ad salutem omnium, qui se mihi commendarunt: in satisfactionem pro peccatis meis, & gratia tua impetrandi, & hac virtute N. & concede, ut benedic te in omni tempore; & sicut laus tua semper est in ore meo, sic etiam corde & opere te prædicem, ut sobrietate, modestia, zelo & deuotione, puritate, obedientia, mansuetudine & patientia tibi placeam; ut omnies te ament & glorificant, qui es benedictus in secula, Amen.

ORATIONES DE PASSIONE Domini,

Singulis Horis Canonicis accommodæ.

Ad Masutinas.

Domine Iesu, per amorem, quo tuos in fine dilexisti, per sanguineum sudorem,
D quoniam

Idea p̄ij Sacerdotis
 quem in horto fudisti, per iniurias & dolores
 quos à tuo Discipulo traditus & venditus, ab
 impijs Iudeis ligatus & distractus sustinuisti,
 absolue meorum vincula peccatorum, trahē
 & liga hanc animam meam, tibiq; adstringe
 tripli c̄haritatis funiculo, qui dissolui non
 possit, & in aeternum non separer à te. Qui
 viuis, &c.

Ad Primam.

Domine Iesu, qui horā diei primā Pilato
 presentatus, Iudex cœlestis iudiciterreno, &
 reus falsorum criminum ab impijs Pontifici-
 bus factus fuisti; succurre nobis miseris pecca-
 toribus in iudicio, ut non aeternis supplicijs cum
 impijs condemnemur, sed tuis fidelibus iungi
 in cœlestibus mereamur. Qui viuis &c.

Ad Tertiam.

Domine Iesu, qui horā diei tertiā flagellū
 casus, & spinis coronatus fuisti; tribue nobis
 famulis tuis, ut corpora nostra voluntariā ca-
 stigatione macerantes, sub capite spinoso digna
 senserī membra mereamur. Qui viuis &c.

Ad Sextam.

Domine Iesu, qui horā diei sextā trans-
 fossis manibus & pedibus, è Crucis ligno pepen-
 disti, ijsdemq; clavis damnationis nostra chiro-

gra-

graphum in patibulo confixisti ; concede animæ meæ , ut liberata à seruitute peccati , has sanctissimas plagas tuas , tanquam insignia liberationis meæ semper feram in medio cordis mei. Qui viuis &c.

Ad Nonam.

Domine Iesu , qui horâ diei nonâ consummatis omnibus , inclinato capite Deo Patri Spiritum reddidisti , atque in mortuum hominum genus spiraculum vitæ inspirasti ; concede mihi peccatori , ut qui totum me tibi debeo pro me facto , totum me iterum reddam pro refecto , nec iam mihi , sed tibi , qui pro me mortuus es , in perpetuum viuam. Qui viuis &c.

Ad Vespertas.

Domine Iesu , qui horâ vespertina è Cruce deponi mortuus in sanctissimæ Genitricis tua brachia voluisti ; concede propitius , ut & cruce meam , quam mihi largiri protua bonitate volueris , nunquam in vita derelinquam , & in morte ex ea depositus , per clementissimæ Matris tuae manus ante te merear presentari. Qui viuis &c.

Ad Completorium.

Domine Iesu , qui horâ Completorij in se-
pulchro quieuisti , & à Matre tua mæstissima ,

D 6

& ab

84.

Idei p̄ij Sacerdotis
& ab alijs mulieribus planctus fuisti : fac nos,
quæsumus, tuam sanctissimam Passionem ve-
ris lachrymis plangere , nec vñquam ea , per
quæ iterum crucifigaris , admittere. Qui
vivis, &c.

Collectas Familiares sibi Collectas quasdam fe-
seligit, quibus certas virtutes, amorem,
meliores. castitatem, humilitatem, patientiam & si-
miles à Deo flagitabat; præterea eam de
Venerabili Sacramento: Deus qui nobis sub
Sacramento mirabili &c. & pientissimam o-
rationem, Anima Christi sanctifica me, fre-
quenter usurpabat, præsertim cum trans-
eundū templum &c. Reliquas eius preces
vocales licet haurire ex Fasciculo thuris &
myrrhæ A. 1629. vulgato, & Paradiso a-
nimæ:

Medita- Vocali mentalem adiungebat, vitam
tio eius. Christi Deiparaeque; sepius contemplando,
pios se per affectus, proposita, colloquiaque;
eliciendo è singulis vita Christi mysterijs;
videri de hoc citatus Fasciculus potest.
Auctum piè meditandi studium, ex quo
per octo dies aliquoties se asceticis S. Ignatij
Commentationibus exercuit. Exinde
praxin viæ Spiritualis Ludouici de Palma
Societatis Iesu voluit assidue, mentemq;
ma-

magis à rerum creatarum amore ad diuina contemplanda erexit.

Oblationem, quam peracta meditatio-
ne solitus est adhibere, & Breuiario infe-
ruerat, subijciam.

OBLATIO MEDITATIONIS.

Suscipe, Clementissime Pater, hoc medita-
torium sacrificium Passionis D. N. I. C.
quod in unione omnis eius reuerentiae, charita-
tis, obedientiae, mansuetudinis, patientiae, &c.
in Passione sua exercitae, & omnium laudum
tibi in hac vita exhibitarum, & in aeternum
exhibendarum, tibi ego vilitatis abyssus cum o-
mni eo, quod sum & possum, in tempore & a-
eternitate offero; praesertim in unione articulorum
huius N. à me iam meditati aut meditandi,
ad tuam & ipsius gloriam, laudem & benedi-
ctionem perpetuam, in plenissimam super be-
neficis gratitudinem, in omnium Sanctorum
honorem, in totius Ecclesiae profectum, ut in
Purgatorio existentes N. & N. liberentur, pec-
catores conuertantur, iusti in gratia conser-
uentur, & praesertim ut ego ipse & omnes
mibi in oratione commissi, tanto
sacrificio iuuentur.

* *

* D 7 CA

C A P V T XXI.

*Cultum Venerabilis Sacramenti omni die laus
in Parochianis excitat, cum insigni diui-
nae prouidentiae argumento.*

antiquae fudatiōes obseruat abſqueſti pendio. **A**ntiquas fundationes Sacrorum, li-
cet iniuriā temporum stipendium & annuæ pensiones nullæ soluerentur, non negligebat, præsertim in ijs, quæ na-
tæ erant in Parochianis alere pietatem. Exemplo sit, die Iouis solennis Sacri de-
cantatio de Venerabili Sacramento, ve-
teri instituto; iam quatuordecim ipsos
annos nihil ex ea prouentum annuo-
rum perceperat, & vt se dabant tempora, nihil vñquam speratus videbatur, quin & ipse de suo peculio Cantoribus, Ædi-
tuo, cæterisque Ministris pendebat debi-
tum stipendium; nec tamen eum augu-
stissimi Sacramenti cultum, quo mirificè
Parochiani magnâ frequentiâ confluen-
tes, accendeabantur, omittere decreuerat
in omnem reliquam vitam. Id cùm ad ex-
tremum usque morbum constanter feci-
set, Deus ne vinci se liberalitate videretur,
permouit occulte cor eius, à quo solutio
pendebat. Incidit is casu in librum à Iaco-
bo

bo scriptum, & captus authoris spiritu, dum nomen inquirit, & idem cum eo comperit esse, cui pensiones tot annorum debebantur, ut debiti cognouit obliga- *cū diuinā*
tionem & virum; per litteras offert ægro *compensa*
præter expectationem desperatas penso- *tione.*
nes. Hic pius vir sursum in cœlum mani-
bus subleuatis exclamauit: Quām verè
Dominus regit me, & nihil mihi deerit, in loco
pascuae ibi me collocauit.

Dici non potest, quo arserit desiderio *auger cul*
cultum huius augustissimi Sacramenti in *tu Ven. Sa*
fe & alijs promouendi; hunc in finem *cramenti*
quot hebdōmadis die Iouis Sodalitatem
Ecclesiasticorum Venerabilis Sacramen-
ti adibat, è cuius Magistratu ferè semper
erat, quòd ipsum affiduitate nemo adæ-
quaret. In hac Sodalitate sæpe Sacerdotes
ad muneric obligationem ardenti dictio-
ne est cohortatus, ijsdem aphorismos de-
dicauit, quibus omnia collegit, quæ ad
diuinissimum Sacramentum piè sumen-
dum & ministrandum alijs, possent desi-
derari.

Complura congesit alia in Paradiſo e-
iusdem argumenti; vt ideo meruerit die
Iouis etiam sanctissimè vitâ defungi.

CA-

C A P V T XXII.

Conuersatio & colloquia eius pacifica, vtilia, pia, diuina.

Lingue
damnae

cauet

colloquia
pacifica.

Consola-
toria.

vtilia.

THomas de Kempis de seipso queritur: *Quoties inter homines fui, minor homo redij.* Nimis hoc ex vero dicere plerique possunt; nam ad colloquia multos effrenis lingue trahit licetia, solatia persepe quærimus ab amicis, aliás noua, curiosa, iocularia consequamur. Alia Iacobimens, à studijs à grē se abduci patiebatur, qui cū Deo librisq; loqueretur assidue & iucundissime; si necessitas, charitas vel officij ratio postularet, prōptissimus erat, & verba nō lingue libertate, cuius si quis aliis dominus erat, sed vtilitate vel necessitate metiebatur, p̄fertim si pax inter dissidentes componenda, à quum se partis utriusque cōstituebat arbitrum, cuius arbitratu starent oēs; si tristes, afflitos & calamitatibus pressos conuenisset, mellifluā dictione solabatur, & conformatiō volūtatis cum diuinā, rationibus efficacib. persuadebat, cū doctis docta, non tñ vana, curiosa vel affectata; sed vtilia miscebat colloquia, discendi quām docēdi cupidior; nequaquam ijs similis, qui sua nulli cōmunicare vel

inuenta vel scripta, vel aduersaria volunt; omnia potius ipsius amicis communia, libri, MSS. recō dite quēuis historiæ, vel si quid aliud usus postularet, crederes eum accipere cōmodando, non cōferre beneficium. At cum nullis æquē libēter, ac cū Religiosis miscebat, & de reb. asceticis colloquia; *Ascetica.* tunc n. vero gestire attingit, ridere vultus, dilatari cor & disfluere gaudijs, cūm in vi- rum eiusdē propositi spiritusq; incidisset. Nā qui parcissimus erat tēporis, hic nullas numerabat horas, cordis intima pādebat, & ignitis verbis alios succēdebat, quæ sola videbatur arcui semper intento studijs re- missio, mentisq; plena relaxatio. Testatur Religiosus, q̄to familiariter & s̄ p̄ius vte- batur, nūquam se cum eo locutum. quin cū Seneca aliquā sui parte emendatior redie- rit. De eo testatur is qui suprā, Adamus Kasen: *Magnus in viro fuit zelus animarum, magna libertas spiritus, ut in causa Dei & ani- marum timeret omnino neminem, Magnates etiam & Viros principes, si qui in ipsius Paro- chia domicilium haberent, aut exules fixissent sedem, adiret in Paschate, & suauiter offi- ciū Christiani commonefaceret, disidentes bortaretur ad concordiam, aliaq; munera*

P. 2.

Pastoralis officia non diligentissimè tantum;
sed & perfectissimè summa pietate & sensu a-
nimi, cum maxima spectantium edificatione
perurgere conaretur, non aliud cor eius era-
etare, os loqui, penna scribere, quam spiri-
tualia norat; quod non modo tot ab ipso p̄j
libelli editi testatum faciunt, verum iij omnes,
qui cum viro s̄p̄ius egerunt, fateri cogentur:
ipse enim de diuinis rebus loquendi scribendiq;
modus & ardor satis manifestum faciunt, quo
spiritu intus ageretur. h̄c ille. Itaque non
erat quod ipse vereretur, ne inter homi-
nes rediret minor ab hominibus; sed po-
tiūs gauderet, quod alios à se aliqua sui
parte perfectiores dimitteret.

C A P V T XXIII.

Temporis accuratissima ratio in somno, cibo
capiendo, cœnuiuijs, &c.

ep. 9. ad
Lucil.

Ratio
a temporis.

SEnecæ monitum hoc continuò velli-
cabat aurem Iacobi: Vindica te tibi,
& tempus, quod adhuc aut auferebatur, aut
surripiebatur, aut excidebat, collige & serua;
persuade tibi hoc sic esse, ut scribo, quadam
tempora surripiuntur nobis, quadam subdu-
cuntur, quadam effluunt, turpisima tamen est
iactura, quæ per negligentiam fit, & si volueris
af-

attendere, maxima pars vite elabitur male agentibus, tota vita aliud agentibus. Quem mihi dabis qui aliquod pretium temporis ponat, qui d' em' estimet? Imò temporis ponebat pretium, & horas etiam vel momenta Iacobus æstimabat; nihil male, nihil aliud agenti elabebatur; nihil subducebatur, ne per cibi quidem sumptuam, nihil auferebatur per intempestiuam colloquia; paucas somno indulgebat horas, in multam noctem ad vndecimam & ultra lucubrare solitus. Primo diluculo *Mand.* vacabat precibus, inde Matutinis cantandis, legendo Sacro, diuinisque officijs & Parochialibus muneribus occupabatur: quod reliquum, studijs impendebat. Prandium quoties sumebat, vel coenam, *In mensa* lectione sacra condiebat, vsus eam in rem versatili pluteo, quod sic adduceret, ut cibi sumptionem neutquam impediret, & tunc potissimum Scripturæ caput euoluebat, nec erat necesse manus oculosque, multum in ferculis diligendis occupare, qui vno ferè contentus, ciborum varietatem ut valetudini noxiā vitabat, simul ut gulam hostis ipse sui capitalissimus frenaret; neque enim ciborum indul-

dulgebat suauitati, sed naturæ seruiebat
necessitati; ad alimenta velut medica-
menta cum S. Augustino adire solitus.

Declinat Conuiuia, cum honeste poterat, declina-
conuiuia bat; imitatus S. Chryſtoſtomum, qui
cum ob incredibilem abstinentiam agrè
posset cibos capere vel conficere, ne con-
uiuus molestior effet eius temperantia,
vitabat. At si subterfugere non liceret,
tantum ad Vesperarum usque tempus
(quod clepsydrâ secum frequenter ap-
portatâ explorare viſus) accumbebat,
facetus, iucundus, simulq; pius inter epu-
las; vtilitatis semper spiritualis captandæ
memor; cum missionem postulabat: nam
intempestiua conuiuia in multas horas
vel noctem prorsus abhorrebat; tempo-
ris enim illius iacturam inæstimabilem
rebatur. Frugalem amicorum vel Reli-
giosorum mensam vtilitatis & honeste
recreationis gratiâ non inuitus adibat, v-
bi suus staret temperantiae locus, & ani-
müs docto pioq; colloquio magis quam
epulis pascebatur. In hoc fœlices prædi-
cabat Religiosos, apud quos studia flo-
rerent, quod à refectione corporis re-
mittere liceret contentionem studiorum

eū.

eruditio colloquio, quo plus s^æpe proficit ingenium aliorum expeditis in quauis facultate & re dubia responsis, quam multarum horarum priuata lectione. Addam, quæ familiarissimus eius in elogio de eo scribit: Omne propè tempus, etiam quod curando corpori destinatum est, aut lectioni, aut studio rerum spiritualium impendebat: maximæ eius delitiae erant libri spirituales & SS. Patrum volumina, quibus idem immorabatur, & imbecillo semper corpore & ægra valetudine, quod de S. Gregorio traditum est, immoriebatur: neque ijs delectabatur solum, sed & pascebatur magis, quam propositis in mensa cibis, vt moriens cum Socrate disceret, comedens & bibens cum S. Hieronymo Dei iudicia volueret: verèq; usurpare illud Ioannis cap. 4. posset: Meus cibus est, vt faciam voluntatem eius, qui misit me. Hæc ille. Ita seruabat præceptum Sapientis: Fili, conserua tempus, Eccl. 14.

& deuita à malo, non defrauderis à die
bono, & particula bona diei non
te prætereat.

* *

*

CA.

C A P V T XXIV.

Cura Domesticorum & Fratrum.

Familia-
res & do-
mestici
suis

Fratres
duo.

Cura eo-
rum.

Cōpletū.
sur sta-
tum reli-
giosum.

MUltis & præcipuis curæ Pastoralis annis familiam non aluit, ne curâ rerum temporalium nimium temporis studijs detraheretur. Itaque cum fratre solo qui eidem ab obsequijs erat, domum habitabat Pastoralem; cibi verò vicina in domo viduæ parati tempore refectionis per sororem viduæ famulanti inferebantur. Fratrem ad Gymnasium trium Coronarum eo destinauit anno, quo Parochiam admisit, ei Religionem ingresso successit alter, & huic sororis filius. Postea cum sororem ascivisset in familiam, mortua vidua cui famulabatur, pauperem etiam studiosum ferè aluit; omnes verò domesticos sibi cupiebat quām simillimos, vitæ integritate, morum maturitate, & animi perturbationum victoriâ; quod licet in teneris impetratu difficile, obtinuit tamen continuâ vigilantiâ assiduisq; monitis: sic verò fratres instituit Philosophiæ studio, Societatem IESV, posterior Carthusianum Ordinem comp.

plexeretur, & hoc minorem vterque difficultatem in vitæ religiosæ tyrocinio experiretur, quod ei multis annis sub arctissima disciplina domi prelussissent; eosdem iam Novitios crebris ad eos datis literis ad perseverantiam in sancto instituto est cohortatus; ijsdem affatim librorum utilissimorum submittebat, quibus spiritum acuerent, & munia sua congruenter vocationi & decenter obirent. Ita Colonensem, Confluentinam, Embricensem & Monasterio-Eiffiacam Bibliothecas Societatis IESV, fratris causâ, multis instruxit libris, ybi morari compererat Patrem Philippum germanum suum. Is etiam de Iacobo hoc testatur literis: *Religiosus extra Religionem vixisse vixit multis; pauper. nium P. tatis per quam studiosus, ut ad rem familiarem propè nimium quam par erat, attentus videri potuisset; sed eo fine, ut in egenos & ornatum templi posset esse liberalior. De vita innocentia & integritate loquuntur crebra ieiunia, rara & admiranda potius quam imitanda tempe- rantia, cuius fines in nullis vñquam conuiuijs, que aut vitabat, aut tempestiuè deserebat, ipsum transgressum esse animaduerit octo ipsis annis, quibus cum eo vixi. Omnes boni Pastoris*

numeros expleuit, nullam diem abire passus, quin rem diuinam faceret, etiam si iter facere contingerebatur. hæc ille. Domesticos vesperi

Litanie
vespertina.

certum in locum colligebat, ibi Litanie cum varijs precibus publicè ipso præente dicebantur, & examen conscientiæ instituebatur, Dominicis & Festis diebus Euangelium diei congruum vernaculo sermone legebatur. Denique domus in star religiosissimæ familie composita, nullus ut strepitus, fabulæ, risus, vel leuitas audiretur; etiam cum exulum familiam cum iumentis admisisset, præter laborantium strepitum, altum ubique vigebat silentium.

C A P V T XXV.

Oeconomica viuendi ratio, & prouentuum administratio similis religiose paupertati.

VT verisimilior sit ea multorum Theologorum sententia, Clericos omnium prouentuum suorum esse Dominos, & posse saltem validè de ijs ut suis rebus disponere; Iacobus tamen in praxi tutiorem sibi statuit obseruandam, Christi secutus hoc consilium: *Quod supereat, date Eleemosynam, & ecce omnia munda sunt*

Luc. 11.

pp.

vobis. Beneficium habuit pertenue, sed a-
lendo viro paucis & vilibus contento suf-
ficiens, imò redundans, cibus eius parcis-
simus, obuius & parabilis, vestis congrua, ^{Cibus.} _{Vestis.}
statuis sine sordibus & ornatu, nam vtrun-
que fugiebat. Supellex domus munda, ^{Supellex.}
vulgaris, non exquisita vel curiosa: pictu-
ræ per domum, cubicula, ianuas, & alia lo-
ca distributæ piæ, sacræ, de vita & passione
Dominica, (quæ tam parietes omnes cu-
biculi, quo recipiebat & audiebat hospites,
quæm lecti totam interiorē spondam ve-
stiebant) vel Deiparæ & Sanctorum; nec
artificiosè vel oleagino colore pictæ, sed
in charta rudi opere elaborate, quæ pietat-
em prolicerent, non oculos paucerent, eæ
passim incurrebat per domum in oculos,
& piæ intuentib. ingerebant cogitationes:
at quidquid reliquum, in res piæ & vtiles
profundebat, certa tamen dispensatione
ac distributione facta, vt primò merces
operis & debita quotannis soluerentur; &
benemeritis gratia vel remuneratio habe-
retur, pars Ecclesiæ, pars pauperibus ce-
deret. Inibet secum ipse rationes dati & ^{Rationes}
expensi sub finem anni cuiusvis, Bel- ^{init quæc}
larmini Cardinalis exemplum imitatus: ^{annis.}

E

ope-

operæ pretium erit ideam ex libro ratio-
num eius ad finem anni 1631. confecta-
rum excerpere, quas Clerici possint quot-
annis æmulari.

ANNI M.DC.XXXI. RATIONES
IN FINE DECEMBERIS INITÆ.

Ad maiorem Dei gloriam.

ANNO 1631. exeunte, siue in fine Decem-
bris, Ego Iacobus Merlo Horstius, pro-
more meo iam ab annis aliquot obseruato, com-
putavi. persolui. & liquidaui omnia debita mea
cum omnibus & singulis, ita ut iam nulli debi-
tor sim, nisi Deo & benefactoribus. Et quamuis
annis præterlapsis multa impenderim in orna-
tum & reparationem Ecclesie, non pauca in
pauperes, peregrinos, studiosos, aliosq; afflitos
& inopes pro modulo facultatum mearum ero-
gauerim, adhæc curam rei œconomicæ susti-
nuerim, inuenit tamen superesse mihi in parato
(quæ benignissimi Dei liberalitas est & bene-
dictio) quingentos triginta quatuor florenos
circiter. Hoc igitur quantumcunque est, ad
Dei honorem & proximorum subsidium, & sa-
lutem animæ meæ impendere cupiens, decreui
tres ex residua ista pecunia facere portiones,
& vnam quidem Ecclesie pro necessarijs vſibus
& or-

& ornamentis, alteram pauperibus, studiosis,
Religiosis, Mendicantibus, peregrinis, &c.
tertiam vero meis seu domus & familie neces-
sitatibus attribuere, idq; singulis deinceps an-
nis, quos mihi Deus pro sua clementissima pro-
uidentia concessurus, certa & stabili lege ob-
seruabo. Ita statuo & decerno ego Iacobus
Merlo Horstius Anno 1622. initio Ianuarij.
Nimirum prouentus Ecclesiasticos ut ad-
ministrator aliquis Religiolus, non Do-
minus distribuebat, ipse modicissimo
contentus, maximam partem Deo pau-
peribusq; secernebat, Christi consilio:
Quod superest, eleemosynam date.

C A P V T XXVI.

*Misericordia in pauperes, studiosos, Reli-
giosos, exules.*

Aptè Iacobo congruit illud Psa'tis
regij viri misericordis elogium: *Iu* psal. 112.
cundus homo, qui miseretur & commodat, dis-
ponit sermones suos in iudicio, quia in æternum
non commouebitur; dispersit, dedit pauperibus,
iustitia eius manet in sæculum sæculi, cornu e-
ius exaltabitur in gloria. Mens viri miseri- cordis
semper hilaris, frons nullis calami cori sse-
tatum turbinibus obnubilata vel contra- per iacti.

Etā, terra hiatu dehiscat, aērq; fulguret,
 tonet, fulminet, in æternum non com-
 mouebitur, nec spe vel beatitate sua exci-
 det. An Christum Iudicem metuat, quem
 iuunt pauit famelicum, vestiuit nudum, hospi-
 Christū tem domo recepit, cuius chirographum
 Iudicem. seruat: *Beati misericordes, quoniam miseri-
 cordiam consequentur?* Hāc erectus fiducia
 Iacobus, quidq; id reliquum, Christo
 pauperibusque liberaliter est impertitus.
 In quatuor ipse capite superiore classes
 Pauperū eos distribuit, 1. vulgarium pauperum e-
 vulgariū rat, 2. Studiosorum, 3. Religiosorum,
 cura. 4. exulum. Singularum exempla pauca
 colligo de multis.

*Gazophy-
 lacium
 domi.*

Statas egenis dabant eleemosynas, sepa-
 ratam domi seruabat arcam, quam gazo-
 phylacium pauperum nominabat, in eam
 mittebat, quoties egenis aliq d applicaret,
 in eandē annuē tertiam prouentuum aut
 pecuniarum partem coniiciebat, & largē
 quibusdam indigis erogabat. Cūm viam
 Romanam obiret, vt attentius oraret,
 per fratrem aut sororis filium obuijs sin-
 gulis stipem donabat. Viderat in Æde
 Principe puerum, ex cuius ore oculisque
 decentibus indoles preclaras cluceret, ele-
 mosy-

mosynas colligentem, de quo cùm olim
sibi magna polliceretur, domum deducit,
sciscitatur de parentibus, adhibet mensæ,
promittitq; deinceps eidem indies pran-
dium, quod ei multo tempore præbuit,
donec vtrò puer emanere cœpit.

In studiosos verò profusus in vita & *Curiae*
morte fuit, eorum enim plerosque spera- gentiores
bat Clero vel Familijs Religiosis adscri- studiosos
bendos, magnoq; futuros Ecclesiæ tam profusus
ornamento quām emolumento, hos cùm
aleret familiam, indies ferè conuiuas ha- adhibet
bebat, ita ut quidam statis hebdomadæ mensæ
diebus, alij quotidie ferè mensæ adhibe-
rentur, & quandoque eodem die terni
quaterni; miratus ipse nō semel fuit, cùm
opinione sua plures inuitasset ad frugale
prandium, nihil tamen cuiquam defuisse.
Initio morbi 12. pauperes & ferè studiosos
pro se viam obire Romanā voluit, singulis
quadrantē imperialis clærgitus. Scripsit e-
oldē moriēs bonorū suorū & bibliothecæ
selectissimæ hæredes. Adiungā nōnulla, q
P. Adamus Casen hac super liberalitate ad-
notauit: *Quandoq; mihi in studiosos pauperes*
pecuniā aut pannū distribuendū mittebat, alios
ad audiendū Sacrum inuitabat, & quasi alieno-

102 *Idea pŷ Sacerdotis*
titulo pecuniam singulus impertiebatur , aut
si qui in studijs aut pietate præ ceteris com-
mendarentur , pane , cibo , veste , alijsq; quibus
opus erat , fouebat . Qhibus colophonem addidit
moriens , quando Gymnasij trium Coronarum
pauperes studiosos ex asse scripsit hæredes . Ita
scribit hæredes .
cum Romanis apud Varronem fontem corona-
uit , ex quo sape prior hauserat , & ipse moriens
meruit coronam iustitiae , quam reddet iuslus
Iudex omnibus , qui diligunt aduentum eius .

Liberali- *Religiosis verò familijs partim esculen-*
tas in Re- tis & poculentis mittendis , partim donan-
ligiosos . *dis libris vel pecunia succurrebat ; præser-*
tim quos graui premi cognouerat neces-
sitate . Compererat Cœnobium Sancti-
monialium , in quo vigebat arctissima di-
sciplina , ad extremam ferè redactum ege-
natem , misit eò continuo per Sacerdotem
clam argenteam phialam , cùm aliud ad
manum non haberet , & donauit oppor-
tunissimo tempore , quod munus Virgi-
nes ut cœlitus datum summo gaudio re-
ceperunt , ignaræ tamen cuius obuenisset
largitione . Vt uerat enim seuerè , ne se vi-
uo res emanaret .

Sub finem anni 1631, cum Gustaus
Sueciæ Rex capta Heripoli, Moguntia,
Wor-

Wormatia Rhenanis partibus superioribus dominaretur, ingens exulum, pauperum, & religiosarum etiam Virginum Coloniam confluxit multitudo, complures rebus omnibus exuti, praeter vestes nihil admodum ferebant secum. Miseratus horum miserias & extremam famem Iacobus liberaliter omnibus subuenit, quantum angustiaz rei familiaris paterentur: panes, caseos, butyrum, carnes, piscesq; prodegit, ratus accipere se dando beneficium, non tribuere: & verè beneficium dando potius accipiebat: qui fœnerabatur Domino, cùm misereretur seruis.

Eo tempore statim cognitâ eius in egentes munificentiâ quotidie domum eius obsedit ingens multitudo miserorum, hos in atrium domûs inducebat, ibidem canistrum onerarat panibus, scutellam caseo, tum singulis manibus ipse suis magnâ benevolentia & charitatis significatione distribuebat, vt hac ratione s̄pē 60.80 vel centum etiam vna die pasceret, magis earum multitudine vel accursu recreatus, quam deterritus. Narrat eius tunc per nouem annos continuos fami-

liaris & domesticus D. Wilhelmus Röemer, nunquam à se visum egenum stipem flagitatem, quem indonatum à se, vel tristem dimiserit, eidem dicere solitus, cùm plures aduolarent: *Semper adhuc aliquid reperio, quod pauperibus largiar:* ut non immeritò admodum R. D. Matth. Hoēn Rector Magnificus tunc Vniuersitatis Coloniensis, Decanus S. Andreæ, pro concione paulò post mortem Parœcis suis exemplum liberalitatis in egenos, ut vrbe tota perulgatum, proposuerit imitandum.

Eodem tempore Sanctimoniales, Regulæ S. Claræ, Moguntiâ Coloniam descenderant, & egrè vitam ob deft. Etum rerum necessiarum tolerabant: quo comperto Iacobus liberaliter omni s. optimanâ panes, caseos, pisces, & eius generis esculentæ submisit, hoc profusior in Religiosas Virgines, quo vita eārum Christi moribus conformior: & ita se non homines, sed in ijs pascere Christum arbitrabatur. Solebat præterea die Iouis Sancto duodecim studiosos domum suam inuitare, quos mensæ adhibitos lautis excipiebat

epu-

epulis, exemplo Christi, cibosipsis & potum, omniaque necessaria manibus suis ministrando: tum eleemosynâ largâ donatos à se dimittebat.

Viderat prope Metropolitani Templi limina iacentem pauperem natione Gallo-
lum & gro corpore: sic enim scabies cor-
pus & faciem obtexerat, ut leproso si-
milis vix hominis referret speciem: mi-
seratione tactus Iacobus, ita prouolu-
rum humi, & ob brumale frigus rigen-
tem & trementem corpore, sustulit è ter-
ra, manibusque domum suam deducit,
inducit in musæum, suo imponit sedili,
fornacem instruit, calore fouet, cibis
& potu reficit, iucundis & pijs collo-
quijs solatur, ad patientiam exhorta-
tur: tum eleemosynam non modicam
eidem elargitus abs se dimisit. Vbū
hunc molles, effeminati, delicatuli,
qui viso leprosi, vlcerosi vel scabiosi
vultu contremiscunt, fugiant, vultum
& oculos auertunt, nec oculis paululum
humanam miseriam, cui obnoxij sumus
omnes, intueri sustinent? videant istum
huius Sacerdotis manibus leuari è terra:

E s

ma

manu prehensa duci, propria in sede locari, vultus tam tetri magis aspectu, quam comptulorum & cincinnatorum adolescentum specie delectari: isto pedore, illuie & vermis pauperis, quam effeminatorum suauissimis odoribus vel suffumentis recreari. Hæc est vera sapientia suis res omnes momentis ad leges eternas & diuinas ponderare: Christum in tali paupere pluris, quam Regem in solio estimare & venerari, qui disertis promisit verbis: *Quod vni ex minimis meis feceritis, mihi feceris.*

Exiles. Sed cum miles hostilis barbara feritate patriam Coloniensem, Iuliensem & Montensem Anno 1642. ferro flammamq; depopulatus agricolas domibus & fortunis omnibus exturbaret, Claustra Monialium effringeret, & Virgines Deo dicatas ejaceret, cum iterum innumeræ familæ rebus omnibus exuta Coloniam velut ad asylum unicum & perfugium extremum **Rusticos.** confugerent. Eodem Rusticus cum uxore, liberis, iumentis & pecoribus venerat, quo diuerteret, ignarus, casu fores Iacobi pulsauit: is misertus exulis suam cum omni familia pecoribusque recepit in domum,

mum, aptauit iumentis stabulum, pro-
spexit per hyemem de habitatione, & ma-
iorem anni partem, omnes ferè de suo
gratis sustentauit, ac rudes officij sui sic
breui tempore instituit ad pietatem, vt
eādem ciues etiam æquare vel superare
potiūs viderentur. Alteri rustico non
solum omnibus spoliato, sed & diuturnā *Captiuos*
captiuitate detento, in qua plurimi mor-
bis, pedore & squalore moriebantur, cūm
nemo misero pecuniam commodaret, vt
ad Iacobum confugit, promptè viam sat
magnam ei credidit, vt carcere solutus
comparatis iumentis ad propria cultu-
ramq; agrorum redierit, is cūm anno e-
uoluto censum pendere iam ægrotanti
vellet, oblatis etiam muneris loco pisci-
bus, totum ei remisit, pisces sibi habere
iussit, & inde aliorum amicitiam conci-
liare; ipse potiūs eundem fractis licet vi-
ribus solari mœstum, spe diuinæ proui-
dentiæ erigere, cibisq; recreare. Deus, ne
vinci liberalitate videretur, eādem horā
Iacobum certiorem per amicum (qui in-
teruēnit, cūm afflictum leuaret solatio)
fecit soluendam breui pēsionem annuam
tot annis desperatam; quæ paucis post

E 6

die-

diebus, medianam partem est repræsentata.
 Inuitus eo tempore suscipiebat à Paro-
 chianis pro ornatu templi munera, qui
 parci videbantur in alendis pauperibus,
 nam SS. Augustini, Basilij & Ambrosij se-
 cutus consilium, arbitrabatur calices ar-
 genteos & vasa pretiosa potius esse distra-
 henda, quam famelicorum viua Christi
 vasa vel membra cum animarum pericu-
 lo defectu alimentorum iaterirent, pro
 quibus tamen seruandis Sanguinis sui
 pretium omnibus totius orbis thesauris
 nobilior sapientissimus Mercator Chri-
 stus appendit. Sacerdotes quosdam exu-
 les & Pastores, exturbatos sedilibus sta-
 tis in hebdomada diebus, inuitabat ad
 mensam, immò faciebat liberam potesta-
 tem, quoties egerent, vel ipsi vellent, redi-
 rent pro arbitrio.

*Vendit su-
 pellec̄tile, annoꝝ caritate deficeret, supellec̄tilem
 collectum distrahere suam cœpit pro alendis Reli-
 giosis Virginibus nobilibus & ignobili-
 bus, quæ maximo numero confluxerant
 Coloniam, rebus omnibus vitæ sustinen-
 dæ destitutæ; sed cùm nec ista sufficerent,
 lectum etiam proprium per Gertrudem*

W.i-

Wichiem, D. Ioannis Kinchij vxorem matronam in pauperes beneficentissimam, vendidit & egētibus distribuit, ipse strato deinceps usus reliquā vitā & morbi tempore duriore. Monebatur ab amicis, cūm prouentus essent exigui, nec ijs tamen annis soluerentur, prospiceret familiæ suæ, prouideret ut aliquid senectuti vel aduersæ valetudini leuandæ superesset, respondere solitus est: *Dominus regit me, & nihil mihi deerit, in lbcō pascuæ ibi me collocavit.* Familiari suo non semel dixit: *Alij, dum moriuntur, legatis pijs subueniunt pauperibus, ego viuus ijs malo succurrere, In vita certus de auxilio præstito miseris, securus benefacientiendum.* meriti præmijque. Fundationes etiam vel anniuersaria sacra post obitum constitueret noluit, metuebat enim ne sensim interirent, & fructus alijs rebus applicarentur: totum quod reliquum erat cum bibliotheca, pauperibus tribuit, quasi tam libros, quam rem omnem familiarem, Ecclesiasticos prouentus & laborum stipendia ad usum tantum commodatò à Deo accepisset, non ad ditandos propinquos, sed ad Christi membra pauperesque residiendos.

E 7 CA

C A P V T XXVII.

Inuicta in morbis acutissimis patientia.

Tob. 12.

Monebat Raphaël Tobiam: *Quia acceptus eras Deo, necesse fuit ut tentatio probaret te: omne igitur quod tibi applicatum fuerit, accipe, & in dolore sustine, &*

Eccl. 2.

in humilitate patientiam habe; quoniam in igne probatur aurum & argentum, homines vero receptibiles in camino humiliationis. Morbos quasi donum & amoris pignus à Patre amantissimo missum cum grati animi significatione recipiebat, & velut particula

Corpus batur. Corpus naturā debile, ieunijs, vigilijs, laboribus & verberationibus extenuatum, exhaustum & enervatum mor-

fractum borum ilias inuasit, & acutissimis quidem morbis. doloribus dentium s̄æpe torquebatur,

Calculi nonnunquam colicis, s̄æpissimè calculi doloribus grauissimis aculeis lacinabatur, nec gemitum quidem, vix alijs tolerabiles cruciatus exprimebant: quid gemitum dico?

vox animi constantis & excelsa nonnunquam ab alijs audit a est: Adde, Domine, dolores, auge patientiam. Portenti simile fuit, aliquoties cum lapillos qui pisorum magni-

gnitudinem, imò fabarum longitudinem
æquarent, sine studiorum intermissione
velut indolenter excernere; nec ideo le-
cto decumbere, fomenta, balnea, vel alia
corporis leuamenta se&tari cum stupore
Medicorum; horum tamen quoties opus
adhibebat operam, nec usum pharmaco-
rum suo tempore negligebat: unde cor-
poris ægri leuandi gratiâ nullis parcebatur
sumptibus, quoties necessitas suaderet; at
si vis mali curam superaret, in diuinę pro-
uidentiæ brachijs & vulneribus Saluato-
ris suauissimè quiescebat: hic in aduersis
omnibus asylum quærebat, & refugium
paratum reperiebat: ut quām moderatus
erat in prosperis, tam latus & securus
Deo fatus esset in morbis & aduersis o-
mnibus, recolens versiculum Psaltis regij:
Cum ipso sum in tribulatione, eripiam eum &
glorificabo eum.

C A P V T XXVIII.

*Curam Sanctimonialium in S. Vincentio susci-
pit cum insigni fructu Cœnobij, delicatos
cibos in morbis etiam refugit, &
ad nosocomia mittit.*

Curam Pastorali curam adiecit aliam,
non

non quæ reditibus amplis augeret opes, vel præberet delicias, sed quæ cum insigni molestaq̄e occupatione, perficiendū in spiritu proximi desiderium expleret sine ullo emolumento temporali. Decennium enim circiter Monasterium S. Vincentij Virginum velatarum fructu maximo rexit & excoluit, votorum & regularum Ordinis accuratissimam obseruationem, rigidam clausuræ, ut vocant, custodiam, templi ornatum eximium, cantum Ecclesiasticum piū, tardumq; diligenter curauit: cauit nimiam cum sacerdatis & viris familiaritatē, ad pios & utiles labores manuum eas exhortatus: sanè nullo ferè in totius ciuitatis Cœnobio tam eleganter opere Phrygio elaborantur uestes sacræ, vela, altarium pallia: quo ferè labore Virgines vicitant, nihil tamen diuinorum officiorum negligitur. Porrò ut sacri Concilij Tridentini decretum seruaretur, non ter tantum, sed sāpiū etiam faciebat Virginibus potestatem alijs præsertim Societatis Iesu Patribus confitendi. Exhortabatur eas frequenter ad omnem perfectionem; vel in hoc, cūm per occupationes non li-

ceret,

ceret, dictis Patribus vices suas delegabat.

Subiçiam modum, quem in Concilio habendis usurpauit.

METHODVS PRÆPARATIO-
nis ad prædicandum fructuosè

Verbum Dei.

Meditatio Concionis premittenda.

I. **C**onsidera, ad quām præcelsum opus sis vocatus, scilicet ut sis Christi Legatus ad Fideles eius, dicente Apostolo Paulo: a Legatione pro Christo fungimur, tanquam Deo exhortante per nos, ita ut lingua mortalis fiat oraculum Sancti Spiritus, organum Diuinæ vocis; immo, ut sis Pater quidam Spiritualis ad lignificandos Christo per Euangelium Filios, ut Paulus de seipso affirmat: In Christo per Euangelium ego vos genui b. Quod officium, cum Christus omnium primus fecundissimè, cum in terris prædicaret, obierit, eius partem tibi voluit communicare, ut Vicario suo, in re tanta, quanta est mortuos peccato homines ad vitam spiritualem, & dignitatem filiorum Dei reuocare.

a 2. Cor. 3

b 1. Cor. 4

II. Por-

II. Porrò idoneum esse Ministrum ad animarum conuersionem procurandam id proorsus superat vires humanæ naturæ. Ideo nec Eloquenijæ tuæ, nec Doctrinæ & Prudentiæ, sed Dei Gratia confide, cuius est lumen menti Concionatoris infundere, quod ad tam sublime munus requiritur. Hinc Gentium Doctor, *22. Cor. 3* c̄ientia, inquit, nostra ex Deo est. qui & idoneos Ministros nos fecit noui Testamenti, a non litera, sed spiritu. Concionem itaque meditaturiens, sic labora & stude, ut superflua sollicitudine abiecta, ad ipsum Fontem Sapientiæ recurras, animum tuum expandens ac præparans, ut suâ illum Deus gratiâ illuminet; & simul rogans, ut ipse mentem & linguam impellere & moderari velit, ubi ad rem ventum, ad Concionatoris munus ritè legitimèque obeundum.

III. Cumq; ad gloriam Diuinam prædicandam sis electus, humanæ existimationis atque commendationis studium omnino abijcies, Christum dictis & factis imitando, qui non suam, sed Dei Patris gloriam solertissimè quærebat.

IV. Sit insuper in animo tuo ardentissimus

simus erga eos, quos Christo gignis. affe-
ctus; ita vt quemadmodum mortales pa-
rentes nullum recusant laborem in liberis
educandis, ornandis, locupletandis, eo-
rumq; malis & miserijs non secus condon-
lent ac suis: ita tu intimis angaris sensi-
bus, si quem videris in peccatum & Dia-
boli laqueos relabi, atque ita in alijs iu-
uandis, haud sine incommodo tuo, nun-
quam defatigaberis.

V. Quinetiam imitare Apostolos, qui
vt se idoneos redderent in prædicando
Euangelio Ministros, ex Domini præce-
pto sese abdiderunt in Domum, ibique
in oratione ardentissimè persistentes, Di-
uini Spiritus igne succensi, paulò pòst v-
niuersarum terrarum orbem, prædica-
tione sua inflamarunt: sic tu ad Deum
confugias, oportet, vt in meditatione tua
diuinus ille ignis exardescat, quo Auditio-
res tuos incendas: a Pete ergo à Deo, vt ver- a Psal. 38
bis tuis pondus addat, ac fine dubio, si bene po-
stulaueris, in fide nihil habitas, b Dominus b Psal. 67
dabit Euangelizantib; tibi verbum virtute mul-
ta.

VI. Magni vtique apud Concionato-
rem momenti est, ab omni cupiditate
pur-

116. *Idea p̄ij Sacerdotis*

purgatum esse, vt verè de illo dicatur:

a *Psal. 10.* a *Quām speciosi pedes Euangelizantium pacem,*
Euangelizantium bona: Ferendæ item mo-
lestiæ, quæ ob prædicationem veritatis in-
currendæ, vt Christo Concionatorum Ar-
chetypo similis efficiaris, & augeas meri-
tum ac mercedem tuam in cœlo.

VII. Dum porrò operam nauas alio-
rum profectui, ne te ipsum lædas, tui
obliuiscaris, ne audias: *Peccatori autem*

b *Psal. 49* *dixit Deus, b quare tu enarras iusticias meas,*
& assumis testamentum meum per os tuum?
Tu verò odisti disciplinam, & proiecisti ser-
mones meos retrorsum? Imiteris ergo e-
xemplum Christi, qui priùs cœpit fa-
c *Aet. 1.* cere, ac deinde docere s. Atque ita se-
gerat Concionator, vt, veluti S. Bernar-
dus ait, non sint canales, qui nil sibi re-
tinent aquæ, sed transmittunt vniuersum:
quin potiùs, veluti Conchæ, ex quibus af-
fluentia, sine ullo ipsorum detimento, ad
alios redundat.

VIII. Fugito demum nimium ornatum,
& operosam humani laboris industriam,
in verbis ac sententijs, sed in Apostolico
d *Cor. 2.* spiritu, d non ponens vim in persuasibili-
bus humanæ sapientiæ verbis, sed in o-
sten-

stensione spiritus & virtutis: Neque aures
audientium blando verborum sono per-
mulcere, sed corda penetrare satage, Pro-
phetam Esaiam audiens, te monentem:
Loquimini ad cor Hierusalem.

ORATIO ANTE CONCIO-
nem immediatè dicenda.

Præmisso Hymno: Veni Creator &c.

Dignus es, Domine, accipere omnem glo-
riam & honorem, utinam omnes ad te
Creatorem tuum conuertam! Eta, Domine,
video, ut infiniti pereant, tuo sanguine &
laboribus empti: & nemo potest venire ad
te, nisi tu traxeris eum: Quid ergo pollu-
tis labijs & corde ego præstare potero sine te?
Da mihi itaque gratiam ad hoc, ad quod vo-
casti me, & adsint mihi Angeli tui, ut ad
tuam vniuersitatem gloriam ritè fiant vniuersæ.
Amen.

Alia Oratio.

O Pater luminum, à quo omne datum o-
ptimum, & omne donum perfectum,
tanquam à perenni fonte, puroq; aquarum
vuentium, copiose dimanat; respice de so-
lio Maiestatis tuae, super me indignum fa-
mulum

mulum tuum, quem inter alia donatua, ad concionandi munus vocare dignatus es: largire mihi spiritum sapientiae & intellectus, qui mentem meam verbo tuo illustret, memoriam ad retinenda eloquia tua roboret, & linguam ad virtuosè & cum energia pronunciandum moderetur. & quæ ad Nominis tui gloriam & eorum qui me hodie audituri conueniunt, salutem dicturus sim, feruenti spiritu proferam, ne aures tantum inani verborum strepitu feriant, sed corda inimicorum Regis, velut acutissimæ sagittæ penetrant, & fructum optatissimum reportent.

Ecce, Domine Deus meus, hæc mea est intentio: Docebo iniquos vias tuas, & impij
 a *Psal. 50* ad te conuertentur a. Non mihi, Domine, non mihi, sed Nomihi tuo da glo-
 b *Psal. 113* riam b. Dispelle à me omnem philautiæ & cenodoxiæ spiritum, vt præter te nihil aliud
 c *1. Cor. 9* queram: Et dum alijs prædico, ne reprobus ef-
 ficiar c, fac vt quod auditores meos doceo, vi-
 uis operibus ad eorum exemplum & imitatio-
 nem ritè exprimam & efformem. Quid enim
 proderit mihi, si vniuersum mundum lucrer,
 d *Matt. 16* animæ verò meæ detrimentum patiar d? Absit,
 ô Domine Deus meus, absit, vt ea proferam,
 quæ seruare contemnam; absit, ne meam sic
 ve-

veritas moueat linguam, vt vitam feriat: ab-
sit, vt verbis mihi ipſi iudex & factis accusator
euadam; sed da, vt fortius opere doceam quam
verbo, ne cœleſte pabulum culpā meā viciatum
quibus ruis sine omni proſectu fruſtra propona-
tur.

Domine Iesu, & me & auditores meos,
sanctorum nobis aſſtencium Angelorum ma-
nibus in ſacratiſſimi Cordis tui benedicti Vul-
nere colloco & repono, vbi ab inimico Verbi
tui fructum gnauiter impedituriente, tuti &
ſecuri degamus, vbi velut in cœleſtis ſapientiæ
tuæ Gymnasio in eloquijs tuis ſufficienter in-
ſtruamur, tibiq; deinceps fidelissimè ſeruien-
tes, ad eterna Beatorum conſortia, poſt hanc
vitam dignè recipiamur, à te Saluatore & lu-
dice noſtro, qui cum Patre & ſpiritu Sancto
es benedictus in ſecula, Amen.

POST CONCIONEM.

Commendabis Auditores tuos de-
nuò Christo Saluatori, vt ſemen
Verbi eius à te iactum in cordibus fide-
lium fructum multum adferre iubeat.
Nam neque qui rigat, eſt aliquid, neque
qui plantat, ſed qui incrementum dat
Deus. Item commenda illos Angelis suis
cu-

custodib⁹, vt identidem segnes extimulent ad faciendum ea quæ didicerunt, & inimicum prohibeant, ne superfc̄ minet zizania, aut bonum semen eradat.

ORATIO.

Tvanos, quæsumus Domine, gratia semper præueniat & subsequatur, & bonis & peribus iugiter præstet esse intentos.

Largire nobis, quæsumus Domine, semper spiritum cogitandi, quæ recta sunt, propitius & agendi, vt qui sine te esse non possumus, secundum te viuere valeamus. Per Dominum nostrum Iesum Christum Filium tuum, qui tecum viuit & regnat, in unitate Spiritus Sancti Deus, per omnia saecula saeculorum, Amen.

Scripsit deinde breue compendium eorum omnium, quæ seruatu maximè necessaria sunt Monialibus, & quibus diligenter re ipsa præstitis facili methodo possint ad summam perfectionem adspicere: sunt ea valde perfectionis cupidis in eo statu utilia: quæ ideo ad calcem libri Latio donata reieci, ne narrationis filum interrumpam.

Accidit verò frequenter, vt grauibus acutisq; morbis Iacobus affligeretur.

Vir-

Virgines, ut ei quo possent modo suum
gratificandi studium declararent, cibos
delicatos, exquisitis condimentis appa-
ratos ægro transmittebant: quibus ille
inspectis, ridenti vultu familiaribus ad-
stantibus, ut se magis vinceret, dicere
solebat: Næ illi cibi lautissimi videntur:
delicatè parati, conditi optimè: facerent v-
tique ad gustum, & stomachum meum: sed
heus VVilhelme, is dum ei ab obsequijs e-
rat, ad nosocomium propera: reperies sat
multos, qui magis quam ego talibus delicis
indigent: mihi vulgaris & parabilis adhuc
cibus sapit. Ita nec tactu vel gustatu di-
gnatus lautiora fercula, domo abesse
voluit. Solenne hoc illi erat, cum ab a-
amicis etiam vel Parœcis epulæ conquisi-
tæ mitterentur, plerumque ad ægrum
quendam, qui in vico Eichenbich appellato
nouem annis affixus lecto decumbe-
bat, vel ad hospitalia destinare.

Sub idem ferè tempus festo Circum-
cisionis Domini reuersus, post labores
maximos domi pessimè habere cœpit,
& varijs iactari, lacinariq; doloribus,
ut mortuo quam viuo similior videre-
tur, & sudor è corpore præsertim è vul-

F tu

tu manaret vberrimus : depositus adi-
gnem sex ipsas horas quasi cum morte
colluctari videbatur , Medico protinus
vocato : sed qui parum leniret tantos do-
loris aculeos : elapsis sex horis cùm pau-
lulùm remitteret inclemensia morbi ,
gaudere visus est , & ridente facie con-
uersus ad adstantes , ait : *Quàm bonus*
est Dominus : ecce quàm hoc die mihi pre-
tiosam strenam offerre dignatus est , vt par-
ticeps fierem doloris , quem nostrà causà per-
tulit : Interim nullum vel gemitum ,
vel animi impatientis leuissimum tota æ-
grotatione signum edidit : immò sum-
mis in beneficijs habuit , Circumcisio Do-
mino compati: nam si compatimur , & con-
regnabimus.

C A P V T XXIX.

Egregia documenta , quæ familiari sacris ini-
tiando dedit , & varia eius preclara
facta & dicta.

Debetur hoc Caput & præcedens
R. D. Wilhelmo Römer Virsensi ,
Vicario B. Virginis Dolorosæ in Scheib-
bahn

bahn, inferioris Dioecesis Coloniensis: hunc D. Iacobus, cum Philippus germanus eius Societatis Iesu tyrocinium adiisset, puerum bonâ parentum veniâ Coloniâ An. 1629. euocatum nouem continuis annis domi suâ nutriuit, in studijs fouit & educauit, donec emenso cursu Philosophico paulatim ad sacros recipiendos Ordines aptus euaderet. Is lectâ eius vitâ, non solum eam suo calculo confirmauit; sed complura desiderauit in ea, quæ litteris consignauit, ut insererentur: eorum pleraque P. Florentius Carthusianus frater suo testimonio comprobavit, qui eodem ferè tempore domum Pastoralem incoluit.

Putat D. Wilhelmus Iacobum & innocentiam & castitatem illibatâ conservasse: arguento ei fuit, quod ita horruerit leviora peccata, puta mendacium, ut iacte cum alios mendacij conuictos corriperet, assueratè diceret: *nunquam se auunculo, nunquam illi Praeceptorum imposuisse, nunquam admissi in vita mendacij recordari:* itaque domesticos omnes cupiebat à mendacijs quam maximè abhorre, dicere solitus, *Confitenti ingenuè cul-*

pam, libenter ignosco, negantem & mentientem ferre prorsus nequeo: In adolescente nihil ita detestor, ut mendacium. Præterea domesticos ad pietatem cùm excitaret, sæpe repetebat: *Studiosum pium & indoctum longè pluris facio & diligo, quam doctum & impium.*

Cùm Aspricollensem peregrinationem circa Annum 1637. vel sequentem obiret, usus est hoc ipso Wilhelmo comite, qui tria notauit memoriâ digna: primò quoties transibat vel intrabat pagum vel alium locum, Ecclesiam petebat, & Christum in augustissimo Sacramento venerabatur: deinde nunquam in itinere neglexit sacrificium Missæ, superatis omnibus occurrentibus impedimentis, licet aliquando totam horam à via Sacri legendi gratiâ deflectendum esset: tertio delapsum è curru casu Breuiarium erat & amissum, sub vesperum id primùm aduerit: ilicò Wilhelmum ad domum Pastoris vicini misit, ut aliud commodatò acciperet: sed Curio tunc aberat domo, nec ancilla subministrare poterat: quo comperto vehementer doluit: nec tristitiam celare vultu vel verbis potuit; dicebat enim:

Heg

Heu diem hodiernum perdidī, quo non licet integrum pensum horariorum persoluere: primūm hoc mihi in omni vita contigit, confido & ultimum fore. Compensauit deinde multis alijs precibus hunc inculpatum etiam defectum.

Idem testatur, nec morbi tempore, cùm niti pedibus potuit, à Sacro faciendo abstinuisse: sed foribus clausis solo præsente ministro factitasse, ne vlo se die tam vberi fonte gratiæ spoliaret; vt melius Angelicam seruaret castitatem, ac in dies biberet *Vinum germinans Virgines*: virginitatis etiam amore, nullius vtebatur mulieris familiaritate, nullam in cubile suum admittebat, præfixâ ei hâc epigraphe: *Mulierum pedes huc non intranto: letum sibi ipsi sternere solitus erat.* Sobrietatem vehementer amauit, vilibus & paucis contentus cibis, horrebat vt pestem ebrietatem: ideo è conuiuijs, quando per honestatem & inuitantium auctoritatem abesse non licebat, maturè se subducebat. Contigit aliquando, cùm ad secundum missum poculis certare præsentes occiperent, ipse Wilhelmo monito, qui aderat: *Heus, ait, arripe pallium, fu-*

giamus hinc. Nec tunc quidem salutato hospite inde se proripuit, malebat enim inciuitatis argui, quām sobrietatis minimam iacturam facere. Eundem D. Wilhelmum iam initiatum Sacerdotio documentis saluberrimis instituit, ut tali statui congruentem vitam degeret.

Principio monebat, ut indies Sacerdotalis Ordinis dignitatem, finem, obligationemq; diligenter expenderet.

2. Ut, quā munera impositi magnitudo requirit, seruaret accuratē.

3. Sciret creatum se, ut soli Deo seruiret, caueret igitur sedulō, ne diuinam Majestatem vñquam peccato grauiore offendere.

3. Sic vitam institueret, ut quotidie dignè Sacris operaretur: nec ab ea pia consuetudine deduci se vñquam pateretur.

4. Caueret sacrum Missæ officium obiter & perfunctoriè dicere: vitaret in eam nimiam celeritatem, quām tarditatem, modum seruaret propriæ pietati, & acceptæ instructioni à se congruum.

6. Horarum recitationem nunquam negligeret, in ea tedium fastidiumq; vitaret, sciretq; ob earum omissionem vi-

ros

ros magnæ dignitatis statim in enormia
prolapsos esse scelera : crederet sibi ex-
perto quibusdam sibi notis vnicam fuis-
se ad ruinam viam officij diuini negle-
ctionem.

7. Scopulum Ecclesiasticorum ebrie-
tatem fugeret, sectaretur sobrietatem.

8. Mulierum consortia sollicitè deui-
taret : nec in familiam suam vllam , nisi
fortè sororem adscisceret : id si fieri ne-
quiret, suadebat solus ut habitaret.

9. Pauperibus pro viribus conaretur
subuenire ; alios etiam , quibus posset
modis , ad eleemosynæ largitionem in-
uitaret.

10. Ante Sacrum diligenter examina-
ret conscientiam : illud summoperè ca-
uendo , ne peccati mortalis reus diuina
tractaret mysteria , vitaret illiberalē &
mercenariū animū eorum, qui sordi-
di quæstus gratia , solo inuitati stipendio
tremenda Sacra peragunt : fugeret etiam
eorum morem , quorum nimiam deplo-
rabat multitudinem , qui nulla prævia
animi præparatione , sola consuetudine
duci , Sacrum legunt : quin potius antè
quid acturus esset , expenderet sedulò :
tum ageret, quod agit. F 4 II.

11. Sanctissimam Dei Genitricem Virginem Mariam quotidie pr̄cipuo affectu ac pietate coleret, eiusdem laudes ac praecaria, quoties posset, pr̄dicaret, captaret occasionem alios ad cultum Deiparæ inflammanti, & in ritu ac modo colendi diligenter instrueret.

12. Detestaretur avaritiam, & nimiam habendi cupiditatem: seruaret Scripturæ monitum: *Beatus est dare, quam accipere.*

13. Denique iubebat eum his similia colligere & adnotare, quæ utilia & necessaria viderentur ad Sacerdotalem statum iuxta scopum & obligationem eius piè dignèq; transigendum.

Hilce monitis pium formabat Sacerdotem, quæ magis è spiritu suo & propriâ viuendi ratione ac experientiâ, quam libris hauriebat: nec desinebat alios, quos poterat, ad viuendum statui suo conuenienter excitare: proprium enim est virorum Dei amantium, non propriâ perfectione contentos esse, nisi alios etiam ad amorem Dei salutisq; curam pelleverint. Et sane, si unicusque Deus mandauit de proximo suo, quanto magis de familiari-

bus

bus & domesticis suis? Si quis autem, ait
Apostolus, suorum & maximè domestico-
rum curam non habet, fidem negavit, & est
infideli deterior. Itaque sicut fratres ad sta-
tum Religiosum, sic hunc familiarem
suum annis nouem ad Ecclesiasticum sta-
tum imbuuit.

C A P V T XXX.

Lucta cum Dæmone diuturna & victrix.

VT coronaret Patriarcham Iacobum
Deus, & nomen Israëlis imponeret,
certamen forte dedit, ut vinceret, non oc-
cumberet; luctatus enim cum Angelo vi-
cit, & gratiâ cœlesti copiosiore donatus,
deinceps nec Fratris iram, nec hominis
pertimuit potentiam. Ita diuina maiestas
etiam forte certamen cum Dæmone Iaco-
bo nostro permisit, ut vinceret, & dein-
ceps Deo nixus, nullam in Dei causâ me-
tueret, hominis cuiusvis excellentiam.
Non poterat humani generis hostis iura-
tissimus ferre fructum, quem in lucran-
dis animabus, & è seruitute Diabolica
vindicandis Iacobus proferebat; ita saga-
rum operâ maleficium illi sæpiùs intenta-
uit, quod diuina clementia sic auertit qui-

F 5

dem,

dein, vt tamen permitteret virtutis exercendæ gratia Dæmoni potestatem, vt tergum vigilantis & sentientis (quod Confessario nonnunquam retulit) assiliret, & quasi calcibus premeret ; sic vt dolore non modico fatigaret, idque non dominum tantum, sed etiam alibi in templo, vel cum Sacris operaretur : quamuis non expauperet animo : sed leonina fortitudine diuino fretus auxilio, ridere solitus paulatim sit imbellis belluæ truces minas, vrge-
recum S. Antonio pergeret, tantum saui-
re dentibus, ferocire calcibus, quantum Deus annueret, promptum ad vulnera dorsum offerebat. Et maleficarum quidem cogitatas & structas insidias Dæ-
mon sacris carminibus adiuratus confessus est ; vt ipse his verbis adnotauit :
Anno 1627. 8. Februarij adfui energumena Magdalenæ ubi ex confessione Dæmonis intellexi, me quoque peti artibus malignis sagarum, & aliquoties mihi intentatum maleficium à quadam postea de criminis magiae conuicta plurimis indicijs, & publicè combusta. Sed Deo semper ipsius conatus irritante, pro quo sit ipse benedictus in seculum, sensi quidem ego longo tempore durante exorcisatione molestum

in-

& infestum mihi Dæmonem : sed in ipso loco
exorcizationis, & sub exorcismis tantum. Sed
eidem molestiae alibi quoque postmodum obno-
xius esse cœpi , primùm quidem in templo ;
deinde quoque domi meæ , primùm quidem
28. Ianuarij sensi me tentari insidijs Dæmo-
niis sub vespertinis precibus , à quo tempore
hucusque nullus dies cessit immunis ab illis ve-
xationibus externis , partim sub sacro Missæ
officio partim ante Reliquias SS. Regum , ma-
ximè verò sub nocte. Diabolus quidem die o-
ctauo Februarij confessus est , vt suprà ex pæ-
cto Sagæ , Dæmonem in me immittendum
fuisse : sed Deum obstitisse , hoc tamen per-
mississe , vt aliquamdiu tentarer. O quām
bonus & fidelis Deus , qui non patitur ho-
minem tentari supra id , quod potest , sed
facit etiam cum tentatione prouentum. Vt
verò se melius contra tantas hostis tar-
tarei insidias communiret , illam ca-
strorum aciem ordinatam Dei Genitri-
cemi Mariam voto peculiari delegit hu-
ius belli Ducem , & eius rei gratiâ ne ta-
li in prælio succumberet, Aspricollensem Vouit peregrinati
onē Aspri
vouit peregrinationem , vt ipse litteris
consignauit : 5. Februarij feci votum Deo collensem
& B. Virginis Patronæ nostræ de instituenda

F 6

pere-

Idea p̄ij Sacerdotis
peregrinatione ad templum & locum D. Vir-
gini sacrum in Monte acuto, prima occasione,
qua id per vires, & Parochiæ curam, & via
opportunitatem licebit, vt inam Deus per Bea-
tissimam Matrem suam conterat etiamnum
caput Serpentis antiqui, ne suis insidijs aut
mibi, aut vlli Christiano perniciem seu cor-
poris seu animi adferat.

Circa Annum 1637. vel sequentem
votiuam fœliciter confecit peregrinatio-
nem, & in reditu Marcoduri secessu octi-
duano mentem exercitijs asceticis S. Igná-
tij diligenter expoliuit, factus ad pu-
gnam vegetior & animosior, vt hostem
ultrò lacefferet diuino Numine confir-
matus, &c.

C A P V T XXXI.

*Amor & fiducia in Deum, eiusq; cum diuina
voluntate conformatio.*

Amor à pucro mentem à rerum crea-
tum amore traduxerat, ad Deum sum-
mum bonum suum medullitus comple-
ctendum: & quidquid illi Maiestati no-
uerat placere, statui suo conforme virili-
ter exequendum. Hinc vti castitatem vo-
to consecrarat, ita paratus, vigilans, com-
posi-

Amor Dei

positus semper erat, ad Angelicam hanc
virtutem amore Dei integrum & inuio-
latam contra quævis carnis inuitamenta,
vel Dæmonis insidias custodiendam, vt
vno plenoq; alueo, cordis amor in Deum
solum deflueret: huc omnia cogitata, de-
sideria, verba, scripta & quævis opera spe-
ctabant; huc recollectiones horariæ, pre-
ces studijs, & cuius operi præmissæ, tot
adspirationes sub cantu diuinorum offi-
ciorum adhibitæ, vel inter studendum,
vescendum, agendum cum proximis, fa-
miliares & vſitatæ referebantur, à quibus
ignis amoris diuini continuò fouebatur:
hinc pactum cum Deo quotidie sancie-
bat manè, quoties æris campani signum
audiret, vel cœlum suspiceret, toties
Deo se rursum consecrabat, & omnes a-
ctus virtutum heroicos manè elicitos re-
nonabat. Et sanè parum ei videbatur,
vno corde Deum amare: proximo cui-
que, cùm res & tempus ferret, de Deo di-
uinisq; rebus semper loquebatur, vt eo-
rum pariter cordibus & linguis eundem
diligeret, & laudibus exornaret: parum
videbatur, præsentibus & vnius vrbis in-
colis loqui, nisi vulgatis libris orbi toti,

posteriorisque, venturis etiam saeculis idem
praedicaret: unde libri eius omnes hunc
amoris diuini ardorem ubique insinuant,
& legentibus inculcant.

*Fiducia
in arduis.*

Amor diuinus, Deique perspecta semper
per praesentia fiduciam generabat, quae
dum ardua Dei causam suscipienda vide-
rentur, diuino fretus auxilio fortiter
aggrederetur, vrgeret constanter: nec
desisteret ante, quam ad exitum perdu-
xisset, nec hic hominum offensam,
iudicia, contemptumve verebatur, aut
quidquam huiusmodi, vel ullius poten-
tiam pertimescendam esse iudicabat: nam
qui iam ipsis Dæmonibus fortior eos in-
certamen lacessebat, nihil humanum, vel
creatum formidabat, experientia do-
ctus a diuina prouidentia res suas pater-
nè gubernari, ad virtutis augmentum
& Dei gloriam auctiorem expertus:
etiam quoties vires deficerent humanæ,
praesens & diuinum auxilium subueni-
re, nihilque spe & summam in Deum con-
ceptam fiduciam potentiū ad quidvis in Dei
causa feliciter perficiendum.

*Resigna-
rio in ad-
sersis.*

Quod si tamen euentus aliquando fal-
lio in ad- leret expectationem, id etiam ut diu-
no

no Numinis gratius libenter amplectebatur. Fructu carebat obiurgatio proximi, nec spes affulgebat emendationis, morborum acrimonia vim eludebat medicam, calamitatum tempestates magis magisque saeviebant, his & similibus in euentibus re Domino Patronisque suis diligenter commendata, suam ad diuinam accommodabat voluntatem: id enim rectius & melius sibi, suisque rebus esse nouerat, quod licet proprijs aduersum desiderijs, æternis & diuinis magis decretis vel permissioni congrueret. Hinc animi perpetua constansque pax & lætitia, quam nullæ res humanæ conuellerent, idem semper vultus in prosperis & aduersis; nam perpensis omnibus in vna Dei voluntate & amore quasi centro placidissimè quiescebat.

C A P V T XXXII.

*S. Bernardi Opera magno studio
illustrat.*

POst Deum, Deiparam Virginem Ma- *Deipara*
riam, cuius honori dicatâ Parochiam *cultus.*
ad-

administrabat, præcipuo cultu venerabatur. Sodales Ecclesiasticos aliosq; ad eius amorem, honorem & reuerentiam, verbo; mundum vniuersum varijs libellis & quæsitis occasionibus ardenter excitauit: ad eam in angustijs ut Matrem fidenter configiebat, & vota sat crebra coram ipsa nuncupare solitus est: Aspercollensem etiam peregrinationem per difficilem eius amore magnâ virtutum accessione fœliciter confecit. Hunc affectiones. *Auctus* *Bernardi* etum mirificè S. Bernardi scripta nutriebant. Nam licet SS. Patres omnes suspiceret, & eorum monumenta diligenter euolueret: unus tamen in cæteris Bernardus primatum obtinebat, huius spiritu quem v- capiebatur vnicè, quem tota mente connicè dili- bibere, factis exprimere, scriptis imitari, gebat. nimium quantum gestiebat.

Huius ut operibus lucem afferret, genuina à spurijs secerneret, noua hactenus inedita donaret publico, lectorem ad eius amorem, cultum & imitationem prouocaret, omnem mouit lapidem. Sub initium suscepti laboris multa retardabant *Difficul- tates in eo* conatum, & à proposito velut iniecta manu reuocabant: aduersa valetudo, dif- ficultas.

ficultas incepti operis , magnitudo sum-
 ptuum in colligendis, describendis, trans-
 mittendis è varijs orbis partibus eius ine-
 ditis opusculis : tantum absuit , vt men-
 tem ab instituto deiecerint, vt etiam voti
 se religione obstrinxerit iaturandi, per-
 ficiendiq; propositi. Plures in adornando
 iam opere sub manum remorę nasceban-
 tur : at ille Dei nixus auxilio, Patroni sui
 confisus patrocinio, iniquissimo rei libra-
 riæ tempore Francofurtense suscepit i-
 ter , non sine vitæ periculo , vel aduersæ
 valetudinis incremento , perrumpit obi-
 ces , & in ipso quidem itinere , cùm ad <sup>perrupit
faeliciter.</sup>
Confluentinum Collegium , vbi frater
 degebat , diuerteret , & octo circiter dies
 asceticis S. Ignatij meditationibus ani-
 mum excoleret , ibidem complura repe-
 rit M. SS. Melliflui Doctoris Opuscula-
 diu desiderata. Deinde ex Oxoniensi Bi-
 bliotheca hæreticorum etiam studio per-
 multa submissa sunt subsidia , complura
 etiam Dominus Ioannes Kinchius, Col-
 legium Societatis Iesu , Carthusia Colo-
 niensis , & Cisterciensis Ordinis Cœno-
 biarchæ submiserunt adiumenta & orna-
 menta : dixisse ei quasi diuinâ virgulâ <sup>Dei pro-
uidentia
nixus.</sup>
 ple-

pleraque subministrata, quoties humana
deficerent præsidia. Impresso & vulgato
iam Opere sumptibus prædicti D. Ioan-
nis Kinchij, mirificæ laudes eius, de Fran-
cia, Belgio, Germania, & Doctissimorum
Virorum gratulationes adferebantur:
ijs parum affici se litteris testabatur, gau-
debat verò Cisterciensis Ordinis erudi-
tissimum Abbatem animum adiecisse
ad Opus inchoatum omnibus numeris
absoluendum: ad quod etiam scriptis
litteris eundem est cohortatus: iuuat
hac super re fragmentum Iacobi respon-
soriarum litterarum excerpere ad Ami-
cum admiratorem, & Encomiasten O-
peris.

In Bernardo meo conatum estimari fortè
patiar: sed quam in multis illic defuisse vires
expertus sum, & ingenij & eruditionis? ad
id quidem Operis melliflui me Doctoris amor
impulit, amor, inquam, nesciens librare
vires: ideoq; audacior, quam par est, &
maiora de se præsumens, quam reipsa va-
leat. Gaudebo, si quis aptior defectum
meum suppleat, & iam id moliri alium
intelligo, Virum unde quaque Doctissimum
è Ci-

è Cisterciensi Familia, Hispanum, Doctorem
Theologum, nunc in Belgio agentem: &
is quidem gratulatus est mihi prolixè & per-
humaniter litteris, etiam nunc palam edi-
tis ob nouam Operum S. Bernardi editionem:
sed & vna noui Operis Ideam methodumq;
perscripsit, & iam specimen quoddam in v-
no S. Bernardi Tractatu separatim edito de-
dit, mirum scilicet & magnum omnis litte-
raturæ tum Philosophicæ, tum Theologicæ
apparatum ille conuehit, & in vno Ber-
nardo iustum nobis bibliothecam dabit. Hor-
tatus sum virum alacriter pergere in cœpto o-
pere, adeo non refragabor nos ambos in eo-
dem mustaceo laureolam querere.

Similes Commentarios in S. Grego-
rium meditabatur, huc moralia tanti
Doctoris ipsum rapiebant, & pastoralis
muneris exquisita documenta: sed mors
pios conatus intercepit.

Addamus quorumdam præsertim **ex**
Ordine Cisterciensi Abbatum litteras,
quibus Operis & Auctoris commendatio
non vulgaris continetur.

Pri-

Primæ Parisijs, nomine totius Ordinis
ab Abbatे de Precibus, his verbis exaratæ;
Quem vestra Dominatio Bernardum nuper e-
dedit, ita sanum & castigatum, tam auctum
ac fœlici ordine digestum accepimus, vt pñè
non idem, qui vulgò teritur, sed alius planè
Bernardus videri possit. In quo sanè vulgando,
cùm multum publicæ utilitati, tum imprimis
nostro Cistercio contulisse plurimum nemo sa-
nus non iudicet. Quare in manus nostras sta-
tim vt diuinum opus, quasi diuinitus & preter
spem incident, Dominatio vestra, quam since-
ra iam mente etiam absentem complectimur,
præsentem verò osculamur in Bernardo, vñus
ego omnium nomine scripto qualicunque gra-
tulari me debere sensi, vñaq; restari, quantum
totum Cistercium suæ in ipsum pietati ac stu-
dio se deuinctum intelligat. Quam grati ani-
mi mei significationem cùm aliud, quod possim
referre, non habeam, quæso non dignetur.
Vnum insuper rogatum velim, vt si mentem
nostram de Bernardo suo hic in Gallijs prælo ite-
rum subiçiendo non improbat, si quid in eo sibi
mutandum, si quid addendum, aut etiam de-
trahendum visum fuerit, ad me transmitti cu-
ret, mentem certè non improbabit, cùm satis
agnoscat, quantum nobis hic eius labor prodeſſe
poterit.

poterit: quibus etiam sumptibus huc è Germania, vbi prodiere, comportari alias, quantum necesse sit, exemplaria queant. Pergat porrò vestra Dominatio, vt cœpit de nostra Cisterciensi, imò totius Ecclesiæ republica bene mereri, & quam nobis spem fecit, aliquorum adhuc si daretur emittendorum à se operum, ne quæso succidat: maximè verò, quia vereris ait, ne falcem mittere in alienam messem videatur, si Magno exordio, seu Viris Illustribus Ordinis nostri, quos se penes esse ait, manum admoveat, oramus impensiùs, vt posito scrupulo suam iterum operam huic operi tribuat, quod quis nobis inuideat, cuius vel vnum manuscriptum exemplar (lucem enim, quòd sciam, non vidit adhuc) nescio an nostra Gallia exhibere possit? adeo semper nobiscum iniquè cùm Hæreticorum rabbies, tum bellorum egere tumultus; quod si Dominatio vestra præbuerit, totum quantum est Cistercium, meq; imprimis magis magisq; demerabitur: interim in Christo valeat. Lutetia & Parisiorum 28. Octobr. An. salutis 1642.

Dominationis vestræ

Obsequentiissimus seruus
Frater Ioannes
Abbas de Precibus.

Littera
Ioannis
Cara-
muelis.

Alteras dedit eiusdem Ordinis lumen
estate nostra clarissimum Ioannes Cara-
muel Lobkowitz Melrosæ Abbas Loua-
nio 8. Cal. April. Ann. 1643. qui pridem
maius opus ad illustranda S. Bernardi scri-
pta molitus erat, vnde Iacobo prodromo
gratulatur, his verbis Operis editionem:
Ante annum tibi scripseram sapientissime Vir:
sed ut intelligo, perierunt litteræ incuriā vere-
darij, copiam adiungo, ut siias tuum me nomen
a longo tempore suspexisse & amasse. Desidera-
bam Bernardi tui dispositionem & argumen-
tum internoscere; sed antequam id ipsum a te
discerem Opus prodijt & mea exspectationis-
tis fecit. O utinam cognoscere velint Cistercien-
ses Antistites quantum debeant tanti Auctoris
tanto restitutori! at si nolint ipsi, macte animo
Vir generose. Bernardo collaborasti, ipse tibi
mercedem & laboris immensi præmium impe-
trabit diuinitus & humanitus. Amici aderimus,
ut tibi aeternum obligati seruiamus. Insudasti
illustrando Bernardo, ipsi q; recognoscendo &
illustrando insudo: me tuis laboribus adiutum
profiteor, & Ordini Cisterciensi applaudo.
Subiicit ideam Operis lui, & concludit:
Interim siquidem in eodem studio, & sub eodem
Principe meremur, communes curas & vigilias
geras,

geramus. Tibi præcursori congratulor, & dum
tuis laboribus perfruor, mei ingenij partum
qualemcumq; patienter exspecta. & meam stu-
diosam diligentiam Deo Opt. Max. nec non
Bernardo nostro, de quo te benemeritum cele-
brabit posteritas, in tuis Sacrificijs commenda.
Vale, Louanijs 8. Cal. April. An. 1643.

Ioannes Caramuel Lobkowitz

Melrosæ Abbas.

E Societate Iesu complures datis literis P. Ioannis
opus commendarunt: sufficiat fragmen- Bollandi
tum epistolæ R.P. Ioannis Bollandi 2. O. iudicium
etobr. Ann. 1642, scriptæ decerpere: Dico
cordatè & fuso omni procul, non primo solum
operis aspectu exsiliisse mihi cor: sed & quoties
id sumo in manus, gestire nescio quo sensu spiri-
tualis latitiae, idem pios omnes experiri puto.
Benedictus Deus, qui quæ olim Sancto suo Clien-
ti diuinitus instillauit, ea ut rursus D.V. studio
ad plurimum utilitatem purius fluenter, effecit,
ipsum Sanctum peculiari suo studio remunera-
turum esse laborem, ut quæ olim ille scripsit,
melle & spirituſ voluntati accommodata,
ea in se experiatur. Utinam plures
prouocentur exemplo, & cæ-
terorum opera Patrum
ita illustrent!

CA-

*Familiaritas pia & sancta cum Illustrissimo
Domino Nuncio Apostolico Fabio Chisio
Episcopo Neritonensi.*

*Occasio
familia-
ritatis.*

SErò nimis coaluit ista necessitudo, summaq; animorum coniunctio illustrissimi Fabij Chisij cum Iacobo, nec nisi postremo vitæ anno, quæ consuetudine sic aucta fuit, ut nihil esset ista familiaritate coniunctius. Inciderat eruditissimus Præsul in Paradisum animæ Christianæ, quo per quinquennium ysus assidue spiritus & pietas Libelli, Scriptoris amorem mouit, eiusq; cognoscendi desiderium. Nescio qua verecundia, latendi cupidior, quam inclarescendi, vix amicorum hortatu Iacobus adduci potuerit, ut tanti nominis Præsulem conueniret. Primus statim congressus amicitiam perperit, quam morum, spiritusq; similitudo sic auxit, ut unus amborum idemq; videretur animus, vna voluntas. Crebra exinde librorum & officiorum communicatio, frequentiora colloquia de pijs & eruditis rebus, quibus ita proficere se Iacobus sentiebat, ut etiam venerit in delibera-

Vtilitas.

berationem, an non fouendo spiritui
suo & virtuti confirmandæ congruum
esset, Præsulem in Italiam sequi, & ab
obsequijs esse: plurimum enim existi-
mabat conuictum assiduum, & collo-
quia tam sancta genio suo apta & conue-
nientia collatura ad virtutis stabilitatem
& incrementum.

Vix Sanctissimi D. N. Urbani man-
dato Illustrissimus Nuncius Coloniæ di-
gressus Monasterium Westphaliæ disces-
serat pacis sanciendæ gratiâ, cùm dete-
riùs habere cœpit Iacobus, & acutissi-
mo pleuritidis dolore lacinari; maxi-
mo morbi leuamento fuerunt Illustrissi-
mi Nuncij litteræ, quibus & suum ad-
uentum ad locum tractandæ pacis expli-
cabat, & pro suo Crucis Christi imi-
tandæ desiderio dolenter querebatur,
se dignum non esse habitum, qui ali-
quid in itinere pro Dei gloria patere-
tur, cùm tamen non desuisset exerci-
tæ patientiæ seges, dum esuriali & hy-
berno tempore per altas niues, fluuios
& paludosa lœca rhedâ difficulter cum so-
cijs veheretur, vt aquarum exundantia
currum & vectorum talos humectaret.

G

Hi:

Hic æger animo confundi, quod pretium morbi, Crucisq; Dominicæ præstantiam & decus sublimissimum non satis hæcenus ponderasset, ideo gaudere se deinceps monstrauit, quod dignus eo fuisse set honore à Christo iudicatus, qui Passionis Dominicæ tempore, particulam Crucis Dominicæ sustineret.

Patientia ex literis confirmata Postea per amici communis literas labores Illustrissimum Nuncium & salutauit, & Episcopalem petiit benedictionem. Indoluit vehementer Legatus, comperta in ualitudine, quæ diuortium factura metuebatur, tam piæ doctæque consuetudinis & familiaritatis, quam in impari gradu dignitatis spiritus idem, paribus moribus, studijs, vita & virtute animabat, ita per humaniter salutato per R.P. Franciscum van der Veken Societas Iesu Doctorem & Professorem Theologiae D. Iacobo benedixit, non sine rubore ægri, quod tantus Præsul sui tam indigni & vilis, ut aiebat, homuncionis meminisset. Exinde litteris octiduanis Legatus Apostolicus statum ægri peruectigauit, cognitaq; morte, funebre peregit Sacrum, multumq; laborauit, ut vi-

*Amor Le
gati in
mortuū.*

ta literis consignaretur, & pro suo in Vi-
rum amore, Diurnale & Decadem, quib-
us usus, Tabellam, qua preces, quibus
assidue per diem utebatur, manu sua in-
scripserat, ac funiculos nodosos, quibus
se verberare consueuerat, seruare voluit,
tesseram amoris & sanctæ coniunctionis.

C A P V T XXXIV.

*Cura ægrorum & morientium, morbum &
mortem ei accelerat.*

Maiorem charitatem nemo habet, quam Ioan. 15.
ut animam suam ponat quis pro ami-
cis suis: & hoc certum ac euidens optimi
Pastoris argumentum, animam ponere pro
quibus suis. In hoc cognouimus, ait S. Ioan-
nes, Ioan. 5. charitatem Dei, quoniam ille animam
suam pro nobis posuit, & nos debemus pro fra-
tribus animas ponere. Itaque nihil antiquius
habuit, ut erat Iacobus Pastor vigilantissi-
mus, quam ut ægros Parœciæ cognosceret, & studijs alijsq; quibusunque re-
bus lepositis inuiseret, admoneret officij
Christiani, consolaretur mœstos, & Sa-
cramentis ultimis ad supremam luctam
præmuniret; egentibus autem pecuniario

G 2

sub-

Æger to-
subsidio subueniret. Hic iterum qui tem-
poris parcissimus erat, non horas suppu-
rit noctib. tabat, dies integros vel noctes, cūm ne-
adest agris cessitas vrgeret vel æget flagitaret, tradu-
cebat: s̄æpe cūm ipse debilis magnis do-
loribus afflīctaretur, sui, somniq; obli-
tus, noctes integras perdurabat: licet
aduerteret periculosis & contagiosis mor-
bis imbecillem valetudinem grauiter affi-
ci, tentariq; nihil tamen id pendebat,
quod gloriosissimum æstimaret tam p̄ijs
occupationibus immori. Morientibus
tibus cur verò hoc adstabat libentiūs, quòd maior
adstaret animæ necessitas vrgeret, periculosior in-
p̄libenter staret Dæmonis tentatio, adeoque chari-
tas maior præstaretur, & beneficium ex-
cellentius: quæ causa morbum & mortem
ei videtur attulisse.

Cūm enim Anno 1644. quidam qua-
dragenarij ieunij tempore morbum in-
sanabilem incurrisset, eiq; paulatim inte-
stina putrescerent, vt viuum & spirans
cadauer aliquot diebus intolerabilem ad-
stantibus mephitim afflaret, essetq; æger
excellentí virtute ac pietate & incredibili
patientia vir, quam nulli morborum a-
cutissimorum cruciatus labefactarent:
Ideo

Occasio
morbis.

Ideo Jacobus noctes & dies adstitit, sermonibus sacris fouit & confirmauit, vt à latere suo æger vix eum diuelli patere-
tur: ita diebus esurialibus, ^{ex agri}ieiuno stoma-^{crebra vi}cho tabem hausit, quæ die Iouis Sancto ^{sitatione} manifestiùs prodijt.

C A P V T XXXV.

Incrementa morbi, & singularis patientia.

CVm iustus in principio accusator sit sui, Humili-
ideo peccatis suis adscripsit ægrotatas initia-
tionem, & correptionem vt patris a. ægrotas-
mantissimi suscepit, ac licet eo tempo-
re molestum videri posset, Parochianis
in administrandis Paschalibus Sacramen-
tis non adesse: libenter tamen suam
cum diuina conformauit voluntatem,
sibi non parum in hoc gratulatus, quod
dum Ecclesia Christi cruciatus recolit,
& fideles omnes exoptat pœnitentium
ritu publicè testari, Christum inno-
centem peccatis nostris pœnas debitas
morte Crucis expiisse, mereretur & i-
ple Saluatori nostro toleratis corpo-
ris doloribus, & interiore tristitia

mentis assimilari : secum verò nimis clementer agi, dicere solebat, cui minima tantum guttula propinaretur, cùm Christus totum fellis & absynthij calicem ad fæces usque exhauiaret.

*Collo-
quia pia.* Die Veneris Sancto binas circiter horas cùm Confessario iucundissimè diuinis de rebus sermocinatus, dolebat quidem non licere pro more & lege, quam libitulerat, cum cilicio & ieiunio in noctem usque protracto, viam obire Romanam præcipuis Vrbis Ecclesijs visitatis: iterum voluntate pro re Deo consecrata, eius se totum subiecit arbitrio. Postridie pleuritis accessit, nec sola; sed capitis dolore, tussi, febriq; stipata.

Tunc laterum aculeatissimæ lancingiones, perforatarum Christi manum & pedum dolores exhibebant: aberat in ipsis cruciatibus gemitus: intercalarem sæpe versum iterabat: *Adde Domine dolores, auge patientiam.*

*Morbi sū-
ma in cle-
mētia die
Paschatis.* Ipso Resurrectionis Dominicę die manè sic aucta mali violentia, ut usum loquendi sat diu sustulerit, ac licet dolores laterum continuò pungerent, tussis affligeret, facultas exscreandi sputi defecisset,

ut cumulus malorum accederet, qui defectum viribus iuuaret, aderat nemo: quo sic Christo in Crucem aeterno similius euaderet, pariter ab omnibus derelicto. Sed a meridie non nihil remisit dolor, & inclemens morbi, sic ut more suo recepto loquendi usu iucundè pījs de rebus differeret, optimè morbi molestijs & Dei voluntate contentus, nihil ut his melius quæreret. Sed cum medicus uterque corporis & animi lectionem Horarum Canoniarum in grauissimis doloribus interdicerent, nihilominus ad collocutionem ægrum inuitarent, festiuè more suo reposuit: *Cum hominibus loqui me vultis, & cur cum Deo prohibetis?* Perstantibus in sententia, morbiq; incrementum cibinimam precantis contentionem obtendentibus, morem gessit, decademq; Deiparæ Virginis exinde digitis verlare cœpit, nec umquam ferè depositus. Ei numisma transfigurationem Dominicam altera sūi parte referens, appensum erat, quam cum solus degeret, speculabatur, & pios ad Deum gemitus, ad adstantes salutaria colloquia conabatur elicere, nec de morbo dubitabat dicere: *Bonum est nos hic esse,*

*Studio
lectionis
Horarum.*

*Obedien-
tia.*

Deum enim afflictis proximum sentiebat, qui promisit, *cum ipso sum in tribulacione, eripiam eum & glorificabo eum.*

C A P V T XXXVI.

*Morbo nonnihil remittente votum concipit
S. Caroli Borromaei vitam illustrandi.*

*Remittit
infirmitas.*

Octauus morbi dies, qui erat dies Iouis Paschæ, crisi ostendit iudicio medici bonam & salutarem: nam sudore sponte promanante è corpore, febris remisit, laterū aculei hebetati, tussis rarior, dolores capitis leuiores videbantur, licet oibi fastidium, & virium imbecillitas periculum non abesse satis indicarent. Nocte quadam somnum solito ceperat arctio, *S. Caroli rem: excitatus animum sensit in S. Caroli Patronū Borromaei cultum rapi vehementius, & quia diuinitas moneris e credebat, ut eum sibi Patronum adoptaret: deliberauit, qua p̄sset ratione sibi facilius eiusdem patrocinium demereri; succurrit, si sanitati restitutus, primo quod aditurus esset opere, eundem exemplar proponeret omnibus Ecclesiasticis, quod numeris omnibus absolūtū intuerentur s̄p̄ius & imitarentur. Id se consecutū sperabat, si vitam S. Ca-*

roli notis illustratā publico donaret: mox *Venerabilis
& voti se religione obligauit, ut primū
consanesceret, se vitam eiusdem cum cō-
mentario literis consignaturum, idem
Cōfessario venienti statim indicauit. Re-
pertū post mortem in chartis eius est elo-
giū vite Caroli, quasq; vehementer ipse
cuperet virtutes ex ea Clericis esse cōmen-
datas; & quid pararet scribere his verbis:*

*Acta illa (S. Caroli) maiori ex parte existant
Italicè, optandum videretur, ut periti interpre-
tis operā ad totius Ecclesiae usum Latinè loque-
rētur. Interim vitam eiusdē sanctissimi Praefulīs
(quā Carolus à Basilica Petri eiusdem Cardinalis
familiaris & arcanaorū consiliorum particeps, ac
deinde Episcopus Nouariensis elegāti sanè & pu-
riſſimo ſtylo fideliter & egregie ſcripſit) ſatis cō-
mendare nequeo: dignissima eſt, quam Praefules
& Ecclesiastici nocturna verſent manu atque
diurna. Omnes in iſta Hierarchæ maioris partes
virtutes ac dotes zelum maximè ac ſtudium
diuini honoris & alienæ ſalutis, quo ad stu-
porem arſit, odium ſui, ſobrietatem, modestiam,
ac totius vitæ rigorem, ac omnes boni Praefulīs
virtutes ac officia tam accuratè prosequitur,
tam viuis omnia coloribus tam ſoliter expri-
mit, ut iſum nobis Carolum viuum & in omni-*

Idea p̄ij Sacerdotis
bus officijs Episcopalis muneribus strenue agen-
tem, quasi præsentem repræsentet, itaque dele-
stat, flectit, & trahit lectorem suum, ut coram
cernere potius, quam legere videaris: adeoq;
non immerito, qui vitam vertit Germanicę
ex Italico, Coronam Prælatorum inscriperit.
Felicem sanè dixerim Carolum illum, tum
quod ijs donis & charismatibus eum diuina be-
neditio repleuerit, tum quod talem vita &
virtutum Scriptorem nactus, efficaciter etiam-
num ut virtutum exemplar posteros quoque ad
sui imitationem excite.

Hanc itaque vitam (adde & aliorum SS.
Præsulim) tanto profuerit legere diligentius,
quo efficacius ad virtutem mouemur exemplis
quam monitis; haec enim ducunt, illa trahunt.
Verum labor ille, quod doleo, rarus est, & vix
separatus exstat in Germania: Itaque ut animum
ita manum ego apponam, & commodio-
ri ordine in capita digestum, & adnotacionibus
illustratum edere statui.

Ex superioribus etiam nonnulla separatis
denudè edi, quedam in fasciculum colligi, & pra-
lo committi iudicarem expediens, si alij idem
iudicarint. Et ego istam operam & industria-
m offero, tam cupio Ecclesiasticae disciplinae con-
sultum: ut inam votis annuat Deus, & summos

Ecclesiæ Praesules; quorum interest, efficaciter
excitet. Hæc ipse.

Ita viuens & moriens hoc vnum animo
calamoque spectabat, ut vires suas omnes
reliquas detereret in talibus lucubratio-
nibus, quibus Dei gloria, proximiq; salus
promoueretur, & potissimum Ecclesia-
sticæ disciplinæ consuleretur: sed ad æ-
grum reuertamur. Libenter interea de
prouidentia Dei circa electos, & eam
quam expertus ipse saepius in vita: nunc
etiam in morbo circa pensionum totan-
nis desperatarum sponte oblatam solu-
tionem loquebatur, nonnunquam In-
dorum conuersiones & Virorum Apo-
stolicorum illic in vinea Domini labores
auidis auribus excipiebat: tum hilari
fronte adstantibus: *Eamus & nos in Indianam,*
& moriamur cum eis: mox se corrigens,
metuerem, aiebat, ne ante nauigationem, vel
in ea morerer. Agnouit deinde suam sibi
datam Indianam, morbum esse præsentem,
quem egregia animi alacritate inter late-
ris redeuntes aculeos ferebat, & pijs istis
colloquijs leniebat; sed cum abessent, qui
solarentur, icones Passionis Dominicæ li- *Aspectus*
benter contemplabatur: ijs interior spon- *piarum*
imaginu.

G. 6.

dæ.

da pars tota velliebatur; & quidem in oculos iacentis duæ potissimum incurrebant, altera Christi purpurea chlamyde vestiti, spinis coronati, manu tenentis a rundenem; altera Crucem baiulantis: hec parieti sic affigebatur, ut Iacobo Christus occurrere videretur, cinq; Crucem offerre *Solariu[m]* deportandam, vnde mirum iacenti solainfirmi. tium, & animi promptitudo, maiora (si Deo placeret) perpetiendi. Quod si quidam adstantium augere doloris magnitudinem viderentur; ijs placide reponebat, longè mitius ac mereretur, Deum secum agere, hocq; se beneficij loco numerare, quod guttulam sibi delibandam amari Calicis propinaret, quem ipse felle plenum & absynthio totum esset bibitus. Hanc patiendi cum Christo promptitudinem ei Rosarium dolorosum conciliabat, quod identidem voluebat, id ipse sibi pridem ad memoriam septem effusionum Sanguinis Christi digesserat, in septem Decades, postea seorsim editum cum amicis communicauit, est yero huiusmodi.

R.O.

ROSARIVM D. N. IESV
 CHRISTI , IN SEPTEM DECADES DI-
 gestum, ad memoriam & honorem se-
 ptēm Effusionum Sanguinis
 IESV Christi.

Præmisso Symbolo Apostol. CREDO , & dictæ
 Oratione Dominica decurre Primam Deca-
 dem sequenti Salutatione de-
 cies repetita.

A Ve dulcissime Domine Iesu Chri-
 ste, Gratiā plenus: Misericordia
 recum. Benedicta sanctissima Vita, Pas-
 sio & Mors tua; & benedictus Sanguis
 Vulnerum tuorum, quem pro nobis ef-
 fudisti, &c.

*Simili modo percurre Decades sequentes præ-
 missa singulis Orat. Domin.*

*Porrò ad recolendas septem Effusiones Sanguis
 Domini , ad singulas Salutationes adde posse
 effudisti.*

In I. Decade, In Circumcisione tua.

In II. In Agonia tua.

In III. In Flagellatione tua.

In IV. In spinea Coronatione tua.

In V. In Detractione vestium tuarum.

In VI. In Crucifixione tua.

In VII. In Apertione Lateris tui.

*In fine cuiusque Decadis, seu ultima Salutatio-
ni subiunge sequentem Aspirationem ad Beatiss.
V. Mariam.*

Sancta Maria, Mater Dolorosa, per
gladium doloris, qui transfixit animam
tuam, impetra nobis fructum Sanguinis
IESV Christi Filij tui, nunc & in hora mor-
tis nostræ, Amen..

*Si cui libet & vacat, poterit dictam Aspiratio-
nem singulis Salutationibus annexere.*

NOTA I. Facillimus hic est & pio homini uti-
lissimus, Deoq; gratissimus modus recolendi quoti-
die Passionem D.N. Iesu Christi, cuius præcipua
puncta facile hac methodo reuocantur in memo-
riam.

II. Alijs p̄ijs affectibus, industrijs & intentioni-
bus condiri posset oratio vel recitatio huius Rosa-
rij: si nempe singula Decades dirigantur Affecti
Contritionis contra singula Vitia Capitalia.

V.g. I. Contra Luxuriam.

II. Contra Superbiam.

III. Contra Iram.

IV. Contra Gulam.

V. Contra Auaritiam.

VI. Contra Acediam.

VII. Contra Inuidiam.

*Item, si singula Decades ordinentur Affectu
Imitationis, pro septem præcipuis Christi virtuti-
bus imitandis, quas passim proponunt Cenisius,
Costerus, & Galij..*

I. Pro

- I. Pro Christi Humilitate.
- II. Pro Mansuetudine.
- III. Pro Patientia.
- IV. Pro Obedientia.
- V. Pro Benignitate.
- VI. Pro Charitate.
- VII. Pro Liberalitate.

Et in hunc quidem finem, per singulas Decades: initio Salutationis addi posset Epitheton ad huiusmodi virtutes recolendas conueniens, v.g. Aue 1. Humillime, 2. Mansuetissime, 3. Patientissime, 4. Obedientissime, 5. Benignissime, 6. Amantissime, 7. Liberalissime Domine Iesu Christe, &c. Item potest recitari hoc Rosarium, pro septem donis Spiritus Sancti, &c.

Sic cui grane est, una vice pertexere hoc Rosarium, is per septem dies hebdomada distribuat. Sic nulla tibi, o pie Asceta, abibit dies sine Exercitio Dominica Passionis, cuius assiduam memoriam tantopere nobis commendatam Christus ipse vouluit.

ACTVS CONTRITIONIS
AD REMISSIONEM PECCATORVM
obtinendam efficax: eoque semper in
promptu habendus, quia est praesentissimum malæ mortis.
antidotum.

Domine Iesu Christe, verus Deus & homo;
Creator ac Redemptor meus, Poenitet me:

ex:

ex toto corde , quod offenderim te Dominum
& Deum meum , quem amo super omnia. Et
propono firmiter amplius non peccare, omnesq;
peccandi occasiones deuitare , confiteri & im-
plere paenitentiam, quæ mihi fuerit iniuncta.

Et in satisfactionem peccatorum meorum
offerо tibi Passionem tuam , merita B. Marie
semper Virginis, & omnium Sanctorum, & que
omnia opera mea, & totam vitam meam.

Et confido in bonitate & misericordia tua
infinita , quod per merita pretiosi Sanguinis
tui, mihi remissurus sis omnia delicta mea.

Et gratiam ubere largiturius , qua vitam
sancte instituere , tibiq; perfecte usque in fi-
nem seruire valeam. Qui cum Patre Sanctoq;
Spiritu viuis ac regnas Deus in secula benedi-
ctus, Amen.

C A P V T XXXVII.

Mors pia vitae consentanea.

QUATUOR ipsas hebdomadas morbus
extremus tenuit : prima & ultima
quā in acerbissimum inussit dolorem: duæ
intermediæ mitiorem & tolerabilem: nam
tertiæ Paschatis hebdomadæ die Iouis
pungere rursum & fodere laterum cœpit
actio

acrior morbi vis, intermissis nec cōtinua-
tis interuallis, quæ quartæ hebdomadæ
Paschatis die Iouis ad extrema deduxit:
Itaque cùm nox præcedens aucta virium *Dies fæ*
debilitate loquendi difficultem vsum & æ. *talis.*
gram respirationem permitteret, & hunc
fatalē suum diem agnosceret, manè præ-
missa peccatorum exomologesi, cum in- *Confessio.*
signi pœnitudine commissorum multùm
se fidei, spei, charitatis & resignationis a-
ctibus occupauit, dici vix potest, quo mē-
tis affectu, quām tenero pietatis sēsu se ad
viaticum recipiendum præpararit: prælegi
sibilentè distinctèq; petiit orationē præ-
paratoriam: *Ad mensam dulcissimi Conui-*
niij: tum tenero pietatis sensu & ardenti fi-
de, cœlesti refectus epulo, sacro petiit ad
vltimā inungiliūtā oleo: respōdit ad sin- *Inunctio.*
gula verbis articulatis: peractis omnibus
protestatus est corā præsentibus, animitus
omnibus se condonare offensā, vicissim à
præsentibus & absentibus, si quos vñquā
offendisset, veniam demissè precatus est: *Venia præ-*
titio.
tū gratijs Deo piè persolutis & patriæ cœle-
stis excitato desiderio, quievit paululum.
A meridie prælegi nonnullos virtutum
actus è Paradiso suo petiit, tum è Tha-
ma:

*Amor
Crucis*

ma de Kempis: è quo de Regia Crucis via legenti sic diligenter auscultauit, vt moneret Anagnasten à textu ne aberraret, quem cùm memoria ferè teneret, & congruos affectus eliciebat: miscebat vel in desideriū tegros Psalmos, præsertim hunc: *Lætatus patria cœsum in his, quæ dicta sunt mihi, in domum Domini ibimus*; vel decerptos è varijs versiculis, & hos versabat ardentiū: *Quām bonu Deus his, qui recto sunt corde: Mihi adhædere Deo bonum est: Quid mihi nunc est in cælo. C à te quid volui super terram: Vnam petij à Domino, hanc requiram: Circa quartam ve*

*Optat in
terra mori:*

spertinam accersito medico quæliuit de mortis propinquitate: comperto sat vicinam esse, eo digresso leuari de lecto petiit, & in paumento sublitrato cinere mori, S. Francisci secutus exemplum, teste S. Bonaventura, c. 13. idem sub initium morbi lecto iam affixus, vt fieret, non petierat tantum, sed & iusserat: nec deerant præsentium nonnulli, qui p[ro]p[ter]e obsequendum esse votis existimarent; sed cùm moneretur, ne sibi ipsi mortis accelerat[er] preberet occasionem, acquieuit. Rogatus sub quintam à Confessario, peteretne peccatorum absolutionem? respondit,

tem

tempus nondum adesse, nec se præsentis mortis adhuc indicia persentiscere. At circa sextam ardenter cum indulgentijs remissionem peccatorum flagitauit insig-
gni de commissis elicito dolore: tum Cru- *Exoscula-*
cifixi vulnera dulcissimè dissuauiat, mil- *tio Crucis:*
lies & millies aiebat: O dulcissime Iesu, lau-
dabo te, Iesu miserere mei, Iesu, Maria: subin- *Vltimi*
de sæpius salutifera nomina compellauit,
excitato cœlestis patriæ desiderio: ad
quam circa septimam vespertinam, cùm
Sol occumberet, placidè nullo doloris e-
dito signo dexterâ Crucem, leuâ Cereum
ardentem complexus, ut speramus, euo-
lauit; quo tempore cum Sole occumber-
te moriturum medicus paulò antè de-
nunciarat, quando præsentium quidam
subintulit: ergo cum Sole Sol huius Ciui-
tatis & Cleri occumbet? sicut de S Basilio
medicus eiusdem asseuerarat.

Mors.

C A P V T XXXVIII.

Funeris ratio ab ipso præscripta, & tabulis te-
stamentarijs sancita.

Fuit Iacobus paratior ad mortem, *Prepara-*
quòd eam multis iam annis prouide- *tio ad*
rit, *mortem.*

rit, ad eā necessaria pr̄pararit: quid in ea
& post eam fieri vellet, lōgē antē designa-

Scriptio rit, octēnio antē sibi scripserit Epitaphiū,
Epitaphij quo breuem viꝝ regulam cōpletebatur,
id amicorum rogatu nomine Epitaphijs
hominis Christiani publico donarat in pa-
tenti folio: ruminabat s̄e p̄ius emendatis
& additis nonnullis alijs.

*Tumba
parata.* A triennio tumbam curarat, quam
lecto impositam quotidie contempla-
tur, cui hoc distichon inscripserat:

Cum capulum cernis, cur non mortalia spēnū?

Sepulcrū Tali namque domo clauditur omnis homo.
Sic & sepulchrum designarat, facta tali no-
minis incisione: *Iacobus Merlo Horstius Par-
chus huius Ecclesiae obiit Anno* Testamentū
*Testa-
mentum.* pridem scripserat, idem annuē ferē reuol-
uebat, & vel cōfirmabat, vel mutabat, h̄e-
redibus semper pauperib. nominatis, fu-
neris etiā in omnem rationē consignarat,
& priuatā semper decreuerat, absq; pōpa-
vel sumptib. qui mortuo non prodestant,
& pauperibus necessaria subsidia decerpe-
rent, eiq; solos cum Sacerdote pr̄sentes
esse 40. pauperes iusserat, qui noctem ipsā
delato in tēplū funere vacarent precibus,
dicerent vigilias, animam Deo cōmenda-
rent, id etiam ad mentem eius factitatum.

Nam cùm 21. Aprilis die Iouis vitam ^{dies mor-}
cum morte cōmutasset : die Veneris post ^{tis.}
Solis occasum in templum delatus est, fu-
nus stipantibus 40. studiosis cum Sacer-
dote & ministris, die Sabbathi manè so- ^{sepulture}
lenniter eidem Vniuersitas Coloniensis
præsente Rectore Magnifico, Collegæ
permulti Metropolitani, cum R^m D. Suf-
fraganeo ac Parochianis parentauit in e^zde ^{parenta-}
Parochiali funebri Sacro, cui adstantes, ^{timis.}
multi dolorem suum lachrymis testaban-
tur, dum corpus humo conderetur.

Reliquit sanè magnū sui apud summos
infimosq; desideriū: quippe qui apud oēs
vti doctissimus, ita vitā integerimus, &q
amātissimus, & honoris diuini propagādi
cupidissimus habebatur. Vnde Principes
Viri cognita Iacobi morte vehementer
indoluerunt: quē varij pro diuersis Dicē-
sibus ad officia maiora pro Dei gloria
proximorumq; salute promouenda desti-
narant & inuitarāt. Inter ceteros Ser^mus &
R^mus Maximilian^o Coadiutor, Dux Baua-
rię &c. dolenter accepit mortem eius: nam
operā ipsius vti in arduis rebus suo tēpore
decreuerat. Ita quo vehemētiū ipse nomi-
nis estimationē & Principū fauorē declina-
bat, hoc fugientē magisyltrō sequebatur.

C A P V T XXXIX.

Dicta sententiaq; eius selectiores, quibus ut
principijs vita perfectioris
yteretur.

Innumera sunt axiomata, maximq;
libris eius omnibus inspersa, quibus vi-
tae sanctioris cupidi tutò possint niti, mo-
resq; conformare, feligam pauculas, vel
quarum in familiari colloquio frequens
vsus ei fuit.

Psal. 22. DOMINVS REGIT ME, ET NIHIL MIHI
DEERIT, IN LOCO PASCVÆ IBI ME COL-

Galat. 5. LOCavit. Utinam MIHI MUNDVS CRVCI-

Philip. 1. FIXVS sit, ET EGO MUNDVS. Utinam MIHI

VIVERE CHRISTVS sit, ET MORI LVCRVM.
Si animæ bene est, facilis & leuis cæterorum
omnium iactura erit. Clerici se bonorum suo-
rum non vt dominos, sed dispensatores habere

1. Tim. 6. debent : HIC IAM INTER DISPENSATO-
RES QVÆRITVR, VT FIDELIS QVIS INVE-
NIATVR. HABENTES ALIMENTA, ET
QVIBVS TEGAMVR; HIS CONTENTI SIMVS.
Maior est, & ad maiora genitus homo Chri-
stianus, quam vt pecunia mancipium sit, &
mammonæ seruiat.

Non

Non bene conueniunt militare Deo, & dignis seculo curis implicari. Quando peius habuit Ecclesia, quam cum eius ministri cœperunt contemptis vel male contortis Canonum decretis beneficia beneficijs, & curas curis superaddere? Vide quid singulis diei horis agendum sit, & hoc unum age, quod agis præscripto tempore. Nullius sane temporis certior nobis constat fructus, quam quod Deo impensum est. O quam prodigi temporis dum seruendum est vanitati: quam parci cum pietate vacandum est? cui merito omne tempus debebatur.

Ama libros pios, & sacrarum litterarum studia, & carnis vitia non amabis. Bene nouit viuere, qui bene nouit orare, nec bona vita sine oratione diu consistere, nec oratio sine bona vita multum prodeesse potest.

Vis psallere ut placeas Deo, sic veretur laus in ore, ne fraudetur mens sapore. Hoc est lucrari vitam quot idie sibi, vitijs & mundo mori.

Si diuino tribunali causam tuam probaveris, salua res est; hominum iudicia nihil officient.

His & similibus nixus principijs, recto tramite calcatis mundi legibus Christi legebat vestigia: suosq; lectors ad eadem sequenda sic exhortatur: *Aliæ sunt, ait, leges* c. 9. Mo- mit sap.

VI
xq;
vi-
no-
vel
ens
IHL
OL-
CL-
IHL
/M.
um
suo-
pere
O-
IE-
ET
VS.
ri-
&
NON

leges mundi, aliae Christi: mundus sectari iubet
 sublimia, at Christus humilia. In mundo serui-
 tur carnis desiderijs & voluptatibus, lusus, ioci,
 risus, gaudia, vndeque personant; lites, rixæ, a-
 mulationes & odia regnant. At Christi lege
 spiritus facta carnis mortificat, voluptas exu-
 lat, castitas, charitas, pax & concordia princi-
 patum obtinent. Mundus diuites, potentes, ho-
 noratos suspicit & admiratur: at Christi sen-
 tientia pauperes, humiles, afflicti, tristes, &c.
 beati prædicantur: quis hisce Dominis adeo di-
 uersa suadentibus vna seruiat? Sed tu perge a-
 lacriter & generoso pectore viâ, quâ cœpisti.
 Pugna fortiter, ô Christiane miles, nec hosti-
 huic cede: facile vinces hostem, si contempseris.
 Multi profecto rarius peccarent, si hunc hostem
 minùs timerent. Sed, ô misera seruitus, mundi
 metu Deum offendere, virtutem deserere, con-
 scientiam lädere, quin potius illum solum time,
 qui vita & necis potestatem habet, quemq; in
 fine solum habiturus es Iudicem. Hactenus in
 Monitis Sapientiæ Christianæ: quæ tota
 redundant similibus effatis mundo con-
 s. Cor. 3. trarijs; nam sapientia huius mundi stultitia
 est apud Deum, qui Cosmophilis seueris mi-
 s. Cor. 1.19 natur verbis: Perdam sapientiam sapientium,
 & prudentiam prudentium reprobabo: tunc
 vide-

169

videlicet, cum quos similibus principijs
nixos in fatuis numerarant, ijs cœlesti
gloria donatis, & visis seriis ingemiscerent:
Hi sunt, quos aliquando habuimus in deri- Sep.
sum, & in similitudinem improperij: nos in-
sensati vitam illorum estimabamus insaniam,
& finem illorum sine honore: ecce quomodo
computati sunt inter filios Dei, & inter san-
ctos sors illorum est. Ergo errauimus à via ve-
ritatis. Ita verum est, errastis, cum
diuinæ sapientiæ effatis contrarias leges
vobis stolidè posuistis: serò tandem sa-
pietis, cum stulta sapientia vestra toti
mundo patefiet.

C A P V T X L

*Forma corporis, Statura & Lumen-
brationes.*

Statura fuit ex mediocri, magis ad ^{statura.} proceram accedente, ore liberali, fronte exorrecta, vultu semper ad modestiam & grauitatem composito, genis macilentis, rubore tamen grato resper-
sie.

Sermone utebatur suavi & leni, non-nunquam etiam in delinquentes vehe-
H menti,

170 *Idea p̄j Sacerdotis*

menti, habitus gestusq; corporis moderatus & maturus, ingenium clarum, memoria fœlix, labor assiduus, & mirum in ea corporis infirmitate, Pastoralis officij partibus omnibus diligentissimè obeundis, tantum superfluisse temporis & virijum ad eam studiorum contentionem tot annis continuandam, & toti Orbis cubrationes publicandas.

*Editi li- Anno ætatis 26. edidit ENCHIRIDION
tri. Officij diuini tum Ecclesiasticorum tum alio-
rum diuinis Officijs piè interesse cupientium
vñsi accommodatum, cum exercitijs & ora-
tionibus, in 12. An. 1623. impressum.*

*VIATICVM Quotidianum hominis Chri-
stiani, 24. an. 1633.*

*MONITA SAPIENTIÆ Christianæ, al-
mores & vita spiritualis officia omnemq; pie-
tatis cultum vtilia, in 24. a. 1629.*

*FASCICVLVS Myrrhæ & Thuris, in 24.
a. 1630. impressus.*

*PARADISVS Animæ Christianæ, lectissimis
omnigena pietatis delicijs amœnus, in 24.
an. 1630. & 1644. editus.*

*SEPTEM TVBÆ Orbis Christiani, ad re-
formationem Ecclesiasticæ discipline toto orbe,
& præsertim in Germania ad præsentium &
gratia*

grauiorum mālorum Remedium necessariō in-
ſituendam excitantes.

I. Continet S. BERNARDI de Considerat.
ad Eugenium, & de vita & moribus Prälato-
rum, Clericorum, &c.

II. S. GREGORII MAGNI de Cura Pastorali.

III. CHRYSOSTOMI de Sacerdotio.

IV. PROSPERI AQUITANICI de Vita contē-
plativa & activa Sacerdotum, Virturib. virtūs.

V. S. PETRI DAMIANI Opuscula, de fu-
ga dignitatum, de dignitate Sacerdotij, Vita
Canonicorum, inertia, &c.

VI. PETRI BLESENsis Canon Episcop.
& disciplina Ecclesiast.

VII. SALVIANI MASSILIENSIS Opera
omnia. Hæc vti & superiora maiori ex parte
nouis in capita & paragraphos sectionibus,
proœmij & annotat. illustratu. Appendicis loco
accedunt Quæstiones variae hoc tempore pluri-
mūm vtiles & necessariae, in 4.a 1635.

APHORISMUS EUCHARISTICI, id est, piæ
& S. Celebrationis & Communionis Monita,
in 12.a. 1638.

CHRISTIANVS THEODIDACTVS, seu
doctrina piè viuendi & beatè moriendi, formæ
colloquij inter Christum & hominem, verbis
ferè sacris expressa, in 12.1643.

VIATOR Christianus, rectā ac regiā in celum viā tendens duce IESU Christo, de cuius Immaculatione libros à Thoma de Kempis scriptos, aliaq; p̄iissima Opuscula nouā curā recensuit, & Notis strauit, in 24. a. 1643.

S. BERNARDI Vitam & opera magno studio colligit, auxit, correxit, Annotationibus illustrauit, conuenientiore ordine distinxit, & in sex Tomos distribuit. Indice copioso Rerum, Locorum, comm. & S. Scriptaræ.

Tom. I. continet S. BERNARDI Epistolas.

II. Sermones per Annum, & de diuersis, item in Psalm. Qui habitat.

III. Sermones in Cantica Cantorum.

IV. Libros & Tractatus varios seu Opuscula.

V. Alienæ, dubia, & supposititia.

VI. siue Appendix, GUERRICIA Abbatis Ignatensis, & GILLEBERTI de Hoylandia Abb. in Anglia. Discipulorum S. Bernardi Opera complectitur.

Præmissa est Vita septem Libris distincta, cum Elogijs & Chronologia Vita & Scriptorum eiusdem annotat. in folio 1641. apud IANMENM KINCHIVM Coloniae, qui & pleraque alia impressit.

Plures libros alios relegit ac correxit, quibus nomen non apposuit, & alia pia euul-

euulgauit, plura meditabatur, quæ paucis
ante mortem mensibus amico flagitanti
sic enumerat: *Si quid edam deinceps primum Edendi.*
erit, ni fallor, Commentarius litteralis & mo-
ralis in omnes PSALMOS DAVIDIS, insertis
passim monitis pijs, & exemplis ad usum Eccle-
siasticorum & Religiosorum Psalmos quotidie
recitantium: Opus affectum iam ante Bernar-
dum, cuius recognitioni hanc hyemem desti-
naueram, si valetudo ferret, iam satis attrita
& languida.

Nouam quoque editionem Operum S. GREGORII M. meditabor, sed vereor me operi fore
parem, PÆDAGOGVM ÆGRORVM & AGONI-
ZANTI VM parabam, tam in gratiam eo. u. n.
qui his operam nauant, quam qui ipsi pie in
morbis & morte se gerere cupiunt.

MEDULLAM SAPIENTÆ, tum sacrae
tum profane, colligo ex varia lectione, id est,
breues, acutas & neruosas gnomas seu senten-
tias & axiomata, moribus formandis idoneas
Specimen quoddam ex BERNARDO alias de-
di: sed non ita nuda & iejuna, verum apposi-
tis ipsorum Auctorum locis, vt usus statim ap-
pareat, & illustrata similibus aliorum auctori-
tatis, exemplis, testimonijs, &c. in eundem
scopum sensumq; collimantibus.

THEATRVM AGONIS CHRISTIANI eri-
gere paro, id est, Sanctorum & illustrium ha-
minum in morbis & morte, dicta, facta, apoph-
tegma ex varia, veteri & noua historia illu-
strata. Multa quidem alia conceperam, sed
ad iam dicta vberior in aduersarijs apparatus,
seu futuri operis materia congesta est, quis det
vt perficiam & absoluam? Vitæ summa brevis
spem me vetat inchoare longam.

Scopus in Petit deinde preces, & scopum in his
libris e- spectatum aperit, vt ex pusillis meis conati-
dendis bus aliquid ad augmentum diuinæ cultus &
propositus profectum salutis meæ & proximorum admi-
niculi exspectari possit. Ita nihil voluebat a-
nimo, vel scribebat calamo, nisi quod sibi
proximoq; fructuolum & diuinæ gloriz
propagandæ congruum existimabat: ni-
hil, in quo vanam doctrinæ famam & no-
minis claritatem intenderet: quamuis e-
iusdem libris non Catholici tantum, sed
& Hæretici applauderent, quidam etiam
Coloniæ excurrerent, vt hominem nos-
sent. Hunc Deus Opt. Máx. Coloniz
Virum dedit, Lumen Ordinis Ecclesia-
stici, Pastoralis Vitæ Decus, Exemplar
& Ornamentum: quam vti semper libris
asceticis illustrare conatus est, ita mori-
bus

bus expressit sanctissimis, cuius omnia
desideria, cogitata, verba & opera, diuini
nominis cultum & honorem, auctiorem
& ardentem amorem spectare videban-
tur, hoc vnum meditabatur, in hoc se
exercebat, hoc calamo scribebat, vt se
cunctosq; mortales, memores salutis &
perfectionis cuiusque statui consentaneę
efficeret, & ad Deum summum bonum,
centrum & scopum vitæ pertraheret.
Hoc Epitaphium in funere præsentibus
distributum, & testamentaria tabulæ lo-
quuntur cum codicillis, quæ visum est
attexere, vt Ecclesiastici possint imitari.
Nec ita de vani nominis memoria perpe-
tuanda in mundo, sicut de præmio æter-
næ gloriæ in cœlis augendo velint labo-
rare. Profectò si mediam laborum par-
tem in meritis cœlestibus cumulandis im-
penderemus, quos mundi, carnis aut vo-
luptatis causâ suscipimus, immen-
sam gloriæ segetem post mortem
in cœlis colligeremus.

* *

H 4

CA

C A P V T X L I

Testamentum eius.

MAturè testamentum & sanus considerat, quale Christianum & Ecclesiasticum propriæ salutis amantissimum decet: ut in amitatores habeat: mirū est, eum ne teruncium quidē ad ditādos propinquos (licet eorum seruitia recipiēderit) pompam funebrem, vel nominis celebritatem adhibere voluisse: sic etiam Executores adiurasse, ne quis honor vel apparatus funebris haberetur mortuo, vel pauperibus hæredibus ideo quidquam detraheretur.

COPIA TESTAMENTI R.D.
Jacobi Merlo Horstij Pastoris, B. Mariz
in Pasculo Coloniae, defuncti, Anno
1644. 21. Aprilis, ætatis
sue 47.

IN NOMINE SANCTISSIMÆ TRINITATIS,
Patris, & Filij, & Spiritus
Sancti, Amen.

Aduersus cerrissimæ mortis casus incertos remedium certissimum est, continua mortis semper & ybique imminentis memoriæ

moria. Ergo ne illa aliquando me fortè imp̄ratum deprehendat, volui mature disponere domui meæ, vt qui iam atate in senium ver- gente, & debili corporis valetudine indies ma- gis magis q̄, fatiscente, & crebris quotidie mo- rientium, etiam æqualium, immò etiam annis ac atate minorum, exemplis, responsum quo- dammodo vicinæ mortis acceperim.

Sed heu mihi, Domine, quia incolatus meus prolongatus est. Desiderat quidem anima mea ad te, & mori optat morte iustorum, quorum mors sola preiosa est in conspectu tuo, sed horret nihilominus mori, & egredi timet, ut pote misera & inops, & male sibi conscientia ob tot annos vitæ, & tot talenta gratiæ diuinitus acce- pta, sine fruge infeliciter & negligenter deper- dita. Vnde non sine causa tergiuersatur & tre- pidat, cùm tempus istud reddendæ de villicatio- ne suarationis cogitat.

Verum quid agis, anima mea, deprehensa inter angustias? cùm visum fuerit supremo illi Patrifamilias te citare ad reddendam ratio- nem effugere aut detrectare non licet, nec vllæ dantur inducæ. Prorsus parere & confessim comparere necesse est.

Sede ergo prius, & computa, arripe & euol- ue librum conscientiæ, subduc rationes. Et si

H s

sol-

Ide a p̄i Sacerdotis
soluendo non es, vti profecto non es; ne tamen
despera, sciens quia copiosa est apud Deum re-
demptio, & quia bonorum tuorum non eger-
ter, verò contritum & humiliatum non despi-
ciet: Adde, si feceris tibi amicos de mammona
iniquitatis, qui, cùm defeceris, recipiant te in
aeterna tabernacula. Hoc modo facilius tibi
conciliabis gratiam Patris familias, qui sibi fa-
ctum estimat, quod yni ex minimis istis fe-
ceris.

Quapropter, o supreme mundi Iudex, ne in-
gres in iudicium cum seruo tuo, quia non iusti-
ficabitur in conspectu tuo, omnis viuens. Me-
mento te ideo olim ante iniquissimos Iudices
stantem, iniustum mortis durissima sententiam
subire voluisse, vt ego aeterna mortis sententiam
euaderem, & coram supremo tribunali cle-
mentius iudicarer. Hoc supremum votum &
desiderium meum nunc esse deinceps & in ex-
tremis fore, coram te & tota cœlesti curia con-
testor, vt me non pro meritis meis, sed pro in-
exhausta misericordia tua iudices, & clemente-
r̄ absoluas.

Ecce itaque, mi Domine deſu, nunc valens
etiamnum ac viuens per gratiam tuam redi-
tibi Creatori & Saluatori meo animam meam.
Accipe eam, aut potius recipe, & educ eam de-

CAT.

cartere isto seu corporis custodia, ad confiten-
dum nomini tuo: Accipe, inquam, quando sic
visum tibi: nam in manibus tuis sortes meæ, tu
solus nosti introitum meum & exitum meum,
& numerus mensium meorum apud te est. Ut
nam mundus mihi crucifixus sit, & ego mundo!
Utinam quoque mihi viuere Christus sit & mo-
rilucrum!

Porrò animæ in regionem longinquam itu-
ræ fidos & gnos viæ Duces ac Comites, immo
apud summum Iudicem, Patronos & Aduoca-
tos, adiungo, Beatos cœlestis Curia Ciues & in-
colas, quos mihi iam pridem Patronos singula-
riter colendos elegeram. In primis beatissimam
Dei Matrem Virginem MARIAM singularem
peccatorum, quorum ego primus sum, Aduoca-
tam, quam doleo, tam languide ac segniter
hactenus coluisse. Item Sanctos cœlestis militiae
Principes, S. Michælem, S. Gabrielem, S. Ra-
phaëlem, & præcipue S. Angelum Custodem.
Item sanctissimum Christi Præcursorum Ioan-
nem Baptistam, SS. tres Reges, qui Christum
infantem mysticis muneribus ex Oriente hono-
ratum venerunt. Item Apostolici Collegij Prin-
cipem S. Petrum Apostolum, S. Iacobum Apo-
stolum, S. Ioannem Euangelistam, S. Stepha-
num Prothomartyrem, S. Laurentium, S. Hu-

H 6

bertum,

bertum & mellifluum mihiq[ue] dulcissimum p[ro]p[ter]e[re]
riter & dilectissimum, Bernardum, S. Annam
Christi Auiam, S. Franciscum, S. Catharinam,
& quem hodie superioribus addo, & quem mi-
hi in singularem deinceps profelici morte Pa-
tronum eligo, Sanctissimum Ecclesie Doctorem
AVGVSTINVM, cuius hodie festum diem cele-
brat Ecclesia.

Hos omnes per preciosum Christi Sanguinem,
eiusq[ue] infinitam gratiam, quo ad superna pa-
triæ gloriæ felicissimè proiecti sunt, obnixè
precor & obtestor, ut cum iam in portu confi-
xuti, securi sint de se, pro me velint esse sollici-
ti, ut & ego illuc superatis diuinâ gratiâ huius
magni & turbulenti maris procellis saluamani
appellere valeam.

Hæc de præcipua mei parte, id est, anima,
cuius si detrimentum (quod auertat Deus) pa-
tiar, quid mihi proderit totum mundum lu-
grari? At si animæ bene est, facilis & leuis ce-
terorum omnium iactura erit. Attamen de his
ita pro Dei gloria disponere visum est.

Corpus meum loco & modo sepeliri
omnino volo & iubeo, sicut in peculiari
charta designavi.

Cæterum de bonis temporalibus in multis
fundationes aut donationes, seu legata disper-
tiendis,

tiendis, non est cur multum laborem. Mones
& mouet S.P. & Doctoris Augustini, cui haec i-
psa dies sacra est, qua haec scribo, exemplum &
paupertas apud Deum ditissima. Is quippe, te-
ste Possidio, moriens testamentum nullum con-
didit, quia vnde conderet, pauper Christi non
habuit. Et ego vnde faciam, parum habeo, & si
quid habeo, his debetur, qui nihil habent, nem-
pe pauperibus.

Bonis quidem cumulandis nunquam studui,
vti nec decebat facere eum, qui computatus
in sortem Domini, ipsum Dominum sortem
partemq; suam agnoscit. Habens quidem vi-
ctum & amictum, his contentus fui; si quid
præterea potui impendere ad decorum domus
Dei, id est ad reparationem & ornatum Ecclæ-
siae mee, item domus meæ; si quid ad sustentationem
pauperum, inq; etiam ad educationem
confanguineorum, fratrum, sororum cognato-
rum. Spero me non defuisse, pro viribus facultas
tum mearum.

Et Deo omnium bonorum Fonti & Autho-
ri gratias medullitus ago, quia expensas meas
non omnino sine fruge esse voluit, duobus præ-
sertim fratribus meis, meâ curâ & impensâ
educatis, & ad Religiosum statum gratiôsè vo-
catis.

H 7

Et

Et, ut ad rem denique veniam, Paupere[rum]
h[er]edes meos dico, facio & scribo; modum au-
tem & dispositionem h[er]editatis distribuenda
vel reipsa exequenda, in alia charta separata
designabo; quam designationem vel per modum
codicilli, vel alio quocunque titulo & modo
valere & ratam haberi volo non minus ac pra-
sentem h[er]editatis institutionem, quantumvis
forte contingenteret, utroque deesse solennitatem
Iuris solitas & requisitas, id est, subscriptionem
Notarii & testium, &c.

Sorori meae N. N. ex h[er]editate Pa-
peribus assignata usum fructum reseruo, quo-
usque cœlebs & casta permanserit, iuxta de-
signationem in alia charta notandam.

De Patrimonio meo ita dispono, &c.

De Bibliotheca, Vestibus, Suppellectile, ordi-
nationem & dispositionem singularis chartis
exhibebit.

Legata quædam nunc primùm mente con-
cepta, deinceps in alia charta notabo, qua Testa-
menti huius mei seu ultimæ dispositionis ro-
bore pariter gaudere volo.

Deni

Denique, potestatem mihi reseruo, hac
mutandi, ampliandi, vel his addendi, &
dēmendi, &c.

Executorēs huius vltimæ voluntatis
meæ nomino, & vt amore Dei & pau-
perum officium Executionis in se sus-
cipere non grauēntur, obnixè per vi-
scera misericordiæ Iēsū Christi, rogo;
nomino, inquam, Ambos Ædiles Ec-
clesiæ meæ, Dominos & amicos meos
longè charissimos; nempe Clariss.
D. IOANNEM KINCHIUM Senatorem
Vrbis ac Rcipubl. Coloniensis, & Cla-
riss. ac Ampliss. DD. HENRICVM
OECKHOVEN I. V. Doct. Capituli Ec-
cles. Metropolit. Colón. Syndicum,
quibus omnia committo; & vt tacitè,
sine omni strepitu, omnia expediant,
vnicè rogo.

Hæc ego scripsi manu propria; in domo
mea, ipsa nocte Festum S. Augustini
Eccles. Doct. antecedente, circa horam II.
Anno 1642.

IACOBVS MERLO-HÖRSTIUS,
B. MARIAE in Pasculo Pastor.

DIS

DISPOSITIO SEPVLTVRÆ
eiusdem R. D. Iacobi Merlo Horltij.

Incertum quo me tempore & loco mors expectet. Ego itaque omni eam loco & tempore exspecto: Vnde si contigerit per Dei gratiam (quod vehementer desidero) me hic Colonia & in hoc statu mori, circa sepulturam meam hac, quæ sequuntur, inuiolabiliter & rigidè sine exceptione, vel quacunque alia interpretatione obseruari volo & præcipio.

1. Ad cauendos inutiles & inanes sumptus, atque ut tanto magis consulatur causæ pauperum (quos, uti alibi sic & hic, hæredes meos dico & facio) sine omni pompa & apparatu, corpus meum terra mandari iubeo, idq; sequenti modo:
2. Si contingat me de die mori, eodem die sub vespertinum crepusculum funus meum impostum capulo (quem iam diu paratum domi habeo) & debitè, id est, sacerdotis habitu, eius requisita tum in promptu erunt, pro more vestitum, per quatuor validos studiosos pauperes deferatur ad Ecclesiam meam, idq; per hortum meum rectâ viâ: nec putetur hoc indignum, si mortuus istâ viâ deferor ad templum, quam toties viuus calcaui, immo quæ toties SS. Sacramentum ad infirmos detuli.

P. 184

Porro funus impositum feretro colloetur 3.
in medio templi ante sepimentum usque ma-
nè; tumba seu capulus tegatur albo laneo pan-
no: accipiatur autem pannus in qualitate &
quantitate, qui seruire possit ad unam cap-
pam Religiosi Carthusiani, & detur postea
fratri meo Florentio Carthusie Colon. alu-
mno, vel alteri pro arbitrio Superiorum eius
Monasterij.

Ad funus non erit necesse vocare Choros, a 4.
micos, sufficit adesse duos Executores meos, u-
num Sacerdotem vel Officiantem Ecclesie nostrae
cum Custode & Ludimastro. Alexianos aduo-
care necesse non est, Crux & due faculae ex Ec-
clesia accepta preferantur per studiosos paupe-
res.

Si noctu contingat me decedere, deportatio 5.
funeris differetur usque in finem sequentis diei,
& sub noctem, quando ingruunt tenebrae, fiet
ut supra.

Coram funere ter ista nocte legetur totum 6.
Officium Defunctorum more Romano, idq; per
pauperes studiosos ex superioribus Classibus Gy-
mnasij trium Coronarum, per R. P. Regentem
(quem desuper singulariter rogatum volo) de-
signandos, singulis vicibus conuenient 12. ita ut
seni & seni per choros legant alternatim.

Pris-

Prima statio seu primæ vices legendi officium seu vigilias Defunctorum, erit præcisè horā nonā vespertinā. Secunda statio, horā duodecimā noctis. Tertia statio, horā tertiā matutinā. Legent autem singuli distinclè, tardè, clare, deuotè: quorsum enim animæ meæ murmur istud Psalmorum & precum funeralium, quale, prob dolor! hactenus nimis diu usque ad nau- seam audiuius? præficiatur singulis vicibus unus Sacerdos, pius, pauper, modicus, vel Reli- giosus, si haberi potest, qui lectionem totius of- ficij dirigat: & detur singulis unus florenus an- reus. Cæterū illis studiosis legentibus officium singulis dabitur Dalerus Imperialis: item panis etiō al' vorū nūs.

7. Postridie seu proximo die post lectas modo præscripto vigilias horā sextā cantetur Sacrum pro defuncto cum duobus ministrantibus. Post Sacrum legatur Commendatio, in altariis lateralibus legantur duo Sacra in singulis. Sa- cerdoti sumnum Sacrum celebranti dabitur unus Dalerus Coloniensis: cæteris 26. alb. ministrantibus 16.

Sic peractis exequiis omnia peracta sunt, quæ pro sepultura mea fieri volo. Statim itaque mandetur corpus terræ, cereum aut aliud quid- quam sepulchro ad tempus imponere nihil opus.

De Epitaphio aut incisione lapidis sepulchralis
non est cur solliciti sint DD. mei Executores:
tantum hoc vnicè eos rogo & moneo, ut pra-
dicta diligenter, serio & accuratè obseruari
current, idq; iuxta obtestationem & obiuratio-
nem alibi positam, que talis est:

Oro & obtestor meos DD. Executores, immo-
adiuro per Deum Iudicem viuorum & mortuo-
rum, ut modum & ordinem hic à me prescri-
ptum per omnia rigidissimè & accuratissimè
seruari current. Preposteri illi & intempestiui
respectus seu pretextus moris, honoris, decen-
tiae, &c. nullum hic locum habeant, quod alibi
sæpius contigisse non sine fastidio vidi: De ho-
nore Dei, causâ pauperum, & salute animæ
meæ potissimum cura sit: Heu quam sæpe ista ne-
gligitur, dum cetera ista tam studiose curan-
tur. Curate quod peto, DD. mei Executores,
& habebitis mercedem in cælis..

Ita ordinaui & scripsi manu propria ego.
IACOBVS MERLO HORSTIUS B.M. in Pascu-
lo indignus Pastor, An. 1639. ipso Transfi-
gurationis Domini, ingressus in festo S. Ia-
cobi Apostoli 25. Iulij ætatis annum 43. &
ex nunc Salvatorem exspecto D.N. IESVM
Christum, qui reformabit corpus humili-
tatis meæ configuratum corpori claritatis
sæc.

IN.

IN INFORMATIONE SVPER
statu rerum suarum , Executoribus suis
vsui futura , hæc idem piè memoriz

R.D.IACOBVS MERLO.HORSTIVS
scripta reliquit.

1. *T*estamentum magnum non condidi, quis
vnde conderem , non habui , nec habere
volui: Benefici hactenus , quibus potui, pro-
tenuitatem mea , propinquis & pauperibus illis
parum relinquere possum, his debetur, quod
reliquum est.

2. *In sumptus funerale parum fortè suppetet
in prompta pecunia: quia nunquam studiū col-
ligendæ pecuniæ, suppeditent velim DD. Execu-
tores , recepturi ex venditione meorum mobi-
lium.*

3. *Studiose caui à debitib, & hoc scire Execu-
toribus expediet: Confueui hactenus singulis an-
nis in Decembri circa finem Anni computare
cum omnibus, quibuscum mibi toto anno nego-
tium est, velut Pistore, Cereuisiario , Sartore,
Sutore , ceterisq, ijsq soluere & satisfacere
per omnia, & curare singulariter, ne quid vete-
ris debiti in nouum annum inferrem. Videan-
tur ipsorum Quitantia. Hæc ibi.*

O quam

O quām paucos est hodie reperire, sic
salutis propriæ, sic instantis iudicij & red-
dendæ Iudici seuerissimo rationis memo-
res? Quām pauci, dum valent & vigent,
seipsoſ ita scelerum reos agunt, testes iſi
ſibi, iudices & tortores, ne iudicentur
à Domino? Rari tales ſibi Patronos ad-
ſiſcunt, & dum abundant, amicos fa-
ciunt de mammona iniquitatis; ut in ple-
rosque cadat ea iusta Moysis indignatio
& optatio: *Gens absque consilio & fine pru-* Deut. 32.
dentia: utinam ſaperent, & intelligerent, ac
nouissima prouiderent. Qui, dum iam e-
mortuis ferè membris iudicium immi-
net, tunc primū condendi testamenti,
confessionis & eleemosynarum memine-
runt: nec obulum quidem pauperibus e-
largituri, niſi relinquendi necessitas pre-
meret: præmonuit huius lectores ſui PA- Paradis.
RADISI paulò ante mortem, cùm eum au- ſett. 7. §.
geret: & quæ cura ſcribendæ vltimæ vo- 6. & 7.
luntatis, quæ pauperum habenda ratio
effet, rectè consuluit: ſed antè conatus eſt
opere perficere, quām ſcriptis conſigna-
re. Sic autem Christum facit hominem Cōdendū
inſtrumentem: *Maturè diſpone domui tuæ, testamētū*
dum adhuc ſana mens eſt in corpore ſano: tempore
sanitatis.
Huc

PER
ſ ſuis
noria
ſ
, quia
habere
i, pro
ſ. 11-
quod
ppetet
ui col.
xecu.
mobi-
xecu-
lis an.
utare
nego-
rto, re-
facere
lyete-
dean-
bi.
quām

Huc spectat, vt maturè condas testamentum, aliena restituas, liquidas rationes procureas. Periculose hæc in horam mortis differuntur, non sine graui s̄æpius iactura tum animæ tum rei familiaris. O quām multi hic errant, qui vel ex negligentia, vel ex inani persuasione rem hanc differunt in horam mortis. Et tum primum rebus terrenis d̄spōnēndis animum apponunt, cūm terra iam linquenda erat, & cāll salutis q̄, potior esse cura debebat: sic enim sollicitudo intempestiua mentem auocat à Deo, distrahit à cura salutis & animæ. Et inuoluit curis seculi, adeo q̄ tempus vitae residuum, sc̄ breue & nimis pretiosum, soliq̄ beata mortis studio tribuendum, miserè perdit.

Quale verò debeat esse testamentum,

In eo qua& ita prosequitur: In condendo Testamento obseruāda hoc potissimum cura, vt sit æquum, pium & perspicuum, vt concordiæ sit non litium seminarium. Et in primis sic dispone de bonis tibi à me concessis, vt ostendas te dispensatorem eorum à me constitutum esse, non dominum. Sanè, si negligas me, à quo habes omnia, nimis iniquus & ingratus es. Si tibi ipsi nequaes & parcus in animam tuam, cui bonus eris. Optimum sic dispensare bona temporalia, non amittas, immò per ea lucreris eterna.

De-

Docet deinde, pauperibus in vita potius
quam morte benefaciendum esse, cauteq;
prouidendum, ne legata pia vanæ laudis
intentione vitientur.

Manus pauperum meum est gazophylacium,
quod illic recondis, inuenies. Ante mortem ita
que benefac amico tuo. & secundum vires tuas
exporrigens da pauperi, amicos autem de mam-
mona iniquitatis tibi fac pauperes, ut cum de-
feceris, recipient te in æterna tabernacula:
sed, ô cæca & stulta avaritia mortalium: the-
saurizant & ignorant, cui congregent ea: ha-
bituri heredem post se, quem ignorant vtrum
sapiens an stultus futurus sit, & ille dominabi-
tur in laboribus corum, quibus ipsi desudarunt:
an est quidquam tam vanum? Non est ma-
gnum, dare pauperibus in morte, quod tecum
aferre, aut quo diutius frui non possis, quodq;
velis nolis, relinquendum est. Gratam quidem
habeo omnem eleemosynam, eo tamen discri-
mine, ut unus sæpe nummus viuentis & sani
gratia mibi sit, quam centum morientis: nec
enim tam censum, quam affectum ego pondero:
is verò quanto maior in viuentibus quam mo-
rientibus, quos ferè relinquendi necessitas po-
tius quam pia voluntas liberales facit. Quæ-
cumque verò alijs protefacienda committere

vis,

Idea p̄ij Sacerdotis
vis. per te ipsum perficere stude: nam si morior
in eternum iueris supplicium. (verba Ioannis
Lansbergij) testamenti tui apparatus, pompa
funeralis, eleemosynæ ac sacrificia post mortem
quid conferunt damnato? Hæc potius, dum vi-
uis, mihi sacrificia, ut non solum à peccatis libe-
reris, sed etiam in gratia mea crescendo adda-
minationem non peruenias, sed à peccatis mi-
præseruante liber in bonis operibus ad finem us-
que perseueres. Hæc qui multis ante mor-
tem annis opere compleuerat, iure potuit
scriptis suis idem alijs faciendum præscri-
bere.

C A P V T XLII.
Epitaphium.

Cygneam iam Iacobi parenesin, quam
sibi viuens ut vitæ regulam concepit,
moriturus correxit, & alijs etiam offerri
voluit, libet auscultare. Epitaphium dico:
quod non tam voluit incidi lapidi fune-
rali, quam omnium optarit fidelium in-
sculpi cordibus, ideoq; præsentibus in fu-
nere distribui, quo cunctis relinqueret
testamat ultimam suam voluntatem, o-
mnesq; ad terium salutis propriæ curandæ
studium inuitaret. Id vero est eiusmodi.

EPI.

193

EPITAPHIUM
HOMINIS CHRISTIANI,
VITÆ REGVLAM EXPRIMENS.

D. O. M.

Siste gradum, Viator;

HIC TERMINVS VIÆ ET VITÆ
TVÆ AC MEÆ.

ILLE EGO, QVI NATVS PRIDEM,
AC NOTVS ERAM SÆCVLO;

En denatus hoc iam lateo
nudus nullusq; Sepulcro.

PVLVIS, CINIS, ESCA VERMIVM.

VIXI ANNIS (N) PAVCIS,
SI SPECTETVR AETERNITAS:

Ad hanc tamen currendum mihi fuit
in stadio fugacis vita.

TEMPVS VIVENDI, vt BENE MORERER,
& VITAM MERERER IMMORTALEM,

Dedit mihi, & dat etiam pum tibi clemens Devs.

ILLIVS, & OMNIVM QVOQVE MOMENTORVM
STRICTA A MEIVSTO IUDICI reddenda fuit ratio,

VTI QVE ERIT ET TIBI.

VIXI IN EO (N) STATV,
AC ID (N) MVNVS GESSI.

Qui mihi HONOS, idem ONVS fuit;
O molestum & graue!

Miserum, esse qui non CAPIANT;

Mirum, non deesse qui CAPIANT.

I

O QVAM

O QVAM ME IVSSIT RIGIDAM
SVPREMVS PATERFAMILIAS
REDDERE RATIONEM VILLICATIONIS MEE
SI SAPIS, ET CREDIS AMICO
SYNCERE MONENTI,
Huc iu quoque te p̄ora Quotidie;
NAM ex meo periculo te cautum reddi;
felicis simul & sapientis erit.

POSSEDI DE TERRÆ BONIS
MODICA;

(Attamen satis ad usum Vitæ, satis ad Votum
quod NECESSITAS rexit, non Cupiditas.)

Etiam horum, ad nouissimum usque quadrantem
reddenda fuit ratio.

Esto, Res ANGUSTA fuit mihi;
sed (experto fas est credere)

Sic tuius ad AVGUSTA pergitur.

O Viri DIVITIARVM thesaurizati;
& ignorati, cui!

EGO NIHIL INTVLI IN HVNC MVN-
DVM, NIHIL EXTVLI.

Quod in Coelum præmisi per manus PAVPERVM
Inueni; & hoc SOLVM:

Vos similijer, cum dormieritis SOMNVM vestrum
aliud inuenietis nihil.

O AMICI, VIVITE LÆTI-
AT NON IMMEMORES LETHI;
En quondam latuus vobis cum vos iam reliqui;
& à vobis relatus,

INIVI SOLVS ÆTERNITATIS ITER:
QVOD ESTIS, FVI: QVOD SVM, ERITI;

QVIS SCIT, AN CRAS, AN HODIE,
AN HAC IPSA FORSAN HORA.

*Memores estote iudicij mei, sic enim
erit & vestrum.*

• HOMO BULLA, QVAM BREVIS HÆC VITA!
QVAM LONGA ÆTERNITAS!

VERE MOMENTVM, VNDE
PENDET ÆTERNITAS;

Æternitas GLORIÆ & POENÆ;

Ad illam VIRTVS ducit;

Ad hanc VOLVPTAS.

ELIGE, SEMEL PERIISSE,
ÆTERNVM EST.

HOC POSTREMVM TE ALLOQVOR:

Desiderans te habere conseruem mecum in Terra
Viuentium, vna cum CHRISTO IESV,

In quo solo SALVS est & VITA Mortalium.

ILLI ô VIATOR VIVE, ILLI MORERE,
ET ÆTERNVM VIVES.

Antem mortem MORI vitijs, mors est optima.

Beati mortui, qui in Domino moriuntur.

Dignum profectò Epitaphium, quod marmori incisum aureis literis inscribatur, & in latere templi, quod sepulcrum respicit, erectum, incurrat in oculos qui templum ingrediuntur, idque ut DD. Executores testamenti faciundum carent, multi eos obtestantur. Dignissimus eo honore Iacobus est, ut vel sic mortuus viuos hac cygnæ sua Parænesi non desinat memores salutis & nouissimorum reddere.

Utinam verò benevolus Lector ex hoc statuat, si non omni hebdomada, saltem in mense vel anno semel accurate non legere tantùm hoc Epitaphium: sed pia mentis consideratione trutinare, præsertim circa diem natalem suum: tunc etiam consultum est testamentum siue condere, siue conditum renouare, corrigere, perficere: pia legata decernere: nec sibi sequentem annum totum polliceri. Sic non imparatus ex hac vita quis euocabitur, qui sibi quotannis semel saltem mori didicit, omnibus ad mortem rectè comparatis.

Nouit solertiissimus animarum venator diabolus, quam certa sit euasio laqueo-

queorum & retium, (quæ vbique tendit mortalibus) per crebram nouissimorum memoriam: quare nullum non mouet lapidem, vt opum, honorum & deliciarum inescatos mortales cupiditate, sic deuinciat, vt irretiti præsentibus nequeant sursum ad cœlestia subuolare. Has vt pedicas declinemus, addam à Iacobo nostro spiritualem venationem in Sodalitate Ecclesiastico-Mariana Clericis propositam, qua viuis depingit colo-ribus è sacris litteris petitis ingenium ve- natoris Diaboli: multiplices eius laqueos Clericis intentatos: Christi verò curam & sollicitudinem vt beneficiorum innu- merorum largitione, cœlestibus solatijs, pace, gaudioque bonæ conscientiæ veris. Adæ funiculis sic animas obliget, vt nulla rei creatæ cupiditas possit à Christi- charitate separe.

I 3

ORA

ORATIO PARÆNETICA

Habita à R.D.

IACOBO MERLO-HORSTIO
 AD SODALES ECCLESIASTICOS
 Ann. 1628. in Profecto S. Hyperti,
 & die Commemorat. omnium
 Fidelium Defunct.

THEMA.

Dicet Dominus, Susceptor meus es tu, & refu-
 gium meum, Deus meus, sperabo in eum:
 Quoniam ipse liberauit me de laqueo venar-
 tium, & à verbo aspero. Psal. 90.

P A R S I.

De Venatore Diabolo, eiusq; venatione.

Adm. R^{di}, Eximij, Clarissimi, & Vene-
 rabiles Domini Sodales Parthenij.

VM demandata mihi esset paucis
 ante diebus à R. P. nostro Sodal.
 Praeside hoc die & hoc loco dicen-
 di prouincia, primùm dispicere
 mecum cœpi, casu an consilio hic
 ipse dies mihi ad dicendum obtigisset, vt qui
 ipsius

ipsus ad hoc munus me iure propè quodam in-
uitare ac impellere viderem: Siue enim atten-
derem primum Ecclesiae institutum, quo nobis
hoc die Fidelium Animarum memoriam pro-
ponit, amplum & perutile dicendi argumen-
tum suggeri mihi videbam, vt de hoc Ecclesia-
sticorum officio ad animarum refrigerium piè Ecclesia-
sticorum officium.
ac fideliter exsequendo in hoc confessu verba fa-
cerem, quippe qui ex Ecclesiae ordinatione &
pia fidelium liberalitate ad hoc munus singula-
riter vocari ac destinari videmur, vt animabus iuuare ad
fidelium defunctorum quā sacrificijs, quā pre- nimas in
cibus opem ac suffragia praestemus: Siue hunc purgato-
rio.
diem considerem, quatenus peracto iam Vespe-
rarum officio festiuam S. Huberti memoriam Festum S.
recolit, præclaram quoque mihi videbam dari Huberti
dicendi materiam. Quidni? Hubertus illustris Venatoris
ille quondam in seculo Princeps & venator, sed
longè postmodum illustrior in Ecclesia Sacerdos
& Pontifex tot tamq; præclaris fulget virtu-
tum insignibus, vt meritò Sacerdotibus velut
exemplum ac speculum virtutis ac pietatis pro-
poni debeat. Quod ergo dicendi argumentum
capiam? Prius hoc loco hactenus sat luculenter
tractari audiimus, & doctissimā pariter &
piissimā mysterium Missæ explicatione ad deuo-
tam sancti sacrificij pro viuis & defunctis ob-

lationem instruimur & quasi manu ducimur
 Itaque posterius mihi reseruari video, idq; ego
 volens pro gloria & honore tanti Antistitii,
 quem ut pote Patronum & tutelarem Ecclesie
 meae iure veneror, quin & pro amore vestri,
 Sodales Ecclesiastici, non inuitus arripiam, &
 & Huperto duci sacram quandam seu spiri-
 tualem venationem instituam. Neminem offen-
 det, spero, sed omnes afficiet argumenti noui-
 nationem tas, aut potius excitabit utilitas: Ostendame-
 nim quantum nostra intersit, Venatores huius
 mundi eorumq; mores ac studia probè nosse, &
 veram nobisq; dignam venandi arteni intelli-
 gere.

Inuitat
ad spiri-
tuale ve-
institu-
endam.

I. Cogitanti mihi, quid sit hic mundus, in quo
 Mundus velut exules & peregrini à cœlesti patria degi-
 desertus est, videtur rectè vastum quoddam desertum
 ac horridam syluam posse appellari, in qua o-
 mnis generis feræ ac bestiæ immanes vagantur.
 Hoc porrò desertum suos quoque venatores ha-
 Duo mun-
bet: eorum duo sunt, Deus & Diabolus, uterque
 di vena-
tores.
 animas, sed artibus studijsq; multum disparibus
 venatur: hic charitate, ille odio omni ac crude-
 litate ad venandum agitur: Hinc malignus Da-
 mon Princeps mundi huius ab ipso Christo
 vocatur, & Christus orbis reparator ac domi-
 nus, conditor ac moderator nominatur: hi am-
 bo

bo sunt primarij seu principes, qui venandi sibi
ius in hoc mundi deserto, quamuis non pari iure
vendicant. Ambo suos quoque vicarios, & velut
subordinatos ministros habent, quorum opera
& ministerio suas exercent venationes.

Et quidem Diabolum venatorem dici, quis II°
miretur? Princeps quippe, ut dixi, mundi Diabolus
dicitur: Principibus vero ius venandi competit. venator.
Et si artes & studia venatorum attendere libet,
merito venatorem dici apparebit. Quid enim?
aspicite venatores, quo studio ac labore innocuis
pariter ac nocuis animalibus parent insidias,
disponunt laqueos, retia tendunt, foueas ocul-
te preparant, per saltus, arbusta, dumeta, ac
inuia quæque pergunt, ut bestiolam aliquam
in suam potestatem redigant, ac miseram dein-
de mactent, aut tractent ad libitum; & quam-
uis plerumque frustrentur spe sua, inanes laſſiq;
ac male pasti domum remeent, non ideo ven-
ationem valere iubent, velut fracti laboribus
aut fatigati sumptibus; quin potius noua sem-
per ad venandum spe, noua alacritate, nouo de-
siderio rapiuntur. Semper illis aliquid crafti-
na promittit dies, quod hodierna negauit.
Hæc mecum perpendite, & an non hæc, re ipsa
maligni venatoris studia ac mores adumbrent,
vos ipsi cogitate.

Non et totus infaciendis laqueis, struendis
insidijs & hominibus capiendis occupatur; vix
ut credi possit, quanto desiderio teneatur ca-
piendi animas, quam indefatigabili labore in
eiusmodi venationem incumbat? Sed audite
I. Pet. 5. Apostolum id luculentius experimentem: Fra-
tres, sobrij estote, ac vigilate; quia aduer-
similis leo sarius vester Diabolus tamquam Leo ru-
ni rugiēti giens circuit, quærens quem deuoret.
Fingite vobis Leonem dierum aliquot inedia la-
borantem, & quia illæ rabie obuiam forte pro-
dam insequitur, rapit, lacerat, & in viscera
condit, eadem & longè maiore crudelitate Dia-
bolum animas persé qui & perdere velut in typo
cogitate: ut non possit commodiùs venatoris il-
lius ardor & rabies, quam titulo leonis rugien-
tis exprimi:

Quid mirum? ingens superbia illi magnam
præbet audaciam: odium vero ingens humanum
eius crudelitatem acuit, naturalis astutia ac
intellectus subtilitas auget vires, ac tot annu-
rum experientia fiduciam illi vincendi ac ve-
nandi feliciter præstet: unde & vni huic operi
velut trahente voluptate peruigit, ac infatig-
abilis insistit, cibi, somni, alteriusve negotijs curia-
re potest corporis expers, non tangitur, quo minus
dies noctesque venationi sue vacet.

Quis

Quis tam callidi ac truculenti venatoris ex- III.
positus insidijs non metuat? quis non horreat? Crudelis
quis de salutis præsidijs non cogitet? Sanè ut ad ac callidi
salutarem metum ac sollicitudinem nos exci-
taret Apostolus, graphicè huius venatoris rafri-
tiem ac potentiam describit: Induite ergo Ephes.6.
vos, inquit, armaturam Dei, ut possitis
stare aduersus insidias Diaboli; non enim
est nobis colluctatio aduersus carnem &
sanguinem, sed aduersus Principes ac Po-
states, aduersus mundi rectores, tenebra-
rum harum, aduersus spiritualia nequitia
in cœlestibus. O quām multa his verbis indi-
cantur, quæ hos venatores potentes admodum
ac crueles nobisq; formidabiles faciunt, ad-
uersus quos tamen nobis ipsis fragili carne cir-
cumdati est depugnandum.

Quamobrem hic infernalis venator ijs pas- IV.
sim titulis & nominibus in S. Script. describi- Horribilis-
tur, quæ non nisi metum ac horrorem spirant: lis desert-
veluti sunt, Draco, Serpens, Aspis, Basiliscus, ac pto eis-
similia. Dominus ipse apud Iob horribilem Dæ-
monis formam depingit. De ore, inquit, eius Iob 47
lampades ignis procedunt, sicut tæda i-
gnis accensa, de naribus eius procedit fu-
mus, sicut ollæ succensæ & feruentis; ha-
bitus eius prunas ardere facit, ac flamma

de ore eius egreditur. Deinde subdit: Non
est potestas super terram, quæ compare-
tur ei; qui factus est, ut nullum timeat:
omne sublime videt, ac ipse est Rex super
omnes filios superbiæ. Meritò ergo clamat

Apoc. 12. Angelus in Apocalypsi: Vx terræ ac mari,
quia descendit Diabolus ad vos, habens i-
ram magnam. Sed quorsum hæc? nimirum
ut cognitâ hostis nostri & infernalis venatoris
potentia, seriò cogitemus, qualibus præsidij,
quàm sollicitè nos aduersus tantam rabiem
muniri oporteat.

Nouerat hæc vtique S. Propheta Dauid, ac
hinc meritò Deum, velut salutis & libertatis
sue vindicem, quasi exultans præ gaudio, gra-
ta mente & deuota predicat, dicens: Quia i-
pse liberavit me de laqueo venantium.

V. Ut ergo idipsum & nos melius cognoscamus,
Quos il- pergamus vltius, & videamus, quas qualesve
laquea- feras hic potens & ferus venator artibus la-
re teneret. queisq; suis impetere audeat: nimirum esa-
ram potenteris venatoris & Principis mundi hu-
ius non est, teste Iob, vulgaris & vilius, sed Ele-
ctos. Etia, vnde piissimos & sanctissimos quosque
Iobum. aggreditur. Ecce Iob virum illum innocentem
& vel ipsum Dei testimonio rectum ac timen-
tem D E V M, attamen quos artibus insidiq;

tria

truculentus ille venator eum exagitat? Sic vas
Electio[n]is Paulum vehementer impetigt, ad- S. Paulū
uersus quem angelum Sathanā, id est scelerum
incentorem destinavit, qui eum continenter
vexaret; tanta enim eius erat superbia, ut ne
illum quidem desperaret posse capi, qui iam
pridem aërijs p[er]estatibus sublimior in ter-
tium cœlum concendisset.

Antonium quoque inuictum illum Athletam S. Antoni
quam acriter pressit, quo illi laqueos, quo[rum] re-
tia tetendit, ac quamvis diuino fultus robore
Christi pugil ex acri quodam certamine Dia-
boli fraudes fortiter elusisset; non tamen, ut
inquit Athan. Antonio securitatem vincendi
v[er]us dedit triumphus, nec Diaboli semel fra-
etæ defecere v[er]es.

Verum audite ac obstupescite, qualem in de- Christum
serto prædam truculentus ille venator capturus Iesum.
abear: Ductus est Iesvs in desertum à Spi-
ritu, ut tentaretur à Diabolo, nempe hoc
omnem superat admirationem, quod ipsum
Angelorum Dominum, ipsum cœli terræq[ue] Re-
gem, quem cœlesti testimonio Filium Dei esse
audierat, laqueis suis irretiri posse non despe-
raret. Viderat aliquoties hanc feram robore
& viribus præpotentem disrumpere laqueos
suis, non cessat tamen, sed nouas illi fraudes,

nouam audaciam insita nocendi libido suggerat: tantum scilicet de naturae nostrae mutabilitate sibi promiserat, ut quem verum ex Leo Papa, periebatur hominem, presumeret fieri posse peccatorem.

Quod si ita est, quis nostrum huius tam audacis ac callidi venatoris artes non metuat, qui tam impares congredimur Achilli? quoniam confidentia vermiculos ac velut locustas aggreditur qui Dominum Maiestatis tentare ausus est? Hac quotidie legimus, audimus & scimus & tamen non desunt, qui ducunt in bonis dies suos, qui otio & ignavia dissipunt, viunt securè & splendide, carnis delicias & oblectamenta querunt, facili mores & luxum sectantur? quid est hoc aliud, quam hostem & venatorem tam potentem ad arma lassere, immo quid aliud, quam ipsi laqueos & arma in nostrammet perniciem ministrare?

VI. Quod quidem ut tanto maiori cura & sollicitudine fugiamus, non erit abs re, si, qualibus laqueis crudelissime venator utatur, dispiciamus, quis verò laqueos illos enumerabit? tanta illorum multitudo est, ut Ecclesiasticus dicat nos in medio laqueorum ingredi, Propheta Regis est pluiae ex aere in terram cadenti comparet, cuius gutta omnem numerum excedunt: Pluie,

Ecol. 9.

Qualibus
laqueis
utatur.

inquit, super peccatores laqueos. In via *Ps. 142*
hac qua ambulabā, absconderunt superbi
laqueum mihi. *Beatum sanè Antonium ferens*
quādam vice aērem laqueis vndiq. plenum vi-
disse, ac ille quidem inusitatū miratus specta-
culū intellexit, laqueos esse venatoris infernalis,
tot inquam fraudes, tot artes ac machinas, qui-
bus nos Dæmon secum trahere nititur in perdi-
tionem. Verè quo cung. nos vertimus, laquei sese *Oīa plenō*
ingerunt; quid enim sunt tot occasiones mali, laqueis.
tot conuersationes periculōsæ, tot colloquia præ-
ua, tot peccandi pericula, nisi laquei Dæmonis?
quos ille vigilantibus & dormientibus, edentibus
& bibentibus, loquentibus ac tacentibus rendit?
Mira est, attamē vera *Sapientis sententia: Crea-* *Sap. 14.*
turę Dei, inquit, in odium factæ sunt, & in
tentationem animabus hominum, & in
muscipulam pedibus insipientium: vel ut
Græcus habet textus, *ἰε παχύδα, i. in laqueum*
defixū. Indicatur his verbis, inquit *Lorinus*, scri-
bens in hūc locum, Dæmones tanquā venatores
laqueos ac rendiculas ponere, quibus incautos
improuidosq. capiant, creaturarum dulcedine
illiciendo. Rectè quidem, non n. noxiæ sunt hōi
creatūræ, conditione naturæ suæ, aut voluntate
Conditoris, sed malitiā & inuidiā Dæmonis, qui
diuina beneficia dolo inuidiæ suæ in animarum
nostrarum beneficia conuertit.

Tr.

VII. Triplici quidem ordine bona distingue, alia
**Triplicia bona naturæ, alia bona fortunæ, alia bona græ-
bona.** tie; quæ omnia in nos tam liberali manu ef-
fundit diuina bonitas, ut his in laudem Authoris
& donatoris tam benefici viceremur, sed pro
dolor his ipsis sepius ad iniuriam & contume-
liam tanti benefactoris abutimur. Quam mul-
Natura. tis naturæ bona, velut ingenij acumen, iudicij
vigor, memoria firmitas, linguae facundia, cor-
poris decor, & virium robur, vita longæuitas
fuerunt occasio ruinæ, laqueus perditionis?

VIII. Fortunæ quoque bona, id est diuicias & opes
Fortunæ. huius saeculi, inter diaboli laqueos accensio;
1. Tim. 6. imò non ego, sed Apostolus: Ecce qui volunt
diuites fieri, incidunt in tentationem &
in laqueum Diaboli, ac desideria multa
inutilia ac nociva, quæ mergunt homi-
nem in perditionem; radix enim omnium
malorum est cupiditas. Quid apertius?
Multos sanè, teste Sapiente, perdidit au-
rum & argentum, multi dati sunt in auro
casus, à minimo enim usque ad maximum
omnes avaritiæ student, Isaiæ teste. Hoc la-
queo Iudam cepit, qui lucro ex proditione Ma-
gistri acquisito male gaudens laqueo sese sus-
pendit, & Diaboli præda factus est. Hoc laqueo
cepit Simonem Magum, qui, quod gratis dari
au

aut accipi debebat, pecuniâ possidere tentauit.
Verè beatus vir, qui inuentus est sine ma-
culâ, & qui post aurum non abiit, nec
sperauit in thesauris pecuniæ; sed quis est
hic, & laudabimus eum?

Sed & Honores & dignitates huius saeculi, IX.
quàm multis laquei mortis & perditionis & Honores
ternæ fuerunt! Sicut perdix, inquit Eccles.
inducitur in caueam, & ut caprea in la-
queum, sic & cor superborum. Hinc Apo-
stolus diligenter monet Timotheum, ne ad Epi-
scopatum prouehat Neophytum, ne in super-
biam, inquit, elatus, in iudicium, in op-
probrium, ac in laqueum incidat Diabo-
li. Hoc laqueo ipse Dæmon captus est, & hinc
viri eius intelligens, libenter hoc laqueo uti-
tur, ut quo scit homines velut honoris & emi-
nentiae cupidos facile capi posse, & in eundem
interitum trahi, nec sanè dubitauit Christum
ipsum hoc laqueo & hac esca tentare, propositâ
enim ante oculos mundi gloriâ, cunctisq; eius
opibus & regnis: Hæc, inquit, omnia tibi
dabo, si cadens adoraueris me. O quot fe-
ras, quot (inquam) animas duobus hisce laqueis
honorum & opum infernalis venator capit,
quàm feliciter illi cedit his duobus laqueis in-
stituta venatio? quàm multos trahit ad infe-
rios:

R. D. Iac. Merlo Horstij
ros: immò homines ipsi, vt se verè bestias, id est,
insipientes ostendant, gaudent his laqueis irre-
tiri: dolent & expediri, & quod miserius est, cer-
tati currunt ad laqueos, & inuident captiū,
qui capi non potuerunt.

X.
Gratia
bona.

Iam verò & ipsa gratiae bona hominis, agente
id dæmonis malitiā, in laqueum conuerti quis
crederet? id tamen non raro contingit, si enim
videat malignus venator, se non posse à bono-
rum operum studio piorum mentes auocare, i-
psius operis intentionem, à qua potissimum eius
integritas pendet, corrumpere nititur, quod si
ne hoc quidem assequitur, superbia & arrogan-
tia laqueos injicit, vt homo sibi complacat, at
præminentiae & sanctitatis opinione blandiri
incipiat: nam cum alia vitia vitijs nutriantur,
superbia eiusq; filia ambitio. & inanis gloria
virtutibus ipsis pascitur & insolevit, cum solis
virtutibus laudem & gloriam deberi intelligat,
hinc fit non raro, vt qui longo tempore fideliter
Deo seruientes, & virtutum opera non segniter
exercentes omnia iam propemodum pericula e-
uafisse videbantur, in hunc quasi postremū Dia-
boli laqueum incauti & imprudenter impingat.
Verum breuius hæc persequor quam fuerat in-
stituti ratio, prolixius quam patiatur temporis
angustia: itaq; modum venandi illius maligni
venatoris paucis ostendamus.

Et quidem illius venandi modum pulchrè de- XI.
scribit Gregorius: Priùs, inquit, cōplexionem *Modus*
vniuscuiusq; aduersarius noster perspicit, *venandi.*
actum temptationis laqueos apponit, alius
namque lātis, alius tristibus, alius timidis,
alius elatis moribus existit, quo ergo ad-
uersarius occultius eos facile capiat, vici-
nascōplexionibus deceptiones parat. Quē
admodū n. aucupes varijs escis vtūtur pro varia
auiū natura, quas illaqueare cupiunt, ita calli-
dus hostis, diuersis malorum irritamētis ad illa-
queandas animas pro varijs hominum ingenjs
vti solet, eos n. homines qui more pecudū viuūt,
vilissimis carnis voluptatib. ad quas pecudū mo-
re rapiuntur, inuitat; alios verò carni minūs
deditos pecunia desiderio inflamat, generosio-
res verò, qui pecunia neglecta gloria student, ac
populari magis aurā pascuntur, ambitionis ac
superbiæ laqueo inuadit: cæterū pios homines
Et virtutis amantes frequēter sub imagine vir-
tutis incautos decipit: facile enim ijs est huius
venatoris laqueos agnoscere, cùm detecta facie
ad manifesta crimina impellit, at cū specie vir-
tutis ostētat, facile virtutis amātes illaqueat, sic
Et venatores, vt facilius certas quasdam feras
capiant, ceruorum sibi terga obuoluunt, aut vi-
ridi yeste, aut plumatis tuniculis amiciuntur:

212 R. D. Iac. Merlo Horstij
an non similitatione Princeps ille tenebra-
rum s̄epiū transfigurat se in Angelum lucis,
non nisi virtutis ac honesti speciem praeſe-
rens, vt simpliciores & imprudios hac ante-
trahat in laqueum & perditionem?

XII. Quæ cūm ita ſint, & tam immanis ac pe-
Cura effu tentis venatoris inſidijs exposita ſit vita noſtra,
giendila- qui nos tot laqueis, ac tanta calliditate dies no-
queos. ctesq; perſequitur: an ne hic locus aut tempus
est dormiendi, ridendi, iocandi & laſciuendi,
an non potiū vigilandi, & totis viribus voci-
busq; clamandi ad Dominum: Heu mihi,
quia incolatus meus prolongatus eſt, Li-
bera me, Domine, de ore Leonis, ac de
cornibus vnicornium humilitatē meam;
Custodi me à laqueo, quēm ſtatuerunt
mihi, & à scandalis operantium iniquita-
tem, Ps. 140. Verè ille felix ac beatus dici me-
retur, cui cum Prophetā dicere conſeſſum eſt:
Anima noſtra ſicut paſſer erepta eſt dela-
queo venantium; laqueus conſtritus eſt,
& nos liberati ſumus.

XIII. Potuit id quidem ſanctus Antiftes noſter Hil-
Exēplo S. per rū iure merito dicere, vt pote qui ſe ſe ope-
Huberti diuinae gratiae ab omnibus hiſ laqueis feliciter
expediuit: Mox enim, vt deſertis gentilitatibus
erroribus Christo no-men dedit, illuſtrem ſaculi-
p̄im.

Principatum & mundi gloriam contempsit, p-
pes & bona pauperibus distribuit, ne ullis ini-
mici teneretur laqueis, quo minus Christum
sequeretur, & Deo vacaret. Itaque cum Ro-
mam pietatis ergo viseret: & Sergius Pontifex
Rom. intellecto Lamberti decessu, dignum tan-
to Praesule in Tungrensi Cathedra successorem
quereret, Hupertus diuino iudicio tanti hono-
ris apice dignus est prodicuus, quem ille tamen
constanter planè recusans, postmodum tamen
enuitus & quasi coactus accepit.

In hoc vero vitæ genere totum se Deo & pro-
ximorum saluti dedit, ieunijs vigilijs, oratio-
nibus instantissimè incumbens, docendo, visi-
tando, nulli ynquam labori pepercit, & qui
antea in sæculo feras venari solebat, iam vena-
tor hominum factus, studio Religionis ac amo-
ris Dei succensus, longè ardentius feras venatur
Christo mastandas, id est, Brabantos iam tum
Idololatras efferatis moribus viuendi ratione
parum bestijs dissimiles, Christiana religione,
charitate & mansuetudine imbuit, & quidem
ut diaboli laqueos declinare oporteat, tum do-
ctrinæ monitis, tum vitæ suæ exemplis ostendit. XIV.

O præclara, Deoq; chara, & nobis, ô Eccle-
siastici, digna venatio! alia quæ feras in campis ^{honestæ}
ac syluis persequitur, Conciliorum & Canonum ^{ac licita}
Clericis
de- qua.

214. R. D. Iac. Merlo. Horstij
decretis, Clericis prohibita est, vt videre licet
apud Gratianum, cap. Quorundam, dist. 34.
in Concil. Aurelian. decretali, cap. Episcopo-
rum, in Concil. Vien. & habetur in Clement.
de statu Monach. denique in Concil. Trident.
Sess. 24. de Reformat. Eadem male quoque
in Scripturis audit. Vnde Hieron. in Psal. 90.
Penitus in Scripturis sanctis sanctum ve-
natorem non inuenimus. At hæc venatio
sancta est, ad quam vos duce Huperto inuiti:
hæc est illa venatio, de qua Dominus apud Iere-
miam loquitur: Mittam eis multos venato-
res, & venabuntur eos, de omni monte, &
de omni colle, & de cauernis petrarum,
quem locum eleganter ac appositiè ad nostrum
institutum explicat P. Cornelius à Lap. Mittam
eis venatores, id est, viros Ecclesiasticos &
Religiosos, qui omnes homines etiam fe-
ros, vti Indos, Brasilios, Peruanos, &c. in
montibus & cauernis ferarum instar habi-
tates venantur, vt Christo mansuefiant:
tales olim venatores fuerunt Apostoli, & quis
Apostolorum vestigia secuti sunt, Lamber-
tus, Hupertus, Xauerius, alijq, innumerabi-
les: talium venatorum plena est omnis anti-
quitas.

XV. Sed reflectamus oculos, & nostrorum tempo-
rum

rum faciem contemplemur, o quomodo obscurus Temporis
ratum est aurum, mutatus est color optimi nostri mi-
tus? Dolens gemensq; dico, Sodales Ecclesiastis seris
ci, qui Legatione pro Christo fungimur.
qui feras, id est homines bestiales venari. & e la-
queis maligni venatoris expedire debemus, ipsi
laqueis eiusdem tenemur implicati. Recolligite
paulisper animo, quos antea descripsi laqueos,
& an minus in Clero quam in populo se uiant,
vos ipsi iudicete. Quid de auaritia laqueis di-
cam? quos nominare pudet & piget quid de
ambitione, id est, de effræni ille captandi hono-
res, prælaturas & dignitates studio loquar?
quam pingues hoc uno laqueo prædas in Clero
capit crudelis ille venator?

Olim quidem sanctissimi viri & dotibus omni- XVI.
bus ad regendum idoneis ornatissimi ad Ecclesiæ Sancti vi-
primatum & ad sacras dignitates timidè venie- ri olim ho-
bant, anxijs, imò & inuiti trahebantur, nunc vi- nores fu-
deas permultos, qui cupidè inuolèt, & qui inui- giebant.
tas (vt ita dicā) Ecclesiæ omni ad se cura ac con-
tentione trahere non dubitent. Ecce Episcoporū
illud lumen S. August. Adeo, inquit, timebam
Epatū, vt qm cœperat esse iā alicuius mo-
menti inter seruos Dei fama mea, in quo
loco sciebā nō esse Epū, nō illo accederē;
cauebā aut hoc, & agebā quantū poteram,

vt

D. Gregorius quas non quæsivit latebras,
quid non fecit, vt summi Pontificatus apicem
fugeret? & nisi fulgentis de cœlo columne in-
dicio deprehensus fuisset, nunquam ad illam se-
dem peruenisset. Mitto S. Ambrosium, S. Mar-
tinum, S. Hupertum, aliosq; innumeros, tam
studiosè ac sollicitè præfecturas & curas Eccle-
siæ fugientes, quām nunc auidè à multis qua-
runtur.

¶plurale Et illi quidem, et si diuino nutu vnius tan-
gatembetum Ecclesiæ, vnius Episcopatus curam suscipe-
nemfiorū. rent, gemebant, tremebant, querentes, quod
imparestanto oneri ac curarum moli humeros
submitterent, imò si quando secum tantum mu-
neris difficultatem ac pericula perpenderent,
velut subito horrore ac stupore tenebantur at-
toniti; illi, inquam, qui orationi instantes e-
rant, quibus hoc vnicè propositum erat, pte
cum Deo, aut de Deo loqui, docebant, scribi-
bant, prædicabant, vigilabant pro salute popu-
li, & pro commissi sibi gregis custodia se totos
& omnia lubentes impendebant. Nunc verò
curritur ad Ecclesiasticas Curas, tanquam sine
curis iam quisque victurus sit, cùm ad Curas
peruenerit. Videmus enim nunc paßim multos,

non vnius tantum, sed plurium Ecclesiarum Cu-
ra grauari, & interim tamen in magna securi-
tate viuere, otari, ludere, stertere, venari feras,
non animas, & congerendis studere diuitias, nec
villam tam formidandi munera sentire difficul-
tatem, non angi periculo, nec vlo reddendae
tandem rationis metu turbari. Liberè, sed verè
S Bernardus, scribens ad Eugenium, loquitur:
Altiorum fortius es locum, sed non tu-
tiorem. Terribilis prorsus, terribilis est
locus iste, vbi sedet potius egregius Ma-
gister, qui docuit terrena calcare, qui ex-
cussit manus suas ab omni munere, qui
dicebat de corde puro, ac conscientia bo-
na: Argentum & aurum non est mihi.

Optandus esset hoc saeculo in multis Bernar- XVII.
dizelus ac parrhisia, seu loquendi libertas: nam Monendi
habentibus omnia, saepe deest, qui veritatem di- libertate
cat: sed an verum dicere ac docere nefas erit? ^{opus}

Erit sanè, si mores saeculi ac hominum iudicia
spectes. Dicat tamen liberè & intrepide, quis-
quis Dei fauore contentus pro amore & honore
veritatis inuidiam contempsit; dicat, inquam,
& in vitia, non in homines aculeum figens:

Væ qui coniungitis domum ad domum, ^{Contra}
& agrum agro copulatis. Qua enim con- ambien-
scientia Vos Curas Curis, Ecclesias Ecclesijs, tesplura
K bene- beneficia,

beneficia beneficij cumulatis? Vos qui paupers
 Christi Ministros vos esse dicitis, eiusq; patri-
 monio viuitis, qui & habentes vieti & ami-
 tū contenti esse iubemini? vos qui statum pro-
 fitemini, cuius honor & integritas mundi opūq;
 contemptu & cœlestium honorū desiderio poris-
 mū constat? an vnius forsan Ecclesie, ac pauca-
 rū animarū cura non sat periculosam apud su-
 premū tribunal causam vestrā non faciet? Verē
 p multa beneficia icur ad multa supplicia,
 sed hic mentitur iniquitas sibi, ac auctori-
 tatis dignitatisq; prætextu splēdidius lau-
 tiusq; vitæ gen^o sibi licere persuadet. Verū
 & exter-
 , um splē. erratis, ô Ecclesiastici, qui externarū rerū appa-
 dorēm. ratu ac pōpa auctoritatē queritis: Hæc est pru-
 dentia filiorū huius seculi. Regum ac principum
 terræ, dignitatis titulo vestiri, mollibus indu-
 & purpura ac bysso; epulari quotidie splendide,
 magnos post se trahere famulantium greges,
 diuitias ac gloriam suam ostentare; ac vero fi-
 liorum Ecclesie, cuius gloria ab intus est, id est
 Ecclesiasticorum, qui selecti de populo longe &
 viuendi leges profitentur, est, non hic con-
 formari huic seculo nequam. Illorum est mo-
 destè se gerere, ac dignitatem suam charitati
 nternus zelo, prudentia, pietate, modestia, cœle-
 stis ornat^o risq; virtutibus magis, quàm externo splen-
 dorē
 Ecclesia.

dore tueri. Hac humilitatis Euangelica, ac Christiane moderationis professione plus sibi a- meris & honoris apud homines, quam ma- gnifico fastalito, aut regie mense splen- dore, aut vestitu vario ac luxurioso sibi conciliarent, nimis enim fragili fulcro nitun- tur, qui rebus tamen inanibus Hierarchicam di- gnitatem fulciri putant.

Maioribus & iisque ac dignioribus praesidijs sacra illa Ecclesia Maiestas, id est, fide, ac vita meritis, ut inquit Canon Concilij Quarti Carthaginensis Africani, stabiliri debet. Respicite priscos illos Ecclesia Patres quem se- ac Antistites summis infimisq; gratos ac ho- Etati SS. Episcopē noratos, quorum scilicet auctoritas ipsis Re- fuerūt ter gibus & imperatoribus admirationi & ter- rori Impe- rori fuit. Quid S. Ambrosium Theodosio, ratoribus quid Augustinum Gratiano & Valentiniano, S. Ambro- sius. quid Annonem Coloniensem Antistitem Hen- S. August. rico, quid Heribertum Ottoni tanta aucto- S. Anno. ritate venerandos ac formidandos reddidit: S. Heri- nimirum illos virtus orbi suspiciendos ac Au- bertus. lis venerandos fecit, frugalis vita Principi- bus gratos & amabiles, ipsa Christi humili- tas in eorum moribus clare resplendens o- mnibus fecit honorandos, ac exosculandos, nihil frugalitas gloria detraxit; nihil ho-

nori modestia, nihil simplicitas Authoritati derogauit: quæ quidem dignitatis tuerendæ ratio. si multis hoc tempore magis cordi esset, facefferet mox exitialis illa honorum ambitio, ac opum furiosa cupidus concideret, exularet zelus ac contentio, coniungerentur omnes in vinculo pacis ac charitatis. & contritus inimici venatoris laqueis, ad sacra & cœlestis venationis studia alacrius & expeditius pergeretur.

Votum S. Bernardi Quis mihi det, ut verbis Bernardi loquar, Bernardi votum meum exprimere? quis mihi det, antequam moriar, videre Ecclesiam Dei, sicut in diebus antiquis? quando Apostoli laxabant in capturam non argenti, vel auri; sed in capturam animarum? Quando Pastores Ecclesiæ pascebant non se metipso, aut canes, & equos: sed oves Christi assidua sollicitudine curabant: nihil vanitati, nihil mimis, ludis ac nugis impendebant; sed velut Ecclesiæ fideles Oeconomi, immò patres pauperum, quidquid supererat frugali & hospitali alimoniæ, id omne pauperibus liberaliter erogabant: Mitto exempla sacra, vnum laudabile omnino, ac imitabile Amedei Ducis Sabaudie, non possum, quin memorem: Ipse, teste Munstero, extensis

ternis Oratoribus canes ipsius venaticos videre poscentibus, mendicos totius urbis produci ius-
fit, dicens: *Hi sunt canes mei venatici, quos* Ducis A-
me dei ca-
nes vena-
tum confido. *Verè cœlo dignus venator.* tici erant
Remanent in saeculo cuncta, quæ sunt saeculi, pauperes.
sola misericordia comes est defunctorum. Nec
memini, inquit, ni fallor Hieron. mala morte
obijisse, qui libenter opera misericordiae exer-
cuit: sed quam amarum aliquando est nonnul-
lis accepisse panem filiorum, & misisse ca-
nibus, quam triste ac lugendum pauiisse canes,
equos, accipitres, quibus Dominus oves suis
pascendas commiserat, dicens: *Pasce oves*
meas, ipsi verò pauerint se metipos, & canes
maiori cura & sollicitudine, quam oves Christi
sanguine redemptas.

Temporum iniquitate iam diu premimur,
sed magna nobis affulget spes meliorum:
confidimus tranquilliores breui fore Eccle-
siae & Imperij statum: putamus mox con-
flandos gladios in vomeres, ac lanceas in fal-
ces conuertendas: O utinam spem prouehat, ac
votis annuat Arbitr Mundi DEV S: sed spem pro pace
illam vehementer labefactat, adeo neglectus obtinenda.
in Clero præsens, pietatis vigor & Canonum
rigor: Scruentur Canones, & cessabunt

hæreses, aiebat Adrianus VI. Pontifex: sed & cessantibus hæresibus quid interest fidei an morum corruptela homines ad interitum trahat?

Opus Cle. quid ergo? viuat Clerus, & qui in Clero præ-
riarefor- sunt, Apostolice, iuxta Canonum & Conci-
matione. livorum statuta mores vitamq; componant:
militent Deo, nec se implicitent negotijs sacu-
laribus: sint irreprehensibiles, sobrij casti,
nec turpis lucri cupidi, Exemplum sint Fi-
delium in verbo & in opere, tunc demum
redibunt aurea & diu exspectata secula: tunc
pietas ac prisca fides reddit a iuuentute &
sumptis lacertis efforescer. Alias vereor, ne
inani nos spe solemur, & frustra meliora sper-
amus tempora, si in melius nostri non mutantur
mores: an fallor, pro meritis ac moribus homi-
num Deus ut beneficia sic & supplicia dispensat.

Sequitur Iam vero morum corruptio sic & correctio ut
populi plurimum à Clero pendet: est enim sicut Sacer-
dos ita & populus: ergo pīj, probi & ca-
sti sint in Clero mores, integritas præsidentium
salus est subditorum, ut loquitur Concil. Trid.
conemur, ut finem iungam principio, conemur
omnes dæmonis lequeos procul à nobis repellere,
ut dicere nobis liceat cum Propheta: Susceptor
meus & refugium meum ac D'EV'S MEVS,
asperabo in eum, quia ipse liberavit me de
laqueo venantium & à verbo aspero.

Restabat altera Pars venationis nostræ de Christo venatore simili modo ac methodo expedienda sed temporum angustia vetat, ad illam itaque vos alias inuita, interim conemur nos expedire à laqueis maligni. & tantò faciliùs capiemur zelo & vinculo charitatis Christi Salvatoris.

II. PARS ORATIONIS.

De sacra venatione Christi.

AD sacram & spiritualem venationem nos nuper festiuadie s. Antoniti Huperto sacra opportunè vocauerat. Eius Partem priorem pro modulo virium iam pridem absolui-
mus: Alteram nunc promissi memor expediam.

Quod quidem ut tantò faciliùs fiat, necesse erit priorem venationis nostræ partem seu potius typum & sciagraphiam quandam paucis in memoriam reuocare. Diximus enim mun-
dum hunc quasi vastum quoddam desertum es-
se, in eoq; duos potissimum venatores reperiri.
Vnus est malignus Dæmon, qui à Christo Prin-
ceps huius mundi vocatur. Alter est Christus
mundi redemptor ac Dominus. Ac ille quidem
pro vehementi odio in genus humanum, cru-
deli ac rabiosa fame venatur hominum an-
mas, ac varijs innumerisq; laqueis (velut ca-

ducis terra bonis, opibus, honoribus, voluptatis, curiisq; ac vanitatibus seculi, plurimos hominum fraudulenter capit, secumq; in perditionem trahit.

*Christus
venator
animarū* Sed agendum nunc alteram producamus venationem, & illi maligno parallelos opponamus, qui nos liberet de laqueo venantium, & à verbo aspero: Christum, inquam, Salvatorem, qui ad hoc descendit de cælo, ut dissolueret opera Diaboli, & genus humanum, quod iam diu laqueis maligni venatoris captum tenebatur, eriperet, sibiq; in perpetuum sociaret.

Porro quām rectè ac meritò Christum venatorem nuncupemus, facile agnosceret, quisquis venatorum mores, ingenium ac studia cognoverit. Oportet quippe venatores esse homines laborum patientes, nec otio & ignauæ quieti deditos, sed duris assuetos. Vt pote quibus frequens cæli inclemētia & aëris iniuria perferenda, fames sitisq; & varia incommoda superanda sunt: Pernoctant, inquit Cic. in Tuscul. Venatores in nive, in montibus vri se patientur. Vnde quibus mollis & delicata vivendi ratio nimium placet, minus ad venationem censentur idonei. Sed ad hæc omnia sufficit verus amor, id est, vehemens ad venationem affectus & desiderium: Omnia enim vincit amor,

amor, & ipsa saepe difficultas animum ad laborem acuit.

Videmus enim sapientia, quomodo montes & rupes prope inaccessas superent, fossas vallesque transsiliant, inuia quæque penetrent. Sic Maximilianum Cæsarem ferunt aliquando tanto ardore feram insecurum, ut curriculo rupem ascenderit, unde postea non nisi ab accolis adiutus descendere potuerit.

Videmus alios Principes & Magnates venandi ardore descendere procul à suis sedibus & palatijs, dies aliquot vagari per saltus & nemora, diu noctuque morari sub ioue frigido, viles stratum, viculum facilem, & sine arte mensam non respuere, incommoda varia libenter subire; tantum valet amor & ardor venandi.

Sed à venatoribus saeculi ad venatorem cœli, id est, Christum Saluatorem transeamus; quanto ille amore, quo desiderio venationem suam, id est, opus salutis nostræ prosecutus est? quanto fuit illa vis amoris, que hunc venatorem ex ipsa cœli arce & solio æternæ maiestatis in hoc mundi desertum, & hanc lachrymarum vallem deduxit, ut venaretur animas nostras Diaboli laqueis irretitas? Venit enim quædere & saluum facere, quod perierat.

O quæ hunc venatorem cura sollicitat? quo

K 5

se

se laboribus cruciat? quot itinera conficit? Vi-
deas illum modò à Galilæa in Iudeam ambula-
re, viiso & castella circumire, nusquam sibi
parcere, nullam sibi quietem imperare. vndique
discurrere, ac feras, id est, animas peccatorum
peruestigare.

Desiderio O mirum venandi zelum, o ingens deside-
riū oīa rium! rerum omnium Conditor, Solis ac side-
perfert. rum fabricator, nostri causā creaturarum in-
iurijs obnoxius fit, astu Solis vritur, frigore con-
stringitur, ventis agitat, fame premitur, si-
cim patitur, & itinerum labore fatigatur. Et
ecce, dum vna vice venerationis sue munus exse-
quitur, & lustrat à Iudea pergit in Galileam,
venit ad ciuitatem Samariae, inquit Euangeli-
sta, & subdit: Iesus autem fatigatus ex iti-
nere sedebat supra fontem sic, & sitiens
à Samaritana petit haustum aquæ, dicens: Da
mihi bibere. Sed quid sibi volunt hæc verba
oī sacer Euangelista: Sedebat sic, & c. nimirum
plura intelligi, quām exprimas. Sedebat ergo
sic, quasi viator & venator lassus, quiete & refac-
tione, nec non aquæ haustu vires refocillare cu-
piens. Sedebat sic, quasi homo infirmus & infir-
mus aliquis è plebe. Sedebat sic, quasi non esse
is rerum omnium Dominus, laborantium refe-
ctio, esurientium panis, sitientium potus, mize-
rorum robur ac fortitudo.

Sed

Sed quid mirum: si tam difficultis ac laboriosa
fuit ista venatio, nec enim obuium & ante oculos
fuit quod caperet verum & patienter &
multo sudore praedam inuestigare debuit. Hor
indicat per Ezechiel. Dominus his verbis: Erra- Ezech.34
runt greges mei in cunctis montibus, & in
vniuerso colle ex celso, & super omnem fa-
ciem dispersi sunt greges mei, & non erat
qui requireret, non erat, in quam, qui re-
quiereret. Errabant scilicet homines varijs ab-
ducti desiderijs & affectibus, quia per varia bo-
norum genera, in quibus sublime & excelsum
aliquid apparebat, tanquam per varios montes
& colles vagabantur: & dum vndig, pabula ma-
ligna fami querunt, longius ab hoc animarum
venatore & salutis auctore recesserunt. Vnde ut errans-
tes colligat
quia tam varius & multiplex erat ferarū error,
ad quas cœlestis venator è cœlo querendas & ca-
piendas venerat, nil mirum si tot itineribus, tot
laboribus, tot incommodis fatigari debuit, an-
tequam gregem adeo dispersum & errabun-
dum colligeret. Et tamen videre erat Domini-
num mira animi alacritate & promptitudi-
ne ad hæc omnia properare, immo, exulta-
uit, teste Propheta, vt Gigas ad current- Sirens-
rit gigas
dam viam, id est, ad opus salutis nostræ con-
summandum, ad quod adeo vehementer anhela-

bat, ut omnis illi mora nimium grauis & molestia videretur. Sanè nimium dilatio spei ac rei cupit & vehementer affligit animam; quid verò illi magis in votis, quam salus humani generis? quid homini famelico optabilius, quam cibus? quid sit ibundo iucundius quam potus? & fames. Et meus cibus, inquit Saluator, est, ut faciam voluntatem Patris mei, id est, ut opus redemptionis humanæ perficiam, ad quod Patris aeterni voluntate destinatus sum: idq, luculententer ostendit, cum imminentे Passionis sua die diceret ad Apostolos: Desiderio desideravi hoc Pascha manducare vobiscum. Tempore Sed & cum paulò ante Apostolis Passionis sua **Passionis** mortisq, diem prædiceret, Petrus, qui huius rei mysterium carnali adhuc sensu præpeditus non assequebatur, indignum ratus Dominum tot laboribus ac iniurijs, tot probris & contumelij subiici, ab hac intentione Christum revocare conatus est, dicens: Absit a te, Domine; non erit tibi hoc. Cui Dominus: Vade post me, Sathana, scandalum es mihi, non enim sapis, quæ Dei sunt, sed quæ hominum. Mira verborum acrimonia, vehementis correptionis acerbitas. Nonne his verbis: Vade Sathana, vsus est, cum a se Demorem repulit, qui ab eo rem indignissimam,

id

id est, adorationis cultum exposcere ausus est, cui dixit: Vade Sathan, & modò eodem verbi fulmine discipulum ferit, quem paulò antè ob fidei confessionem, ac Patris reuelationem beatum prædicauerat, cuiq; Ecclesiæ suæ principatum commiserat? Quid igitur hinc colligimus? nimurum immensam Christi in nos charitatem & ardentissimum salutis nostræ desiderium? Nam quibus verbis Dæmonem ad indignissimum facinus prouocantem perculit, eisdem fætrum à salutis nostræ opere deterrentem castigauit: adeo enim molestè hoc consilium tulit, ut velut à Sathan profectum detestaretur.

Ergo quem tanta charitas ad venandum, id est, quærendum animas hominum impulserat, contrarijs consilijs aut conatibus se præpediri non sinit, quo minus cœptum venationis suæ curriculum auidus præde consiciat, per rumpit omnia obstacula, & dura quæque constanter superat, nec aquæ multæ potuerunt extinguere charitatem. Omnia hæc vinculis amore, omnia charitatem spirant, imò amo ^{amoris &} re solo omnis isthæc venatio agitur, solo amore ^{beneficio-} tot feræ, id est, tot animæ feliciter capiuntur ^{rum eas} capit, nec enim nudus & inanis est ille amor, sed qui tot clarissima indicia, id est, beneficia re ipsa

prodit: iam verò quid sunt beneficia. nisi vin-
cula? qui beneficia inuenit, compedes inuenit,
ait ille, quidni & aliquid compedibus maius
vincula enim hæc pedes tantum ligant, benefi-
cia verò non modo corpus, sed etiam animam,
atque præcordia ipsa charitatis nexibus vin-

Pron. 28. ciunt. Vnde Salomon ait: Victoriam &
honorem accipiet, qui dat munera; a-
nimum autem aufert accipientium.
Quid ergo mirum, si tam feliciter homines
ceperit, sibiq; deuinixerit hic cœlestis venator,
qui tot compedibus, id est, tot beneficijs &
amoris indicij humanum sibi genus obstrinxit.
Hoc ipse Dominus futurum confirmavit, cum
dixit: Ego, si exaltatus fuero à terra,
omnia traham ad me ipsum, hoc est, si
homines per Euangelistæ prædicationem me Dei
Filium mundiq; conditorem agnouerint, quod
scilicet Ego, cuius gloria nihil accedere nihilq;
decedere potest, tanto tamen humana sa-
lutis amore ductus fuerim, ut quo eos à pec-
catis liberarem, & aeternis bonis ditarem, mi-
hiq; amoris vinculo coniungerem, humanam
carnem induerim, tot labores ipsumq; doloris
crucis supplicium pertulerim; si, inquam, hoc
firmiter crediderint, & diligenter expenderint,
non dubito, quin hac charitatis & bonitatis

mea magnitudine excitati ad retia mea certim
confluant, solos se obsequio meo addicant,
& tanto amori amoris vicem reddere, mithi
deinceps indissolubilis charitatis nexus adhærere
desiderent.

Enimvero quandiu Dux residuebat in au-
gusto illo glorie ac maiestatis sua solio, vnde
furoris ac iustitiae sua tela in improbos vibra-
bat, pauci admodum illum sequebantur,
pauci erant, qui capi sese ab illo sinerent:
at ubi inclinauit cœlos, & descendit, ubi
a maiestate sua ad humilitatem nostram,
a severitate sua ad lenitatem deflexit, ubi
Verbum Caro factum est, & qui in formam
Dei erat, semetipsum exinanivit, seruiformans
accipiens, & aeterno Patri ad mortem crucis
usque factus est obediens, tunc homines tantum
Dei erga se bonitatem, charitatem, misericor-
diam vehementer admirati illum toto corde se-
qui, sequi totos illius obsequio deuouere cœperunt.
Et aduerte hic, quæso, quām præclarè Domi-
nus noster perfectam veri venatoris imaginem
exprimat: venatores enim aliquando alium
sibi amictum, velut viridem, plumatum & ve-
nandis certis quibusdam feris magis idoneum ^{veste con-}
^{colorem} circumdant. Eodem planè modo Christus alium ^{ipsius} sumit
sampsit habitum, & dissimulata ad tempus
regia

regia & diuina maiestate seruiformam accepit, sicq; in hoc mundi desertum processit: nam si conspicuâ & apertâ maiestatis suæ gloriâ prodiret, omnes feræ protinus ab oculis eius diffugerent, utpote cuius vultum & dignitatis splendorem ferre non possent, velut cum olim Dominus in monte Sinai legem daturus descenderebat, tantus populum vniuersum maiestatis illius terror inuasit, ut propior ad montem accessus omnibus horrore esset, & dicerent ad Moysen: Loquere tu nobis, non loquatur nobis Dominus, ne forte moriamur. En quomodo præda diffugiat maiestatis horrore concussa. Quid ergo? Trinitatis suæ gloriam tantisper dissimulat, in similitudinem hominum factus, inter homines conuersatus, & habitu inuentus ut homo, sicq; blande & suauiter conciliat sibi hominum animos, quorum oculis non alia quam humana sese species representat. O quis verbis exprimat quantam amore ferarum, id est, animarum multitudinem cœperit & ad se traxerit.

Canes Verum, quibus ad venandum canibus cœdenatice stis ille venator rititur? **Canes** illius nos sumus, **Christi** ò Sodales, quotquot in Clerum adscripti legatione & venatione pro Christo fungimur, & Christo ad querendas animas operam nostram addit-

addiximus: non est cur refugiat quisque canem
se dici, audiens: symbolum enim vigilie ac si. Vigiles.
delis custodie canis est: at quos magis oportet
esse vigilantes, quam quibus Dominus gregis
sui custodiam commisit. Vnde arguit Deus per
Isaiam Prophetam speculatores, id est, Rectores
& Praesules Israël: Speculatores Israël cæ- Isa. 56.
ci omnes, nescierunt vniuersi, canes muti
non valentes latrare. Canes ergo Christi nos
sumus, qui tum dicendo, tum orando, animas
Christo venari & lucrari debemus; sed vœ ca-
nibus mutis, qui non valent latrare, quibus aut
ambitio, aut cupiditas, aut fauor, aut timor os-
obstruxit. Clama, ne cesses: annuncia po- Latrætes.
pulo scelera: Canes ad pastum & adventris
saginam abiecti, pigri, inertes, ac in prato
stertentes ad venationem inutiles. Foris canes.
Canes venatici debent esse corpore gracili & Agiles.
tenui, agiles, ut expediti sint ad cursum; non
grauari crapula & curis huius sæculi. Canes
bene instituti non deuorant captam prædam,
sed Domino offerunt, pro ipsis arbitrio capta
præda relinquunt, & pars quædam canibus
projicitur. Sic nostrum est venari animas, in- Paruo
terim non nostrum lucrum, commodum, aut contenti.
honorem, sed Christi gloriam querere, ab il-
lius liberali prouidentia pendentes, qui suis
mi-

ministris necessaria prouidebit, alias merito
queritur & minatur: V& Pastoribus, qui pa-
scunt se metipso, qui lucra sua, non Christi
quarunt.

Vincula Sed quibus machinis, quibus funibus aut vin-
venatoris culis venator noster Christus utitur? Certe, ut
Christi ante dixi, amore ac beneficiis summi amoris
& retia, beneficia ac benignitatis sua argumentis. Hi sunt illis fu-
varia. ne, de quibus per Prophetam Dominus ait: In
funiculis Adam traham eos, in vinculis
charitatis. Notat Ribera. Cornel. ceteriq, in-
terpretes, pro his verbis: In funiculis Adam
in Hebreo legi: In funiculis hominum. Sed
audite sensum elegantem sanè, & proposito no-
stro pulchre congruentem: In funiculis homi-
num traham eos, id est, capiam & traham eos
ad me, non qua ratione indomititauri atque
fera capiuntur, & funibus ligantur, sed qua
homines beneficiis allecti ad benefactoris sui
morem incitantur. Generosus quippe est ani-
mus hominis, & potius ducitur, quam tra-
hitur. Traham eos ergo ad me, non eo modo
quo ante trahere conatus sum, videlicet ter-
roribus, minis, atque verberibus, quomodo
trahi iumenta solent, quæ cum ratione ca-
reant, metu, virgag, reguntur: sed potius a
more, misericordia, donis atque beneficiis, qui-
bus

bus omnium animos, plus quam vinculis ferreis
ad me traham.

Quam vero feliciter haec vincula charita- Feliciter
ris vinciant, primorum fidelium exemplo ^{bis ca-}
discimus: nam cum in die Pentecostes ^{piuntur}
charitas Christi per Spiritum Sanctum dif-
fusa esset in orbem terrarum, ipse Petrus
mox quinque millia animarum una venatio- 5. millia
ne seu una concione cepit, & ad Christum unadie-
traxit. Sed & vim charitatis in ipsis Aposto-
lis contemplari libet? Ecce Petrus, cum
necdum diuinæ charitatis viam satis agnosce-
ret, ut Dominum suum vinculum vidi, ad
vilius & infima ancillæ vocem cum nega-
uit, & deseruit, cuius obsequio se paulo
antè in mortem usque deuouerat, ceteri
Discipuli simili formidine perculsi, reli-
cto Preceptore, fagerunt; at intuemini
eundem Petrum, ceterosque Discipulos, vbi & ipse ~~et~~
charitatis vincula, emissus de caelo spiritus ^{postolis}
Sanctus eorum cordibus indidit; adeo solidæ
fidei charitatisque constantiam Christo adhese-
runt, ut non modo ante Reges & Praesides addu-
cti nihil formidarent, sed summa etiam glo-
ria & gaudij loco ducerent, pro nomine I E-
S V iniurias & contumelias pati, & mille
etiam

etiam vincula & cruces pro Christi gloria sub-
ire.

S.Petrus. Petrus sanè, cùm maximis quotidie vocibus
Crucifixi gloriam in omnium oculis prædicaf-
set, in Senatum Iudeorum adduictus, (quò An-
nas Princeps Sacerdotum, & Ioannes, & Ale-
xander, & quotquot erant de genere Sacerdo-
tum, confluxerunt) & ab illis, in cuius nominis
virtute claudum quendam sanasset, interroga-
tus, hæc animosa inuiolabilis fidei verbare-
spondit: Principes populi & Seniores, si
nos hodie dijudicamur in benefacto ho-
minis infirmi, in quo iste saluus factus
est, notum fit omnibus vobis & omni
plebi Israël, quòd in nomine Domini
nostrī IESV Christi Nazareni, quem vos
crucifixistis, quem Deus suscitauit à mor-
tuis, in hoc iste adstat coram vobis sa-
nus: hic est Lapis, qui reprobatus est
à vobis ædificantibus, qui factus est in ca-
put anguli: & non est in alio aliquo sa-
lus: Neque enim aliud nomen est sub cœ-
lo datum hominibus, in quo oporteat
nos saluos fieri. Quid quæso hac responsione
fortius, quid constantius, quid mirabilius?
Quid te, ô beate Piscator, ita animauit? unde
tibi tanta vis, tam insuperabilis constantia?

qub

quis peccatus istud, adeo pusillum, ut vilis fæmina vocem paucis antè diebus expauesceret, sic armavit, ut totum Iudeorum Senatum atque Concilium insuperabili fortitudine protereres atque calcares? Nimirum iam diuina Magistrorum tui charitate captus tenebaris; illa, inquam, amoris vincula iam te Christo ita fortiter adstrinxerant, ut nec Sacerdotes, nec Principes populi, nec ipsa inferorum portæ te à fidei & confessionis constantia deinceps dimouere possent.

Simili charitatis nexu ac vinculo Apostolum eius Paulum à Christo captum vincitumq; s. Paulus aspicite: Quis nos separabit à charitate Christi? tribulatio? an angustia? an famæ? an nuditas? an periculum? an gladius? Sed in his omnibus superamus propter eum, qui dilexit nos: Certus enim sum, quod neque mors, neque vita, neque Angeli, neque Principatus, neque Virtutes, neque instantia, neque futura, neque altitudo, neque profundum, neque creatura alia poterit nos separare à charitate DEI, quæ est in Christo IESY Domino nostro. En admirabilem Apostolicæ charitatis vim & ardorem pari verborum acrimoniam & asseueratione eleganter expressam.

Quid

Quid enim esset, quod Apostolorum peccus ab
more Christi Saluatoris auelleret, tam fortia-
moris vinculo, tam firmo glutine adstrictum
atque deuinctum? O quam merito illustri illo
& generoso titulo sepius repetito in Epistolis
gloriatur apostolus: Ego vincus in Do-

**Sancti
Martyres**

mino, &c. Sic ceteri quoque Sancti ac Mar-
tyres, in primis, cum Christi tanta pro salute
nostra patientis charitatem, & immensa bo-
nitatis eius beneficia expenderent, amoris vin-
culis Christo tam firmiter innexi sunt, ut po-
tius à corpore, quam à Christo, animo separa-
ri se paterentur. & vtrò mortem oppeterent,
ut Domini charitatem sanguine testatam, san-
ctos omnes guine pensarent. Et quid nos facere pareat,
Ecclesia - o Viri Ecclesiastici, an minora in nos Christi
beneficia, an leuiora charitatis vincula, quibus
nos sibi deuincti? Mitto cetera, & omnibus
communia: Nonne ingens diuinae clementie
beneficium est, quod nos elegerit de populo, &
voluit fungi Sacerdotio, & habere laudem
in nomine ipsius, quodq; nos velut amicos
intimos & consiliarios in domo illa immensa,
qua est Ecclesia, reliquit; nosq; sibi proprius as-
sidere fecit, & Corporis sui sacra mysteria ca-
ceris dispensanda commisit, quis hoc beneficium
pro dignitate estimet, quod Angelis negatum,

nobis datum est, Corpus Christi sacris verbis
consecrare, Christum in ara diuini muneris
mysterio praesentem sistere, obediente Deo voci
hominis mirantur homines, obstupecunt An-
geli, & tantam bonitatem supplices veneran-
tur. Et ipse Sacerdos immemor felicitatis & di-
gnitatis suae inter haec aridus vagusq; consistit,
haec non attendit, non considerat? Certe se tot
beneficijs capi non finit, sed maligni laqueis te-
netur: Vnde graui nos culpa adstringimus,
quando cœlestem venatorem sequi nolumus.

Itaque nunc rete cœlestis venatoris seu vin-
cula vidimus, nunc quibus illa potissimum ten-
dat, videamus. Quemadmodum malignus ve-
nator p̄ijs potissimum hominibus laqueos & in-
fidias parat, de peruersis enim modica illi cura
est, utpote quos iam tenet laqueis, & iugo serui-
tutis suae premit; sic Christus impios & pecca-
tores maximè querit. Maxime peccatores
Quis de hoc dubitet: sic bus Chri-
de se ipso palam testatur: Non veni vocare stus rotis
iustos, sed peccatores; an quod iusti ope Sal- tendit.
tatoris non egerint? minimè, nec enim sine
illo iustitiam suam tueri iustus poterit, sed
quod peccatores, ut resipiscant à diaboli la-
queis, à quo captiui tenentur, magis egeant
auxilio gratie, tum quod virtus & gloria
venatoris in his capiendis magis eluescat.

Vf

Ut enim Nautæ ars in tempestate, & sciens
Medici in desperata valetudine magis conspi-
cua est, sic Venatoris ars & dexteritas in feris
indomitis, prægrandibus, magisq; crudelibus
velut Vrsis, Leonibus, Tigridibus, Apris,
alijsq; capiendis magis se prodit, quam in
mansuetis & cicuraris animalibus, que leui
opera capiuntur. Sic, inquam, supremi
Venatoris virtus & potentia in efferatis & in-
domitis bestijs, id est, peccatoribus capiendis
magis elucescit. Vnde docent Theologi, con-
uersionem vnius peccatoris maius esse opus di-
uinæ potentiae, quam creationem & guber-
nationem totius yniuersi. Talia quidem mon-
stra & immanes belluas cepit, cum in telo-

S Matth. Magdal. Latroni. Publicão tinere S. Paulum, in templo Publicanum,
in conuiuio Magdalena, in Cruce Latronem, Petrum in atrio, in-
& alios alibi peccatores venatus est. Quorum
quidem venationi adeo deditus erat, vt ob-
frequens & familiare cum Peccatoribus &
Publicanis commercium superstitiosa & pro-
posta Pharisæorum religio varijs eum calu-
mnijs impetere non desineret.

Eſca Christi. Sed iam post funes & vincula, quæ diui-
nus Venator ad venationem adhibet, restat,
vt escam, quam vinculis, apponit, videamus.

Dag

Dæmonem sane diximus in superiori Con-
cione voluptatibus & carnis blanditijs mun-
dique illecebris, velut escam laqueis suis appo-
nere, & sic animas illaqueare. An Chri-
stus nuda sine esca vincula apponit? nequa-
quam: escam apponit, quâ nulla suauior,
nulla gratiior, nulla præstantior inueniri
queat. Quid enim illa interni hominis pax, sua-
uitas, dulcedo, seu gaudium spiritus, quo mi-
rabiliter anima Christi charitate captâ in huius
vita stadio pascuntur, & delectantur, quem
hec esca non alliciat, imò quem non vi quasi
trahat, ut in Christi vincula pedibus manibusq;
& omnibus membris, imò totus corpore & ani- Consola-
ma penitus ligandus concedat. Ecce verba dul- tiones cæ-
tissima inuitantis nos Venatoris. Verba dulcio-
ra super mel & fauum: Venite ad me om-
nes qui laboratis & onerati estis & ego
reficiam vos, Ego inquam cuius delitiæ sunt
esse cum filijs hominum, Ego, qui vitam ve-
stram mea longe cariorem habeo: ego qui tot
potentie & clementia erga vos argumenta de-
di, quid appenditis argentum non in pa-
nibus & labore vestrum non in saturitate?
quid lassamini in via iniustitiae? quid quæ-
ritis cisternas dissipatas quæ continere

L

non

non valent aquas quæ sitim extingunt, sed
potius excitant: haurite aquas in gaudio de
fontibus Saluatoris, ex quo qui biberit,
non sitiet in æternum: quid fertis graue &
importabile pondus Saculi, en iugum meum
suaue est & onus meum leue. Verè verè
et si amæna & floribus delitijsque plena videa-
tur via ambulantium in desiderijs cordi-
sui; et si gratior multis sit esca malorum volu-
ptas, vt pote quæ blandâ fronte multos illi-
nat, attamen contritio & infœlicitas in-
vijscorum, & viam pacis non cognoue-
runt. quis verbu exprimat quot curis, motibus
doloribus, ac laboribus, varijsque cupiditatum
opibus impiorum vita exagitetur, interim ma-
gnâ pacis dulcedine gaudet vita priorum, &
dulci fomino fruuntur viscera temperan-
tis vt inquit Sapiens. Eleganter Thomas de
Kempis, Si est gaudium, inquit in mundo,
hoc vtique possidet puri cordis homo,
&, si est alicubi tribulatio, hoc melius
nouit mala conscientia. Hoc gaudio &
his delitijs Sponsa illa fruebatur, cum cœlesti
Sponsa diceret Meliora sunt vbera tua vino
fragrâlia, vnguentis optimis: vberum autê
nomine lacteam diuinæ suavitatis escam intel-
ligit,

Dulciores
omnibus
mundivo-
luptati-
bus.

243
ligit, quam vino, hæc est, omnibus mundi delitijs
non modo puriorem; sed etiam dulciorē esse
constat. An non suauius sit gaudium, quo mens
sibi conscientia recti vos reficit, quam quod omnis
mundi voluptas in corde vestro relinquit? Testor
conscientiam vniuersitatisque vestrum: & ad
animorum secreta prouoco; Nonne maius vobis
gaudium sincera pietas, & amor Dei, quam
omnes carnis deliciae, suis sectatoribus propi-
nant? Ita prorsus est: Viciisse voluptates ea de-
mum vera & sincera voluptas est; & gloria
nostra hæc est testimonium conscientiae
nostræ, Dulcius est seruire Deo, quam seculo.
Quam multæ sunt castitatis, & perfectæ vir-
tutis ac pietatis, quam liquidæ voluptates?
at infinitis doloribus carnis lenocinia emuntur:
Sed plures caro quam pietas trahit: quid mi-
rum? pauci qui amant gustare & videre
quam suauis sit Dominus: ideoque ignoti
apud eos nulla aut exigua cupido est: O mira
divina prouidentiae dispensatio, animaduertit
Deus ea mente atque ingenio homines esse: vt
futura minus curent, præsentium vero fructu
atque specie magis capiantur; ideo futurorum
bonorum prægustum quendam & præsentem
spiritus dulcedinem instillat, vt homo aliud

L 2 futu-

futura & spiritualia tardus, hisce velut calcari-
bus, ad ea magis extimularetur.

Sic & nature conditor in his, quae ad indi-
dui & speciei conseruationem pertinent, quan-
dam voluptatis illecebram posuit, quâ res omnes
in escatae operibus ad vitâ usum necessariis nun-
quam desunt, quid vero in rebus humanis magis
necessarium, quam pietas & virtus, omnia que-
que suauissimis diuinis Spiritus delitiis sepiuit &
dulcorauit, ut hac veluti esca illecti ad eius cul-
tum & amorem traherentur.

Stillam
eorum gu-
stauit s.
Petrus in
monte
Thabor.

Gustauerat hanc Spiritus dulcedinem Petrus
in monte Thabor, mox omnium inferiorum
oblivius, clamat, bonum est nos hic esse, per-
sistamus, hic moremur, tuique vultus splen-
dorem iugiter contemplemur. Vnam, inquit,
August. stillam dulcedinis ille gustauit, &
omnem aliam fastidivit, nec solum fastidivit,
sed etiam gaudio illo omnes animâ sinus pene-
trante & plenissimè occupante, exire se potius
& cœlesti vino ebrius, quid eliceret nesciebat,
cum tria tabernacula in monte illo fieri posu-
labat. Ostendit & hanc dulcedinem Rex ille
Maurorum Scalacopius de quo Aeneas Sylu-
in hist. Bohem. Cap. II. qui regno pulsus cum
tribus Anachoretis ad mortem usque ignotus

hx-

humilem vitam egit: extremo autem vita Spi- Et Rex
ritu his verbis omni memoria dignis eos est al- Maurorū
locutus. Nondum quis fuerim nouistis. factus A-
Rex ego Maurorum prælio victus ad vos
cōfugi, & regiā vitam & priuatarā expertus
moriō. Nulla regni fortuna est tranqui-
litati eremi præferenda: hic securus som-
nus, dulces herbas, & radices atque vndas
afficit: ibi curæ atque pericula nullum ci-
bum, nullum potum non amarum red-
dunt: quod vitæ mihi datum est, apud
vos felix peregi, in regno quidquid eius
translactū est, mors verius quam vita fuit.
Ecce locuples tanti regis testimonium, quo discri-
mus longè dulciorēm esse escam quā spiritum

Deus, quā qua carnē Damon alicet & attrahit. Altera es-

Affinis huic escæ est paterna illa DEI cura, ca Dei pro-
& prouidentia, quā pios pascit, fouet ac prote- uidentia
git, eorumq; necessitatibus ac periculis clemen- erga ele-
tissimè prouidet: ideoq; illi in pace in idipsum
dormiunt & requiescunt, quoniam Do-
minus singulariter in spe illos constituit,
& velut in domo vndique munitissima habitare
facit. Oculi eorum semper ad Dominum,
quoniam ipse euellet de laqueo pedes eo-
rum: Quid enim posset illos in laqueos maligni

ca Dei pro-
uidentia
erga ele-
tos.

venatoris induceret an maligna cupiditas radix omnium malorum in laqueos diuitiarum & bonorum huius saeculi: quin potius magnus eis questus est pietas, ideoque in via testimoniorum Dei delectantur, sicut in orbis diuitijs: eius mandata diligunt super aurum & topazion, & cur opibus inhident, qui benignissimum Patrem in caelis agnoscunt, cui cura de nobis est. neque enim prouidentia sua cura deest volatilibus caeli, nec vilissimi quibusq; terra & vermiculis, & hominem quem ad imaginem suam creavit, & pretio sanguinis sui aeternitatis harem constituit, rebus ad vita mortalis escam necessarijs destitui patietur: Concederet diuina veritas & promissum si hoc fieret. Itaque iactant super curam suam, & sollicitudinem suam in Deum proijciunt, quoniam ipsi est cura de nobis, & huic diuinæ prouidentiæ & bonitatis fiducia innitentes melius sibi hac vna spe, quam diuite annona & cibis in penurie receditis, & praesentierum omnium apparatu consultum esse putat.

*Plus alli-
cit quam
esca mudi illi deesse potest: gaudet enim Dei amicitia &
& demo-
nus.*

Cū enim Dei sint omnia, qui Deū possident, quid iure amicitiae inter amicos omnia sunt communia. Sed an ventris & gulæ voluptatibus in laqueos maligni venatoris impellantur? Nequaquam secu-

secura mens ipsiſis eſt quiaſi iuge conuiuiū, qua iucundius reficiūtur, quā iucundis quibusque dapibus & escis multis, in quibus eſt multa infirmitas & amaritudo: ſecura mens magis illos lātificat, & hilariſ conscientia: quam vi- num, quod flauescit initio, & ingreditur blandē, ſed in fine mordet ut coluber, & ut regulus ve- nena diffundit.

Quid enim? an per carniſ & luxuriæ blandi- menta in laqueos Dæmonis corruant? illi verò nihil turpius, nihil foedius ducunt, quam membra Christi facere membra Diaboli, & templas Spiritus S. violare. quia potius timore Dei præ- cingunt lumbos ſuos, & illibatam caſtae mentis lātitiam vaniſsimis carniſ inquinamentis longē anteferunt dicentes cum Prophetā, quam ma- gna multitudo dulcedinis tuæ quam ab- ſcondiſti timentibus te: Scientes quod beati ſint mundo corde quoniam ipſi Deum videbunt. Verum quam multa ſunt in ſeculo, quæ nobis malignus venator in laqueum conci- tat, ſed fruſtra iacit in rete ante oculos pen- natorum; eorum inquam qui ſpiritualibus pennis in ſublime (lectione & meditatione veluti duabus alis) à terrenis ad coeleſtia, à caducis ad aeterna bona feruntur: ante quoruſ oculos fruſtra

L 4 infer-

infernalis venator peccatorum laqueos expedit,
quia ex continuo rerum cœlestium studio pura
& perspicax est, nec terreno puluere inficiturae
rum mentis acies, sed diuina lucis fulgore clariss
illuminati, facile agnoscunt, nihil esse sub Sole
diuturnum & permanens quod in cunctis his
bonis non sit nisi vanitas vanitatum & af
flictio. Spiritus: ideoque contemptis praesenti
bus & obuijs terra bonis ad eterna & inuisibilia
toto mentis desiderio rapiuntur, magis sincero
omnia iudicio ponderant, nec mendacis latera
cuncta transiliente librant, quæ nec oculus
vidit, nec auris audiuit, nec in cor homi
nis ascenderunt.

Nec externum duntaxat honorum & volu
ptatum huius saeculi finem spectant quæ ut plu
rimum blanda videntur, sed latens intus vene
num considerat. Vnde nec honorum au dignita
tum desiderio capiuntur, quin potius norum
honoris & saeculi inania ut plurimum fallacis
blandiri vultu, sed acrem in accessu aculeum
& latens venenum, laborem reconditum, ideo
que malunt in loco saluari humili, quam in alto
periclitari.

Vnde nec vitam in saeculo abiectam & hu
milem dedignantur, veri & solidi honoris expe
ctatione

statione freti, quam sola parat humilitas, quamvis enim facti sint velut purgamenta huius mundi & omniū periplema: quamvis multi vitam eorum æstiment insaniam & finem illorum sine honore, erit tamen cum dicent nimis honorati sunt &c. ecce quomodo computati sunt inter filios Dei & inter sanctos fors illorum est. Hanc sortem nobis conferat ille, de cuius sorte, & cuius fors nos sumus, ut liberati de laqueo venantium & à verbo aspero, Christo vinculis charitatis innectamur, verè dicentes cum Prophetie, mihi adhærere D e o botum est, quia tu es refugium meum, tu fors mea & pars mea D e v s in æternū. D e v s pars hæreditatis meæ & calicis mei, tu es qui restitues hæreditatem meam mihi.

Hucusque venatio spiritualis.

Huic tam nobili ædificio deest rectum & coronis: deest parænesi tam præclaræ clausula vel epilogus, qua more suo feruenter Clericos præsertim curatores animarū non solum ad vitandos stygij venatoris laqueos peccatorum propriorum (quod satis differt in prioris partis fine præstitit) sed &

L 5 offi-

officij sui obligationem, vigilantiam, cu-
ramque diligentem exemplo Sanctorum
Præsulū & Patrum excitaret, qui Christū
venatorem seculi velut venatici canes &
solertissimi multas animas Christo cum vi-
tæ periculo vel ceperunt, vel seruarunt,
ne dæmonum laqueis irretirentur: ut sic
etiam aliena peccata deuitarent: sed quoniā
idipsum in fine *Tubarum* suarum disertè
præsticit: quæ huc faciunt, cum ijs multi
careant visum est transcribere. Facit autem
ipfos cum Christo iam regnantes Pastores
(in quibus & ipsum Iacobum nostrum nu-
merari confidimus) sic mortales alloquen-
tes, & officij serio commonentes.

Pastores

in epil.
vide ex-
emplar.
ad Clerum
Germ.

Amor Christi Iesu & Ecclesiae eius, quam suo
sanguine acquisiuit, & nobis olim, vobis hodie
regendum commisit, vrget nos, vt quamvis de
nobis securi de vobis tamen simus solliciti: Graui
quippe & periculo so vos munere fungi ignorare
non possumus: experti scilicet ipsi, quid sit curare,
ac regere animas, & tandem de cura & regimi-
ne supremo iudiciorationem reddere. Sensimus &
nos scopulos illos & procellas: quibus ipsi guber-
natores grauius periclitantur, quam ceteri. O
quam multos perijsse vidimus, & indies perire
videmus! Perijsemus & nos, nisi diuina bonitas
præuenisset nos in benedictionibus dulcediniis, &

mii.

mentibus nostris singularem indidisset vigilan-
tiā, & iugem solitudinem: qua nos aduersus
mille tam ardui muneris discrimina semper ve-
lūt in procinctu stare munitos oportuit. Hinc nō
possumus non metuere vobis, consciij laborum &
onerum, qua vobis incumbunt nec ignari mala-
rum, & periculorum, in quā se vna cum grege
suo coniiciunt, qui temerē hoc munus suscipi-
unt, aut susceptum negligenter gerunt.

Nos certè olim ad Ecclesiæ p̄fecturas electi,
honorem ex onere mecentes, elegimus potius ab-
iecti esse in domo Domini, & recubere in noui-
fimo loco, quam ambulare in magnis, aut tene-
re primas Cathedras: & potius in humili esse
securi quam in alto periclitari. Attamen iussit
nos ascendere superius, qui suscitat de puluere
egenum, & de stercore erigit pauperem, & tenet
omnia in manu consiliij sui. Sed ò si videre possitis,
quid nobis animi fuerit, quis cordis aestus, que
anxietas ad Ecclesiæ dignitatem pertractis, ipsi
viique damnaratis caca & stulta mortalium
consilia, quia tam ardenter id expetunt, (nescien-
tes viique quid petunt) quod nos tantopere
exhorruimus, & non nisi per vim, seu coacti sus-
cepimus. Nemo nostrum, qui non exilium, inopi-
etiam carcerem, immo mortem potius ipsam elegis-

sec, parendum ramen fuit vocanti & iubenti
Deo, cuius imperium detrectare nefas. Ille tan-
quam supremus Pater familias vinea sue nobis
culuram & custodiam commisit: vnde & nos
ad laborem, non ad honorem: ad negotium, non
ad otium vocatos intelleximus, euellere, destrue-
re, dissipare, edificare, plantare nostrum fuit o-
pus, & labor continuus. Portare sane pondus dies
& astum, & in sudore vultus nostri vesci pane
nostro necesse fuit.

Hanc verò vineam, tam indefesso labore no-
stro cultam, & tot à Deo incrementis dotatam
vos vīpote successores nostri, velut manu à nobis
traditam accepistis: Vos enim in labores nostras
introistis, O felices, si & Spiritus nostri heredes,
& Pastoralis solicitudinis fueritis imitatores.
Sed vae operarijs otiosis in vinea Domini, vae de-
molientibus, vae quoque negligenter custodienti-
bus: quorum incuria vel pro vniis facit labruscas,
vel ab apris & feris vastantibus exterminatur.
Vultis consultum periculo vestro, en habetis for-
mam nostram, & factis & scriptis nostris ex-
pressam: Hinc capiatis licet normam vite veri
Pastoralis, seu ideam fidelis Episcopi. O quanta
solicitudo, qua morum sanctitas, quanta virtu-
tum perfectio requiritur, vt sit qualis esse debet,

id

id est irreprehensibilis: utiq; qui talē esse iubet
Episcopum aut Pastorem, nihil vitij inesse volu-
it: quando & hoc solum in eo vitium est, non esse
quam optimum. Sed neque estis securi, et si nihil
vobis conciij non sufficit vobis probitas, & Inno-
centia propria, à quibus etiam requiriunt aliena.
Et quid proderit non puniri suo, qui puniendus
est pescato alieno? Sed quid si, qui vineæ custodes
positi sunt, ne suam quidem current, aut custodi-
ant? & quomodo custodient alienam? Nam re-
ctus quidem ordo & charitas ordinata requirit,
ut quisque propriam prius, quam alienas curare
studeat animas: & hinc à cura sui charitas or-
dinata recto tramite procedit, ad curam proxi-
mi, quippe quem ad sui quisque mensuram ama-
re præcipitur; nam qui sibi nequam cui bonus?

Propterea attendite in primis vobis, & de-
inde vniuerso gregi, in quo vos Spiritus
S. posuit Episcopos regere Ecclesiam
Dei, quam acquisiuit sanguine suo. Atten-
dite vobis, quicunque opus ministerij huius sorti-
ti estis. Attendite & pretioso deposito, quod vobis
creditum est. Heu nimium infelices illos, qui
nescientes dignitatem, & officium Sacerdotij
sui, omnia alia curant tam sedulo: animas verdi-
seu aues vix ponunt inter curanda! quarum ta-

I. T

mem

mensura prima & potissima muneris sacri pars
est. Quid agetis tandem, quo vos vertetis, in die
illa tremenda, cum venier Dominus posturus ra-
tionem cum seruis suis: si tantum thesaurum, si
preciosum depositum illud, quod sibi Christus
precioso sanguine pretiosius iudicauit, inueni-
fueritis negligentius custodisse? certe illud seruan-
dum accepistis pro quo mercator non insipiens
ipsa utique Dei sapientia sanguinem suum dedit.
Sed & habetis thesaurum istum in vasis fictili-
bus: quibus sane multo plura, quam vltis fictili-
bus pericula imminent.

Porro si testimonium nostrum forte minus
accipitis: Ecce testimonium Dei maius est. Vx
Pastoribus, inquit Dominus, qui pasce-
bant semetipso, nonne greges à pastori-
bus, pascuntur. Lac comedebatis, & lanis
operiebamini, & quod crassum erat oc-
cidebatis, gregem autem meum non pas-
cebatis. Quod infirmū fuit nō consolida-
stis, & quod perierat, non requisistis, sed
cum austeritate imperabatis eis, & cū po-
tentia. Propterea Pastores audite verbum
Domini, viuo ego dicit Dominus Deus,
Ecce ego ipse super Pastores requirā gre-
gem meum de manu eorū: & cessare facia
eos

eos ut ultra non pascant gregem: nec pascant amplius semetipos.

Per utilis sermo, qui posset etiā durissima quæque corda concutere: & utinam sit sicut stimulus & Clavis in altum defixus, in cordibus vestris.

Pascite ergo qui in vobis est gregem Dei: prudenter, & operibus docere, & suis potius, quam alienis. Quorsum enim nostra passim gesta & exempla producitis? ut quid in nobis charitatem, zelum, vigilantiam, modestiam, abstinentiam, solitatem laudatis? quid vestris ouibus proderit harum in alijs virtutum commendatio, si docentes alios non docetis vos ipsos? si ne ipsi quidem vobis persuadetis, quæ alijs persuadere nitimini? incipite facere, & docere, & eritis quoque similes

Magistro vestro potentes scilicet in opere & sermone. Maius sanè pondus habet vita loquenter, quam quæcunque grauis & elegans oratio: at cuius vitae despicitur, restat ut eius prædicatio contemnatur. Cauete ergo ne opera vestra confundant sermonem vestrum, & notemini vitae Pharisæorum, qui alligant onera grauia, & im-

por-

portabilia, & imponunt ea in humeros aliorum, dígito autem suo nolunt ea mouere. In vobis omnium oculi diriguntur, domus & conuersatio vestra quasi in specula constituta, magistra est publica disciplina. Quidquid feceritis, id sibi omnes faciendum putant: cauete sollicitè ne committatis, quod aut qui reprehendere volunt, dignè lacrera se videantur, aut qui imitari cogantur delinquere.

Morbido capite nihil sanum in reliquo corpore. At integritas præsidentium salus est populum. Facilè ad honesta quæcum sequetur populus, si Præpositos suos viderit huc totis viribus contendere. Vultis ergo luxum, fastum, auariciam, cupulam, (o pestes Ecclesie) aliaque nefanda vicia, quæ vos vna cum populo in tot mala cladesque præcipitant, eliminari: ita vos primum mores vestros priuatum publiceque cōponite, ut in iis parlam appareat, huiusmodi vitiorum detestatio, è contra amor simplicitatis, zelus Dei, sobrietas, modestia, ac vanitatum contemnus reuceat. Sic demum redibit exul & profuga, diuque desiderata pax. si populus profligatis vitijs, & abusibus cum Deo in gratiam redierit, id quod fieri nequit sine vobis, qui ut duces præire debetis. Sed quomodo inter homines stabilis pax coalescere

aut

aut constare queat, quos à Deo Pacis auctore im-
pietas, morum corruptela, discipline neglectus
& tot abusus auertunt? Non mirum infeliciter
vos sapientis contra hostes pugnare; quando ipsa
vos peccata vestra peius impugnant.

Hortamur vos tandem & obtestamur per
visceracharitatis Dei nostri, per salutem vestram,
per spem, quam habetis in Christum Iesum, quin
& per ultimam tubam, quae vos omnes, & nos
pariter citabit ad tribunal supremi iudicis, si no-
stram imo si Dei vocem audieritis nolite obdu-
rare corda vestra; nec sicut aspis surda, obturetis
aures vestras, & obsurdescatis ad vocem incan-
tantis sapientis; sed audientes audite, & appre-
hendite disciplinam, ne quando irascatur
Dominus, & pereatis, cum exarserit ita
breui ira eius: quod vtique metuendum illis,
qui sedent in cathedra pestilentiae, id est qui enar-
rant iustitiam Dei, & assumunt testamentum
eius per os suum: Interim vero ipsi oderunt disciplinam
& sermones Domini: proiciunt retrorsum.
O terribilis Deus super filios homi-
num! o iudicium durissimum quod his, qui
praesunt fiet! o tormenta que potentes po-
tent patientur. Sapite, intelligite, & nouissi-
ma prouidete, & horum semper memores, sic

pas-

pascite greges vestros , vt cum apparuerit
Princeps Pastorum percipiatis nobiscum
immarcessibilem gloriæ coronam.

Huc vñque Iacobus: cuius parænesi quis-
quis au' cultarit, nñ ille verus Christi canis
venaticus funibñs amoris ei deuinctus, non
solum casses euadet dœmonis; Sed etiam
Apostolico spiritu feruidus sagaciter ri-
mabitur & peruestigabit odoratu latentes
feras in antris & cœuernis turpitudinis, in
præruptis honorum & ambitionis cœcæ pe-
tris & montibus: vel in dumetis & spinis o-
pum, easque latratu territas , & excitas
captasque sister venatori Christo, nec sinet
amplius laqueis dœmonum implicari: quod
tamen exemplo vitæ, quam vocis sono faci-
lius consequetur.

Eodem Spiritu ductus Iacobus cum cer-
neret vt à capitis virtute , & optima con-
stitutione totius corporis mēbrorū vigorē
sic ab Episcopi vigilantia, & sanctitate Cle-
ri disciplinam & mores dependere , for-
mam præsulum vitæ tam in vita S. Caroli
Boromæi commentario illustranda , quam
in alio libello quem *Zelum domus Dei* nomi-
nabat adumbrare voluit: cuius operis indi-
cem capitum attexere visum est, vt Episco-
pi Germaniæ , quibus consulere volebat
quam optimè, videant quæ præcipue sint ip-
sis consideranda.

Index Capitum Libri

CvI TITVLVS

ZELVS DOMVS DEI.

1. De Causis malorum bellorum, cladium in genere.
2. Peccata esse causam, maxime Principum & Ecclesiasticorum.
3. Neglectus diuini cultus: irreuerentia erga sacra.
4. Luxus, gula, crapula, & splendoris nimia affectatio reprehenditur.
5. Corruptio iustitiae, ac tribunalium perdit orbum.
6. Quam arduum, difficile, ac periculosum munus Episcopi, & quantam requirat perfectionem.
7. Quanta Episcoporum dignitas & auctoritas, & quomodo ea tuenda.
8. Resid. ntia & praesentia Episcoporum, seu Pastorum visitatio.
9. Episcoporum est docere, & praedicare verbum Dei.
10. Episcoporum seu Prelatorum occupationes circa secularia.

11. Re-

260 R.D.Iac. Merlo-Horstij

11. Reformatio morum, & abusuum Pralatis
zelanda.

12. Dignos ad honores euehant, indignos repel-
lant.

13. Pluralitas res maximè perniciofa Ecclesia.

14. Pietas & sanctitas Prasulum, salus subdite-
rum, & terror hostium.

15. Consiliarios habere pios, fideles & c. quanis
referat.

16. De Parrhisia, & corripiendi libertate, con-
stantia, & fortitudine aduersus Principes
& hostes Ecclesia.

17. Cura operum misericordia. Rectus opū r̄sū.

18. Neglectus disciplinae militaris: impietas mi-
litum Reipublicæ noxia.

19. Felix belli succ. ssus, à pietate, fiducia & c-
ratione.

20. Quam sit temerarium yltro appetere Epi-
scopatus, Pralaturas: exempla fugientium
Episcopatus.

Dolendum hunc fœtum cum alijs vix in-
choatum: & primis esse formatum li-
neamentis, vt aspicere lucem neutri-
quam possit.

DO.

DOCUMENTA QUÆDAM

ASCETICA

R. D. IACOBI MERLO PRO
VARIIS HOMINVM STATIBVS
vernaculo sermone scripta nunc
Latino donata.

COMPENDIARIA COLLECTIO OMNI-
um, quæ Religiosis Deo dicatis Virginibus scitu
& obseruatu necessaria sunt, ut Deo pla-
ceant & vocationi suæ congruenter
vivant.

1. Sanctimonialis semper memor sit Pro. *Finem voca-
tionis cogitet.*
Sfessionis suæ, & eorum omnium, quæ Deo publicè promisit, nimirum quod eo
solum sine domum paternam, vanam & no-
xiā libertatem vice secularis, cum omni
carnali familiaritate consanguineorum &
notorum prorsus à se abdicauerit, ut in me-
liore & securiore statu saluti consulere,
Deoque cum animi sancta pace, gaudioque
seruire posset: quod merito pluris ipsa de-
bet estimare, quam si potentissimi Regis
esset Regina coronata.

2. Consideret necesse est, quod uti cum
monasticam vitam proficeri vellet, opus
fue-

*mores mu-
set.* fuerit mutatione vestium secularium, & assumptione habitus religiosi, ac Societate fororum Deo dicatarum, ita decere, ut malos mores & vitæ secularis peccata re ipsa deserat: contenta deinceps, ut soror & solium ancilla Dei nominetur & hoc nomen honorificentius debet iudicare, quam si Princeps fæmina vel Domina maximi nominis haberetur: quid enim maius cogitari, vel æstimari pluris debet, quam esse famulam omnipotentis Dei, & Sponsam Iesu Christi?

*Seruet re-
gulas.*

3. Adhuc expendat, quoniam vitam regularem agit, conuenire ut regulis suis congruenter viuat, statuta, lege & que sui instituti & cœnobij seruet, ac crebro secum ea verba repeatat. *Dic quare hic?* Cœnobium ingressa religiosa facta sum, inde conuenit, ut conuenienter professioni meæ iuxta constitutiones ordinis prorsus religiosè viuam, & non solum caueam, ne in graues defectus & peccata incidam, quæ in mundo ob vitæ secularis licentiam & tot labendi occasionses patrabit; sed etiam enitar, ut cum gratia Dei, quoad eius fieri poterit, ne in minimo à vocatione, sanctaque professione mea declinem: imo confidam in virtutibus indies proficere, & perfectioni, sicut deuotam & sanctam Christi sponsam decet, studebo.

4. Sem-

4. Semper professionis sua, meminerit, *discutier* conscientiam examinet saepe, disquiratque, *conscienti*- quam sedulo promissam Deo votis publicis *am*. regulam, obseruet, & mente voluet, quid vi votorum trium religiosorum facere teneatur, ut ea, quam exactissimè obseruentur.

5. Quantum ad votum obedientiæ, consideret, & ita secum ratiocinetur, Deo meo *obedienti*- *am custo*- *diet*. voui obedientiam, necessè iam est, ut promtius alacrius humilius & simplicius in omnibus tā quæ à reuerenda matre, mihi præcipiuntur, quam superioribus, qui curam salutis meæ gerunt, obediam; nūquam murmurabo, nunquam de obediendi onere, vel rei imperatæ difficultate, licet voluntati, & sensuum inclinationi repugnet, conquerar, sed cōabor omnia amore Christi promtè & hilariter exequi: nihil etiam, quod reuerendæ matris venia vel obedientia requirit ad meæ voluntatis arbitrium expediām.

6. Paupertatem Deo iuuante seruabo *Paupert*- seuerè quantum potero, contenta paucis, *tem*. & ijs solis, quæ ad vitam tolerandam sufficiunt: nihil curiosi, superflui, vani, nihil inquam, nisi quod regula & venerabilis matris licentia permittit, seruabo in cella. Nec pecuniam, nec quid simile petam à consanguineis, vel vllis alijs, nisi quodam

ad

ad res necessarias curandas sancta permit-
tit obedientia. Nullum affectum & animi
propensionem patiar ad ullam mundi rem,
etiamsi ad naturae sustentationem conceda-
tur; sed omnibus sola necessitate coacta va-
tar. Prouidebo etiam diligenter, ne ulli se-
culari personae quidquam donem, vel ab
ea accipiam, absque licentia Venerabilis
matris & superioris.

**Castita-
zem.**

7. Pro voto castitatis in uiolatè conser-
uando Deum exorabo. ut gratiam suam
mihi clementer largiatur, ad id summa cum
animi corporisque puritate custodiendum.
Suspectas omnes familiaritates secularium,
& omnium aliorum intimorum amicorum:
imo consuetudinem cum qualicunque per-
sona seculari quoad potero, deuitabo ut
proscindam omnes occasions mundanum
aliquid videndi vel audiendi, quod animum
maculare, vel eius puritatem possit inqui-
nare.

Nec scribam literas alicui, vel mittam,
neque ab ullo recipiam missas, nisi ad hoc
me salus animae meæ & profectus spiritu-
lis proximi mei cogat & vrgeat.

Et quoniam Deo dicatam decet ab omni
specie mali abstinere, vel ijs. quæ puritatem
cordis & conscientiæ possint conspurcare:
ideo nullas vanas imagines, nullos curiosos
& se.

¶ seculares libros, non fpecula, non olfactorya, nec quid aliud in cubiculo seruabo, quod perfectionis amanti & vita religiosæ cupidæ virginis Deo consecratæ non conuenit. Sensus etiam corporis arcta custodia sepiam, caueboque diligenter nullius ut viri licet consanguinei, vel familiaris, & cœnobio noti vultum intuear, nec ullo signo monstrabo paratam me eimam porrigere, nisi forte hoc decentia religiosa aliquando circa honestos & magna virtute præditos occasione aliqua permitteret, præterea solicite curabo, & advertam, ne quam corporis mei nudam partem videam, aut contrectem, nisi me necessitas extrema cogeret.

8. Aures custodiam à vanis & otiosis ^{sensus externos.} colloquijs hauriendis, quæ, mentem inquianter, & conscientiæ quietem turbant. Carnem affigam, & Spiritui subijcam: utque nimiam eius viuacitatem & libertatē coercentem, decreui certis temporibus eam ieiunijs, inedia, vel saltem viciū temperantia, & alijs eius generis asperitatibus emaciare; cum Deo dicata virginis vita debeat esse continua poenitentia, deuotis aspersa lacrymis.

9. Nec minus Deo consecrata virgo det ^{det se pie} operam, ut chorum frequenter, diuinis officijs,

M

ficijs,

ficijs, omni qua potest pietate, attentione,
& feroore animi intersit, abiectis omnibus
inanibus & distrahentibus mentem cogita-
tionibus. Adsit orationi consuetæ, sacro
decenter assistat, amet in Confessione pu-
ritatem, & candorem, ad augustinum
corpus Dominicum dignè percipiendum
accedat prævia singulari præparatione
& desiderio: Hæc facilius consequetur, si
continua spiritum meditatione passionis
Christi Domini occupet; Christum corde
semper gestet, animo voluat, & intimè
compatiatur eius cruciatibus, mortemque
eius acerbissimam lacrymis assiduis desle-
at.

*& amori
proximi.*

*sine quere-
lis.*

*temerario
iudicio.*

10. Sorores suas diligit ex animo, nun-
quam verbo vel facto lœdat, imo tristes so-
letur, ægris vel opis alienæ indigis per-
manter seruiat, & subueniat.

11. Caveat, ne de ijs ob defectus, quos in
ijs notare se putat, queratur: quin potius
eis animitus compatiatur, ferat patienter,
excuset amicè, nec alijs manifestet. præci-
pue prospiciat, ne quid euulget, vel audi-
ta publicet, quæ discordias, tristitiam, inui-
diam vel dolorem vlli sororum possint ge-
nerare.

12. Temerarie neminem iudicet: de om-
nibus bene loquatur, & bene sentiat; omnes
sem-

semper se meliores & perfectiores reputet: utque magis in animi demissione proficiat, se ut vilissimam, imperfectissimam, imo tam sanctae societatis aliarum indignissimam abijciat, ac pro omnibus in communione magni charitatis & benevolentiae sensu Deum oret.

13. Linguam studiose refrenet, ne quid ^{refrenet in} secularium rumsculorum vel vanarum ^{quam} rerum, aut curiosarum in medium coram quacumque etiam adducat. Hinc declinet auditionem nouorum indecentium & inanum narrationum, quandoquidem eae sanctam animi pacem, & interiorem conscientiae quietem sanctimonialium perturbant, quae velut sibi mundoque mortuae per religiosam & Angelicam professionem, vanis, & caducis mortalis vitae rebus nullo pacto debent occupari vel delectari.

14. Abstineat a malis, mendacibus, falsisque sermonibus: verba sint simplicia, casta, pudica, vera, religiosa: nec vñquam nisi necessitas vrgeat, afluxeat loqui.

15. Sit Deo consecrata virgo humilis, ^{in humi-} benigna, simplex, pura, patiens, affabilis, a ^{lis.} prauis animi passionibus libera, superbas cogitationes, verba vel opera seu pestem abhorreat: seque vilissimam, abiectissimam, & indignissimam omnium mortalium aestimet.

M. 2

16. Noa

benefica.

16. Non concupiscat audie & insatiabili desiderio res seculares, nec eas habeat, potius liberalem & beneficam, quantum statutus permittit, exhibeat se omnibus.

temperans.

17. Prouideat, ne in gulæ peccatum incidat: sed insatiabilem, nimiamque cupiditatem compescat contenta paupertina cœnobij sustentatione, Deoque gratam se exhibeat, considerando & agnoscendo, quod plura quam mereatur habeat, quibus alia ipsa digniores careant. nec murmuret, vel queratur, si non ad stomachum, & appetitum suum cibos & alia parata inuenerit. Singularitatem vitet in cibis, omnem gulæ appetentiam minus ordinatam, & intemperantiam extra refectorium, nec quidquam edulij edacitatis causa patiatur in cella.

caueat in-
uidiam.

18. Caueat Deo desponsa perniciosa, & caritati inimicam inuidiam, imo gaudeat vel maximè de corporis & animæ optima constitutione sororum suarum.

iram.

19. Indignationem vero & indomitam pessimamque iracundiæ perturbationem velut pestè fugiat: hæc enim maledicta bella excæcat intellectum, obnubilat rationem, perturbat conscientiam, expellit animi pacem, affigit alios, innumera gignit mala: præterquam, quod eius necet animam, quam occuparit.

20. Sic

20. Sic & detestetur omni qua potest *acediam*.
 diligentia, vitetque infandam acediam, crimen præ ceteris, religiosis exsecrandum, & perniciousum: nam Spiritum efficit somnolentum, languidum, tepidum, adeoque vigorem illi, desideriumque bene operandi penitus aufert: vnde monialis hac infecta peste, velut mortua degit ætatem in monasterio: neque enim illi libet quidquam boni spiritualis, nihil manu facti operis efficere, perpetuis angitur molestijs, tristitia, curis, angustijs, inimica boni: nusquam pacem reperit, nulla res ei sapit, fastidit omnia, præter fabulas, cibum, potum, somnum: sicque ^{temporis} ^{habeat ras} ^{tionem} preciosissimum salutis tempus otio, desidiaque consumit: nec considerat, nihil à Deo mortalibus datum esse quod pluris sit ætimadum in hac vita, quam tempus, cuius aliquando seuerissimam rationem ab ea reposcer Christus, num malè vel fructuose transegerit: quod si volueret animo, nullam eius vel minimam particulam sine salutis commodo labi pateretur. Vnde necessè est, ut otium, & omnem temporis iacturam per vana colloquia, per otiosa, vel inutilia negotia, prorsus deuiter.

21. Dirigat pia & poenitens virgo vi. *Curam* tam suam omnem sedulo ad Dei gloriam habeat salutemque propriam, manè maturet sur- profectus.

M. 33

gere

gere tempori, tum vacare orationi, manu-
que consueta pie peragere. Sæpe dis-
citat conscientiam; profectumque vel de-
fectum disquirat; vt animæ statum peruidet
sive progredientis, sive regredientis: vi-
defectum culpamque deprehenderit, illico
proponat eius emendationem, & confes-
sionem: ne relabatur, caueat; sicque vitam
instituat, vt omnia singulis horis ita per-
ciatur, sicut diuinæ gloriæ salutiq; cōgruit.
At si mentis propensionem in certū crimen
obseruavit: incumbet in eam curam sedulo,
vt expugnet, toties certam explendo per-
nam, quoties se notarit culpam iterasse;
Deum sæpius obtestando, gratiam vt vbe-
rem largiatur eius infinitam bonitatem
nunquam deinceps sic offendendi.

*mortifica-
tionis.*

22. Concepto autem sui ipsius odio fa-
lutarī, conetur omnes animi prauas incli-
nationes & passiones vincere, propriam
abijcere voluntatem, omnes prauos animi
motus, & appetitus refrenare, rationique
subijcere; Carnis autem illicitas cupidita-
tes cōtinuo reprimat, corpus seuerè rigi-
deque coercendo, effrenatos dictos motus
& appetitus vincendo, prauas consuetudi-
nes deprauatæ naturæ, quæ spiritualem
nimæ progressum, bonorum operum meri-
tum maximè remorantur, extirpando.

23. Quo

23. Quotidie firmiter proponet vitam in melius commutare, & in diligentia reguliarum custodia, cultu diuino, virtutumque exercitio progressum facere; nihil aliud noctes & dies animo voluet, quam modum, quo possit maiore spiritus ardore in omnium virtutum perfectione proficere, & nova vita cœlestis meritorum incrementa cumulare.

24. Eodem pacto continuo huius vita exilium, & offensas Dei deplorabit & deflebit; non proprias tantum, sed & alienas; & interiori animi sensu suspirabit medullitus, dum innumerorum peccatorum animæ salutis æternum discriminem adeunt, qui Sathanico pressi iugo, fœdis corporis voluptatibus, & indomitis cupiditatibus execrati degunt mortui, licet adhuc corporis ergastulo compediti. Ideo nō desinat Christo despōsa virgo tot animarum interitum & creatori suo irrogatas tam graues iniurias & offensas ex animo deplorare. simul immensam Dei bonitatem exorando feruidè, ut miseris lumen verum vberioris gratiæ largiatur, quo collustrati mature perspiciant vitæ præteritæ prauitatem, ad frugem se recipient, dignosque poenitentiaæ fructus agere satagant, quibus veniam commissorum, & demum æternæ vitæ præmia mereantur.

M. 4

25. Si-

*defleat
propria &
aliena pec-
cata.*

*Grata sit
Deo pro
beneficijs.*

*memor
mortis.*

25. Simili modo nunquam non memin-
erit beneficiorum, quæ à benefica Dei crea-
toris manu tam accepit hæc tenus, quam in-
dies percipit; præcipuè quod à diuina maie-
state è perniciosa fallacique mundi liberta-
te feliciter educta tot è laqueis & periculis
salutis erepta, translata sit in cœnobium, va-
bi abundat occasionibus, & varijs modis
innumera bonorū operū munia peragendi,
peccata declinandi, merita cœlestia cumu-
landi, quibus demum cœlestis vitæ præmia
consequetur.

26. Mortem verò non indies solum: sed
omni cogiter hora, simulque perpendat,
quod se moritura fecisse desiderabit, om-
nia scilicet totius mundi pia opera fecisse:
nec vilum peccatum commisisse.

27. Considereret, quo gaudio solatioque
mens perfruetur ob pietatis & virtutis pa-
trata opera; sollicitam legum & statutorum
ordinis custodiam, & quo conscientiæ re-
morsu doloreque sit crucianda, cum animi
non leui confusione quando tam exigui fer-
uoris & tot defectuū, ac peccatorum in re-
gulas commissorum fuerit recordata. Quo-
circa continua vigilantia, studioque pœni-
tentiae comparabit se ad terribilem & iure
formidandam diem vltimam mortis, ho-
ramque iudicij; reuolendo, quam rigidam

se.

seuerissimo iudici vitæ totius redditura sit rationem de tempore professionis in religione transacto, de solitudine, diligentiaque, quam in cultu diuino & cura salutis habenda tenebatur adhibere. Quam constanter diabolicis tentationibus, indomitibus animi passionibus, prauis naturæ cupiditatibus, & proprijs desiderijs repugnarit.

28. Denique ponderet, secumque reputet de omni verbo otioso, inani cogitatione, tempore sine fructu præterlapsò, quidquid contra Deum, contra salutem animæ suæ, proximumque cogitauit, dixerit, & fecerit de eo exigendam esse rationem; nec locum fore vel excusationis, vel effugij.

29. Cum horrore tremoreque poenarum inferni memoret, totoque cordis affectu disquirat, quam atroces, acerbæ, intolerabiles, incredibiles, & innumeræ futuræ sint, sine fine, termino, requie, sine spe solatij vel auxiliij. Nā si quis in hac mortali vel calamitosa vita non sine summo fastidio, molestia doloreque non potest, vel vnam nostram dolores febriles, capit is, stomachi dentium vel aliorum partium corporis tolerare; licet ipsi per se sensim euanscant, qui poterit atrocissimos inferni cruciatus, aspectu terrificu tartarorū spirituum, euallatus desperantium, & horribiles vlu-

latus, clamoresque damnatorum: illam de-
terrimi carceris & fœtidissimorum an-
trorum maleolētiam, illas angustias, & in-
numeras afflictiones, quæ misera & infeli-
ces animæ æternum patientur, hæc inquā
omnia qui poterit sustinere?

*Et cœlestis
gloria.*

30. Denique Christo dicata virgo, &
Sponsa feruenti verset animo, quam ingens
gloria, fœlix & æterna beatitudo sit, quam
Deus omnipotens electis suis, & dilectis a-
nimabus, omnibusque, qui constanter, fide-
literque ei seruierunt, ex animo dilexerūt,
eius diuinis iussionibus paruerūt in regno
suo præparabit.

Præsertim verò consideret singularem
illam religiosarum Virginum coronam &
præmium quæ Deo sanctè seruierunt, sa-
cro feroore, & peruigili cura cōr suum
purum sponso seruarunt, sensus arctè cu-
stodierunt, ordinis statutis, legibusque di-
ligenter obtemperarunt: in orationibus af-
fiduæ, in seruādo silentio sollicitæ, feruidæ
& ardentes in sancta obedientia, perfecta
paupertate & Angelica castitate, omnibus-
que ad perfectionem requisitis seruandis
exstiterunt: consideret inquam qua speciali
gloria tales perfruentur, in illo regno
glorioso. Tales profecto virgines religio-
se ad altissimos & sanctissimos S. Aposto-
lorum

Iorum sedes in coelis euehentur, quorum vitam & Euangelicam perfectionem in rigida seueraque vita religiosa spretis huius mundi pompis, opibus & honoribus sunt in bonis æmulatae.

Hæc sunt breui summa collecta, carissima filia, puncta, quæ Virgo religiosa continuo versare animo, & cogitatione debet, ac moribus exsequi, si viam ingredi certam sacramque salutis ad æterna ngloriam desideret, & vitam in gaudio, pace & tranquillitate conscientiæ accum innumeris solatijs animæ transfigere concupiscat.

DOCUMENTA QVAEDAM SELE-
ctiora pro Virginibus, Deo deuotis in sa-
culo degentibus.

1. **C**or Deo continuo vniat, per arden- *Aspiratio-*
res & selectiores aspirations, & nes-
ciaculatorias ad eum directas preces.

2. Cum ijs libenter & crebro loquatur,
& agat, à quibus ad amorem Christi po-
test inflammari.

3. De nulla re tristetur, nisi propter pro-
pria vel aliorum peccata, quibus Deus of-
fenditur.

4. Amorem proprium, ut radicem fon- *Victoriam*
temque omnis mali, & incommodi perpe-
tuo supprimat & extirpet.

5. Tentationes omnes, & tribulationes cum gaudio & gratiarum actione suscipiat a Domino, cum Christi cruciatibus vniat, & Deo Patri pro peccatis ad eius auctio-rem gloriam offerat..

Profetias.

6. Serio consideret quomodo possit in- dies Deo magis placere, veteres defectus & peccata corrigere, speratam cordis pu- ritatem, & alias virtutes obtainere..

7. Iniurias & detractiones omnes a quo- ferat animo, pro eo, qui eas infert Deum ex animo precerit, eidem bona praestet, & plura Dei amore pati desideret..

Humilitas. 8. Nihil vñquam boni sibi tribuat: sed se omnibus ducat inferiorem, & omni di- gnam contumelia, vel iniuria..

9. Exerceat se in vera tam interna, quam externa animi demissione: vitet omnem honorem, amet corrigi & reprehendi: ne- minem, ne minimum quidem vñquam sive contemnat, aut se viliorem arbitretur..

10. Non sit proprij judicij tenacior: sed amore Dei superioribus, & maioribus pe- nitutis se subiiciat & obsequatur..

11. Proximum, cum in periculo patran- di peccati mortalis versatur, sedulo deter- reat: vel quouis alio licito modo conetur peccatum impedire..

Occupac-
tiones do-
minicales. 12. Omnem diem festum vel domini-
cum.

cum præcipua quadam pietate transfigat: orationi magno feroore diligentiaque vacet, tempus reliquum domi lectione libro- rum spiritualium impendat.

13. Inutilia colloquia, verba otiosa, conuiuia, familiaritates aliorum qualescumque, quæ Dei charitatem imminuunt, velut pestes, & ignem gehennæ fugiat, & deestetur.

14. Ad auditum horæ breuiter discutiat conscientiam, oratiunculæ certâ felicem precetur mortem, vel saltem salutationem recitet Angelicam.

15. In colloquijs aliorum assuecat age Collòquia re de rebus diuinis, præfertim ijs, quæ Dei pia amorem in cordibus audientium prouocant.

16. Allorum defectus ferat & quanimi Caritass ter, & cum potest in meliorem interprete proximii tur partem, vel excuset, nemini verò eos dém aperiat, nisi qui possunt eos emendare.

17. De nomine malè suspicetur, aut cogitet, neminem temerè iudicet, suos potius defectus & errata peruestigare & corrigeret satagat.

18. Caveat curiositatem omnem, & amet veram simplicitatem.

19. Omni tempore tranquillo sit animo, mitas.

278 R.D.Iac. Merlo Horstij
mo, & eodem semper vultu, nec deieictior
in aduersis, neque hilarior æquo in prospe-
ris.

Fugacotij.

20. Vitet otium & discursus non neces-
sarios: in his enim vt puluinari quiescit
diabolus.

21. Declinet seculares societates, amet
solitudinem, non occupet animum audi-
endis nouis rumusculis: neque ijs vel tur-
betur, vel lætetur.

*Intentio
operum.*

22. Pia proposita manè concepta per
diem sèpe renouet, vt eo facilius omnia sua
opera minima & maxima purè dirigat ad
Deigloriam.

Modestia.

23. In corporis externa compositione
memor sit decentiæ, modestiæque: moribus
sit pudica & verecunda, vt castam decet
Virginem.

24. Vultu sit hilari, sereno & constanti,
demissis oculis, præsertim apud alterius
sexus homines.

25. Moderata in incessu, in verbis parca,
in omnibus negotijs & occupationibus
prudens & circumspecta.

26. In congressu & colloquio præsent
omnibus exemplo honestatis, nemini verò
sit offendiculo, sermones verò minus pu-
dicos prorius abhorreat.

27. Corpus neque mollius quam decet,
neque

neque quam par est, habeat durius, memor
discretionis & mediocritatis.

28. Vester esse mundas conuenit, & vi-
les absque singularitate, nec in ijs sibi pla-
ceat, non sint seculari statui; sed magis re-
ligiosæ modestiæ accommodatae.

29. In cibo potuque sit temperans, iuxta *Temperans*
necessitatis regulam: ad vires corporis in-
staurandas.

30. Quotidie paratum, statumque ser-
uet ordinem domesticarum occupationū,
quem sibi pro diebus omnibus, vel certis
hebdomadis præfiniat: particulatim decer-
nendo, quo tempore, laborandum, orandum,
aliaque spiritualia exercitia sint peragen-
da, quando comedendum, incumbendum,
vel surgendum.

31. Domi in qua plures eiusdem pro-
positi habitant vna se alteri ex animo vera
cum humilitate & charitate subiiciat: &
obsequijs promptis præueniat; sicque in pa-
ce & mentis tranquillitate Deo viuat & ser-
uiat, sibi que semper moriatur.

EXERCITIA SEX UTILIA AD

*dicta puncta facilius obti-
nenda.*

I. **S**AEPIUS mentem ad Deum eleuet, &
ar-

ardenter imploret gratiam & auxilium eius, sine quo nihil ex nobis possumus.

2. Cum in defectum & peccatum incidet, resurgat illico, poeniteat ex animo, humiliter confiteatur cum firme proposito cauendi de cetero.

3. Quotidie sacro missæ officio piè cum gratiarum actione intersit.

4. Omni die Dominica & festo summa cum humilitate & amore communicet, si non re ipsa & augustissimi Sacramenti vera perceptione saltem spirituali modò.

5. Magnam attentionem præbeat auditura conciones; vel lectura libros sacros, quasi verba de ore Dei profluerent: aduentat autem, quid ex eo sit opere exhibendum. modum etiam eius perficiendi tacitè sècum expendat quantum honori diuino, propriæque saluti congruit.

6. Libenter & promptè superiorum monitis obtemperet, consuetudinem & familiaritatem eorum declinet, quibus non censet animum accendi: sed potius in amore Dei, virtutumque refrigerescere.

DOCUMENTA X. AD VITAM HO-

mine Christiano dignam congrua, & cui-
us statui, sexuique accommodata.

I. **Q**uoniam salutis nostræ tota ratio ^{intentio.}
in recta intentione collocatur; ideo
semper omnia vitæ nostræ dicta, facta &
cogitata pure sunt ad Dei gloriam dirigen-
da.

2. Prauis animi cupiditatibus, propen- ^{vitiorum}
sionibus, & desiderijs repugnandum est, ^{sui.}
compressa peccandi licentia, & amore ni-
mio fluxarum rerum; Quamdiu enim mor-
tale corpus nostrum supereat, & viget,
semper pugnandum, semper vigilandum
est in carnis & sui ipsius victoria consequē-
da; nam quo plus voluptatis terrenæ nobis
accedit, hoc animus à Deo longius separa-
tur, & plus accrescat tormentorum post
mortem subeundum. At quantum voluptati
decedit, tantundem accumulatur interni, &
spiritualis solatijs.

3. Inclinationes cordis & voluntatis re- ^{amoris Dsi.}
prime, ac reclude; ne irrepant res caducæ;
semper autem Deo, diuinisque rebus pande
sinus omnes cordis, ut si eo solo conquies-
cas. Libera te omni cura & anxia solici-
tudine tui ipsius. Da terram (quam tamen ali-
quando cogeris deferere) pro cœlo, quod
sperare iuberis; & eris Rex & Dominus

to-

totius mundi, poterisque libero, puroque
corde Deo adhærere.

humilitas.

4. Humilitas profunda viam pandit se-
curissimam amori Dei. præterea viuum,
firmumque fundamentum est omnis san-
ctitatis: Ex eadem velut radice fœcunda,
patientia, vera quies animi & perfectio,
mansuetudo, Dei laus, & reliquæ virtutes
omnes pullulant.

*Amor pro-
ximi.*

5. Res omnes aduersas, & iniurias pa-
tienti mansuetoque perfer animo. Omnes
homines cōmuni & vniuersali amore pro-
sequere, cuncta, quæ vides, in meliorē par-
tem interpretare: misericordiæ operibus
sedulo inuigila; malefacta conare benefi-
cijs compensare, vincens in bono malum.

resignatio.

6. Te ipsum totum cum omni voluntate
consecra Deo, eiusque potestati sic subiice,
ut cum eius voluntate congruat: abdica
prorsus à te creatarum rerum amorem, &
solatiola. Nulla res contristet animum: nisi
qua Deum offendisti noueris: nihil delectet,
nisi quod Deo placitum & probatum esse
sciueris.

recollectio.

7. Discede à nimia & periculosa con-
suetudine secularium hominum, apud teip-
sum in animo habita, teque recollige, liber
ab omni vanitate, corde purus, in verbis
verax, in operibus & negotijs sincerus: Te-
ipsum

ipsum cognosce, oblitus aliorum : semper
diuinæ præsentia memor.

8. Tota mentis propensio, cordisque de-
sideria semper Deum suspirent, illi inhære-
ant, eum diligant, cum grata animi signifi-
catione: Nihil scias, velis vel possideas sine
illo.

9. Sæpè cum pietate recole vitam & pas-
sionem Christi: cum illa tuam compara; ^{memoria}
vide quam propinquè vel remotè absit ab
illa singulis in virtutibus; præsertim cum
calamitas aliqua diuturnior tibi toleranda
est: nam patientia vestis est nuptialis, qua
Dominus tuus in cruce voluit amiciri
tunc, cum animam tuam velut electissimam
sponsam sibi maritauit, ut eam ab æterna
morte liberaret.

10. In laude Dei & gratiarum actione ^{Gratia-}
semper permane; quidquid enim sumus, vel ^{rum actio.}
habemus ab eo nobis promanat. Ideo te ei
medullitus offer & con'ecratam in tempo-
re, quam æternitate, ut tecum dispo-
nat iuxta sanctissimam
voluntatem.

EPI-

EPITAPHIVM R. D. IACOBI
MERLO-HORSTII PASTORIS IN
Pasculo Anno 1644. die 21. April. mortui.

Conditur hoc tumulo Iacobus Merlo Sacerdos
Curio dum templi, maxima cura gregis.
Qui cæcis oculus, claudis pes, panis egenis,
Defessis requies, exilibusq; domus.
Mansuetus, suavisq; bonis, censorq; malorum,
Castus & innocuus, iustitiaq; tenax.
Lux vite, morum speculum, pietatis imago,
Sal populi, Cleri regulæ, forma gregis.
Laudibus his tantis tamen vnicæ gloria maior,
Post scriptis nituit congrua vita libris.

De libris eiusdem orbi vulgatis ex nomine Anagramma
IACOBVS

Anagramma
VOCABIS.

Ostia dum linguis rura, patriosq; penates,
Tegs addit Clero Virgo Colona suo,
Iam studijs culti, & magnis virtutibus aucti
Ecquod erit studium magne Iacobe tuum?
Forte T VBIS, Clerumq; Dei, populumq; VOCABIS
In virtutia ut iunctis viribus armaferant?
Forte gregē Christi PARADISI ad rura VOCABIS?
Forte & BERNARDI te duce crescat odor?
Forte VIATOREM reuocatum errore monebis,
Vt sapiens certo tramite figurat iter?
Nunc etiam exemplis morū & virtute VOCABIS.
Nempe quod in viuis, post tua fata facis.

F I N I S.

BI
IN
S
B
ior,
ima.
ABIS
BIS?
BIS.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

பைபுபுபுபு

VITA.

in obi me

Io Morsu

கடககடகடக

பைபுபுபுபுபு

கடககடகடகடக

பைபுபுபுபுபு

கடககடகடகடக

பைபுபுபுபுபு

கடககடகடகடக

Th
2509